ANUL XXVI – NR. 3 (1 128) 20 ianuarie 1977

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

24 IANUARIE 1859

Glorie nepieritoare
celor ce —
în contra tuturor
vicisitudinilor şi
asprelor examene ale vremurilor —
au înfăptuit în
istorica, inspirata, fierbintea
Zi de 24 ianuarie 1859
Unirea Principatelor Române!

Glorie nepieritoare
celor ce —
de-a lungul unor
durate întregi
şi depăşind cu demnitate evenimente
de răscruce ale istoriei lumii —
au apărat, au păstrat
şi
au consolidat
Unitatea naţională!

24 IANUARIE 1977

Glorie nepieritoare
celor ce azi —
sub conducerea clarvăzătoare,
curajoasă, înţeleaptă şi rodnică
a unui Cîrmaci
nutrit într-adevăr
din toate izvoarele
de îndrăzneală şi înţelepciune
ale acestui popor —
dau întruchipare concretă
Unităţii naţionale,
construiesc patria socialistă,
liberă, independentă, suverană,
mamă bună a tuturor
fiilor ei
în ale căror piepturi,
indiferent de naţionalitate,
bate
o inimă română!

TRĂIASCĂ LIBERTATEA! TRĂIASCĂ ROMÂNIA!

Noi sîntem noi, cu inimă şi acte, De douăzeci de secole, aici

Pur adevăr : o țară nu se face
Din gînd străin şi false frenezii
Şi nici n-o fac tratatele de pace,
Oricit de favorabile i-ar fi,
O țară-n adevăr se poate face
Din lupta ei de fiecare zi.

Nu cuvintăm cu patimă subțire,
Pe nimeni nu voim a ofensa,
Lăsăm doar faptele să se deşire
Ale Poporului, Măria-Sa,
Preabunul, făcătorul de Unire,
Neiubitor de friie şi de şa.

Planeta de ar fi să se contracte
Şi să ne facă şi pe noi mai mici,
Noi n-am răspunde cu strigări abstracte
Şi nu ne-am face papion din bici,
Noi sîntem noi, cu inimă şi acte,
De douăzeci de secole aici.

Că ne-au cîntat tenorii sumbre arii
E treaba lor, acum miros a scrum.
Noi nu îi lingușirăm pe mai marii
Nici unei stîne şi nici unui drum.
Nu în imperiale cancelarii,
Ci-n patrie noi patrie făcum.

Deschide-te, istorie, tăcuto,
Şi spune-ne voința ce voieşti,
Cum inima noi nu ne-am prefăcut-o
Şi n-aşteptăm mironosite veşti.
„Unirea națiunea a făcut-o"
Pe trunchiul suferinței românești.

ADRIAN PĂUNESCU ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

La noi în satul Crețești, jud. Ilfov, este construit un cămin cultural care deși are o vechime de 18 ani și este o construcție modernă, fiind cel mai mare de prin aceste părți, îți vine să plingi cînd vezi în ce hal arată. Poate nicăieri nu sînt sparte geamurile ca la noi, sau acoperișul degradat și în interior și în exterior, de te întrebi, pur și simplu, de ce. În aceste condiții, tineretul din satul nostru n-are nici un fel de activitate culturală. Tovarășul director și persoanele responsabile sînt departe de ceea ce numim „intens preocupați", adică nu se preocupă deloc. Astfel, căminul cultural stă tot timpul închis, cu toate că aici sînt instrumente muzicale, costume naționale, televizor, aparat de radio mănuși de box și remi care ar putea folosi la desfășurarea unei activități a căminului (Nicolae Chiru, Petre Olteanu, comuna Vidra, satul Crețești, județul Ilfov).

De foarte multă vreme parcul din chiar mijlocul Bucureștiului, în fața bisericii Sf. Gheorghe, arată ca vai de capul lui. Nu pricep nici eu nici alții care este motivul. În loc să fie un model de parc, avem în plin centrul Capitalei un maidan. De ce? Sau parcul Grădina Icoanei. Nici el nu este cu mult mai îngrijit, arătînd ca o carte de vizită ponosită. De ce? Sau, un ultim exemplu, parcul Dorobanți, cu lupoaica...! **(Silvia Rădulescu, București).**

Primim de la Consiliul popular al municipiului Suceava, ca răspuns la scrisoarea lui **Hostiuc Doina** din Suceava, str. Mărășești 34 Bl A. 6 sc. A. ap. 13 următoarele: „Afirmația semnatarei scrisorii cu privire la faptul că spațiile de joacă pentru copii sînt insuficiente nu corespunde realității. Chiar lîngă blocul în care locuiește sînt două terenuri special amenajate: unul pe strada Mărășești, iar unul în spatele blocului A 6. În privința programului de joacă s-a stabilit ca între orele 13 și 17 să se odihnească locatarii care lucrează în schimburi".

Șoseaua Coșereni-Axintele a început să fie asfaltată acum 7 8 ani. Încet, cum s-a lucrat pînă în 1975, s-a ajuns cu asfaltarea în Bărcănești și, ziceam noi, că în vreo doi ani intră asfaltul și în Condeiești, pînă aici fiind numai 4 kilometri. Însă lucrările n-au continuat de unde au rămas, cum era normal, ci din capătul opus, de la Axintele spre Bărcănești. Drumul acesta prost care a rămas la mijloc (12 kilometri) printre altele uzează mașinile și consumă anapoda benzina. Întreprinderea județeană de drumuri și poduri ne informează că motivul este următorul: „sînt necesare studii hidrografice ca urmare a inundațiilor pe porțiunea Condeiești-Axintele". Foarte bine, dar atunci de ce s-au asfaltat de la Axintele vreo doi kilometri încoace, tocmai în porțiunea inundată în 1975? Și în plus șoseaua Bărcănești—Condeiești n-a fost inundată niciodată. Același răspuns mai spunea că pînă în '76 se vor efectua lucrări de terasament pe aceeași lungime. Vă anunțăm că nu s-au efectuat și că nu mai credem în minuni. **(Un grup de cadre didactice de la Școala generală nr. 3 — Condeiești, Ilfov)**

Sînt o locuitoare din comuna Dornești, județul Suceava, și la noi a apărut un obicei. Tabla, sobele de petrol, azbestul, sau perdelele de nailon se dau pe ouă, păsări, fasole, cartofi. Dar eu stau la bloc și nu pot să cresc păsări și deci de unde să am ouă? Trebuie să mă duc pînă la Rădăuți după ele. Eu doresc să știu dacă acest procedeu este legal? Dacă da, de ce nu se procedează în toate comunele la fel? **(Lilioara Grosu, comuna Dornești-Suceava)**

Am primit de la Comitetul de partid al sectorului 6: „Cu privire la scrisoarea lui Gavrilescu Nicolae care sesizează că nu are suficientă căldură în apartament, datorită defecțiunilor la instalația termică, s-a constatat că defecțiunile amintite au fost remediate de către ICRAL Cotroceni și IDGB, iar la data de 22 XII 1976, prin controalele făcute în 6 apartamente, concret cu termometrul, în fiecare cameră s-a constatat că temperatura era de 20 grade C".

Urmare a articolului „Nu parazitismului care pulverizează omenia" apărut în numărul 48/1976 al revistei noastre, primim de la Direcția de telecomunicații a municipiului București: „În ceea ce privește cererea de instalare a solicitantei Miron Marieta s-a aprobat la data de 4-11-1976, cu ocazia intrării în funcțiune a extensiei centralei telefonice automate Vitan de 10 000 de numere. Menționăm că cererile de instalări de posturi telefonice depuse de solicitanții din str. Aurora, sectorul 4, București, au fost rezolvate în totalitate, inclusiv cererile depuse în cursul anului 1976".

Acum 4 ani a început construirea unui nou cartier în orașul Constanța cu blocuri și străzi frumoase, un mic bulevard și care, pentru că se află la o distanță de cîțiva kilometri de centrul orașului a fost numit cartierul „4—5 kilometri". Chestie de umor, probabil, fiindcă altfel nu vedem logica. Mă rog, denumirea ca denumire, însă ar mai fi nevoie de un complex alimentar, cel existent fiind insuficient, precum și de niște telefoane publice deoarece numai două n-ajung. Mai ales că unul este defect mai tot timpul, iar celălalt se află într-o cofetărie care potrivit unui obicei mai vechi se închide noaptea. **(Gh. Iacobescu, Constanța, cartier „4—5 kilometri").**

Mă numesc **Valeriu Sofronie,** domiciliez în orașul Drobeta Tr Severin, pe strada Independenței nr. 4 și vă informez următoarele: în urmă cu 18-20 de ani în oraș existau 5 cinematografe, iar numărul locuitorilor era la jumătatea celui de astăzi. La ora actuală, Severinul are aproape 85 000 de locuitori și două cinematografe (unul în reparație de 6 luni de zile) și ne este oarecum peste mînă să luăm trenul pînă la Orșova pentru un film.

În ziua de 13 decembrie 1976, la căminul cultural din satul Gărăgău-Teleorman a fost anunțat un concert de muzică populară cu Marin Cornea, Viorica Cornea și ansamblul Alunelul din Alexandria, la ora 15. Exact la această oră au sosit artiștii cu un autocar, însoțiți de organizatorii de la Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă Teleorman, au vîndut bilete (din care vă trimitem cîteva) și au plecat în comuna Ciolănești. Noi i-am așteptat să se întoarcă și la ora 20 fix au trecut. Dar n-au oprit. Noi îi mai invităm. **(Maria Aldea,** sat Gărăgău-Teleorman)

Mă numesc **Stelian Ivan** și locuiesc pe strada Bănănăi din Pitești. De strada aceasta, vă scriu cu mîhnire, nu se interesează nimeni. Este plină de gropi, iar gropile de apă, pe o lungime de 3 kilometri. Copiii vin de la școală murdari din cap pînă în picioare pentru că nu există trotuar. Au fost aduse aici tot felul de mașini grele cu nisip și balast și au distrus-o și mai rău. Ce face deputatul? Cred că nici nu știe cum arată această stradă. Pe o parte avem becuri cu neon, pe cealaltă parte becuri obișnuite, însă de aprins nu se aprind decît vreo 4-5, iar pe o porțiune de 700 de metri nu arde nici unul. Înotăm prin bălți și noroaie, dacă se poate înota prin așa ceva și consiliul popular ne face cunoscut că „strada este în atenția noastră pentru a fi balastată". Eu cred că n-ajunge, strada ar trebui și balastată, altfel rămîne noroiul în atenția noastră.

Vă mărturisesc sincer că de foarte multă vreme n-am mai avut parte de o lectură atît de instructivă și plină de noutăți ca cea oferită de „Mersul autobuzelor pentru județele Alba și Hunedoara", editat de centrala respectivă din Ministerul Transporturilor. Aproape fiecare pagină are ceva inedit. De pildă, distanța dintre Hațeg și Plopi, la pagina 101 este de 6 km, la pagina 198 de 3 km, iar la pagina 199, firește, 7 km. Ecuația e simplă, avem trei cunoscute și nu ne mai rămîne decît să aflăm care e distanța dintre Hațeg și Plopi. Sau, între Bretea Strei și Plopi sînt 3 km la pagina 199, dar, evident, 7 km la 198, după cum între Strei și Rușl la pagina 100 avem 3 km și 2 km la pagina 195. **(Nicu Sbuchea,** Hațeg)

Sînt **Paraschiv Tănase,** muncitor zidar, domiciliat în comuna Bolintin Deal-Ilfov, vă aduc la cunoștință următoarele: în ziua de 27 aprilie 1976 cetățeanul Stan Enache, pensionar în cadrul asigurărilor de stat, a dat o declarație prin care se atesta că am lucrat împreună pînă în 1944 la o întreprindere care s-a desființat, declarație care urma să fie înaintată întreprinderii de construcții montaj București (str. Herescu Năsturel nr 20), pentru a se trece în carnetul meu de muncă perioada respectivă. Serviciul personal al sus-numitei întreprinderi n-o are, iar de la Comisia pentru reconstituirea actelor în vederea stabilirii vechimii în muncă din București (str. Anghel Saligny) mi s-a spus că este trimisă la oficiul juridic al Consiliului popular pentru avizare. Dar nici aici nu se știe nimic. Ajuns din nou la Comisia pentru reconstituirea actelor am primit un formular pentru o nouă declarație, pentru că n-aveau de unde să mi-o dea pe cea veche. În această situație care-mi produce numai necazuri, deoarece sînt obligat să mă învoiesc de la serviciu, iar persoana care a dat declarația este bătrînă și bolnavă și greu de transportat, vă rog să mă sfătuiți ce să fac?

În nr. 51 din 23 decembrie 1976 am citit articolele „Opriți-l pe Nelu", și „Lupii ies la pradă, ies cu toți grămadă", așa cum am citit și astfel de materiale în numerele anterioare. Este firesc ca revista să semnaleze asemenea cazuri, dar sancționarea lor este de competența altor organe. Noi, cititorii, sîntem interesați să aflăm dacă aceste cazuri sînt sancționate operativ și în conformitate cu legile țării noastre? Un asemenea individ ca Stana Ion, și regret nespus că s-a nimerit să fie chiar din județul nostru, nu merită titlul de „om" deoarece comportarea lui este mai mult decît revoltătoare, situîndu-l în afara vieții organizate, în afara legii. Maltratarea celei care ți-a devenit soție, mama propriului tău copil, este un act de o barbarie fără seamăn, și care trebuie pedepsit cu toată asprimea. Cît privește pe „lupii" din celălalt material, aci se pare că legea își va spune cuvîntul. Am dori totuși să aflăm în ce fel a sancționat justiția aceste grave acte antisociale care, consider eu, nu trebuie să beneficieze de nici un fel de clemență. **(Ioan Dobrescu,** Cîmpulung Muscel)

Mă numesc **Geta Stoichițoiv** și locuiesc în comuna Voluntari, str. Tibucani nr. 13, sectorul 2. Sînt mama unei fetițe de cinci ani și a unui băiețel de patru ani. La grădinița din comună sînt primiți numai copii care au împlinit cinci ani. Grădinița nr. 140 funcționează din 1952 într-un local închiriat în Bd. T. Vladimirescu nr. 40 și este singura instituție preșcolară a circii sanitare 47 B cu program normal ce cuprinde 50 copii aprobați de Inspectoratul sanitar al municipiului București. Inspectoratul a propus desființarea acestei grădinițe începînd cu anul școlar 1976-1977, din cauza spațiului necorespunzător. În sectorul doi sînt și alte grădinițe, însă sîntem nevoiți să folosim mai multe mijloace de transport. Numărul de copii între 3 și 6 ani este foarte mare și majoritatea mamelor sînt angajate, iar multe din ele au părăsit locurile de muncă pentru a rămîne cu copiii acasă. Ținînd seama de această necesitate stringentă, credem că forurile competente ar trebui să ia în considerare dorința nu numai a mea ci și a tuturor mamelor.

Cînd scriu aceste rînduri am în față ambalajul unui detergent, produs al Întreprinderii „Dero" Ploiești sub denumirea „Dero super-1000". Ceea ce nu-mi pot explica însă în legătură cu cele menționate pe ambalajul în cauză este aceea de detergent **biodegradabil** dacă se are în vedere etimologia cuvîntului respectiv, așa cum prevede Dicționarul limbii române moderne, că, bio înseamnă: element de compunere care exprimă ideea de viață, iar degradabil, însemnînd a strica, a degrada, vom ajunge repede la explicația logică că biodegradabil nu înseamnă altceva decît distrugător de viață.

Ce și-o fi imaginat autorul celor tipărite pe ambalajul respectiv și ce înțelege gospodina care dispune de un bagaj de cunoștințe mai modest prin biodegradabil, cam greu de precizat. Oricum, eu cred că limba română putea oferi în cazul respectiv alte cuvinte mult mai ușor de înțeles și care să exprime ceea ce și-ar fi dorit autorul. **(Vasile Hotăriș,** comuna Petriș, jud. Arad).

Am fost bolnav 4 ani de zile. Am avut 2 internări, în 2 spitale, într-o perioadă de 3 luni. În luna ianuarie 1976 am plecat la Șimleu Silvaniei la dr. Ioan Pușcaș. După 5 zile de la internare, eu, care nu mai puteam de dureri, care nu puteam mînca nici regim, am fost pus în situația de a nu mă mai recunoaște pe mine. Spun asta că de la împlinirea celor 5 zile m-au lăsat durerile total și am început să mănînc și eu ca oamenii. Am stat internat 5 zile și de atunci mă simt excepțional de bine. **(Ilie Gheorghe** — București)

Sîntem un grup de angajați de la CATC Pitești și vă relatăm situația dramatică în care se află un coleg de serviciu, Gonț Florea, angajat la CATC Pitești din anul 1968. În urmă cu aproape 6 ani s-a căsătorit, avînd la ora actuală doi copii — un băiat de 4 ani și 1 lună și o fetiță de 3 ani și 2 luni. Imediat (la cîteva luni) după nașterea băiatului, soția îi propune să ducă copilul la părinții ei, care se află în localitatea Ianca, județul Olt, pe motiv că ea nu prea stă bine cu sănătatea și deci nu poate avea grijă de el. Acceptă totuși ca băiatul să fie dus la socri, dar numai pînă la vîrsta de un an, după care copilul să fie adus la Pitești și dat la creșă. La împlinirea vîrstei de un an însă soția nu mai vrea să aducă băiatul, deoarece între timp s-a născut fetița pe care de asemeni dorea s-o ducă la părinții ei. În acest fel soția îi propune să lase și băiatul în continuare cu fetița la Ianca, pînă cînd aceasta va face un an și numai după aceea să-i aducă pe amîndoi la Pitești pentru a-i da la creșă. Fiind pus (aproape) în fața unui fapt împlinit, acceptă pînă la urmă și a doua variantă. Dar timpul trece, fetița face un an, băiatul aproape doi și de adus copiii la Pitești nici gînd. Soția nu mai voia să aducă copiii și după cîte am înțeles aceasta în înțelegere cu părinții. El insistă dar nimeni nu-l ascultă și în schimbul copiilor soția aduce la Pitești o nepoată și un frate de-al ei care locuiesc și mănîncă la familia Gonț fără să plătească ceva. Nepoata este înscrisă la o școală generală din Pitești motivînd că la Ianca nu sînt profesori buni, iar fratele are serviciu în Pitești.

Nepoata și fratele soției locuiesc la ei pînă în primăvara acestui an cînd el nu mai vrea să-i țină. Soția se supără și pleacă de acasă, dîndu-i în judecată pentru a plăti pensie alimentară. De ce să plătească pensie alimentară? Ea părăsește domiciliul și nu vrea să aducă copiii, iar el să plătească pensie alimentară?! Cine să primească banii? Socrii? Dar după ce cheltuiesc o mulțime de bani cu judecata soția se întoarce acasă. Însă tot fără copii. Situația dintre cei doi soți se înrăutățește pe zi ce trece. El dorește copiii. Părinții soției nu sînt de acord, nu știm din ce motive. Are discuții interminabile cu soția. O întreabă de ce pe nepoată și frate poate să-i îngrijească, iar pe copiii lor nu? (Aceeași întrebare ne-am pus-o și noi). În cele din urmă aranjează cu soția să meargă să aducă copiii. Ajung la Ianca, dar se reîntorc la Pitești fără ei. În fața părinților ei, soția nu a mai putut să zică nimic, iar copiii au rămas tot acolo. În această situație el dă în judecată socrii. Se judecă și nu i se dă dreptate, considerîndu-se că el nu are condiții de întreținere mai bune decît socrii. Nu înțelegem cum o familie care deține un apartament proprietate de stat confort I cu trei camere și în care el — tată! — are o retribuție de 2320 lei, iar ea — mama — de 1895 lei și cu un cămin pentru copii la aproximativ 100 m de bloc nu are posibilitatea să-și întrețină copiii. Nu înțelegem ce a gîndit completul de judecată în momentul cînd a luat această hotărîre. Nu s-a gîndit că toate discuțiile în această familie pornesc pentru faptul că el — tatăl — dorește să aibă copiii lîngă el? În luna noiembrie mama soției își fracturează mîna și amîndoi copiii sînt aduși la Pitești. El, tatăl, începe să facă formele pentru a-i duce la cămin. Dar soția nu vrea să facă analizele cerute în vederea înscrierii copiilor la cămin. Nu vrea sub nici o formă să ducă copiii la cămin, motivînd că de sărbători îi duce înapoi la Ianca. (Învață copiii să nu-i zică tată, că nu este tatăl lor.)

El face analizele copiilor cît și ale lui, pregătindu-i pentru cămin. **În urma analizelor făcute, fetița este găsită bolnavă de plămîni și luată în evidență la dispensarul TBC cu fișa nr. 518/1976.** I se dă tratamentul necesar. Soția refuză să-i facă tratament. Dispensarul TBC cere verificarea soției pentru a putea stabili cauzele ce au dus la îmbolnăvirea copilului (tatăl, în urma analizelor, nu are nimic). Soția refuză să facă analizele. Pe 19 decembrie soția dispare de acasă. În sfîrșit, copiii sînt primiți la cămin și fără analizele mamei. Duce copiii la cămin cîteva zile. Pe 22 decembrie soția revine acasă, la copiii și pleacă. Tratamentul fetiței este astfel întrerupt. Copiii sînt duși în același mediu.

Mai menționăm că în întreprindere, deși s-a prelucrat cazul de către organele de partid și sindicat, situația nu s-a schimbat cu nimic.

Aceasta este pe scurt situația pe care am vrut să v-o relatăm și sperăm că prin publicarea acestor rînduri dăm o mînă de ajutor celor ce au nevoie. (Semnează **Năstase Maria, Țeșu Florea, Albeanu Emilia, Cantemir Nușa, Stan Florea, Gheorghe Dumitrescu** — Pitești.)

În zilele de 7—8 octombrie 1976, la Tîrgu Mureș a avut loc consfătuirea pe țară a librarilor la care a participat și subsemnatul în calitate de fruntaș în difuzarea cărții. Ordinea de zi: Difuzarea cărții la locul de muncă.

Mai mulți tovarăși, printre care și eu, am ridicat problema ca sumele realizate în urma acțiunilor de difuzare a cărții organizate cu angajații noștri în întreprinderi să intre în retribuția acestora așa cum au intrat pînă la data de 1 noiembrie 1975. Pentru încasarea ratelor, se plătește acelui care face aceste reținere un procent de 2%. În cazul cînd s-ar aproba difuzarea cărții ar crește mult nu numai în municipiul Mediaș, respectiv în județul Sibiu, ci în întreaga țară. Din planul unității noastre realizăm 30—40% în urma acestor acțiuni. Acest sistem de difuzare care este foarte eficient și se practică de mulți ani a dat și dă posibilitatea muncitorilor din fabrici să-și formeze biblioteci personale.

Am rugat factorii competenți, care au participat la această consfătuire, ca rezultatul demersurilor făcute locului în drept să fie comunicat în termen de 30 de zile Centrelor de librării din întreaga țară. Sper că procesul verbal încheiat la consfătuire conține și cele arătate de mine. Pînă în 10 decembrie 1976 nu am primit nici un răspuns. Oare consfătuirea pe țară a librarilor a fost numai o formalitate? **(Mihai Olteanu** — lucrător librar la Librăria „I. L. Caragiale". Mediaș).

Subiectul este poate banal și lipsit de importanță, dar eu totuși vă rog să-i dați atenție. Cu ani în urmă, în magazinele alimentare exista un produs dietetic cu o mare valoare nutritivă care se numea **Fulgi de ovăz.** Din păcate a dispărut din magazine deși în manualele de merceologie este prezent cu multe amănunte, elevii învață despre el dar nu-l cunosc. Cu toate că este foarte apreciat în hrana copiilor, produsul lipsește de pe piață **(Adrian Ivanciu,** Reșița).

Primim de la Ministerul Educației și Învățămîntului: Scrisoarea referitoare la școala din Priboieni, județul Argeș, pe care ne-ați trimis-o a făcut subiectul unei cercetări minuțioase efectuate de un inspector general de la Corpul de control al ministerului împreună cu organele județene de partid și de stat. Au rezultat o serie de deficiențe în activitatea directorului Școlii generale Priboieni și s-a dispus eliberarea acestuia din funcție. De asemenea, avînd în vedere numeroasele carențe existente în munca instructiv-educativă din școală, s-a instituit un control frontal, urmînd ca la încheierea cercetării să se ia toate măsurile disciplinare impuse de situație. Referitor la ilegalitățile semnalate de profesorul Diaconu Gheorghe privind nerespectarea normelor legale cu prilejul numirii tov. prof. Aurica Butculescu pe catedra de limba română, cercetarea a relevat că aceste sesizări nu sînt întemeiate.

Sînt elev în anul IV de liceu la Cluj-Napoca. Locuiesc în comuna Feleac de lîngă municipiu. Necazul despre care vă scriu e și al colegilor mei și nu numai al nostru. La autobaza de călători ni se cere să specificăm pe adeverința necesară obținerii unui abonament lunar și ora la care pleacă autobuzul din Feleac sau din Cluj-Napoca. Astfel, dacă avem înscris în abonament autobuzul de ora 6 (ca să fim la 7 la școală), în zilele cînd avem cursuri de la ora 8 sîntem nevoiți să mergem cu o oră mai devreme. La întoarcere, dacă în abonament avem înscrisă cursa de ora 14,30, altă pierdere de vreme în zilele cînd cursurile noastre se termină la ora 12. În această situație nu ne aflăm numai noi, elevii (circa 60—70), ci și muncitorii care lucrează în două sau trei schimburi. Cui nu-i place trebuie să-și cumpere bilet, avînd și abonament. Una din casierițele de la ghișeu spunea că acestea sînt dispoziții primite de la minister. Oare așa o fi? **(Ioan Vanca)**

POȘTA REDACȚIEI

Ion Gîrbă — București. I. Candidații pentru concursu de admitere specializarea drept, trebuie să prezinte la înscriere următoarele: a) o recomandare din partea organizațiilor de partid sau de tineret din care fac parte; b) o dovadă că este încadrat în muncă avînd o vechime de minimum 2 ani, indiferent de domeniul de activitate. II La universitățile unde funcționează specializatea mai sus-menționată se constituie comisii care verifică actele depuse de candidați și decid asupra înscrierii. Aceasta se efectuează în prima decadă a lunii iunie a anului în curs. În jurul datei de 20 iunie se vor afișa listele candidaților admiși la înscriere.

Năstase Munteanu — Bîrlad. Am fost informați că vi s-a repartizat o garsonieră la blocul A 1 din strada Cetinei nr. 3, încă din luna noiembrie anul trecut.

Gh. Rusu, Nicu Badea, Florea Răbîncă, Ion și Alexandru Chirigiu — București. Vi s-a aprobat cîte un autoturism Dacia 1300 prin cumul de retribuții.

Ilie Boja — Rm. Vîlcea. Consiliul popular municipal ne-a informat că prin montarea unei pompe la centrală, apa are presiune, urcînd astfel și la etajul 4. În ceea ce privește fenomenul de condens, va fi înlăturat prin soluția găsită de către o echipă specială constituită în cadrul IJGCL Vîlcea.

Gheorghe Baciu — București. Procuratura Generală, constatînd că sesizarea dv. este întemeiată, a declarat recurs extraordinar și a fost trimis spre judecare, Tribunalului Suprem.

Ioan Tirbițan — Cluj-Napoca. Legea nr. 12/1971 prevede că încadrarea muncitorilor pe categorii se face ținîndu-se seama de studiile și vechimea în meserie, respectîndu-se indicatoarele tarifare de calificare. Pentru meseria în care sînteți calificat sînt prevăzute numai cinci categorii.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

SUB SEMNUL COOPERĂRII, AL COLABORĂRII ÎNTRE NAŢIUNI, PENTRU VIITORUL TINEREI GENERAŢII

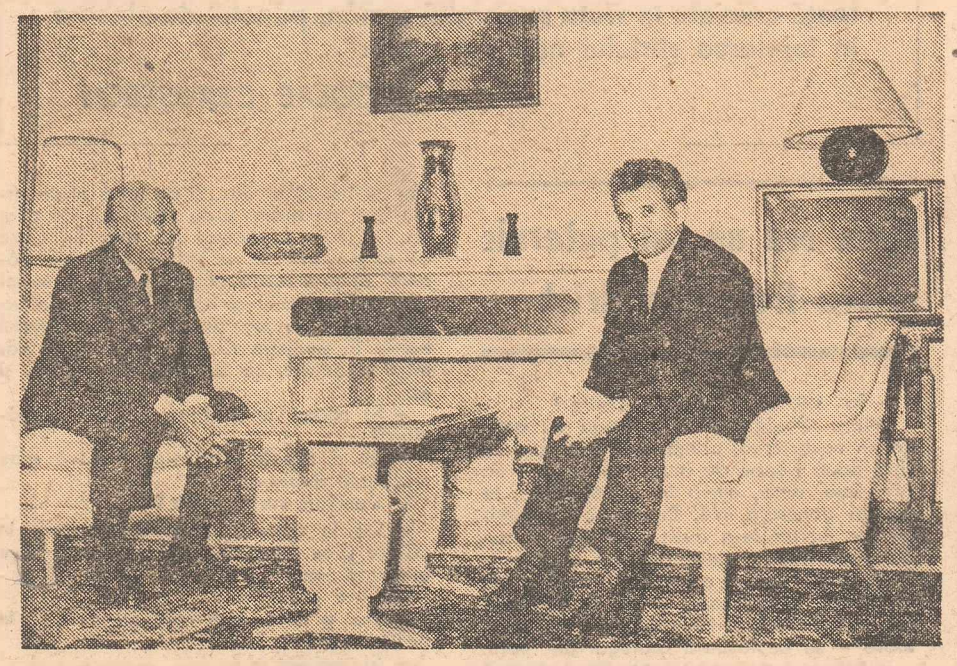

Intrevederea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R. și Gaston Defferre, membru al Biroului Executiv al Partidului Socialist Francez, primarul Marsiliei.

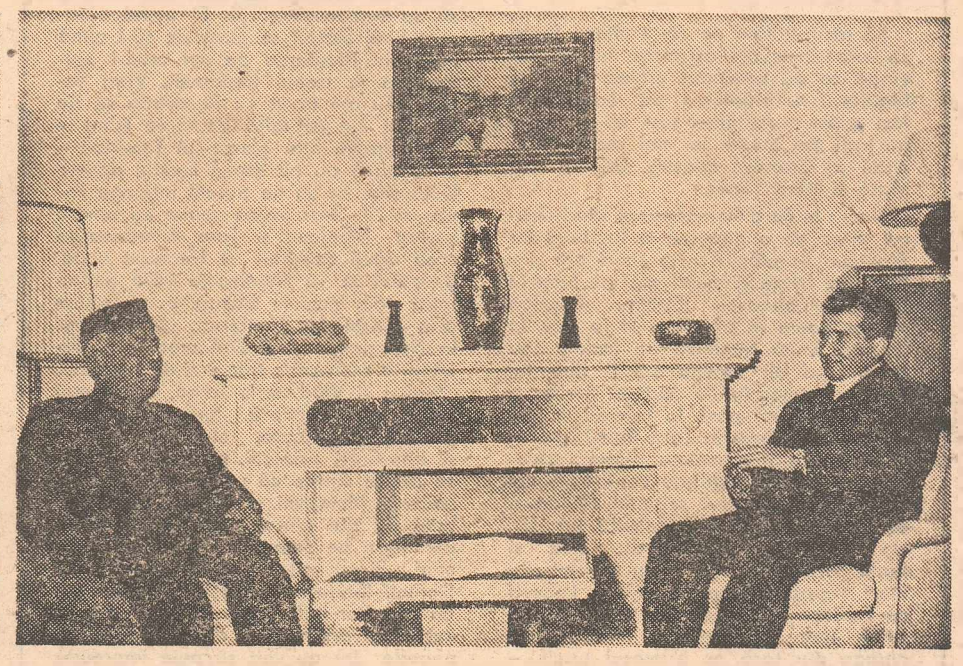

În timpul convorbirii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și ministrul afacerilor externe al Indiei, Yeshwantrao Balwantrao Chavan.

Întîlnirile pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, le-a avut în a doua decadă a lunii ianuarie cu o serie de reprezentanți ai unor state, ca și Mesajul adresat Seminarului internațional dedicat educării copiilor, au reafirmat hotărîrea României socialiste de a contribui prin toate mijloacele la instaurarea în viața politică internațională a unor raporturi cu adevărat echitabile între state, la statornicirea unei noi ordini politice și economice mondiale, la abolirea politicii imperialiste și neocolonialiste, de asuprire și dominație, la făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, la promovarea în arena internațională a cauzei păcii, democrației și înțelegerii între națiuni.

Vineri seara, în stațiunea Predeal, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit pe Gaston Defferre, membru al Biroului Executiv al Partidului Socialist Francez, președintele grupului parlamentar socialist, primarul orașului Marsilia, aflat în vizită în țara noastră. În timpul întrevederii a avut loc un schimb de informații privind activitatea și preocupările actuale ale Partidului Comunist Român și Partidului Socialist Francez, situația politică și economică din cele două țări, precum și unele aspecte ale situației în Europa și pe plan mondial, ale mișcării muncitorești internaționale. Exprimîndu-se satisfacția pentru evoluția pozitivă a raporturilor de colaborare dintre P.C.R. și P.S.F., a fost subliniată dorința comună de a acționa în continuare pentru dezvoltarea relațiilor dintre România și Franța pe plan politic, economic, cultural, tehnico-științific, în interesul prieteniei tradiționale dintre popoarele român și francez, al cauzei păcii și înțelegerii în Europa și în lume. Au fost, de asemenea, relevate necesitatea transpunerii integrale în fapt a documentelor Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, în scopul adîncirii cursului spre destindere și, în acest context, importanța unității și colaborării largi pe plan național și internațional între comuniști și socialiști, între toate forțele democratice și progresiste.

În aceeași zi, în cursul dimineții, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit în stațiunea Predeal pe ambasadorul Marocului, Maâti Jorio, în vizită de rămas bun, în legătură cu încheierea misiunii sale în țara noastră. Cu acest prilej a avut loc o convorbire cordială.

A doua zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, l-a primit în stațiunea Predeal pe tovarășul Nikolai S. Patolicev, ministrul comerțului exterior al Uniunii Sovietice. Oaspetele a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un salut călduros și urări de sănătate din partea tovarășilor Leonid Ilici Brejnev, Nikolai Viktorovici Podgornîi și Aleksei Nikolaevici Kosîghin. Mulțumind, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să fie transmise din partea sa un salut cordial și cele mai bune urări tovarășilor L. I. Brejnev, N. V. Podgornîi și A. N. Kosîghin.

În cursul întrevederii au fost abordate probleme referitoare la promovarea cooperării economice, a schimbului de mărfuri dintre România și Uniunea Sovietică, componentă importantă a dezvoltării relațiilor de prietenie frățească dintre țările și popoarele noastre, în folosul reciproc, al cauzei generale a socialismului și păcii. A fost exprimată satisfacția față de evoluția ascendentă și rodnică a raporturilor de colaborare multilaterală dintre P.C.R. și P.C.U.S., dintre România și Uniunea Sovietică, în spiritul hotărîrilor luate de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Ilici Brejnev, cu prilejul recentelor întîlniri și convorbiri. Evidențiindu-se dorința comună de a se extinde și adînci conlucrarea economică româno-sovietică, a fost subliniată importanța protocolului privind schimburile de mărfuri și plățile pe 1977, semnat în ziua precedentă la București, care creează o bază solidă pentru lărgirea, în continuare, a raporturilor economice bilaterale, contribuind astfel la accelerarea transpunerii în viață a înțelegerilor convenite între conducerile de partid și de stat ale celor două țări, la întărirea colaborării și prieteniei româno-sovietice.

Tot sîmbătă, de dimineață, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, l-a primit în stațiunea Predeal pe Filippo Maria Pandolfi, ministrul finanțelor al Republicii Italia, aflat într-o vizită de lucru în țara noastră. În timpul întrevederii a fost exprimată satisfacția față de evoluția pozitivă a relațiilor româno-italiene pe plan politic, economic, cultural și tehnico-științific, ceea ce corespunde intereselor popoarelor român și italian, cauzei păcii și cooperării în Europa și în lume. A fost manifestată dorința de a acționa în continuare pentru dezvoltarea mai largă, pe multiple planuri, a cooperării dintre România și Italia, a prieteniei tradiționale dintre popoarele român și italian. Au fost abordate, de asemenea, aspecte ale situației economice și financiare pe plan mondial, subliniindu-se necesitatea unei largi cooperări între toate statele, pentru soluționarea în interesul tuturor popoarelor a problemelor complexe care confruntă lumea contemporană, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Luni, în stațiunea Predeal, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele țării, l-a primit pe ministrul afacerilor externe al Indiei, Yeshwantrao Balwantrao Chavan, aflat într-o vizită oficială în țara noastră. În timpul convorbirii a fost relevată evoluția fructuoasă a relațiilor dintre România și India, avînd la bază importante înțelegeri stabilite cu ocazia dialogului româno-indian la nivel înalt, a vizitelor reciproce și convorbirilor purtate la București și Delhi. În același timp s-a apreciat că există largi posibilități pentru adîncirea și extinderea colaborării economice, politice, tehnico-științifice, culturale și în alte domenii de interes reciproc. Au fost abordate, de asemenea, aspecte ale actualității politice, relevîndu-se faptul că în numeroase probleme ale vieții politice mondiale pozițiile celor două țări coincid sau sînt apropiate. În acest cadru a fost reafirmată hotărîrea României și Indiei de a colabora tot mai strîns și pe plan internațional, de a întări solidaritatea lor cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, în lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru lichidarea fenomenului subdezvoltării și făurirea unei noi ordini politice și economice internaționale, pentru instaurarea unui climat de destindere și securitate, pentru realizarea năzuințelor de pace, libertate și progres ale popoarelor, pentru edificarea unei lumi mai drepte și mai bune.

★

În țara noastră, se știe, educarea pentru muncă și viață a copiilor, a tinerei generații a devenit politică de stat, constituind o preocupare de prim ordin a întregii societăți. Nimic nu este socotit fără importanță atunci cînd vrem ca tinerii și copiii să devină cetățeni de nădejde ai patriei, ca întregul nostru tineret să-și însușească cele mai avansate cunoștințe din toate domeniile științei și tehnicii, noile cuceriri ale cunoașterii umane, să-și formeze o concepție înaintată despre lume și viață, un amplu orizont de cultură. În strictă concordanță cu acești parametri ai unei științifice politici de stat s-a înscris și **MESAJUL ADRESAT DE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU participanților la Seminarul internațional „Educarea copiilor prin muncă și pentru muncă, în spiritul patriotismului, al prieteniei și colaborării între popoare“**, manifestare internațională de primă mărime ale cărei lucrări se desfășoară, începînd de luni, în București. **„Pornind de la rolul tot mai important pe care tînăra generație îl are în rezolvarea marilor probleme care preocupă omenirea în prezent, ca și în perspectivă** — se spune în Mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu —, **România a militat și militează pentru dezvoltarea unei largi conlucrări între popoare consacrată educării copiilor și tineretului, formării lor în spiritul păcii și colaborării. În acest context considerăm că viitorul „An internațional al copilului“ constituie un bun prilej pentru organismele O.N.U., alte organizații internaționale, organizațiile de copii și tineret de a-și intensifica eforturile și acțiunile îndreptate spre educarea și formarea sănătoasă a generațiilor tinere, pentru soluționarea problemelor de ordin material și social ale acestora“.**

Mesajul tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost primit cu profund interes și deosebită căldură de către toți participanții la Seminar.

DUMITRU GRAUR ■

CI SĂ FIM NUMAI ROMÂNI

Și au voit popoarele...

Să recapitulăm pe scurt cîteva fapte ce vorbesc despre existența mai multor etape ce au precedat marea Unire a Moldovei cu Muntenia. Să vedem ce-a fost acum peste cinci sute de ani cînd au trăit doi dintre cei mai vestiți domnitori ai istoriei noastre, Ștefan cel Mare și Vlad Țepeș.

Deci : în Țara Românească Vlad Dracul ținea pe o nepoată a fugitului din Moldova, Bogdan. Acesta se însură aici luînd pe Oltea și astfel veni pe lume în Țara Românească Ștefan. Bogdan ajunse domn în Moldova și fu ucis la Reuseni lîngă Suceava de fratele său Aron, care își începu astfel domnia, printr-un omor într-o noapte. Ștefan a fost de față se pare la tăierea tatălui său. Apoi pribegi în Țara Românească, de unde se întoarse cu ajutorul prietenului său din copilărie Vlad, ce acum era domn, și cuceri scaunul Moldovei de la Petru Aron cel închinat turcilor. Un alt turcit foarte frumos, numit și Radu cel Frumos, luă locul fratelui său Vlad Țepeș. Ștefan cel Mare împărți cu Laiotă la Milcov în 8 Noiembrie 1473 steaguri oștenilor pentru a-l alunga din țară pe frumosul turcit, — pe care-l și învinge la cursul Apei după trei zile de luptă. Radu fuge în București, unde Ștefan intră victorios în 24 Noiembrie, într-o Miercuri. Și-l pune domn pe Laiotă Basarab și astfel Muntenia e sustrasă, cum spune istoricul I. Ursu, de sub influența turcilor și adusă sub protecția Marelui Domn al Moldovei. Și astfel, în ziua de Miercuri 24 Noiembrie 1473 se făcu prima unire între Moldova și Țara Românească.

Dar istoria fiind capricioasă, cu vremea, după căderi și ridicări, Laiotă crezu de cuviință că mult mai bine e să se turcească și el. Și astfel ajungem cînd Ștefan se gîndește să-l pună domn în Muntenia pe cel care-l ajutase să ia tronul Moldovei, Vlad Țepeș. „Eu am cerut ca Basaraba să fie alungat din *cealaltă Românie* (s.n.) — zicea Ștefan prin glasul lui Țamblac — și să pună un alt domn creștin anume Drăculea, ca să ne putem înțelege împreună...". S-ar putea spune că pentru Ștefan Moldova și Țara Românească erau două Românii ce trebuiau unite. Și astfel în 16 Noiembrie 1476 Ștefan intră din nou în București și spune prin glasul lui Țamblac : „și am pus în Domnie pe zisul Drăculea". 16 Noiembrie 1476 cade într-o zi de Sîmbătă. „Ștefan și Vlad, scrie Iorga, citind mai multe surse, făcură jurămînt, într-o serbare înălțătoare, că-și vor fi buni și adevărați prieteni pe viață". Astfel se poate spune că avu loc a doua unire a Moldovei și Munteniei, înfăptuită de doi dintre cei mai străluciți domnitori pe care i-a avut poporul român. „Și au voit popoarele ca amîndoi Domnii (Ștefan și Țepeș) — raportează un consilier italian din Buda — să puie *împreună dragoste și frăție* (s.n.)". Popoarele lor au voit să puie împreună dragoste și frăție, frații să fie într-adevăr frați, popoarele lor au voit acum peste cinci sute de ani ceea ce s-a înfăptuit între timp și ceea ce noi urmașii lor sărbătorim astăzi, Luni 24 Ianuarie, 1977.

DUMITRU RADU POPESCU ■

„Unirea Moldovei cu Țara Românească — rod al luptei duse de masele populare, de cărturarii patrioți ai timpului, eveniment aplaudat cu simpatie de opinia publică internațională înaintată — a marcat un moment istoric de importanță crucială în viața poporului român, punctul de plecare în formarea statului național unitar".

NICOLAE CEAUȘESCU

„Cinci secoli au suspinat românii dincoace și dincolo de Milcov, și cu fiecare suspin dispărea cîte o undă din patul acestui Styx de dezbinare, pînă ce, în fine, infernalul râuleț s-a evaporat cu totul din căldura puternicului dor național ; astăzi Milcovul nu mai există moralmente !...

Din fundul unui sătuleț din Transilvania se renalță numeroase voci, strigînd cu fală în gura mare : „Toți românii sînt frați", și șușotind apoi așa zicînd printre rînduri : „Așteptăm oara Unirii"...

BOGDAN PETRICEICU HASDEU

Cuza era un om puternic și era frumos și trist

— Tu știi ceva despre Unire ?

Lioara Gherghinescu, o fetiță cu ochii de un verde crud, primăvăratic, în care se zbat două boabe de rouă, mă asigură că știe. Este, doar, elevă în clasa întîi la Școala generală 178, București. O mulțime de lucruri le-a auzit, apoi, de la surorile ei, Corina, elevă în clasa a treia, și Domnița, din clasa a cincea, precum și de la mama, educatoare, și de la tatăl ei, sub ale căror priviri — curioase și protectoare — se desfășoară dialogul de față.

— Atunci s-au unit și au făcut o țară mai mare, fiindcă înainte erau două țări, dar mai mici.

— Cine s-a unit ?

— Moldova și cu Țara Românească.

— Și cum s-a făcut Unirea ?

— Păi ei au zis să se unească și...

— Care ei ?

— Oamenii, românii, au zis să se unească, și s-au unit, și pe urmă au jucat o horă.

— Ce horă ?

— O horă care se numea Hora Unirii.

— Tu ai auzit vreodată hora asta ?

— Da, simbăta, cînd mă lasă tăticu să stau la televizor mai tîrziu, că în zilele alelalte mă culc devreme, că mă duc a doua zi la școală. Da'simbăta cîntă hora și se învîrt așa niște raze parcă ar fi un soare.

— De ce s-au unit oamenii atunci ?

— Ei s-au unit ca să fie mai puternici. Că, așa, erau singuri și lumea era rea. Și pe ei îi despărțea o apă și ei ședeau unii pe un mal și alții pe malul ăialalt și nu era bine. Da' pe urmă au trecut apa aceea unii la alții și ei s-au bucurat.

— E mult de-atunci ?

— Chiar bine nu știu. Mi-a spus mama, da' am uitat.

— Dar mama ta trăia pe atunci ?

— Nuu... Asta a fost mai demult.

— Bine. Nu vreau să-mi spui anul, luna, ziua. Dar știi pe vremea cărui domnitor s-a făcut Unirea ?

— Pe vremea lui Alexandru Ioan Cuza.

— De unde-l știi ?

— Nici nu mai știu de unde-l știu.

— Dar cum a ajuns el domnitor poți să-mi spui ?

— Păi dacă l-au ales oamenii ? Că unii, care erau răi, au zis ei să nu fie Cuza, da' alții, care erau mai mulți, au auzit și s-au supărat și au zis ba nu, Cuza să fie, și Cuza a fost. Și pe urmă Cuza a trecut podul.

— Care pod ?

— Podul de pe apa aia, care-i despărțea.

— Bine, dacă zici tu. Dar să știi că apa aceea, care se numea Milcov, nu era chiar atît de mare. Putea fi trecută și cu piciorul.

— Era mare și adîncă, așa mi-a spus mama.

— Și pe urmă, ce-a mai făcut Cuza ?

— El s-a dus la București și-a condus țara.

— Și cum a condus-o ?

— Bine. Că era un om bun. Și odată s-a îmbrăcat cu alte haine, ca să nu-l cunoască nimeni, și-a plecat prin țară. Și cum mergea el așa, pe un drum, a văzut un boier care bătea cu biciul pe un țăran. Și atuncea s-a supărat și a luat biciul din mîna boierului și l-a bătut cu biciul pe boier și acesta a fugit. Și Cuza a vorbit pe urmă cu țăranul și i-a zis că-i pare rău că l-a bătut ăla. Și-au mers ei pe urmă așa, pe drum, și-au vorbit ba de una, ba de alta, și țăranul i-a spus lui Cuza că el e sărac și necăjit și că n-are pămînt să-și crească copiii și de-aia se-mprumută la boier și boierul îl bate pe urmă fiindcă nu mai poate să-i dea înapoi banii. Și atuncea Cuza i-a dat mult pămînt țăranului, ca să aibă cu ce trăi și el.

— Și numai unui țăran i-a dat el pămînt ?

— Ba a dat la mai mulți, fiindcă erau mai mulți țărani așa.

— De unde știi tu astea ?

— De la Corina, de cînd citea ea, în „Citire", cu glas tare. Și pe urmă mi-a arătat și poza.

— Care poză ?

— Era o poză, și-n mijlocul pozei, în picioare, ședea Cuza.

— Și cum era el ?

— Era un om puternic, și era frumos și trist. Și pe piept avea o stea care ardea.

— De ce crezi tu că era trist ?

— Nu știu. Așa era poza. Și era puternic, că avea steaua.

— Cuza mai trăiește ?

— Nu, a murit.

— Și după ce a murit el ce s-a mai întîmplat în țară ?

— Păi, pe urmă, țara noastră era puternică și s-a luptat cu turcii și s-a făcut liberă. Și de atunci este liberă.

— De cînd ?

— Păi, de atunci, de cînd s-au luptat Peneș Curcanul și cu alții.

— Deci, dacă n-ar fi fost Unirea, țara n-ar fi putut să fie atît de puternică și să lupte pentru libertatea ei. Ce s-ar mai fi întîmplat dacă n-ar fi fost Unirea ?

— Domnița ar fi rămas bolnavă.

— Cum ?

— Doctorul care-o îngrijește pe Domnița la spital este de la Iași, și poate că nu mai trecea apa ca să vie la București.

Domnița este, după cum am spus, sora mai mare a Lioarei.

DUMITRU ELIADE ■

Or trecut de mult timpurile cînd mamele noastre sărutau p-ascuns tricolorul!

În tren, oamenii fac adesea politică. Unul e Achim Gheorghe, de fel din comuna Vășad, județul Bihor. „Mă băieți, zice, ascultați la mine — nu pentru că-s mai cu carte decît voi, numa' pentru că-s mai bătrîn : Unirea a fost cel mai important pas din istoria poporului român. A fost, cum să vă zic, un ideal realizat, pe care l-au purtat cu ei toți moșii și strămoșii noștri. Unirea a fost mai întîi, dar după ea a fost să urmeze, în '77, Independența, ș-apoi în '918 unirea noastră, a românilor din Ardeal, cu românii din toată țara și s-a format **adevărata Țară românească !"**

Altul e Gheorghe Both din comuna Cicîrlău, de lîngă Baia Mare.

„În 1918 eu eram copil de școală. Țin minte tot ce-a spus comandantul batalionului român. Numele nu i-l mai știu; dar mi-aduc aminte ca acum : Fraților, zicea, a venit ziua mult așteptată. De azi înainte sînteți nu numai frați cu toți românii de peste Carpați, sînteți alături de patria-mumă. Sîntem acum nu numai același popor, ci și aceeași țară... Eu stăteam cu mama alături și vedeam femeile că nu știau ce să facă mai întîi — să plîngă de emoție sau să se bucure pînă la lacrimi. Apoi colonelul a făcut un semn. Un soldat ținea steagul înfășurat într-o pînză neagră. Prea bine nu apucasem niciodată să aflu cum este steagul românesc, la școală mai desenau copiii mari, dar totdeauna pe ascuns, că nu era voie și eram pedepsiți dacă ne prindeau. La semnul colonelului, soldatul numai ce a fluturat o dată steagul, și-a căzut pînza neagră de pe el, și steagul s-a desfășurat cît era de mare și de frumos, cu mătasea făcută din trei culori : roșu, galben și albastru. Atunci orchestra a început să cînte **„Pe-al nostru steag e scris Unire"** — și-am văzut că o mulțime de oameni știau chiar cuvintele și-am început atunci să plîngem cu toții, și copiii, și femeile, dar și bărbații. Țăranii au adus mai la urmă vin, și-acolo, în curtea primăriei, s-a jucat și s-a cîntat ca la o adevărată sărbătoare, pînă seara tîrziu. Steagul a rămas apoi acolo și-am observat că veneau femeile și-l sărutau, dar la început mai ales ferindu-se una de alta, pe ascuns adică. Poate le era teamă de ceva, dar de atunci a trecut multă vreme și nimeni n-a mai avut de ce să-i mai fie frică de faptul că iubește tricolorul — și cu el odată toată țara din care facem parte cu cinste".

Aici s-a tăcut. N-a mai zis nimeni nimic, din respect și venerație pentru momentul evocat de Gheorghe Both, întorcîndu-și privirile parcă înăuntru, fiecare cu gîndurile răscolite parcă din întîmplare — într-o călătorie de mai bine de 600 de kilometri, din Ardeal spre București, în vreme ce trenul tocmai trecea munții.

DUMITRU GRAUR ■

Ființă

Eu, pentru tine astăzi ;
Tu, pentru mine mîine.
Noi, pentru el — ca unul.
El, pentru noi cît toți.

De plîng, să-ți plîngă viața,
De plîngi, să-mi simt sfîrșitul.
Să mi te am în soartă,
În soarta-ți să mă porți.

Mi-e dulce fericirea-ți,
A mea te fericește.
În rîsul meu se-aude
Și-al tău, și-al tuturor.

Ce spun aceste vorbe :
Al meu, al tău, al nostru ?
Cînd ne hrănește-același
Neîmpărțit ogor,

Cînd graiul meu e graiul
Ce gura-ți îndulcește
Și graiu-acesta-i miere
Pe buza celorlalți ?

O, binecuvîntată
Să fie-această casă
Ce ține-n ea suflarea
Alaiului de frați !

DOINA SĂLĂJAN ■

„Cheia bolții fără care s-ar prăbuși tot edificiul național ; ...o unire dorită de veacuri de toți românii".

MIHAIL KOGĂLNICEANU

ÎNTR-UN GÎND, ÎNTR-O UNIRE

Ce spun moții despre Unire

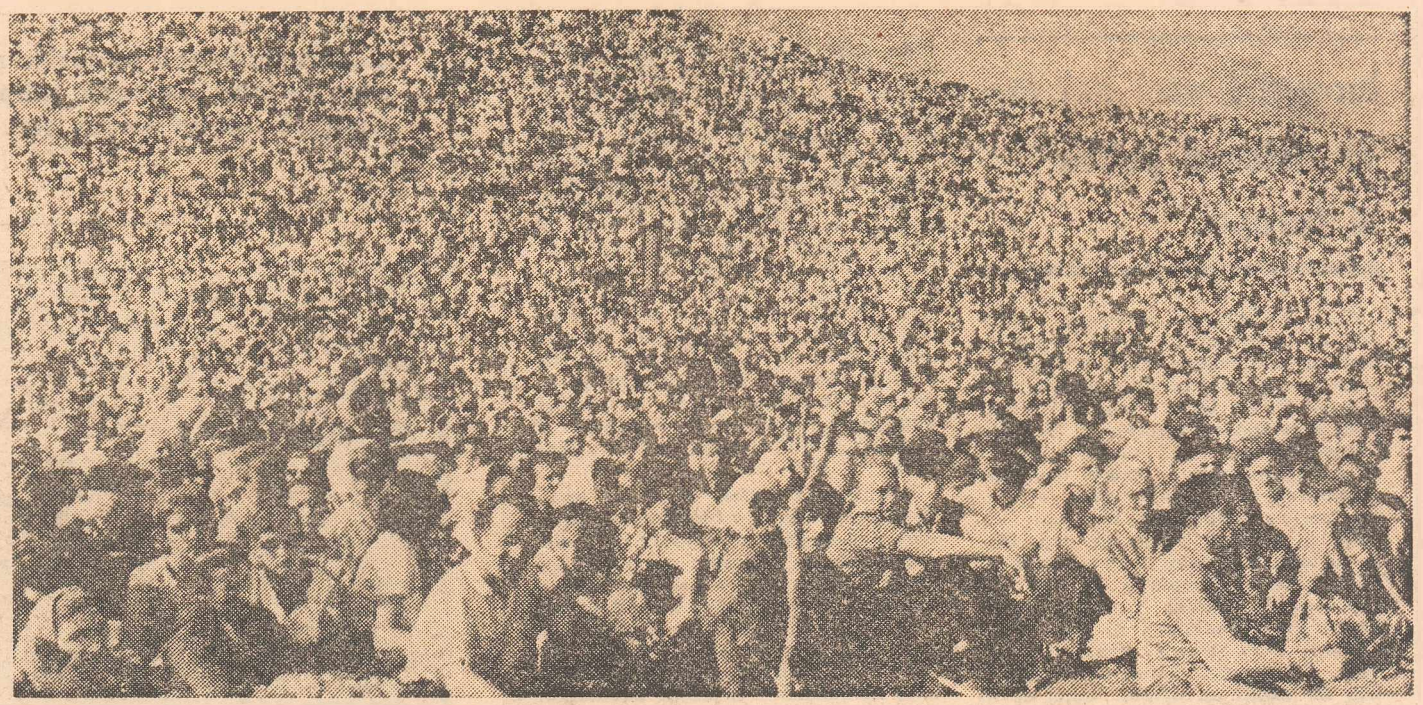

Profesorul Marin Felea, moț din Abrud, a fotografiat, ani și ani de-a rîndul, muntele Găina în zilele adunării celei mari a moților, cînd vin la tîrgul zis de fete și la întîlnirea gîndurilor și ființei românești vreo două sute de mii de suflete. În fotografii, care cuprind panta moale a muntelui și zarea pînă foarte departe, se văd stînd jos, pe piatră și pe iarbă, parte din acești două sute sau poate trei sute de mii de oameni. Ei nu fac altceva decît să stea acolo, unul lîngă altul, vreme de multe ceasuri. Sînt, în mulțime, țărani, în costume de sărbătoare tradiționale, cu desenul neschimbat de mii de ani și domnișoare de la oraș, cu rochie scurtă și ochelari de soare, sînt dascăli în toate științele școlii și funcționari la stat, muncitori din industrii locale și muncitori ai industriilor mari din Alba Iulia, Deva, Cluj-Napoca și altele, vin la munte locuitori din satul lui Avram Iancu și din felurite sate apusene, toate locuri istorice, fiindcă sînt toate vechi și fiindcă prin ele au avut casa sau drumul eroii unirii cu țara, cei care o pregăteau, cei care o făceau, cei care mureau cînd imperiile țineau s-o desfacă și să împrăștie moții, să le înmoaie dorul de întîlnire, de stat alături, om lîngă om și simțire lo simțire. Deci, vin pe muntele Găina, o dată într-un an, oameni de toată starea și de condiție intelectuală foarte diferită și toți aceștia nu vor altceva, nu se gîndesc la altceva decît să se întîlnească, pur și simplu, să vadă cu inima cum e cînd se adună deodată pe o cîmpie sau pe un munte mare românii toți, românii din Apuseni, ce-și zic moți și chiar sînt moți, adică niște oameni de la noi care au mai mult decît alții plăcerea de a-și spune unirea, astfel, făcînd o horă mare și plină, o horă tăcută și nemișcată, ca a bătrînilor, care joacă stînd în loc, și legănîndu-se încetișor.

Am văzut multe întruniri și multe fotografii ale unor întruniri, dar nicăieri nu mai există o întîmplare ca aceasta din Apuseni. Moții se unesc fără un motiv practic. Ei nu mai aduc fete pe Găina. Le-a rămas însă chemarea și la chemare își răspund cînd urcă drumurile lungi și subțiri spre muntele munților Găina. Oamenii se îndeamnă la mers pe munte în ziua aceea, pentru că toți din jurul lor merg. Oamenii simt pornind dintr-înșii o voință. Nicăieri nu se vede mai bine ca în unirea cea mare a moților cum arată unirea la români. Ei se adună pentru că-și seamănă. Prilejul și cauza unirii sînt chiar ei, vechimea spiței lor, omenia dintr-înșii. Se înalță atunci deasupra muntelui un rug mare de emoție fără nume, ca emoția ce o simte oșteanul unei armate nesfîrșite cînd știe că în stînga și în dreapta, în urma și înaintea sa toți sînt ca el și gîndesc cu același gînd. Unirea arată și așa, ca întrunirea din an a moților pe muntele moțesc, unirea se petrece mereu, 24 ianuarie e numai numele ce-l dăm în calendar unirii pentru că sub nume stau multe cauze și înfățișări ale unirii la români.

TUDOR OCTAVIAN

„Dacă naționalitatea este sufletul unui popor, unitatea națională este chezășuirea libertății lui... Unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbaților noștri cei mari, care întrupară în sine individualitatea și cugetarea poporului spre a o manifesta lumii. Pentru dînsa ei trăiră, munciră, suferiră și muriră".

NICOLAE BĂLCESCU

Ziua lor de nuntă

— Dacă mă întrebați, pur și simplu, ce știu despre Ziua Unirii, am să vă răspund tot așa : exact ce știe orice copil de clasa a 4-a astăzi.

Bătrînica pe care, într-adevăr, o oprisem pe peronul Gării de Nord, unde părea că așteaptă pe cineva, nu-și arăta vîrsta pe care avea să mi-o mărturisească fără nici un ocol, 74 de ani, dar îmi rezerva o mare, o neașteptată coincidență.

Mai înainte de asta, ca o școlăriță sîrguincioasă, mi-a rezumat împrejurările în care se produsese istoricul act al Unirii, pomenind nume ilustre azi, iar la acea dată oameni clarvăzători ai istoriei, pe care o scriau conștient, ca mari patrioți, mîndri de neamul căruia îi aparțineau.

Emoționantă mi s-a părut însă următoarea coincidență pe care o și transcriu.

— Tatăl meu, Gheorghe Stan, țăran din satul Cringuri, din actualul județ Dîmbovița, decedat în 1942, la 68 de ani, s-a însurat cu mama mea, Ana Costin, născută într-un sat de pe Prut. Pe acea vreme, oamenii se căsătoreau foarte tineri. Așa s-a întîmplat și cu părinții mei. Ambii veniseră, copii fiind încă, la București, în căutare de lucru. Tata era cărăuș, iar mama lucra pe unde apuca. S-au cunoscut într-o mahala, azi dispărută, și au avut 13 copii, printre care eu am fost cea mai mare și unul dintre cei cîțiva care au trăit. Deși foarte săraci, obișnuiau ca de ziua mea să facă ceva deosebit, o mîncare mai bună, un pahar de vin, un fel de sărbătoare pe care n-am s-o uit cît voi trăi, mai ales că celelalte aniversări ale fraților și surorilor mele treceau neobservate. Mai tîrziu, cînd am ajuns la vîrsta școlii, am înțeles că mă născusem într-o zi mare, la 24 ianuarie, și că tata ținea minte această zi nu pentru că îi venise pe lume primul copil, ci pentru că, așa cum spunea el : „Dacă n-ar fi fost Unirea, eu n-aș fi cunoscut-o pe Anica". Nu știu cînd s-au căsătorit bătrînii mei, dar 24 ianuarie era socotită de ei ziua cununiei lor.

MANOLE CĂRȚAN

„...fiind la un gînd și într-un glas cu Moldova, să putem cîștiga deopotrivă drepturile acestor prințipaturi, ajutîndu-ne unii pe alții".

TUDOR VLADIMIRESCU

Marin Pîrcălăbescu din Rotunda, deputat al țăranilor în Divanul ad-hoc

La 20 de kilometri sud-vest de orașul Caracal, pe șoseaua ce merge spre Dăbuleni, se află Rotunda, comună mare, cu gospodari vrednici, care în ultimele decenii au reușit să facă din localitatea lor o așezare înfloritoare, cu case frumoase, trotuare, brutărie, baie comunală, magazine și alte dotări, ce-i apropie de modul de viață urban.

În această comună și-a petrecut cea mai mare parte din viață Marin Pîrcălăbescu, deputatul țăranilor în Divanul ad-hoc, a cărui figură se păstrează și astăzi în memoria oamenilor, transmisă din generație în generație, timp de mai bine de un secol. Marin Pîrcălăbescu era originar din satul Brabeți, județul Dolj. Acolo se născuse și își avea neamurile, iar în Rotunda — sau Rătunda, cum se chema în vechime — a venit ca învățător, în jurul anului 1840. A fost cel dintîi învățător al comunei. Într-o veche monografie, păstrată în manuscris la unul dintre cetățeni, se spune că era un om de statură potrivită, cu fața ovală, părul alb, lăsat în chică pe spate. Încărunțirea de timpuriu a părului era o caracteristică a spiței lui, că și urmașii de astăzi, din Rotunda, ca și Dumitru Pîrcălăbescu și feciorii lui, au încărunțit de la vîrsta de 25 de ani. Se purta îmbrăcat ca și țăranii, în mijlocul cărora trăia, în haine de dimie albă, și, peste haine, un casac, tot din dimie albă. S-a căsătorit, în Rotunda, cu o fată a lui Petcu Turbatu, un țăran colțos și răzvrătit împotriva boierilor și a cîrmuirii de atunci a țării. Acelui țăran, de la firea lui de om neastîmpărat la vorbă și la faptă, i-a venit și numele de Turbatu. Marin Pîrcălăbescu a avut șapte copii, trei băieți și patru fete. Locuia într-un bordei, cu patru încăperi, așa cum locuiau toți rotunjenii în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Tot în monografia menționată se arată că era un „bun scriitor" în alfabetul cel vechi, cu litere chirilice, folosit de strămoșii noștri pînă în 1860, cînd s-a hotărît înlocuirea cu alfabetul latin. Într-o vreme, a îndeplinit și funcția de notar al comunei.

Școala în care a predat Marin Pîrcălăbescu a funcționat într-o odăiță din localul primăriei. Bănci nu erau. Copiii stăteau pe jos, pe pămînt și scriau cu o bucată de var pe o scîndură de lemn, în loc de tablă.

În anul 1857 a fost ales deputat, pentru a lua parte la ședințele Divanului ad-hoc, din București, unde se discuta unirea Țărilor Române. Despre alegerea lui ca deputat, în jurnalul județului Romanați din 16 septembrie 1857 se menționează următoarele :

„Obștea delegaților săteni, aleși la cinci plăși ale districtului, viind astăzi, în pretoriul onor administrației, după ce li s-a citit de d. administrator ofisul mării sale prințului caimacam, cu numărul 1249 din 27 august trecut, anul curent, privitor la alegerea deputaților pentru Divanul ad-hoc și după ce conform art. 9, al. 5 ne-au numit pe subscrișii de prezident și secretari, apoi a procedat la alegerea deputatului prin balotație și toate sufragele au ieșit pe numele lui Marin Pîrcălăbescu de la satul Rotunda, plasa Balta"

După alegere, a mers la București. În adunările divanului împreună cu alți deputați a susținut „Unirea țărilor România și Moldavia într-un singur stat și sub un singur guvern".

Bătrînii de astăzi ai comunei, și sînt mulți cei care au ajuns la 80 de ani : Marin Matei, Dumitru Pîrcălăbescu, Gheorghe Fota și alții, mai spun că el a cerut să se dea pămînt țăranilor din moșiile boierești și acest lucru a făcut ca să-și atragă ura bogătașilor și moșierilor. Pentru a stăvili curentul ce se forma în rîndurile deputaților țărani, privind problema agarată, boierii au căutat să-i cumpere pe cei mai aprigi, mai îndîrjiți.

Lui Marin Pîrcălăbescu boierii i-au oferit o moșie, în apropierea comunei Rotunda, dar el n-a primit. A continuat cu mai multă înverșunare lupta, făcînd agitație în rîndul țăranilor, arătîndu-le nedreptățile pe care le îndurau.

După Unire, i s-a dat funcția de pădurar la pădurea „Gherghița" în județul Dolj. N-a stat acolo decît puțină vreme. Ura asupritorilor împotriva lui era de neîmpăcat. Într-o noapte, oamenii boierilor l-au omorît cu lovituri de secure. Pierea, astfel, în chip odios, omul care luptase pentru unirea Țărilor Române într-un singur stat, cu un singur guvern și pentru înlăturarea nedreptăților. Era ucis omul, dar nu se stingea ideea, care se va împlini mai tîrziu.

A fost adus la Rotunda cu un car cu patru boi și înmormîntat în cimitirul satului. Locul mormîntului se cunoaște. Bătrînii îl știu. Nu există însă nici un semn care să indice că acolo se odihnește, dormindu-și somnul lui de veci, omul căzut victimă ideilor și luptei sale, omorît de ura și nesațiul boierilor.

Marin Pîrcălăbescu, deputatul unionist al țăranilor în Divanul ad-hoc, a fost o figură de luptător, prețuit de masa mare a țăranilor pe care îi reprezenta. Portretul lui se păstra prin casele sătenilor sau în instituții.

În tablou, Marin Pîrcălăbescu era înfățișat în port țărănesc, cu casac de dimie albă și cu căciulă neagră, cu vîrful răsfrînt în partea dreaptă, cum purtau țăranii din Cîmpia Dunării pînă în preajma primului război mondial.

PĂTRU CRACIUN

EU ȚI-S FRATE, TU-MI EȘTI FRATE,

Începutul unei noi ere în sistemul politic al Europei

Ceea ce distinge renașterea națională a românilor de procesul similar petrecut cu celelalte popoare din sud-estul Europei este condiția pe care le-a impus-o istoria de a năzui, a lupta și a face totdeauna gesturile decisive **singuri,** prin ei înșiși, nu numai lipsiți de un puternic sprijin extern real, dar dimpotrivă, obligați fiind să ia în răspăr, pentru înfăptuirea idealului lor **național,** interese uriașe ale unor state cu mult mai mari și mai puternice. Renașterea națională a grecilor stă sub semnul cultului Europei întregi pentru clasicismul elin, ai cărui moștenitori erau eroicii răsculați de la 1821. Ca urmare, alături de greci s-a dus să moară un Byron, după ce în fruntea organizației numite Eteria stătuse un general în armata atotputernicului imperiu al țarilor, pentru renașterea Greciei s-au mișcat și flota Angliei și cea rusă (care repurtează celebra victorie de la Navarin). Renașterea Serbiei este precedată și ajutată de o vastă operă misionară pornită din partea strălucitei și imensei rude de la răsărit, și această operă n-a încetat nici după biruința răscoalei din 1814. Același lucru cu renașterea Bulgariei, pentru care s-a făcut războiul al cărui centenar îl sărbătorim anul acesta.

Cu totul alta a fost situația românilor. Ei nu s-au aflat, în procesul înfăptuirii idealului lor — Unirea țărilor române într-un stat modern și independența absolută a acestui stat — decît **împotriva** a ceea ce părea să fie „ordinea eternă" stabilită în Europa la sfîrșitul războaielor napoleoniene, prin Congresul de la Viena. Europa lui Metternich, Europa condominiului marilor puteri ale vremii, care se coalizaseră spre a stinge orice încercare de evadare din purpurile imperiale, este marele obstacol în calea idealului românesc.

A opune acestei Europe „à la Metternich" un vis, un ideal lîngă care nu stă decît o mină de oameni politici de extraordinară perspicacitate și cîțiva gata de jertfa supremă, sprijiniți de masele populare, dispuse să-i urmeze pînă la capăt, aceasta a fost grandioasa „aventură" ce se cheamă **istoria modernă a românilor,** de la Tudor din Vladimiri cel „îmbrăcat în cămașa morții" și pînă la dorobanțul biruitor la Grivița și Plevna. Un roman aproape fantastic, de n-ar fi real, în care un popor, nu dintre cele mai mari ale Europei, este obligat să lupte și — fapt fenomenal ! — să **obțină** o spărtură esențială în ceea ce fusese sistemul politic european de pînă atunci, înlocuindu-l, cel puțin în cazul lui, cu o nouă practică : în fața voinței și intereselor **imperiilor,** voința și interesul **popoarelor.** Prin consultarea directă a maselor, **prin intervenția directă a maselor.**

Acesta este tocmai momentul unirii Țării Românești și a Moldovei. O unire care s-a pregătit și înfăptuit cu o genială artă de a naviga printre vînturi contrare, dar care se și contracarau unele pe altele. O unire care deschide calea fundării României moderne în viitorii ani, fără ca vreo dragoste specială să-i copleșească pe beneficiarii unei conjuncturi unice și trecătoare, dar căreia au reușit să-i smulgă **trăinicia** acestei Românii moderne.

Ce-i ajuta pe români, atît de slabi în aparență, față de adversarii lor ? Îi ajuta faptul că reprezentau **ziua de mîine a istoriei** în raport cu Europa lui Metternich, care era ziua de ieri. Ei vorbeau în numele unei uriașe realități: popoarele ce-și cereau dreptul la libertate și independență. Și au fost cei dintîi care au arătat cum se poate face istorie sub cerul deschis al unor idealuri ce se înfăptuiesc prin perseverență, vitejie și înțelepciune. Și care biruiesc pentru că au de partea lor sensul istoriei.

Un mare om, cel mai mare om al Italiei moderne, Cavour, a știut aceasta din primul moment, și a aplicat lecția românilor în lupta pentru unificarea Italiei. Tot el a dat următoarea caracterizare a Unirii de la 1859, din perspectiva istoriei universale : „Românii — spunea Cavour — acești frați îndepărtați ai italienilor, au dat o măreață dovadă a patriotismului lor, un exemplu uluitor de unitate, pe care noi italienii sîntem gata să-l urmăm. **Unirea Principatelor prin consultarea votului popular constituie începutul unei noi ere în sistemul politic al Europei".**

DAN ZAMFIRESCU ■

„...principatelor li se cuvine și le trebuie înlăuntru o neatîrnare cu totul suverană, propice, națională a lor... și să se unească într-un singur stat românesc".

GAZETA TRANSILVANIEI

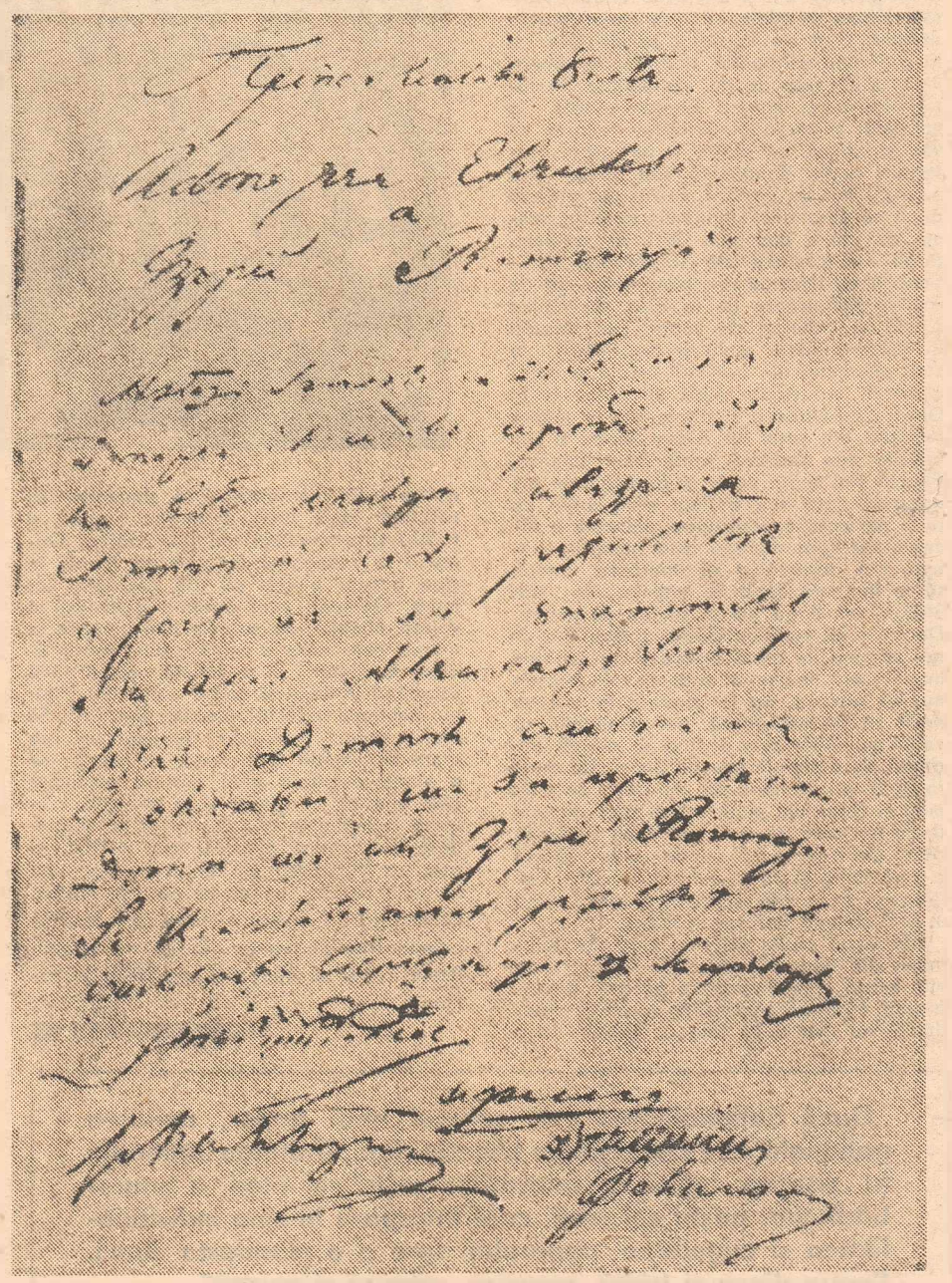

Facsimilul documentului care consemnează alegerea ca domn a lui Alexandru Ioan Cuza, la 24 ianuarie 1859, de către Adunarea electivă a Munteniei. Cuza este domn al țării unite ! S-a înfăptuit UNIREA !

Motivele doctorului Raczkövi

Doctorul Atilla Raczkövi are 33 de ani și tot atîția kilometri din satul în care lucrează, conducînd un dispensar medical modern utilat la Siniob, comuna Ciuhoi, județul Bihor, pînă la capitala județului. A ajuns aici în urmă cu 9 ani, după terminarea facultății în orașul său natal, la Tîrgu Mureș, aducînd cu dînsul nu doar mai multe volume de versuri din Petőfi, ci și poeziile lui Eminescu, din care e gata oricînd să-ți recite.

În fapt de seară, după ce vom fi vizitat pe îndelete frumosul său dispensar, convorbirea ajunge la zilele care urmează, la data de 24 ianuarie, cînd e musai să rămînă în sat, la Horă. Fredonează Hora Unirii și zîmbește, încredințîndu-mă că nu stă bine cu vocea, dar stă foarte bine cu jucatul, în care puțini îl întrec, nici chiar prietenul său apropiat, Florian Gavriluț, tehnician viticol.

Îl întreb ce vrea să însemne pentru dînsul Unirea și aflu tăcere. Medic apreciat, ales membru în Biroul comunal de partid ca urmare a seriozității și omeniei sale, Atilla Raczkövi pare să caute unele vorbe mari, apoi renunță și zice că Unirea pentru dînsul înseamnă 4 lucruri. Personale, trăite, poate nu cele mai semnificative, dar reale, ținînd de viața de fiecare zi. Primul ar fi legat de familie, de mama sa care provine dintr-un neam de sași de prin părțile Sighișoarei și, mai recent, de cumnatul său, Andrei Ștefan, buzoian după naștere, care s-a însurat cu o fată spunîndu-i nu szeretlek, cum fusese ea învățată la părinți, ci te iubesc. Al doilea i se pare mai simplu : dînsul într-un sat cu jumătate români și jumătate maghiari, mănîncă pîine făcută de un brutar care se numește Gheorghe. Face o pauză și argumentează mai departe, afirmînd că moașa dispensarului pe care-l conduce, Florica Chereji, româncă get-beget, asistă cu aceeași dragoste toate nașterile satului, fie că nou-născutul va fi botezat Ion, fie că va avea să-l cheme Laszlo, din copiii Siniobului alcătuindu-se familia cea mare a satului, unită, în care fiecare învață limba celuilalt și în care toți trăiesc și muncesc ca prieteni și în bună pace, pe același petic de pămînt și împărțind aceeași pîine.

Ultimul argument e cel mai personal dintre toate. Doctorul Raczkövi se simte fericit și n-ar schimba viața sa și satul său pe nimic, convins că datorează încă multe celor ce l-au ajutat să fie așa cum e. Adică stimat, apreciat, căutat și chiar fericit.

De 118 ani, „Hora Unirii" dă ora exactă

Poate că la 24 ianuarie 1859 în România ningea. Din nările cailor ieșeau aburi fierbinți, pămîntul devenise pămînt. Nu știm cît să fi fost ora atunci cînd Alexandru Ioan Cuza a fost ales domn al celor două provincii române, dar chiar atunci „cei cu inima română" desenau cel mai sfînt cadran solar — HORA UNIRII !

Secunde de veacuri s-au adunat într-o singură oră. „Hora Unirii" este limba ceasului nostru.

De 118 ani „Hora Unirii" dă ora exactă. Bărbații de azi puteam fi bărbații de ieri. Totul este atît de firesc și de viu încît Atunci este Acum.

Conturul patriei este conturul inimii la români.

Ion Roată a arătat că un bolovan trebuie împins așa cum se împinge istoria neamului — cu mulțimea, cu umerii !

Românii nu pot fi despărțiți cum nu se poate despărți cuvîntul NOI în silabe.

ADI CUSIN ■

„...o victorie rar întîlnită în istorie".

Ziarul KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

„...ideea unui stat al românilor trăiește în mii de inimi".

ȘTEFAN LUDWIG ROTH

„Crearea unui mare ducat al Daciei, care ar reuni cele două principate, ar fi... expresia dorinței celei mai generale a acestor țări".

BOIS-LE-COMTE, diplomat francez

ÎN NOI DOI UN SUFLET BATE!

„Purtat de o mișcare de-a dreptul entuziastă, Cuza-Vodă a devenit el însuși principalul purtător al politicei exterioare, al politicei neatîrnării, avînd cea mai credincioasă și neobosită mînă de ajutor în Constantin Negri.

Toate atributele unei neatîrnări reale s-au cîștigat de către Vodă-Cuza, exceptînd firma acestei realități. În faptă, jurisdicțiunea consulară și-a pierdut terenul sub domnia lui, secularizarea averilor închinate s-a operat, deși călugării greci se gerau în supuși ai puterii suzerane ai Porții, s-a înființat o armată relativ numeroasă și completă, s-a proclamat neatîrnarea bisericii naționale pe baza vechilor drepturi și ale Mitropoliei Moldovei și Sucevei, vechii consuli generali deveniră de fapt, deși nu prin titulatură, miniștri diplomatici, relațiunile internaționale ale statului român erau încredințate unui ministru al afacerilor exterioare în regulă, încît întregului aparat al unei depline suveranități interne și externe nu-i lipsea decît numele propriu, ce părea a lipsi din dicționarul apusului european".

MIHAI EMINESCU

Țară unită și oameni uniți

Familia sculptorului Stork a venit în România pe la jumătatea veacului trecut și a rămas aici, numindu-se Stork și astăzi, vorbind româna și germana la fel de bine tot timpul, slujind vreme de un veac și mai mult, cu demnitate și profesionalism, la întemeierea unei școli de sculptură a românilor. Arta familiei Stork — tată și fiu și nepot și, mai departe, fii de fii și fii de nepoți — intră atît de firesc în istoria artei moderne a românilor, își identifică atît de drept și de înalt simțirea cu aceea a artei sculptorilor din țările române, de atunci și de mai tirziu, încît nimeni nu zice sculptorul de origine germană Stork, ci, pur și simplu, sculptorul Stork, familia Stork și, cu aceste nume, zice artă românească. Întîmplarea spune că în România au găsit găzduire generoasă o seamă de fii ai altor țări, mai de curînd, mai de cu secole în urmă, și toți cîți au străduit să muncească și să trăiască frumos și, am zice, românește au trăit secole, ei și urmașii, uniți în cuget și-n simțiri cu toți locuitorii țărilor române, ai pămîntului mare și bun care se numește acum Republica Socialistă România. Unirea este cînd țara este una și are fii care gîndesc ca unul.

INGO GLASS ■

Prin revoluție la unire, independență și prestigiu

Revoluția românească de la 1848 s-a impus nu atît prin acțiunile sale insurecționale și prin rezultatele ei imediate, ci mai ales prin ideile și programele sale social-politice — aceleași în toate țările locuite de români — și prin soluțiile sale confruntate cu crizele istorice ulterioare.

Într-adevăr, spre deosebire de acțiunile și rezultatele altor revoluții europene, care au izbutit să impună imediat schimbarea formei de guvernămînt a statului respectiv și, totodată, înfăptuirea fără întîrziere a unor reforme radicale, revoluția românească pașoptistă, datorită intervenției țaristo-otomane, s-a încheiat în Moldova și Țara Românească cu restabilirea intactă a structurii anterioare și, în același timp, prin exilarea sau emigrarea conducătorilor și exponenților revoluționari, iar în Transilvania prin revenirea la absolutismul habsburgic.

În vara anului 1849, orice mișcare insurecțională încetase, iar corifeii revoluției rătăceau pe căile pribegiei sau zăceau în închisorile și ocnele reacțiunii.

Timp de cîțiva ani, pămîntul Principatelor a cunoscut rigorile suzeranității străine.

Ceea ce n-a putut fi însă nimicit, păstrîndu-și aceeași vigoare, aceeași strălucire și aceeași putere de captivare au fost însă ideile și programele revoluției prin care, în ordinea socială, se ceruse desființarea iobăgiei și improprietărirea țăranilor, egalitatea politică și juridică, iar în ordinea națională unirea Țărilor Române, independența lor, constituirea unui stat român unitar.

Testamentul revoluției — testamentul lui N. Bălcescu, C.A. Rosetti, I.C. Brătianu, al lui M. Kogălniceanu, V. Alecsandri, C. Negri, al lui Simion Bărnuțiu, George Barițiu, Avram Iancu — avea să se înfăptuiască pas cu pas, revoluționarii pașoptiști și urmașii lor ținînd necontenit seama de conjuncturile politice ale timpului, de crizele istorice și mai ales de capacitatea de luptă și creație a poporului român.

Succesiunea etapelor în ordinea realizării unității naționale le-a întrevăzut Nicolae Bălcescu încă din 1851, atunci cînd din exilul de la Paris a arătat că mai întîi se vor uni Moldova și Țara Românească, și numai după aceea, datorită opoziției și puterii Austriei, se va uni și Transilvania.

Și lucrurile s-au petrecut aidoma cum a afirmat Bălcescu.

Congresul de la Paris din primăvara anului 1856, chemat să pună capăt războiului ruso-turco-anglo-franco-sardinian, a hotărît, în urma eroicei campanii de lămurire a exilaților și emigraților români, să fie consultat poporul român din Moldova și Țara Românească asupra principalelor sale deziderate : Unirea într-un singur stat, schimbarea formei de guvernămînt, reformele social-politice dorite.

Răspunsul românilor din ambele principate — călăuziți de deviza „hai să dăm mînă cu mînă" — au fost alegerile din 5 și 24 ianuarie 1859 cînd, prin iscusința patrioților timpului și voința nezdruncinată a maselor populare, s-a ales un singur domn român : Alexandru Ioan Cuza; s-au pus bazele statului unitar român.

Unirea, cum afirma M. Kogălniceanu, a făcut-o toată națiа.

La 24 ianuarie 1862, Alexandru Ioan Cuza anunța printr-o proclamație că unirea dorită și înfăptuită de români a fost recunoscută și de marile puteri europene, și că de acum înainte va exista o singură **Românie.**

După proclamarea unirii s-au realizat, dîndu-se o luptă crîncenă cu reacțiunea conservatoare, desființarea șerbiei și improprietărirea țăranilor, lărgirea dreptului de vot, secularizarea averilor mănăstirești, înființarea universităților de la Iași și București, introducerea învățămîntului primar obligatoriu, dezvoltarea vieții economice, cu un cuvînt modernizarea societății românești și crearea unui stat capabil să lupte cu puteri noi pentru realizarea tuturor celorlalte aspirațiuni ale națiunii.

Iar prima dintre acestea era cucerirea independenței, scoaterea României de sub suzeranitatea turcească.

„Un moment de o deosebită importanță istorică — se afirmă în Programul P.C.R. din 1974 — l-a constituit înfăptuirea în 1859 a statului național, prin unirea Munteniei și Moldovei sub domnia luminoasă a lui Alexandru Ioan Cuza. Aceasta a marcat intrarea țării noastre în noua etapă a evoluției capitaliste, a ridicat pe o treaptă superioară lupta de eliberare națională, mișcarea revoluționară a maselor muncitoare pentru drepturi și libertăți sociale"

La 9/31 mai 1877 România își proclama independența pe care avea să o cucerească apoi cu armele în marele război din Balcani. Simbolul acestui război l-a reprezentat **Peneș Curcanul,** ostașul ridicat din popor. Și Grigore Ion, și Dumitru Lemnea, și Valter Mărăcineanu, și George Șonțu, și Dimitrie Giurescu și atîția alții, evocați de Vasile Alecsandri în „Ostașii noștri" și de George Coșbuc în „Cîntece de vitejie" și în „Războiul nostru pentru neatîrnare".

Țara devenise independentă, cultura și comerțul se dezvoltau cu putere, dar țărănimea și muncitorii nu aveau parte de viața pe care o meritau și doreau.

De acum înainte iau o mare amploare luptele cu caracter social conduse de Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România și de sindicatele muncitorești.

În 1907, pentru a-și cuceri drepturile, se răscoală țărănimea ajutată de muncitorime. O represiune cruntă pune capăt răscoalelor, dezideratele țărănimii rămînînd nesatisfăcute.

În condițiunile primului război mondial se realizează prin hotărîrile adunării de la Alba Iulia (1 decembrie 1918) statul național unitar român. Prevederile lui Bălcescu din 1851 s-au realizat astfel în toată amploarea lor.

Programele revoluției din 1848 s-au transformat în realități intangibile.

La 23 August 1944, după ani de grele încercări, s-a început sub conducerea P.C.R. construirea socialismului în România.

Printre punctele proclamației de la Islaz figurase și unul care cerea alegerea domnilor pe timp de numai 5 ani. Era o modalitate de a preconiza introducerea unui regim republican.

S-a înfăptuit la 30 decembrie 1947.

Astăzi sărbătorim un nou 24 ianuarie într-o atmosferă de înălțător entuziasm, sub puternicul impuls dat de hotărîrile Congresului al XI-lea al P.C.R. și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, și totodată de dezvoltarea programului P.C.R., de perfecționare a relațiilor de producție și de realizările din ce în ce mai impunătoare ale cincinalului 1976—1980, cincinalul revoluției tehnico-științifice.

Dezvoltării interne a României îi corespunde apoi o tot mai accentuată creștere a prestigiului internațional, a amplificării și consolidării relațiilor sale cu statele socialiste, cu țările în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină, cu țările nealiniate, cu statele capitaliste dezvoltate, cu toate celelalte state, indiferent de orînduirea lor socială, pentru cauza progresului în toate domeniile și a păcii.

La 24 ianuarie 1977 sărbătorim astfel nu numai istorica zi a Unirii, ci totodată și marile succese interne ale poporului român, marele său prestigiu în concertul națiunilor.

VASILE NETEA ■

Același patriotism și aceleași sentimente ale dreptății

Unirea Moldovei și a Munteniei, înfăptuită acum 118 ani, a constituit o cotitură hotărîtoare în istoria poporului român și a naționalităților conlocuitoare din această țară. Ea nu a însemnat numai începutul împlinirii visului de peste o jumătate de mileniu al celor care, potrivit unei străvechi și cinice devize a tiranilor, aceea de **„divide et impera"**, erau împărțiți de o parte și de alta a unui „riu blestemat", de o parte și de alta a Carpaților, spre a putea fi mai puternic zdrobiți, mai greu exploatați și asupriți. Actul de la 24 ianuarie 1859 nu a marcat numai pregătirea cuceririi independenței României, eveniment al cărui centenar îl prăznuim în acest an, nu a însemnat numai prefața Unirii celei mari, a tuturor țărilor românești, din anul 1918. „Hora frăției pe pămîntul României" întruchipează victoria ideilor progresului și ale nobleții sufletești, „ideea-forță" a unității naționale a creat premisele sfărîmării cătușelor împilării materiale și spirituale, sfîrșitul tuturor discriminărilor — sociale, naționale sau religioase.

Populația evreiască din Țările românești, cu o vechime istoric dovedită de peste șase veacuri, a salutat cu bucurie și entuziasm actul măreț al Unirii și și-a mărturisit credința și devotamentul față de Domnitorul Alexandru Ioan Cuza. Urmașii celor care au fost printre întemeietorii tîrgurilor moldovenești ale Mihăilenilor, Ștefăneștilor, Fălticenilor etc. au dat din rîndurile lor pe Daniel Rosenthal și pe Barbu Iscovescu, luptători generoși pentru înfăptuirea ideilor de la 1848, au adus întreaga lor contribuție și toate jertfele, inclusiv de sînge, pentru ca unirea, independența și înflorirea României să se împlinească.

Într-o **„Închinăciune din partea Comunității Israeliților"**, imprimată la tipografia „Iosif Samitca și I. Moise" din Craiova, în anul 1862 pentru celebrarea memorabilei zile de 24 ianuarie 1859, se spune între altele : **„De faptele Domnului nostru, Domnul României, răsună Europa, ce glorifică numele său. După trecerea mai multor secole** (în care) **și acest popor în lanțul sclaviei nu mai gemete au răsuflat, Domnul cu înțelepciunea sa înaltă și cu tărie sufletească le-a rupt. Și iată țara e liberă și aceasta e făcut de dînsul. Glorie lui, că multe a făcut".**

Iar în **„Oratiunea rostită la București în Sinagoga cea Mare de Domnul Rabin M. L. Malbim, în ziua de 24 ianuarie 1864"** (Biblioteca Academiei Române, secția foi volante) citim : **„Aduceți-vă aminte, fraților, că această casă mare, România, este casa în care am văzut pentru prima oară lumina zilei, toți locuitorii ei sunt frații noștri... Mărirea României este mărirea și speranța noastră, iară slăbirea ei este pieirea noastră. Puneți mîna toți, fraților, la lucru, întăriți acoperișul și grinda casei, răspundeți la apelul Domniei și puneți-vă sub steagurile vitejilor frați români..."**

Vorbind în aceeași Oratiune despre „emancipația evreilor", marele cărturar, rămas prin operele sale o autoritate de prim rang pentru întregul iudaism, spune : **„Iar darul de emancipație să nu devină un blasfem, să nu se acorde privilegiul numai celor avuți iar soarta de paria să aștepte pe cei săraci care își agonisesc hrana vieții cu sudori dar cu onoare. Toți avem aceeași Patrie deopotrivă, toți suntem gata a ne jertfi binelui țării, astfel dar dreptul să fie al tuturor sau al nimănui".**

Animați de același patriotism și de aceleași sentimente ale dreptății, noi, urmașii lui Malbim și ai lui Daniel Rosenthal, ne alăturăm energiile și ne împletim năzuințele cu urmașii Domnitorului Cuza și Kogălniceanu, pentru a munci și lupta ca țara și poporul ei să pășească din treaptă în treaptă pe scara fericirii, a prosperității și a păcii.

Șef rabin dr. MOSES ROSEN ■
Președintele Federației Comunităților Evreiești din R.S. România

„Uniți-vă cu noi, frați de dincolo de Milcov, peste undele lui vă întindem brațele, dorind cu înfocare a vă da sărutarea frăției și a libertății. Munteanul și moldoveanul sînt toți români, sînt frați, o singură națiе... Trăiască România !"

Ziarul PRUNCUL ROMÂN

Restanțe

Porumbul nu-i peste tot în hambare, iar unii încă mai discută...

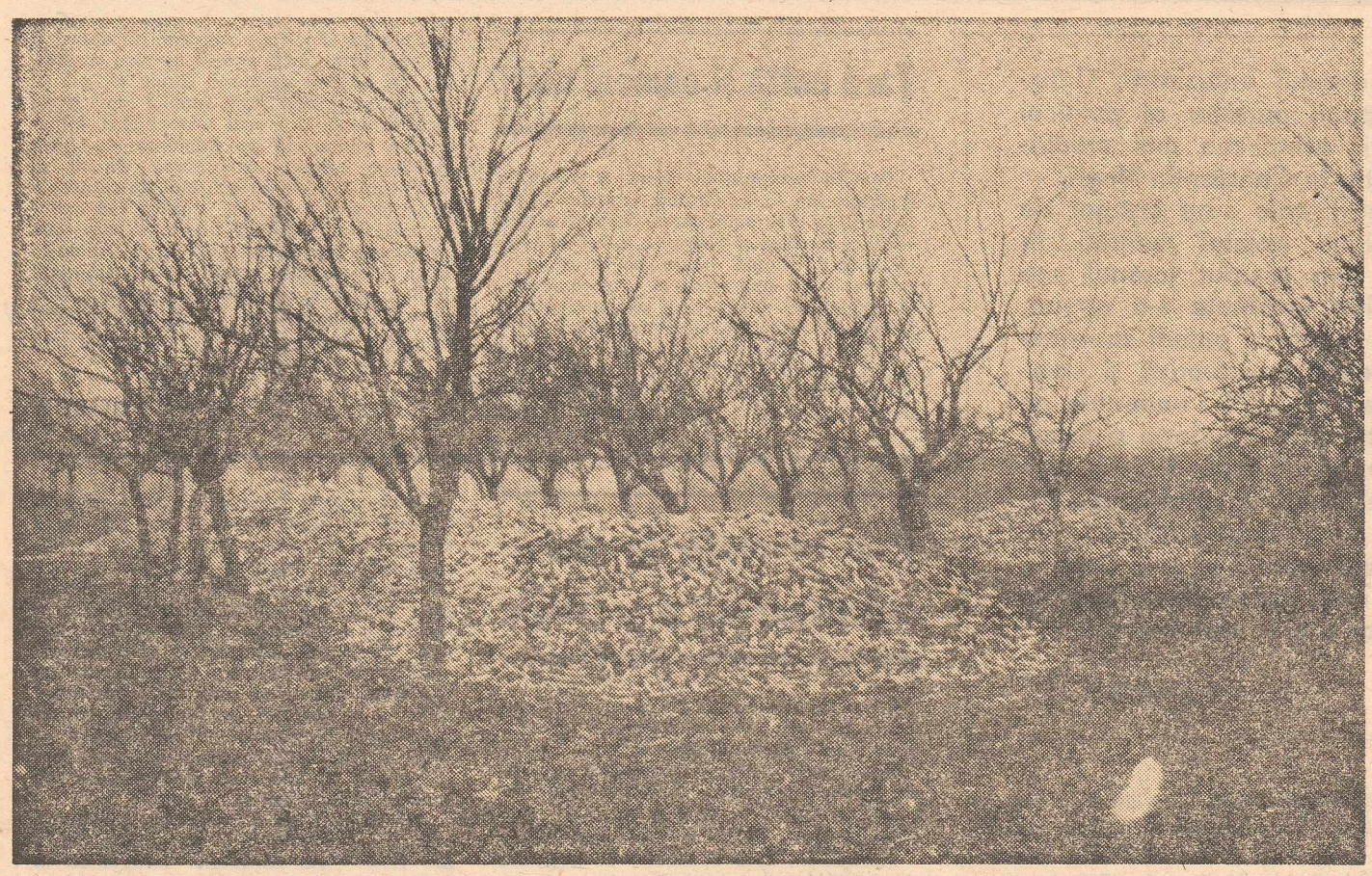

Circa 30 000 de kg de porumb sub crengile dezgolite ale livezii din curtea C.A.P. Frumușani

Din șoseaua spre Oltenița, ori din cele laterale, toate aflate acum sub un strat gros de noroi, purtat de camioanele și tractoarele care cară continuu recolta spre locurile ce-i sînt destinate, nu putem vedea ceea ce cu cîteva săptămîni în urmă reprezenta un fapt obișnuit : grămezile de porumb adunate în stive mai mari ori mai mici, pe cîmp. Grîul de toamnă s-a înălțat curajos, iar ogoarele, destinate altor culturi, sînt pregătite pentru rostul lor viitor. Dar, pătrunzînd în curtea sediului C.A.P. Frumușani vedem, sub crengile golașe ale unei livezi, mari cantități de știuleți de porumb zăcînd în ploaia care se cerne prin sita cenușie a unei ceți triste. La sediu, 6—7 oameni socotesc, completează formulare, discută. Președintele e plecat la județ, dar ceilalți, pe care-i cunoaștem, își văd de treabă și se arată binevoitori și unanimi în opinii, cînd sînt rugați să răspundă întrebărilor noastre. Gheorghe Ibișă, secretarul comitetului de partid, tehnicianul Constanța Petre, casierul Ion Zaharia, economistul Alexandru M. Nicolae, Manea Tudorache și Gheorghe Stancu, conductori de atelaje. Recolta a fost foarte bună. Față de cele 3 510 tone de porumb boabe, cît prevăzuse planul, s-au realizat 5 020 kg. La 1 decembrie 1976 s-a terminat recoltatul, la 15 a început transportul către bază. Și, odată cu aceasta și necazurile : humita unitate nu primea porumb deoarece nu avea capacități corespunzătoare de înmagazinare. Este și explicația care ni se oferă pentru cele 25 000—30 000 kg pe care le văzusem în curtea sediului C.A.P. Stau așa de o lună de zile. Baza a cerut cooperativei să le trimită porumbul „bătut", dar, după o săptămînă, el se afla încă acolo, în aer liber, supus intemperiilor, amenințat să se încingă și să nu mai fie bun de nimic. A fost readus la C.A.P. și folosit la hrana animalelor.

ADEVĂRUL SE SCHIMBĂ DUPĂ 15 KM

La bază, unde se ajunge parcurgînd un alt patinoar de noroi (dovadă neplăcută, ce-i drept, a intensității traficului pe șoseaua respectivă), înregistrăm o activitate mai puțin febrilă decît ne-am fi așteptat. Curtea din jurul silozului și a birourilor este dominată de porumb, dar la rampă un singur autocamion descarcă. Deci, baza nu este foarte aglomerată. Dimpotrivă. Alte două autocamioane așteaptă. Izolată, o remorcă, fără tractor, este de asemeni încărcată. Discutăm cu Mișu Tascu, tehnician la Întreprinderea de valorificare a cerealelor, cu Gheorghe Popescu, secretarul organizației de partid, și cu Aurel Strauss, tehnicianul bazei. De asemeni, unanimitate de păreri, mai ales în privința situației sesizate de cooperatorii de la Frumușani. Nu este nimic adevărat. N-au trimis porumbul fără a fi fost primit, acesta nu a stat o săptămînă în ploaie, nu s-a stricat. Capacitățile bazei sînt suficiente, de circa 400-500 de tone zilnic.

Cei de la Frumușani (și aci ni se arată acte) au început transportul la 30 noiembrie 1976, dar în cantități foarte mici. În unele zile n-au adus nimic. Li s-a recepționat pe loc, adică la Frumușani, o cantitate de 1 547 tone știuleți și 1 160 tone boabe ; pînă la 15 decembrie transportaseră în bază 233 tone. Ni se spune că, de la C.A.P. Frumușani, stau de două zile două remorci nedescărcate, deoarece tractoriștii au dispărut. Ieșim în curte. Este o singură remorcă, cu tractoristul și mașina sa apărute între timp. Ion State, cel dispărut, contestă cele afirmate de funcționarii bazei. Avusese defecțiuni la baterie ori n-avusese motorină, ceva se întîmplase, din care cauză se întorsese la Frumușani și revenise acum. Nu lipsise decît de vineri, de la orele 12,000 și nu de două zile.

Ne mira incapacitatea acestor oameni de a înțelege adevăratul comandament al zilei, în ceea ce privește excelenta recoltă, cea mai mare din istoria agriculturii noastre. În locul unei atitudini de solidaritate și colaborare am întîlnit, pe de o parte, exagerări, conștiente sau nu, dar îndreptate împotriva altora, disculpări puerile ori voit grave, ca și cum interesele celor de la C.A.P. și ale celor de la bază nu sînt convergente, ci altfel. Nu am înțeles, astfel, de ce, chiar în timp ce tractoristul Ion State lipsea, remorca sa era lăsată în ploaie, în loc să fie descărcată, mai ales că rampa nu era aglomerată și porumbul fusese cîntărit ? Am fi vrut să stabilim măcar cînd a intrat tractorul de la C.A.P. Frumușani în bază, dar portarul nu notează data și, evident, nici ora. Dar ne mirăm că... ne mirăm, pentru că, în timp ce discutăm, două femei descarcă, la lopată, un autocamion, în timp ce 7 bărbați se uită la ele cum trudesc și nu dau și ei ...o lopată de ajutor, deși plouă și este sîmbătă și fiecare vrea să ajungă mai repede acasă. Măcar pentru asta !

★

Întîlnim un autocamion, cu nr. 21 IF 559, încărcat cu boabe de porumb, staționînd pe șosea. Este condus, adică fusese, de șoferul Ion Drăghici de la C.A.P. Valea Dragului. Am scris „fusese" pentru că nu mai putea fi condus din... lipsă de benzină. Șoferul care nu știe probabil cum se cheamă, printre colegii săi de profesie, pana de carburant și delegatul cooperativei, Ivan Rafu, nu sînt neliniștiți. Așteaptă cisterna care va veni să le aducă ceea ce uitaseră să ia ei singuri. Cu toate acestea, delegatul, om în vîrstă și cu experiență (fusese și primar în sat), vorbește senin și convingător despre ritmicitatea transporturilor la baze, este încîntat de bogăția recoltei din acest an și pus să arbitreze între cei de la C.A.P. Frumușani și cei de la bază, recurge la o înțelepciune primejdioasă, care s-ar fi vrut apreciată drept „înțelegere" a situației.

— Ce-i aia, tovarășe, 50 de tone ? Ia, acolo, 10 camioane... Ce se pling ăi de la Frumușani ! Iară ăilalți să nu mai facă pe grozavii. Așa e omu, fiecare caută să se cam apere nițel. Las' că avem grîu și porumb cît n-am crezut vreodată. Să fi văzut ce-am văzut eu în Dobrogea, cînd am fost de Anul nou. Stătea porumbul pe cîmp și necules și în grămezi. Unde ? Și la Constanța și la Negru Vodă și înapoi spre Medgidia.

Ivan Rafu nu lega o situație de alta. Ceea ce trăia el, aici în Bărăgan, și ceea ce văzuse în Dobrogea i se păreau două aspecte izolate, iar dacă cineva i-ar fi spus că și la Iași, de pildă, ori la Buzău, porumbul și sfecla mai zac pe cîmp ori în gări, tot n-ar fi fost îngrijorat că, vorba sa : avem recoltă cum n-am visat vreodată...

Oprim un alt șofer, pe Grigore Prundeanu, care transportă, cu 31 IF 943, circa 3 500 kg de sfeclă, de la altă bază la Curcani, de unde trenul o va duce la una din fabricile de zahăr. Omul se afla la cea de-a doua cursă a zilei și mai avea de gînd s-o efectueze și pe a treia. Dacă n-ar fi fost ceața, mizga și... sîmbăta, poate, poate ar mai fi încercat-o și pe a patra. La Ulmeni, de unde venea, sfecla zăcea în cantități mari, nu, el nu le poate aprecia, vreo 6-7 șiri dar mari, pe pămînt și sub cerul liber. Stratul de deasupra era înghețat, dar dedesubt se păstrase bine. Pe cîmp, nu mai există nimic. Totul a fost strîns. Cît discutăm cu șoferul, trec pe lîngă noi, izolat, sau în convoaie, zeci de tractoare cu remorci, zeci de camioane. El le cunoaște. Colegul Emanuel Tânjală notează de zor numere de circulație, nume de cooperative și I.A.S.-uri : Aprozi, Colibași, Hotarele, „Octombrie Roșu", Luica, Valea Dragului, Chirnogi...

OLTENIȚA, UN PUNCT FINAL, DAR ȘI UN PUNCT DE VEDERE

Cea mai susținută activitate aveam s-o întîlnim la Întreprinderea de producere a nutreturilor combinate (mai pe scurt și mai cunoscut F.N.C.). Un șir de camioane și tractoare, cu remorci încărcate, așteaptă să pătrundă în incintă. Aci sînt basculate, astfel încît descărcarea merge rapid, efortul oamenilor este mult mai ușor. Muncesc și oamenii de la șantierul aflat în același spațiu, pentru că această bază este în continuă dezvoltare. Față de anul trecut și-a dublat capacitatea, fără a se extinde pe alte terenuri, iar pentru anul în curs este prevăzută o altă dublare. Îi întîlnim pe inginerul Ion Burtea, directorul întreprinderii, și pe Constantin Necșulescu, directorul I.A.S. Oltenița, doctor în științele agricole, prin intermediul cărora vă oferim cîteva concluzii la raidul întreprins zilele acestea în județul Ilfov.

— Este cunoscută abundența recoltei și starea excepțională, în sens negativ, a timpului, ne spune Ion Burtea. De aci toate problemele ivite, cu întîrzieri și chiar pierderi. Nu peste tot s-au făcut pregătiri anume, în vederea depozitării. Prea tîrziu s-a anticipat și ni s-a comunicat că producțiile vor fi deosebit de mari. Umiditatea porumbului depășește indicii acceptați pînă acum. Primim chiar produse cu grad de umiditate peste 33 și 35%. Știuleții fiind putrezi se rup la „bătaie" și înfundă instalația. Asta înseamnă opriri, reparații. În campania trecută, basculam un autocamion în 4 minute, acum în 15'. În loc de 40 de tone, cîte „bățeam" într-o oră, acum „batem" doar 10—11. Vom primi produse, probabil, pînă în luna martie.

— Pămînturile agricole din județul nostru sînt de baltă, intervine inginerul Necșulescu și, din această cauză, recoltatul este mai dificil chiar în condiții normale. La Chirnogi se mai află încă porumb în cîmp. Nu se poate intra cu nimic. Nici cu piciorul.

— Credeți că rolul unor unități cum este a dv. nu poate fi decît unul pasiv, de așteptare, nu aveți posibilitatea de a interveni activ în accelerarea ritmurilor ?

— Sîntem chiar obligați să o facem. Întreprinderea noastră, care primea doar produse de la I.A.S.-uri, și-a deschis porțile și pentru porumbul din C.A.P.-uri, iar I.A.S.-urile, cum este și cel condus de tovarășul Necșulescu, folosesc uscătoarele proprii pentru porumbul lor.

Cu mirare aflăm că există uscătoare, chiar mai multe la unele I.A.S.-uri decît la F.N.C.-uri și conchidem împreună cu interlocutorii noștri că este vorba despre multă comoditate uneori și că de aceea porumbul este plimbat pe drumuri, adeseori inutil. De asemeni, nerespectarea ritmicității transportului la baze și la F.N.C.-uri produce greutăți tuturor celor care răspund în această etapă de starea porumbului. Am mai adăuga și comoditatea altor factori, poate aparent mai puțin importanți, cum s-au dovedit a fi șoferul plecat fără carburant, tractoristul „dezertor", funcționarii bazei cam amenințați de rutină și desigur și alții care ignorează un fapt esențial și anume acela că volumul excepțional al recoltei anului trecut obligă nu la indiferență și risipă, ci la o mai bună gospodărire.

MANOLE CÂRTAN ■
Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

Opinia unui alegător

Nu se poate!

— 2,50 lei !

— Pentru copii, care patinează, însă eu, eu stau pe o bancă...

— Toată lumea !

— Și cine nu patinează ? — întreabă bătrînul, nedumerit, abia stăpînindu-și strănepotul să nu se repeadă pe gheața modestă, zgîriată, peticită cu ochiuri de apă, cenușie și tristă...

— Nu se poate !, intervin eu. De ce să plătească dumnealui, la șaptezeci de ani, numai pentru că stă pe mal și se uită !?!

— Se poate — zice vlăjganul rezemat cu spatele de frînghia întinsă între doi arbori, mergeți la Casă ! Și într-adevăr, în marginea aleii a apărut și o Casă, iar înăuntru o tovarășă cumsecade tremură de frig și zîmbește supusă și față de client și față de slujba ei :

— Toată lumea, doi lei cincizeci, nu importă că nu patinează !, se scuză ea.

Mă uit pe lac, a mai rămas puțină gheață, foarte puțină, ce a înghețat din apa rămasă pe fundul lacului și cineva, ce suflet înfiorător !, a înconjurat-o cu o frînghie agățată pe niște stîlpi și frînghia atîrnă jilavă pe luciul, cît este, al gheții, un țarc de pripas și de răutate bicisnică într-o lume care ar fi trebuit să fie frumoasă și liberă și cu brațele întinse spre bucurie, pentru că este a copilăriei și copilăria ține puțin și deși ține puțin, ne-o aducem aminte mult, pînă la adînci bătrînețe, și dincolo de ele, cînd nu ne mai putem aduce aminte de nimic altceva, ci de copilărie și ea trebuie să rămînă înaintea ochilor noștri fericită, cu brațele întinse spre fericire, așa cum mi-au apărut mie întotdeauna copiii alergînd pe gheața de argint a patinajului.

Însă vlăjganul stă rezemat de stîlpul care ține frînghia și fumează și nu te lasă să treci dincolo și dacă tot ești nedumerit de tot ce se întîmplă atunci e chemat, dintr-o altă gheretă, un anume **Nea Mitică**, sau **Costică**, sau **Tudorică** nu mai știu, și a venit și acesta, alt apărător al bietelor ochiuri de gheață, și el duhnea rău a șliboviță și din toată ființa lui ieșeau aburi de șliboviță și omul mi-a spus că nu bea în timpul serviciului, cum credeam eu, serviciul i se termină peste cîteva minute, așa că el, dacă este mai afumat, **iese** din serviciu afumat, nu **stă** în el, însă deocamdată nu i-a venit schimbul și n-are încotro, **stă** afumat, fără voia lui, și peste serviciu, în serviciul altuia... Dar și el îmi spune că nu se poate, el și vlăjganul de la frînghie și tovarășa de la casă, toți trei, și biletele, au fost puși aici de tovarășul **Mihăiță** să păzească gheața puțină și să ia la toată lumea, fără alegere, 2,50 lei !

— Și dacă doi părinți vin cu copilul să se bucure și ei cum patinează acesta o oră, trebuie să plătească **șapte lei cincizeci ?**

— Trebuie ! — zice omul.

Lacul, îl știți cei mai mulți dintre dumneavoastră, e **Cișmigiul**, grădină de vis, lac firav și subțire ca o părere, apa din el a fost scursă de mult, a mai rămas într-un colț și colțul a fost înconjurat cu frînghie și pe luciul zgîriat al gheții **cîțiva** copii !

Nu e păcat, nu e un mare păcat să faci din nefericita gheață întîmplătoare a unei ierni nesigure o negustorie cu copiii ? Nu e jalnic ?! Pe cînd gheața aceasta a Cișmigiului ar trebui să fie, puțină cîtă este, **raiul** lor și al clipelor de joacă, pentru că aici, în **Cișmigiu** gheața vine de la natură, nu de la tovarășul Mihăiță, sau cum l-o fi chemînd și nu se produce electric și e singurul lac mic și inspirat din București unde se poate patina și unde copiii, ieșind din universul de cărămidă industrială și de beton al blocurilor, au șansa să respire liber cît a mai rămas nepoluat din aerul metropolei.

Hai să ne iubim copiii, tovarășe Mihăiță, și să-i lăsăm să patineze **și fără doi lei cincizeci**, căci sănătatea lor e mai sfîntă și boala lor costă mai mult și nu aici, pe gheața întîmplătoare a Cișmigiului, facem noi marea afacere !

Însă vlăjganul de la frînghie îmi spune clar : **NU SE POATE !**

DINU SĂRARU ■

N.R. Crede colaboratorul nostru Dinu Săraru că vlăjganul stă că vrea el acolo ?

„Neferal" — nimic nu se pierde, totul se transformă, totul se cîştigă

Într-o lume în care rezervele de materii prime scad vertiginos, în care se caută obsedant noi orizonturi, noi galerii subterane pentru exploatarea zăcămintelor, într-o lume în care s-au tras deja toate semnalele de alarmă asupra penuriei de metale feroase şi neferoase, într-o lume ameninţată cu epuizarea resurselor naturale în viitorii zeci de ani, într-o lume supusă primelor efecte ale crizei energetice, existenţa unei întreprinderi ca „Neferal" seamănă cu o staţie-pilot pentru un viitor apropiat sau pentru un roman ştiinţifico-fantastic. „Neferal" e, de fapt, un uriaş laborator chimico-metalurgic aşezat undeva în marginea Bucureştiului, pe şoseaua spre Călăraşi. Sub un cer plumburiu de ianuarie, prin care soarele alunecă rece şi îmbălsămat, în vecinătatea unui cîmp poleit de chiciură pe unde plantele se ofilesc uşor sub fumul discret al coşurilor, se află una dintre rarele uzine din lume profilată pe reciclarea metalelor neferoase, printre rarele uzine din lume care deţine tehnologii unice şi eficiente pentru valorificarea oricăror deşeuri de cupru, plumb, zinc, aluminiu, staniu etc.

Ca să ne dăm seama exact de valoarea unei asemenea întreprinderi de reciclare a materiei prime neferoase, e destul să raportăm destinul ei la sintezele oferite de unele cercetări pe plan mondial. Iată, în cîteva cuvinte şi în cîteva cifre, cum a scăzut conţinutul de metal din minereu pe planeta Pămînt : cuprul de la 2,1 la sută în 1925 la 0,6 la sută în 1971 ; plumbul de la 2,75 la sută la 0,6 la sută ; zincul de la 4,7 la sută la 2 la sută ; staniul de la 1,2 la sută la 0,015 la sută ! Aşa se explică de ce rezervele de cupru (de pildă) au crescut de la 60 000 000 de tone cu un conţinut de 2,1 la sută metal la 600 000 000 tone, dar cu un conţinut de 0,6 la sută metal !

Şi dacă ne gîndim că primele ateliere de reciclare a materiei prime de acest fel au fost construite în ţara noastră prin 1932 sub firma Solex, devenită după război „Neferal", avem imaginea concretă a tradiţiilor dobîndite în acest domeniu de muncitorii, tehnicienii, chimiştii şi inginerii de la „Neferal".

Întreprinderea „Neferal" sfidează pînă şi concluziile pesimiste ale celebrului raport al soţilor Meadows din „Clubul de la Roma" privind „Limitele creşterii" : „Reciclarea şi o mai bună proiectare a produsului sînt costisitoare ; ele sînt considerate astăzi, în majoritatea regiunilor globului, ca neeconomice". Nimic mai fals ! Întreprinderea „Neferal" demonstrează că poate recicla cele mai impure deşeuri de metale neferoase în condiţii economice avantajoase şi, mai mult, datorită tehnologiilor ei savante poate recicla chiar şi propriile deşeuri, transformîndu-le în aliaje extrem de preţioase şi de căutate atît pe plan intern, cît şi pe plan internaţional. Întreprinderea „Neferal" e o victorie a prevederii şi a inteligenţei.

Nu întîmplător pe data de 3 decembrie 1976 a avut loc aici o manifestare unică în felul ei : au fost sărbătoriţi 92 de oameni cu o vechime în muncă de 20, 25, 30 şi peste 30 de ani petrecuţi în întreprindere. Li s-au oferit medalii jubiliare de aur, de argint şi de bronz. Evenimentul a fost consemnat lapidar în ziare. Iniţiativa comuniştilor de la „Neferal" e într-adevăr stimulatoare. Dar nicăieri nu s-a scris că sărbătoriţii se află printre muncitorii, tehnicienii, chimiştii şi inginerii cu cele mai vechi state de serviciu din metalurgia reciclării deşeurilor neferoase în lume !

Nu e chiar aşa simplă viaţa la această întreprindere. Reciclarea deşeurilor de metale neferoase implică reacţii chimice care degajă substanţe şi gaze toxice. Acestea, după cum bine se ştie, pot otrăvi organismul uman dacă nu se iau măsuri de ocrotire, de protecţie. Ei bine, întreprinderea „Neferal" a fost în aşa fel proiectată şi construită încît omul să se afle în afara oricărui pericol. Aşa se şi explică longevitatea oamenilor care lucrează aici. La ora redactării acestui reportaj în Întreprinderea „Neferal" nu se înregistrase în fişele dispensarului medical şi ale cabinetului medical de protecţie a muncii nici un caz de îmbolnăvire profesională. Muncitorilor li se asigură o masă substanţială şi plină de vitamine la intrarea în schimb, lapte în timpul schimbului, un control medical săptămînal, mijloace rapide de transport (uneori cam aglomerate, e adevărat) din oraş spre întreprindere şi locuinţe în cartierul Pantelimon, la cel mult 20 de minute distanţă de întreprindere.

Admirabile sînt aici conştiinciozitatea, disciplina şi respectul faţă de meserie şi faţă de „marca fabricii". Sînt oameni care în 35, în 30 sau în 20 de ani de muncă nu au întîrziat nici măcar o oră de la program. Aceştia sînt Cornea I. Alexandru, lăcătuş mecanic, cu 35 de ani vechime în Întreprinderea „Neferal", Bălăşoiu Gh. Ion, secretarul de partid al întreprinderii, care împlineşte în aceste zile 21 de ani vechime, Mircea Ustea, topitor, şef de echipă la atelierul de cupru, cu 25 de ani de muncă neîntreruptă în întreprindere, inginerul Mircea Carşeli, şeful secţiei plumb, cupru, aluminiu, cu 24 de ani pe acelaşi flux tehnologic, Vasile Dincă, maistru la aluminiu, cu 23 de ani, Asandei Ion, coordonator de schimb la cupru, cu 22 de ani, Constantin Dobre, şef de echipă la plumb, cu 21 de ani, Gheletca Niculae tot cu 23 de ani în topitoria de plumb etc. Ei alcătuiesc, împreună cu tinerii întreprinderii, echipe de lucru perfect organizate în patru schimburi şi îşi îndeplinesc sarcinile de plan la toţi indicatorii obţinînd beneficii substanţiale şi aducînd valută forte în vistieriile ţării. Cum ? Prelucrînd ceea ce, de obicei, se aruncă şi se pierde. Prelucrînd deşeuri considerate de raportul „Clubului de la Roma" ca nerentabile din punct de vedere economic !

Să vedem cum se produce această metamorfoză. Pentru un nespecialist e un miracol cum din munţii de deşeuri dezolante descărcate de trenuri, şi autocamioane, e un miracol cum din avalanşele supradimensionate de stanţaturi, strujituri, din cimitirul de maşini, de utilaje degradate, de ţevi şi piese diverse provenite de la dezafectări, din kilometrii de sîrme, din vrafuri de radiatoare şi acumulatoare, pot ieşi pînă la urmă lingouri de aliaje cu diverse calităţi, materie primă extrem de preţioasă într-o ţară cu zăcăminte sărace de metale neferoase. Pretutindeni, în atelierele de cupru, de aluminiu şi de plumb mocnesc în cuptoare cu apărătoare blindate (împotriva scurgerilor de gaze) şarje de o luminozitate, de o fosforescenţă astrală, vegheate permanent de ochi ageri care corectează conţinutul de metal lichefiat pentru ca aliajul să fie pur. E o relaţie permanentă aici între cuptoare şi analizele chimice unde se stabilesc imediat şi cu precizie, în spectroscoape electronice, procentele necesare pentru ca un aliaj de cupru, de zinc, de staniu, de plumb sau de aluminiu să curgă la parametrii stabiliţi. „Utilizăm cel mai prost metal ca să facem cel mai bun aliaj" — spune inginerul şef al întreprinderii, Cezar Corîciu, care lucrează la „Neferal" din anul 1948 ! Aceasta este de fapt definiţia cea mai exactă a Întreprinderii „Neferal".

Utilajele din ateliere nu sînt elegante, senzaţia pe care o degajă e departe de laboratoarele de chimie unde se umblă în halate albe. Şi cu toate acestea ordinea şi disciplina din hale amintesc de o farmacie. Se face metalurgie şi totuşi se lucrează ca într-o farmacie. Cu multă discreţie şi rafinament. Deşi efortul şi consumul de energie ating cotele cele mai înalte. Dar, aflu cu surprindere, multe utilaje sînt proiectate şi construite în întreprindere, în atelierul de autoutilare şi piese de schimb, condus de un inginer tînăr, Elizeu Marinescu, absolvent din 1970 al Institutului politehnic din Bucureşti. Şi mai aflu că de fapt comparaţia cu „farmacia" nu e deplasată. În cadrul dialogului purtat cu inginerul şef Cezar Corîciu privind unele probleme ale cercetării ştiinţifice în întreprindere mi se răspunde : „La noi întreaga producţie e în permanentă activitate de cercetare ştiinţifică. De ce ? Pentru că orice beneficiar care ni se adresează îşi doreşte un aliaj cu o anumită compoziţie, ne dă reţeta şi de azi pînă mîine are aliajul dorit !" Cînd însă inginerul şef îmi spune : „Uzina e foarte bine dotată, la nivelul tehnicii mondiale, e în stare să producă la indicatori competitivi necesarul intern şi să facă şi export", îmi dau seama că Elizeu Marinescu şi tovarăşii săi de la atelierul de autoutilări au o contribuţie decisivă la prestigiul Întreprinderii „Neferal". De fapt, cam ce anume a creat acest atelier? O instalaţie pentru fabricarea aliajelor de lipit, care pînă acum se importau din Anglia, cuptoare cu inducţie, cuptoare cu creuzet pentru secţia de cupru, benzile de turnare de la secţia de cupru, benzile de turnare de la secţia de aluminiu etc.

De fapt, ce fel de aliaje se produc la „Neferal" ? Să enumerăm deci cîteva din cele 200 de sortimente fabricate de întreprindere începînd din 1945 pînă azi : cupru fosforos, bronz cu staniu turnat în blocuri pentru elementele supuse la uzură, alamă laminabilă pentru fabricarea şuruburilor etc.

E de menţionat faptul că Întreprinderea „Neferal" astîmpără în mare măsură foamea de aliaje neferoase a industriei noastre şi colaborează cu diverse firme străine. Astfel, produsele de aluminiu ale fabricii ajung între altele în componenţa motoarelor de automobil străine.

Dar Întreprinderea „Neferal" continuă să supună tirului proceselor tehnologice şi alte elemente din tabelul lui Mendeleev. Ea urmează să se dezvolte în acest cincinal cu peste 60 la sută, fără construcţii suplimentare, ci numai pe seama folosirii mai judicioase a suprafeţelor existente. Sensul întregii activităţi din întreprindere este ridicarea gradului de prelucrabilitate a produselor, adică fabricarea unor repere industriale aproape finite care, printr-un efort minim, urmează să fie aduse la dimensiunile cerute de o întreprindere sau alta. Cum ar fi de pildă fabricarea barelor şi ţevilor turnate de bronz, tehnologie deja însuşită şi care duce inevitabil la economii de metal, de utilaje, de combustibil, de manoperă etc.

Întreprinderea „Neferal" funcţionează deci pe baza deşeurilor de metale neferoase ! Cum e posibilă aprovizionarea ritmică, fără sincope a fluxurilor tehnologice ? Sarcina aceasta cade pe seama Întreprinderii de colectare a metalelor din cadrul Ministerului Construcţiilor de Maşini, care se achită fără nici o întîrziere. În permanenţă există o seamă de întreprinderi care eliminînd deşeurile metalice neferoase lucrează involuntar pentru Întreprinderea „Neferal". Altfel, maidanele de deşeuri ar fi intrat în jurisdicţia „salubrităţii" !

Vizitînd Întreprinderea „Neferal", previziunile mondiale care stabilesc epuizarea unor resurse de plumb, zinc, staniu sau cupru pînă spre sfîrşitul secolului, ţinînd cont de actuala foame de metale neferoase, pare neplauzibilă sau în orice caz amendabilă. Pentru că, înainte de a epuiza zăcămintele sărace din subteran, înainte de a exploata apa mărilor sau oceanelor, fundul mărilor sau oceanelor, înainte de a trece chiar la unii înlocuitori mai mult sau mai puţin disperaţi, mai mult sau mai puţin optimi, înainte chiar de a intra în panică, trebuie luate tot mai mult în seamă posibilităţile de recuperare a deşeurilor pe căi economice. Şi toate acestea pornind chiar de la adevărul că „nimic nu se pierde, totul se transformă", deviză subînţeleasă în Întreprinderea „Neferal" de la marginea Bucureştiului şi din prima linie a unui viitor cu o evoluţie imprevizibilă.

A. DOHOTARU ■

Subiecte

O „ieşire"

Prietenul meu, doctorul, mă tot lua la telefon, de cînd îmi făcuse ultima vizită.

— Alo, ce mai faci, dragă, nu te mai vede omul, nu mai ieşi şi tu, stai toată ziua închis în casă.

— Ce să fac dacă sînt ocupat, asta e meseria, să zac printre cărţi.

— Mai dă-le-ncolo de cărţi, că te-am zărit într-o zi din tramvai, arăţi rău, pe onoarea mea, te-ai cam sfrijit, eşti galben la faţă, nu mai ieşi şi tu...

— Ştii că nu sînt sănătos. Oi mai fi fost şi obosit, plictisit.

— Dacă nu mai ieşi şi tu din cînd în cînd la o plimbare, la o distracţie...

— Ba ies, că altfel nici nu m-ai fi văzut, dar numai cu treburi, îmi împart timpul cît pot mai raţional. Ziua citesc şi noaptea scriu sau invers.

— Ascultă-mă pe mine, aşa nu ajungi departe. N-o s-o duci mult. Asta nu e viaţă. Mă mir c-ai ajuns şi pînă aici. Eu, dacă făceam ca tine, de mult nu mai existam.

— Tu eşti doctor, îţi pui diagnosticul singur, eu apelez la tine.

— Vezi, eu te învăţ de bine, hai, astăzi ce faci, afară e frumos, să ieşim şi noi puţin. Vin şi te iau cu maşina, eşti invitatul meu.

— Dacă ţii neapărat. O să fac cum spui tu.

— Vin şi ieşim. O să-ţi facă foarte bine, te învăţ eu să trăieşti.

Mă îmbrac repede şi de-abia îmi pun cravata, că doctorul şi sună. Mă duc să-i deschid, intră cu paşi energici şi aruncînd o privire disprefuitoare cărţilor întinse peste tot, manuscriselor, rafturilor care ne înconjoară din toate părţile, zice :

— Uite, vezi, astea o să te omoare. De asta ai ajuns aşa. Totul la tine e apăsător. Eu, pur şi simplu, mă înăbuş. Nu e nici aer. Eşti gata ? Să ieşim !

Mă supun. O ia el înainte, urcă la volan, îmi deschide şi mie, pornim în viteză înspre Băneasa. Nu ne oprim nici aici, nici în Otopeni, doctorul are acces undeva la Snagov unde mă poate introduce şi pe mine. Fac observaţia că merge prea repede, dar el nu se sinchiseşte :

— Tot n-ai învăţat să conduci ?

— Nu.

— Las' că te învăţ eu !

Îmi amintesc de profesorul meu de desen din liceu care avea vorba asta : „Las' că te învăţ eu!" — Cum ascuţim noi creionul ăsta ? — Las' că te învăţ eu ! Sau : — Cum ştergem noi cu guma asta ? — Las' că te învăţ eu !

Ajungem la destinaţie. Doctorul aduce de mîncare, saramură, fripturi, băuturi, chiar dacă el nu bea, fructe, cafele. I se dau repede, parcă gratuit. Mă uit mirat, însă amicul face cu mîna : „Las' că te-nvăţ eu !"

Dacă mi-a plăcut ieşirea ? Cum să nu-mi placă, a fost delicios. Acasă, mă aştern iar pe lucru, telefonul nu sună zile în şir. Mă gîndesc într-o pauză că doctorul n-a mai dat nici un semn, că, în fond, acum mi-aş mai putea permite şi eu să ies. Să-i las totuşi lui iniţiativa. Trec aşa două luni, acum e iarnă şi la Snagov n-o mai fi nimic. Un amic comun, alt doctor, Mihai, îmi telefonează :

— Dragă, ai auzit ? Prietenul nostru, Nelu, cu care ieşeam noi...

— Da.

— A făcut, dragă, din senin, un infarct. S-a stins definitiv.

Exit.

AL. PIRU ■

Literatura de anticipaţie

Un aviator care cade îmi sfîşie inima, un cosmonaut care piere în cosmos mă impresionează mai puţin. Fiindcă nu moare în cerul meu. Iată de ce literatura de anticipaţie e de anticipaţie, dar nu e literatură. Abstrasă din uman, fertilizează imaginaţia, dar nu se adresează sufletului. Şi totuşi această literatură are mari merite, îndeosebi cea scrisă în ultimele trei decenii, fiindcă nu mai porneşte de la ipoteze absolut fanteziste, pentru că, la curent cu ultimele preocupări ale ştiinţei moderne, avansează idei hazardate, dar plauzibile. Domeniul acestei literaturi, nu o dată pasionant, este universul misterios şi mirific al atomului, cu misterele lui inepuizabile, lumea fascinantă a galaxiilor în permanentă mişcare, spaţiul infinit al sistemelor planetare, populate de fiinţe raţionale, căutînd, cu disperare, o legătură cu omologii lor pămînteni, sau declarîndu-le războaie, o nesfîrşită serie de ipoteze inspirate de fiziologia viitorului, de ştiinţele matematice neortodoxe, de o medicină eliberată de rigori şi dogme, de o ecologie cutezătoare, sau de o ştiinţă a vitezelor frizînd o mitologie seducătoare. Scrierile respective folosesc cu subtilitate tehnica suspense-ului şi au, multe dintre ele, umor. Lectura e atrăgătoare, plăcută, instructivă, deschide pofta cititului şi dezvoltă în rîndurile lectorilor tineri gustul pentru aventură de calitate, în afara faptului că întreţine un apetit recomandabil pentru cuceririle ştiinţelor.

Se cuvine deci să promovăm această literatură cu un entuziasm mult mai convins, prin publicarea unor traduceri îngrijite, prin stimularea creaţiei originale de gen, pentru care avem cîteva condeie inspirate.

Departe de a o asimila cu literatura de distracţie facilă şi lipsită de pretenţii, literatura de anticipaţie pretinde, şi pe drept cuvînt, o stimă deosebită, pentru serviciile de cultură pe care le asigură.

AUREL BARANGA ■

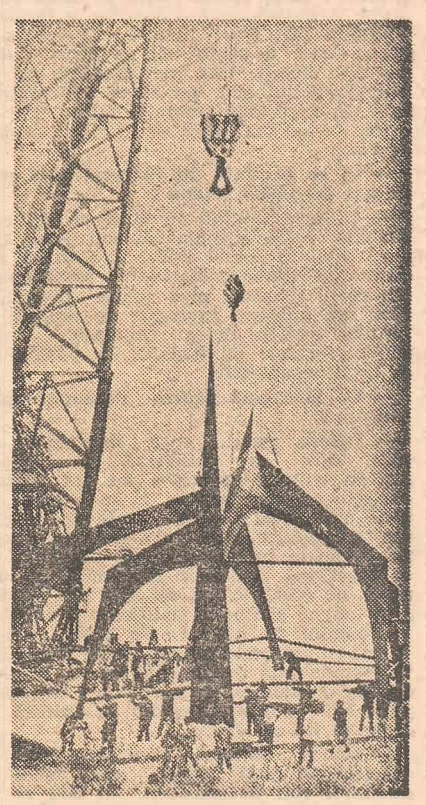

Din iniţiativa Comitetului judeţean Galaţi al P.C.R., a Consiliului popular judeţean Galaţi şi a Uniunii Artiştilor Plastici, s-a organizat în oraşul dunărean prima tabără de sculptură în metal din ţara noastră. Un fapt cu totul excepţional, care a găsit sprijinul, de asemenea excepţional, al Şantierului naval şi al Combinatului siderurgic. Cele zece lucrări monumentale aflate acum pe faleza Dunării sînt opera sculptorilor Silviu Catargiu, Bela Crişan, Istvan Gergely, Inge Glass, Elöd Kocics, Alexandru Marchiş, Vasilica Marinescu, Constantin Ion Popovici, Nicolae Şaptefraţi şi Gheorghe Turcu ajutaţi cu multă dăruire şi mare meşteşug de un grup de muncitori ai Şantierului naval Galaţi. Despre această manifestare vom scrie mai pe larg în revistă. Reproducem cîteva din lucrările realizate.

Eseistul și istoricul literar Edgar Papu s-a născut la 13 IX 1908 în București.

Bibliografie selectivă : **Răspintii – forme de viață și cultură** (1936), **Artă și imagine** (1939), **Soluțiile artei în cultura modernă** (1943), **Giordano Bruno** (1947), **Călătoriile Renașterii și noi structuri literare** (1967), **Din luminile veacului** (1967), **Evoluția și formele genului liric** (1968), **Altdorfer** (1969), **Fețele lui Ianus** (1970).

În socialism scriitorul, artistul, omul de știință capătă un sens al certitudinii, simțindu-se ocrotiți în calitatea lor de creatori

— Cum s-a conturat destinul dumneavoastră de cărturar ?

— Trebuie să cobor în preistoria ființei mele pentru a vă răspunde. Încă din copilărie îmi producea admirație cel care putea să scrie o carte, cel care putea să scrie mult. Aveam oarecare înclinații pentru pictură, însă imaginea era în metafizica mea de copil un lucru desfătător, în timp ce scrisul îmi provoca amintirea școlii, a ceva greu de atins, torturant chiar prin dificultatea sa. Să scrii mult — mi se părea un act supraomenesc. Așa a apărut respectul meu față de scriitori și năzuința mea de a deveni unul dintre ei. La asta se adăuga, desigur, și plăcerea imensă pe care mi-o provoca lectura.

— Ați stat mulți ani în preajma lui Tudor Vianu. Ce v-a impresionat cel mai mult la acest mare cărturar al nostru ?

— Foarte multe. Am admirat întîi finețea lui, ca prezență umană și creatoare, ca profesor și scriitor, dar și ca om, armonia lui cîștigată atît de greu printr-o muncă fără răgaz și printr-o mare disciplină interioară. Tudor Vianu s-a realizat pe el însuși cu mare trudă. L-aș asemui cu o statuie creată chiar de el. A fost un auto-Pygmalion. A renunțat la tot ceea ce era accidental, la o mulțime de elemente considerate superflue dintr-însul, pentru a ajunge la esență, pentru a ajunge la un echilibru prin care impunea celor din jur. N-am să uit niciodată grija ce o purta tinerilor, interesul pentru tot ce scriau ei. Un interes real, nu contrafăcut. Cînd scriam, mi se părea că era aplecat deasupra paginilor mele. Și azi mă mai urmărește senzația asta.

— Spuneți că Tudor Vianu ajunsese la o armonie sufletească. Socotiți că era fericit ?

— Există oare posibilitatea unei fericiri depline ? N-aș crede. Poate în afara scrisului. Armonia nu e o condiție a fericirii. Vianu a fost unul dintre „goetheenii" noștri, care a căutat să se construiască pe sine însuși. Dar nici Goethe, cu tot olimpianismul său, cu toate încercările sale de desăvîrșire morală, nu susține că a fost fericit mai mult de patru săptămîni în viață.

— În ce privință ați încercat să-l continuați pe Tudor Vianu ?

— În primul rînd în ceea ce privește metoda. Apoi, stimulat de exemplul său, am străbătut unele domenii care la început mi se păreau rebarbative. Numai pentru că el trecuse prin acele discipline care îmi apăreau înviorate de propria sa lumină, care le făcea captivante, mi-a deschis și mie un evantai de posibilități cu totul neașteptate.

— Ce înseamnă pentru dumneavoastră cultura ?

— Iubesc omul, spre deosebire de alții care se refugiază în natură sau în cultură pentru a nu lua contact cu semenii lor, pentru a se refugia în zone unde cred ei că nu poate să-i atingă nici o neliniște, unde nici o faptă atroce nu le poate tulbura calmul. Personal, în călătorii mă interesez mai mult de oameni, de creațiile lor, de arta lor, fiindcă sînt umane și sînt o justificare a existenței omului pe pămînt. De aceea, pentru mine, cultura este un mijloc de apropiere de oameni, de comunicare cu ei, și nicidecum de izolare, de înstrăinare orgolioasă. Nu sînt un Pașadia în cultură, ci aspir să fiu un Vianu.

— Există oameni care, paralizați de noianul de cărți scrise pînă acum de omenire, sînt dezorientați, nu știu ce să mai citească, iau o carte dar o abandonează din teama de a nu greși față de o alta, poate mai importantă. Ce sfat le-ați da acestora ?

— Bănuiesc că este vorba despre oameni de o altă pregătire decît cea umanistică. Dar chiar și pentru noi, umaniștii, aceasta e o problemă. Într-adevăr, există o inflație a creației. Dar ea presupune și existența unei pseudocreații. De aceea trebuie să intervină criterii de selectare. Un inginer, un medic, în mod fatal se orientează mai greu în literatura modernă, sînt rămași la valorile clasice. Așa cum de pildă noi, umaniștii, îl înțelegem mai curînd pe Newton decît pe Einstein, fiindcă am rămas cu ceea ce am învățat în liceu. Ar trebui poate scrisă o carte, un fel de îndreptar, pentru a familiariza pe cititorul obișnuit cu anumite criterii de selectare, pentru a-i recomanda lucrările cu adevărat importante. În lipsa acestei cărți nu-mi rămîne să recomand celor despre care vorbim decît prietenia cu anumiți oameni cu pregătire umanistică. Din schimburile reciproce de opinii, și unii și alții nu au decît de cîștigat, atît în privința introducerii într-un univers de cuceriri ale actualității, cît și în ceea ce privește adîncirea prieteniei, care și ea e o formă de cunoaștere.

— Ce înseamnă, după dumneavoastră, un om cult ?

— E cu totul altceva decît înseamna acum cîteva sute de ani. Cînd universul era văzut ca o entitate finită, plafonată, după concepția aristotelico-ptolemaică, finit era orice, deci și cultura. Un om se instruia într-o materie pe deplin, o epuiza, putea spune că știe totul. Oamenii lipsiți de cultură de azi zic la fel. Într-o comună, se spune, fusese repartizat un tînăr medic, abonat la tot felul de reviste, cititor pasionat a tot felul de cărți. Se zice că, după un timp, unii locuitori ai comunei ar fi cerut să li se trimită un medic cu studiile terminate, nu unul care tot învață. Dar tocmai acesta este omul cult de azi. Cultura nu se va termina niciodată, așa cum nu se termină universul infinit din concepția modernă.

— Dar îmi permit să cred că nu e suficientă instruirea continuă și că oamenii cei mai culți nu sînt în nici un caz cei care au citit și cei mai mult pe lumea asta.

— Într-adevăr, omul cu adevărat cult mai și reflectează la cele citite, interpretează, se modelează pe sine însuși și modelează și pe alții ; altfel rămîne un arhivar, un depozitar de fapte culturale.

— Cum credeți că poate fi păstrată demnitatea cărturarului astfel încît în societate el să nu apară ca o făptură sosită de pe alte tărîmuri, descinsă într-o lume necunoscută și de neîmblînzit ? Mă gîndesc, cînd vă întreb aceasta, la excepționalul roman al lui Elias Canetti, Orbirea, **o meditație asupra destinului unui cărturar în societatea capitalistă care, atunci cînd e împins în vîltoarea vieții, este umilit, batjocorit, pentru că nu cunoaște mecanismul de a supraviețui în orice mediu s-ar afla.**

— Există un decalaj între omul deștept și cel inteligent. Primul poate să fie și prost, dar are instinctul navigării prin viață, așa cum au animalele instinctul de orientare. Un cărturar poate fi inteligent dar nedescurcăreț, aidoma albatrosului lui Baudelaire, Camil Petrescu, Anton Holban s-au simțit străini printre semenii lor. Dar faptul era explicabil din moment ce 90 la sută din populația țării era analfabetă. În zilele noastre nu numai că învățămîntul de zece ani este obligatoriu, dar mai există și alte mijloace de deșteptare a curiozității pentru cultură, astfel încît intelectualul să nu se mai considere un intrus în societate, ci un ferment social. Cîrmuirea pe care o avem facilitează acest lucru. Știi ce mi s-a spus acum vreo 30 și ceva de ani de către soția unui chelner ? Eram vecini și odată mă oprește și îmi spune că odrasla ei umblă cu cărți de la o vreme. Și a adăugat îngrijorată : „Mi-e teamă să nu ajungă ca dumneata". Astăzi, o asemenea frază nu s-ar mai putea rosti.

— Ce înseamnă în cultură a trișa ?

— Mai întîi a vorbi despre lucruri pe care nu le cunoști. Apoi a vorbi „în cunoștință de cauză" despre lucruri de care numai ai auzit. În sfîrșit, a vorbi de lucruri pe care nu le-ai citit direct de la sursă. Mobilul trișării este dorința de a parveni la situații cu totul străine de cultură și de orice interes față de cultură.

— O cultură se poate rătăci ?

— Cînd scriitorul irresponsabil este crezut, cultura poate deveni funestă, prin interpretările care i se dau ; se poate ajunge la dezastre pe plan colectiv, cum ar fi conflagrațiile, sau pe plan individual, cum ar fi drogurile, violențele etc. Cultura poate să provoace o viață care s-o ia razna. Mă gîndesc la Nietzsche, un om bolnav care exalta sănătatea și ale cărui idei au fost folosite pentru a declanșa cele mai mari barbarii ale secolului nostru.

— Sîntem în veacul XX, veac care a cunoscut destule furtuni. Ce credeți că au avut ca misiune oamenii de cultură ai acestui secol ?

— Mai bine zis ar fi trebuit să aibă. Pentru că o parte din furtunile acestui secol sînt, din păcate, datorate unor intelectuali. S-a crezut prea multă vreme că ideile pot să existe separat, că se poate spune fără urmări orice, că se poate teoretiza orice, fără ca aceasta să aibă o rezonanță directă în societate. S-a dovedit că nu e așa, și că lumea ideilor nu e un simplu joc al spiritului, ci ne angajează pe fiecare dintre noi și pe noi toți laolaltă în acțiuni pe care nici nu le-am fi bănuit. Misiunea intelectualului s-a conturat cu adevărat mai ales după al doilea război mondial și o văd tocmai în sensul de răspundere ca la greci, de asimilare a felului tău de a gîndi cu propriul mod de a trăi.

— S-a stins, nu demult, André Malraux, un intelectual care a știut să îmbine, ca puțini alții, fapta cu meditația. Ce credeți că este exemplar în destinul său ?

— Tocmai această unificare, ca la greci, a operei cu viața. A gîndit și a acționat așa cum a gîndit. N-aș putea vorbi despre un scriitor că e mare dacă nu e mare și ca om. Scrisul e un mijloc de umanizare. Nu poate fi valabilă opera lui dacă nu ajută la umanizare.

— Ne place să vorbim mai mult despre viață. Despre moarte se vorbește puțin și cu un sentiment de jenă, ca de un lucru rușinos. Socotiți că e normal ?

— N-a fost întotdeauna așa. Uneori, ea era chiar obiectul principal al unei culturi, ca a egiptenilor, de pildă. Cred că această frică de moarte, care bîntuie secolul nostru, spre deosebire de alte veacuri, este legată de faptul că perspectiva nu este numai a morții individuale, ci a morții speciei. Un om din alte timpuri, atunci cînd dispărea, știa că lasă un urmaș, care îi repetă ca într-un ritual gesturile, care se ocupă cu aceleași lucruri cu care s-a ocupat el. Ca urmare, credea că trăiește în descendenții speciei. Teama atomică, războaiele, după care au urmat războaiele reci, au adus teama de moartea întregii specii. Trebuie să recunoașteți că imaginea unei planete devastate, pustiite din vina omului, poate înspăimînta. Asta cutremură pe omul actual.

— Cum credeți că poate fi omul mai puțin singur și mai apărat de întîmplările vieții ?

— Zadarnic ne simțim noi, cei de aici, apărați, dacă în alte locuri ideea de om este batjocorită și demnitatea omului este tîrîtă în noroi. Nu poate fi fericit cu adevărat decît omul bun. Dar pînă la a-junge cu adevărat bun, omul trebuie să parcurgă o cale lungă și întortocheată.

— Cultura îl poate face mai bun ?

— Depinde de cultură. Cultura noastră socialistă promovînd încrederea în valorile omului, oferă toate premisele să-l facă mai bun.

— Cred că depinde și de om.

— Și de om, sigur că da. Dacă o cultură a atins idealul de umanism, cînd omului i se acordă demnitatea pe care o merită, atunci cultura creată de om pentru om nici nu va mai fi cultură, ci se va preschimba în noțiunea mai largă de umanitate, din moment ce va dispărea ideea corelativă de incultură. Țelul suprem al omului este de a atinge acest grad de spiritualitate.

— Aș vrea să urmăriți acest lucru în cazul culturii române.

— Într-o carte care o să apară nu peste mult timp am urmărit fenomenul pe care l-am numit **protocronismul românesc.** Am pornit de la constatarea că multe realizări din lume au fost făcute mai întîi la noi sau au fost spuse aici. Am observat că în alte țări există mari crize, forme goale de conținut, o sărăcie a creației. Spiritul românesc umple aceste formule cu substanță, creîndu-se o sinteză românească. Este ca și cum am aduce din străinătate aparate pentru a extrage bogățiile care sînt ale noastre. Așa am putut spune că Alecsandri este primul poet impresionist, că **Oda** lui Eminescu — una din primele creații existențialiste, că teatrul lui Caragiale a precedat comedia filmică americană. Ținînd seama de faptul că de la Neagoe Basarab se manifestă acest caracter al culturii românești de a preceda atîtea creații culturale ivite mai tîrziu în altă parte, cred că astăzi fenomenul rămîne valabil, și încă la un mai mare grad de amplificare. Mă uit la Nichita Stănescu sau la mai tinerii Ioan Alexandru sau Adrian Păunescu, sau la Mircea Dinescu, niște tipare pline de substanță. Nu-mi pot da seama ce fenomene pe plan european prevestesc acești poeți și mulți alții, dar sînt convins că fac o autentică sinteză, creată pentru prima dată pe pămîntul nostru.

— Aș vrea să-mi vorbiți despre patriotismul cărturarilor români. În ce constă el ?

— El e o trăsătură specifică a culturii noastre. Desigur, nu numai a culturii românești. Dar la noi e o trăsătură permanentă. Iluminismul francez, de pildă, a avut un caracter cosmopolit. La noi, el a fost legat de ideea națională. Și acest lucru este valabil pentru toate epocile. Deoarece am fost mereu periclitați, deoarece am avut o poziție tragică și o existență eroică, patriotismul a trebuit să rămînă mereu treaz și activ.

— Cum se manifestă acest patriotism în cadrul culturii românești de azi ?

— Vedem că pentru prima oară el nu are un caracter defensiv, ci unul de universalizare, de cucerire a domeniului spiritual al planetei.

— Cum ați putea caracteriza cultura noastră ?

— Este o idee pe care a avut-o Dan Zamfirescu, aceea a existenței a două Europe, una de tradiție latină și alta de tradiție slavo-bizantină. Noi, dintr-un complex de inferioritate, ne considerăm înainte la periferia fie a Europei apusene (Bucureștiul era un „mic Paris"), fie a celei răsăritene (noi ne aflăm „la porțile Orientului"). Realitatea este că sîntem sinteza amîndurora, deci un centru. Tocmai asta explică de ce, de atîtea ori, precedem în știință, artă etc. pe alții.

— Patriotismul nu înseamnă în orice caz a accepta cu ușurință orice e produs de noi. Ce credeți că îngreuiază mersul nostru înainte în domeniul culturii ?

— O cultură nu se compune numai din creatori, ci și din receptori. Receptorii au o funcție egală cu a creatorilor. Or, la noi, au fost și momente în care a existat un decalaj între ei. În aceste momente au fost cazuri în care unii creatori, în loc să-și ducă o activitate culturală temeinică în țară, spre a reduce decalajul, au plecat în altă parte, unde decalajul despre care vorbeam este mic. E trist cînd te gîndești că atîtea spirite românești sînt considerate ca artiști francezi, americani etc.

— Sînt și plecări care înseamnă o abdicare, o teamă de greutăți, înseamnă lipsă de patriotism.

— Acei care s-au dezrădăcinat au uitat acea tradiție românească a meșterului Manole. Trebuie nu numai să creezi opere, dar să le și impui acolo unde ai văzut lumina zilei. Le-a lipsit spiritul de jertfă.

— Ce credeți că e nou în cultura românească ?

— A apărut un termen nou — revoluția culturală. Termenul de revoluție se referea înainte la răsturnarea unor regimuri politice, a unor orînduiri. La noi, ea s-a extins și la planul umanist al culturii. Această extindere a ideii de revoluție nu numai că nu se opune, dar și încurajează și stimulează creația de cultură.

— V-am zărit printre participanții la Congresul educației politice și al culturii socialiste. Ce înseamnă pentru un cărturar român acest congres ?

— Într-un cadru amplificat, s-a arătat încă o dată că intelectualul, omul de cultură, este un om deosebit de important pentru dezvoltarea vieții noastre. S-au pus bazele noii condiții a cărturarului în societatea noastră. S-a demonstrat că, spre deosebire de orice alte concepții politice, multe din ele cu totul indiferente față de domeniul culturii, socialismul este expresia cea mai pregnantă de stimulare a creației culturale. În socialism scriitorul, artistul, omul de știință capătă un sens al certitudinii, simțindu-se ocrotiți în calitatea lor de creatori.

— Tot la acest congres a fost discutată și problema educației, în special a tinerei generații. Cum îi vedeți pe tinerii de azi?

— Depinde de tineri. Socotesc că am avut o generație de tineri străluciți — generația lui Labiș, o generație atît de bogată în talente cum nu a avut nici Junimea. Mă întreb însă cum se vor realiza cei care nu au împlinit pînă acum 30 de ani. Aceștia n-au cunoscut șocurile și mizeria și nimeni nu le dorește să le cunoască. Dar cum vor trece unii dintre ei prin examenul vieții și al creației dacă s-au obișnuit să găsească totul de-a gata? Condițiile excelente pe care le-au avut și le au ar trebui să facă dintr-înșii una dintre cele mai substanțiale generații de cultură românească. Din nefericire, numai la puțini dintre ei pot întrevedea astfel de promisiuni. Trebuie propagate în rîndurile lor spiritul onestității, al muncii și al jertfei, astfel încît să devină ceea ce așteptăm de la ei.

— Credeți că era computerelor e o amenințare pentru destinul cărturarului ?

— Nu. S-ar părea că invenția scrisului e o slăbire a inteligenței. Experiența a arătat că această invenție l-a călăuzit pe om dincolo de memorie, către fantezie, inteligență, inventivitate, lucru care nu se putea face numai pe cale orală. Computerele îl vor ajuta pe om să descopere alte zări din propria sa structură umană.

— Îmi puteți mărturisi o neîmplinire din viața dumneavoastră ?

— Sînt mai multe. Mihai Ralea spunea dealtfel : „Orice om este un ratat față de aspirațiile lui". O neîmplinire ar putea fi de pildă faptul că nu am devenit pictor. Sau actor, cum am visat într-o vreme. Neîmplinite sînt și unele opere de ale mele, deși această nemulțumire e o condiție de a scrie mai departe. Mai este și neîmplinirea mea ca părinte, pentru că nu m-am ocupat destul de fiul meu, care face și el parte din generația celor sub 30 de ani. Singura mîngîiere pe care o poate avea un om este că neîmplinirea într-un domeniu înseamnă o împlinire pe un alt plan.

— Care este descoperirea esențială a vieții dumneavoastră ?

— Că nu poate exista fericire în afară de bunătate. Este pentru mine un adevăr revelatoriu că un om rău sau invidios nu poate fi niciodată fericit. Și mi s-a părut fundamental pentru a atinge fericirea faptul că nici succesul public, nici renumele, nici o altă satisfacție nu te mulțumește așa cum te mulțumește o dificultate învinsă, pe orice plan ar fi ea, dar mai cu seamă pe plan moral. Am mai aflat că fericirea nu poate fi decît în tine însuți. Și am mai aflat că de multe ori cel care pierde în luptă este cel care cîștigă cu adevărat.

GEORGE ARION ■

Faptele și vorbele

Literatura și publicitatea

Principiul că o carte bună își face singură reclamă e fals. Sau de nu, presupune încă o idee subsidiară și aceea ar fi : pică pară mălăiață...

Trăim într-o epocă plină de paradoxuri. Unul, potrivit cu pagina literară, e că pe măsură ce producția numerică de carte crește considerabil, timpul care ne rămîne pentru lectură se micșorează mai rapid, ca pielea din celebra nuvelă a lui Balzac.

O grămadă de volume mă așteaptă impacientate să-și capete rîndul la citit. S-au adunat zilnic și au ajuns un maldăr mustrător în ultima vreme. Lasă — mi-am zis — vin sărbătorile și atunci le dau gata ! Dar au ieșit revistele de Anul nou, cu pagini satirice și cine rezistă să nu vadă întîi cum îi sînt împunși confrații ? Apoi a intrat în joc programul de revelion la televizor. Bun, prost, dacă ți-ai aruncat ochii pe micul ecran nu te mai dezlipești de el. În sfîrșit, subestimarea efectului somnifer al sarmalelor a ingroșat dezastrul. Au trecut și Anul nou, și zilele libere. Tot ce am izbutit să citesc în acest răstimp de vacanță au fost (vai !) cîteva pagini.

Mai puțină speranță rămîne în restul vremii, cînd sîntem hărțuiți cu atîtea treburi.

De aceea zic, cartea, fie ea oricît de bună, are nevoie să i se facă și nițică reclamă. Cum să se decidă cititorul, cu timpul de lectură redus, să prefere o carte unui serial sau nu știu cărui recital de muzică ușoară ? Și, prin avalanșa tipăriturilor, ce îmbold special să-l împingă către o anume scriere, în stare să-i aprindă curiozitatea pînă a-l face să o caute neapărat ?

Cărțile au nevoie și ele de o publicitate inteligentă, inventivă și diferențiată. Altfel le concurează nemilos și le bat de la distanță măslinele și băuturile spirtoase.

Umplînd vitrinele librăriilor cu inscripții de genul : „O carte e cel mai frumos cadou", pe cine să reținem ? Asta poate suna, la rigoare, a dicton, dar nu constituie o reclamă.

În jurul cărților trebuie realizată astăzi, ca și altădată, dealtfel, o apreciabilă agitație spirituală, spre a le permite să-și exercite efectiv impactul asupra publicului. Cîteva cronici literare, chiar oneste și atractios scrise, nu rezolvă problema. Sînt necesare interviuri, mese rotunde, discuții (dacă ultimele pot fi și în contradictoriu, e cea mai mare șansă pentru cartea respectivă să trezească atenția). Unei scrieri i se creează oarecum destinul și prin felul în care a fost lansată. Curios, la noi, revistele literare fac reclamă mașinilor-unelte și nu cărților. Editurile nu asigură o publicitate adecvată producției lor prin presa de specialitate. E foarte sobru, foarte demn, dar mă îndoiesc că și înțelept. Veți spune că, la noi, cărțile bune dispar fulgerător din librării și ce rost are să-ți mai bați capul a le recomanda. E și nu e adevărat. Secretul epuizării sînt tirajele mici, sub cerințele librarilor și aceste comenzi, la rîndul lor, făcute cu o marjă de siguranță foarte groasă. Sînt apoi și cărți extrem de valoroase care zac, din cauză că publicul le ignoră cuprinsul, ca și calitățile. Multe volume nici nu apucă să fie recenzate și pier omorîte de o tăcere adesea nedreaptă. Printre volumele „nelansate" sau scăpate din raza comentatorilor periodici se găsesc citeodată scrieri care-și meritau o cu totul altă soartă.

OV. S. CROHMĂLNICEANU

Însemnări de lectură

Eugen Simion: Scriitori români de azi

Criticul și istoricul literar Eugen Simion a fost tentat să-și intituleze cel de-al doilea volum din **Scriitori români de azi** (primul volum a apărut în 1974, al doilea la sfîrșitul anului trecut și în pregătire mai este încă un volum) **Amurgul idolilor**, dar, după cum mărturisește în postfața cărții, a renunțat avînd „oroare de titlurile poetice". În orice caz, titlul ar fi fost exact, deoarece autorul se ocupă în special de scriitori români de seamă, a căror activitate literară a început uneori cu mult înainte de 1944 și care, după această dată, continuă să scrie. Autorul urmărește modul cum au răspuns acești scriitori exigențelor literare ale unei noi epoci din viața României. Cartea cuprinde studii consacrate lui Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Al. Philippide, Camil Petrescu, G. Călinescu, Ion Marin Sadoveanu, Ion Vinea, V. Voiculescu, Mircea Eliade, Perpessicius, M. Ralea, Tudor Vianu, Constantin Noica, Petre Pandrea. Faptul că fiecare scriitor e tratat separat nu trebuie să înșele. Volumul nu este o simplă culegere de articole, ci are o idee unitară. Eugen Simion vrea să demonstreze, și reușește acest lucru în chip convingător, că scriitorii de care se ocupă nu au fost simple prezențe în literatura noastră contemporană, ci unii dintre ei i-au înrîurit decisiv dezvoltarea, au dat opere de mare însemnătate pentru literatura română în general, cum ar fi **Nicoară Potcoavă** de Sadoveanu, **Monolog în Babilon** de Al. Philippide, ultimele poeme ale lui Lucian Blaga. Teza criticului este reală și susținută cu eleganță. Eugen Simion este unul dintre criticii noștri literari care scriu frumos fără însă să pară că se căznesc pentru a obține acest lucru. Textul său e de o mare limpezime, demonstrațiile au coerență, ceea ce îndeamnă la lectură. Criticul posedă un stil fluent, simplu, firesc, de o degajare netrucată, încît citirea paginilor sale se petrece fără opinteli și reprezintă o delectare. Deși impunător ca dimensiuni — 470 de pagini cu bibliografie și postfață — volumul nu plictisește, printre altele, și datorită diferențelor de ton de la un capitol la altul. Eugen Simion este ceremonios cînd discută despre proza lui Sadoveanu, devine liric în capitolul consacrat lui Blaga, este scăpărător în idei în paginile despre Camil Petrescu. Criticul găsește nu numai expresii exacte dar și capabile să emoționeze și să-ți rămînă în memorie. Iată un pasaj : „În toate situațiile imaginația lui Arghezi este formidabilă, părînd că se joacă el lovește cu nuielușa fanteziei în locurile cele mai obscure și mai puțin bănuite a ascunde izvoarele poeziei și, deodată, se ridică roiuri de metafore ce întunecă pămîntul și cerul poemului ca stolurile de lăcuste. Impresia este de freamăt cosmic în lumea ierburilor și a viețuitoarelor mărunte." (p. 49). Într-un alt studiu frumos, cel despre Tudor Vianu, stimat pentru ținuta sa morală și intelectuală, se face un admirabil portret marelui cărturar, ce pare o replică la cunoscutul portret creionat lui Iorga în **Istoria literaturii române...** de G. Călinescu : „Cu Tudor Vianu puteai fi sigur că riurile vor curge totdeauna la vale și că soarele nu va înceta să răsară și să apună după un orar imperturbabil".

Eugen Simion nu se poartă niciodată cu cruzime și chiar dacă uneori dă verdicte aspre, o face fără bucurie, cum este în cazul comentării lui **Mitrea Cocor**. El nu scuză erorile din opera unor mari scriitori ai literaturii noastre, deși în aparență dă impresia unui domn elegant și manierat care întoarce ochii jenat atunci cînd zărește ceva nelalocul lui. El scrie cel mai bine atunci cînd opera analizată îi place și asta e o dovadă a cordialității cu care criticul se apropie de literatură, a grijii cu care îi demontează mecanismele fragile și le etalează pentru a fi contemplate de toți. Studii remarcabile, scrise cu dragoste, sînt închinate poeziilor lui Lucian Blaga, poeziilor din **Monolog în Babilon**, povestirilor lui Mircea Eliade. Micile răutăți ale criticului — pentru că sînt și din acestea — impresionează mai puțin decît rîndurile însuflețite pe care le așterne atunci cînd ajunge la aspectele plăcute ale unei lucrări. Fiindcă nu întotdeauna poți fi de acord cu tratamentul aplicat unora dintre autori. Criticul Mihai Ungheanu și-a exprimat deja în **Luceafărul**, cîteva rezerve în legătură cu această carte. Capitolul despre Petre Pandrea, în concepția cronicarului de la **Luceafărul**, este o injustiție, minimalizînd valoarea acestui eseist cu contribuții ce nu pot fi trecute ușor cu vederea. În schimb, după același cronicar, Eugen Simion nu cercetează cu destulă severitate lucrările lui Mircea Eliade, Constantin Noica, abordate numai din punct de vedere estetic. Comentatorii vor mai descoperi cu siguranță și alte fisuri în construcția înălțată de Eugen Simion. Dar ea nu va rămîne totuși mai puțin impunătoare.

Comentariile din carte se străbat cu multă curiozitate și din dorința de a afla modul cum se reflectă în conștiința acestui critic literar, unul dintre cei mai importanți pe care îi avem, texte de atîtea ori interpretate. Criticului îi place terenul ferm, nu se hazardează niciodată fără a-și lua toate măsurile de precauție pentru a nu pierde contactul cu solul. El înaintează în inima operei analizate cu prudență, uneori îi dă ocol îndelung, își pregătește atacul decisiv cu grijă, își enunță descoperirile pe un ton potolit, fără exuberanța celui care își închipuie că el a devenit posesorul unor adevăruri ultime. Eugen Simion nu face paradă de erudiție, textul nu e încărcat de fel de fel de referințe la autori cît mai inaccesibili și, totodată, de cele mai multe ori, nu-și clădește propria pledoarie făcînd tabula rasa din părerile confraților. De aceea, paginile sale îți inspiră încredere în soluțiile critice propuse. La aceasta contribuie și faptul că, deși e la curent cu cele mai noi metode ale criticii literare, le folosește cu aceeași grijă, fără a-și face un idol din ele.

Cel de-al doilea volum din **Scriitori români de azi**, deși, repetăm, nu ne face să împărtășim întotdeauna părerile autorului, este un adevărat eveniment editorial, creează sentimentul confortabil că literatura română contemporană a avut și are scriitori reprezentativi și că despre ea se pot scrie pagini inspirate, durabile.

Mircea Zaciu: Teritorii

Cartea de călătorii prin R.F. Germania (unde a fost lector), Franța, Olanda, Elveția, Anglia, America, a lui Mircea Zaciu nu consemnează numai peregrinările acestui cărturar prin muzeele unde sînt adăpostite pînze celebre, prin biblioteci și librării, prin teatre sau cinematografe, deși de fiecare dată întîlnirea cu arta îl determină la reflecții de genul: „Cumpăr **Antimémoires** de Malraux. Bucuros". Volumul dezvăluie, mai cu seamă, cum un om obișnuit îndeosebi cu ambianța cărților nu poate să rămînă doar în preajma lor, ci în permanență este purtat în vîrtejul unor întîmplări din cele mai neașteptate, chiar dacă asistă la ele ca un „martor neimplicat", nefiind vorba de istoria țării lui : „Ascult muzică germană, văd filme vorbite în majoritatea lor în nemțește, în jurul meu oamenii povestesc ceva necontenit, dar sufletul meu e departe, el nu participă". Orice refugiu printre cărți sau în amintirile de pe meleagurile românești este iluzorie. Zadarnic pune autorul, între sine și realitatea plină de surprize, tot soiul de ziduri protectoare. Versurile rememorate, citatele din diverse opere, considerațiile asupra unor scriitori sau asupra memorialelor de călătorie scrise de alții nu-l apără de istoria prezentă și trecută, care îl constrîng să le interpreteze în permanență emblemele. Pline de indignare sînt paginile din volum ce evocă barbariile săvîrșite de naziști împotriva culturii — arderea cărților pe ruguri în cadrul unor ceremonialuri, prigonirea unor creatori etc. De cele mai multe ori notația e seacă, precum o știre de ziar și tocmai de aceea mai impresionantă, deoarece adevărul nu e camuflat sub tot soiul de zorzoane stilistice : „Există un milion de văduve de război. Cele care au azi 45—65 de ani nu s-au mai recăsătorit : două generații de bărbați au fost decimate. Au căzut în ultimul război 3,5 milioane soldați germani, dintre care numai 2.5 milioane au fost identificați". Dealtfel, acest stil rece, de simplă înregistrare, refuz poate al „scrisului frumos" al unui cărturar suprasaturat de cărți, este întîlnit în multe din paginile volumului. De o deosebită pregnanță sînt relatările despre mișcările studențești din anul 1968 din R.F.G. și Franța. Episoadele înfruntărilor dintre studenți și poliție, care folosește contra lor ciomege, gaze lacrimogene, sînt de-a dreptul palpitante, se citesc cu răsuflarea tăiată, ca un reportaj plin de har. „Și nu muzeele lui mă atrag, ci viața tumultuoasă, care iată izbucnește, strigă și urlă pe aceste străzi din Balzac, dezlănțuită și frenetică, sălbatică își cere drepturile, deși pînă la „noaptea baricadelor" nici nu voiam să scriu nimic".

Desigur, volumul nu are numai astfel de însemnări ce țin de domeniul senzaționalului. Sînt înfățișate sindrofii ale universitarilor, un carnaval plin de culoare, sînt descrise veșminte și clădiri, peisaje, sînt creionate portrete de profesori sau oameni politici. Mircea Zaciu are un incontestabil talent de prozator, este înzestrat cu un pătrunzător spirit de observație. Cartea sa se citește cu plăcere și curiozitate nu numai pentru că vorbește despre meleaguri îndepărtate ci, în primul rînd, pentru că prezintă frămîntările sufletești ale unui învățat de-al nostru în contact cu aceste tărîmuri. **Teritorii** este frumoasa scriere a unui cărturar moralist care, în fraze simple și tulburătoare, își exprimă neliniștile provocate de contemplarea spectacolului lumii.

GEORGE ARION

Cronica literară

Emil Brumaru: „Cîntece naive"

Ce este nou în acest ultim volum al poetului Emil Brumaru, care, sub titlul „plachetei" de debut din **Biblioteca Argeș, Cîntece naive** (1970), adună, alături de inedite le ultimilor ani, numeroase poeme din cele trei volume anterioare, **Versuri, Detectivul Arthur** și **Julien Ospitalierul** ? Ca toți poeții care se reeditează, Emil Brumaru a schimbat și el un titlu, un cuvînt, o strofă, din convingere sau din necesitate. Esențial este însă faptul că a renunțat la gesturile prea livrești, la titlurile cam lungi și cam prețioase, devenind mai coerent și lăsînd impresia unei mai mari spontaneități. În esență, el rămîne însă același poet manierist, care lucrează cu un număr aproape fix de elemente, **fragii, roua, crinii, îngerii, fluturii, păianjenii, melcii, untdelemnul, bulionul, cafeaua, zahărul cubic, vanilia, piperul, mărarul, leușteanul, chimionul, menta, cimbrul.** Dar ce imaginație gastronomică și olfactivă, ce rafinament al atingerii obiectelor cu mîna ! : „O, vechi și dragi bucătării de vară, / Simt iar în gură gust suav de-amiază / Și în tristețea care mă-nconjoară / Din nou copilăria mea visează : / Ienibahar, piper prăjit pe plită, / Pești groși ce-au adormit în sos cu lapte, / Curcani păstrați în zeama lor o noapte / Spre o delicatețe infinită..." **(Elegie).** Pipăită cu degetul, catifeaua se descarcă electric, piersicile sînt scuturate de praf cu peria și lemnele, înainte de a fi introduse în sobă, sînt luate, atent, cu mănușa, „căci le doare". În general, totul e **moale, suav, fin, blind** sau **pur**, dar calificativul cel mai des întrebuințat este celebrul **dulce** al lui Alecsandri : **dovleci dulci, raiuri dulci, gînd dulce, copile dulci, vorbe dulci, păcate dulci, cișmele dulci, labă dulce, tumbe dulci, staule dulci, firme dulci, dulci latrine, dulci farfurii, dulci fitile, dulci fotolii, dulci gingăveli, dulci jafuri, dulcele Septembre, dulci decilitri de amurg.** În clipele de mare inspirație, poetul pune un accent adjectival neașteptat, și atunci lucrurile devin **bufante** și **frel.** Iată, în două strofe, aproape tot acest atelier de artifex, însuflețit pe neașteptate de nu știu ce încăpățînare programatică, de o ascuțime a replicii care dovedește că poetul glumește serios : „Semeț ca roua, blînd ca arpacașul, / Viteaz ca fulgul dalb de porumbiel, / Înflăcărat de fluturi, trist și frel. / Sufletul meu nu și-a pierdut curajul. // Ci-mbobocind în fragede căpițe / De pătrunjei cerești și crini bufanți, / Încheie dulce lanțul vechei soițe / A îngerilor la pantofi cu glanț..."

Prin schimbarea unor titluri a devenit mai clar și „provincialismul" lui Emil Brumaru, comparabil cu provincialismul polemic din proza lui Virgil Duda sau Ștefan Bănulescu. În poezie, poetul se mișcă puțin, pentru că scos din elementul său, care este, de obicei, camera, bucătăria, cămara, se simte pierdut, ca peștele pe uscat. Un mijloc esențial de comunicare, în aceste împrejurări, devine **scrisoarea**, mesajul transmis de la distanță, din Dolhasca, din Humor, din Dornișoara, și scris pe ouă de gîscă, pe mingi, sau pe fîșii de pluș : „Trăia într-un oraș de miazăzi / Un crin înzăpezit în datorii // Care primea, scrise pe pluș cu lapte, / Scrisori de la alt crin, din miazănoapte ; / Oh, pentru cruda lor corespondență / Aveau cea mai naivă diligență ! // Ei își tăiau cu zimții de la timbre / Miresmele-ntre dînșii să le schimbe, // Poștași înflăcărați puneau ștampile, / Cîntînd din corn, pe sacii cu pistile..."

O trăsătură esențială a poeziilor lui Emil Brumaru este **erotismul.** Prin el, impresia inițială de claritate în simțuri și în ton, despre care s-a vorbit, trebuie repede corectată, pentru că nu lipsesc tresăririle imprevizibile, capriciile și mai ales un fetișism insistent, care dă poemelor o deschidere bruscă spre obsesie și spre neobișnuit. Dar mai trebuie adăugat ceva. Ca metafora în versurile poeților imagiști, **erotica** este, la Emil Brumaru, un mod de a pune lucrurile într-o relație frapantă, de a le da viață și de a le explica pe o cale neașteptată. Un pește mic se îndrăgostește de ametistul unui conte, un înger e vrăjit de un diamant, un miel iubește niște fragi, melcul iubește în taină un serafim, putinile se îndrăgostesc de burlane, în fine, o căpșună se roagă de un înger să fie călcată în picioare, pentru a muri din dragoste.

Într-una din ultimele sale poezii, Emil Brumaru ne propune, spre a-l înțelege, imaginea poetului minor, care scrie puțin, doar în aprilie, cînd conjunctura primăverii stimulează inspirația și-i îngăduie să se exprime : „Eu sînt un poet de duminică. / La haina mea roz am o minecă // Albastră, cealaltă vernil. / Eu scriu doar în luna april // Și-atunci nu mai mult de un vers / Pe care deja l-am și șters..."

Într-adevăr, Emil Brumaru este un poet de duminică, dar care, citit cu atenție, dă de gîndit pentru toată săptămîna. Altfel spus, el este un mare poet mic.

FLORIN MANOLESCU

Noi documente Brâncuși

Rîndurile scrise despre Gavrilă Șomlo, omul care a desenat proiectul Coloanei infinite, cît și semnalarea celor două documente inedite despre Brâncuși au declanșat apariția multor semne de interes și prețuire a marelui artist, apariția unor colaborări, a cîtorva documente inedite și este de așteptat să apară noi contribuții, unele dintre ele anunțîndu-se chiar foarte importante.

Din Pitești ne scrie locotenent-colonelul Gică Pintilie, prin rîvna căruia au fost descoperite două documente aflate în Arhiva Ministerului Apărării Naționale, care se vor o modestă contribuție la biografia titanului de la Hobița.

Ele se referă la perioada zbuciumată a primului război mondial, cînd Brâncuși se afla la Paris, bolnav, pus în imposibilitatea de a lupta cu arma în mînă pentru apărarea țării. Dar, așa cum subliniază tovarășul G. Pintilie, „El nu a rămas în afara luptei, ci și-a slujit patria cu o armă mai puternică decît toate armele, cea a artei sale, a spiritului său, identificate cu sufletul poporului din care s-a născut".

Cele două documente dovedesc că Brâncuși s-a prezentat la controlul medical și a fost respins. **Raportul medical** nr. 1066 spune că : „Supusul român C. Brâncuși a fost amînat pentru un an de către Comisia medicală care a funcționat la Legația României în octombrie 1916 pentru tuberculoză pulmonară și stare generală proastă... Făcut la Paris la 25 octombrie 1917". Semnează medicul recrutor al Legației regale a României. Al doilea document, un Certificat Medical, atestă că Brâncuși „a fost examinat de către noi și s-a constatat că este atins de tuberculoză pulmonară de primul grad și concluzionează că este inapt pentru serviciul militar. Făcut la Paris în 3 noiembrie 1917". Documentul despre care scriem este văzut de medicul recrutor al Legației României, contravăzut de medic maior clasa I, supravăzut de medic principal de clasă cu parafa medicului șef al spitalului militar de instrucție Val de Grace, avînd și ștampila rotundă a Spitalului militar Val de Grace. Foarte multe mărturii îl descriu ca pe un singuratic iar Garola Giedion-Welcker ca pe un om „în același timp suplu, mușchiulos și delicat — dar mult afectat de o boală".

A doua scrisoare este semnată de Onu Petru din Galați, care în urmă cu 40 de ani a lucrat la „turnarea a 15 coloane din care să reiasă Coloana infinitului sau Coloana fără sfîrșit, proiectată de Brâncuși. Modelul era din lemn confecționat tot la Atelierele Centrale Petroșani de către maistrul Flisek sub îndrumarea directă a inginerului Georgescu".

După ce descrie acele momente, ne spune că la turnare : „Eram 4 și lucram în 2 schimburi. Schimbul I : Onu Petru și Pop Gheorghe, schimbul II : Slezingher și Leac David. Într-una din aceste zile ne-a vizitat Brâncuși tocmai cînd turnam una din coloane și a scos bani și ne-a dat cîte 200 de lei". Cu această scrisoare este de acord și inginerul Ștefan Georgescu-Gorjan care a venit la redacție cu un răspuns plin cu observații. Acestea, fără să pună la îndoială mărturiile lui Șomlo notate de noi, precizează unele lucruri de pe poziția celui care a fost conducătorul lucrării. Scrisoarea lui Onu Petru dovedește că atunci proiectarea și construcția Coloanei, operație derivînd direct din ideile, schițele și concepția lui Brâncuși, au angrenat o mulțime de oameni și relevînd meritul inginerului Georgescu-Gorjan ca șef de echipă, arată că întreaga lucrare a fost o operă colectivă. Toți cei care au scris post festum despre realizarea Coloanei trec sub tăcere faptul că întreaga muncă n-a însemnat decît materializarea, transpunerea în fapt a unei concepții bine fundamentate și dusă pînă la capăt de Brâncuși.

Profesorul Titus Mocanu, care a făcut unele cercetări asupra bibliotecii lui Brâncuși de la Paris, a formulat o întreagă demonstrație privind pregătirea matematică cu totul excepțională a artistului. În biblioteca lui Brâncuși stăteau la loc de cinste manuale și tratate de algebră, geometrie, mecanică și matematici superioare, studii atît teoretice cît și aplicative.

Ing. Șt. Georgescu-Gorjan îi reproșează lui Șomlo unele inexactități. Credința noastră este că baza de lucru pentru întreaga echipă, inclusiv pentru șeful ei, au fost concepția și desenele lui Brâncuși. Ing. Șt. Georgescu-Gorjan a afirmat în repetate rînduri că a fost ajutat de doi oameni (Biografia și perspectivele Coloanei infinite, Ramuri, decembrie, 1964 ș.a.), de ing N. Hasnaș și de proiectantul Gavrilă Șomlo, or, niciodată în textele sale n-a dat măsura justă a contribuției celor doi, lăsînd să se înțeleagă de fiecare dată că în această lucrare au existat doar doi oameni, Brâncuși și Georgescu-Gorjan. Este clar că la execuția lucrării și-au adus obolul un număr foarte mare de persoane. Unele date recente ne îndreptățesc să credem că o mare parte din costul Coloanei a fost suportată de minerii Societății din Petroșani.

După o discuție pe care am avut-o la redacție cu ing. Șt. Georgescu-Gorjan, ale cărui merite la realizarea Coloanei nu le putem contesta, dînsul recunoaște că din articolul despre Gavrilă Șomlo îl afectează doar titlul. Ne simțim obligați să arătăm că el a suferit unele modificări și în forma inițială, cea care reflecta adevărul, suna astfel : „Acesta este Gavrilă Șomlo, meșterul care a desenat proiectul Coloanei lui Brâncuși". Facem cuvenita rectificare.

Înălțimea Coloanei am dat-o în articol ca fiind de 31,80 m, ing. Georgescu-Gorjan susține că ar fi de aproape 29 m, iar Mircea Deac de 29,33 m. Mai sînt și alte păreri. Coloana va trebui măsurată, dar pînă atunci oferim răspunsul lui Brâncuși ca fiind edificator : **„Înălțimea** în sine a unei opere nu vrea să spună nimic. Este întocmai ca lungimea unei bucăți muzicale. Însă proporțiile interioare ale obiectului — acelea vă spun **Totul"**.

În dorința de a îndrepta unele erori strecurate și conștient de faptul că memoria lui Gavrilă Șomlo poate fi lacunară, ing. Șt. Georgescu-Gorjan face următoarele precizări :

1. Coloana a fost calculată în 1937 la înconvoiere și la răsturnare, iar nu la flambaj, cum afirmă Gavrilă Șomlo.

2. Greutatea calculată a construcției metalice (a miezului) este de 14 947 kg (după desenul de execuție), iar nu de 29 000 kg, cum se afirmă în articol.

3. Construcția Coloanei nu a început în atelier în iulie 1937, ci după 15 aug. 1937. Desenul de execuție făcut de Gavril Șomlo a fost terminat la 1 sept. 1937, după care a urmat comandarea materialelor la Reșița, turnarea elementelor de fontă etc.

4. Execuția propriu-zisă și montarea Coloanei au durat numai două luni și jumătate : de la 1 sept. 1937 pînă la mijlocul lui noiembrie 1937 (iar nu pînă în 1938, cum se afirmă în articol).

5. La asamblarea miezului Coloanei s-a folosit și sudură, executată de excelentul sudor Victor Borodi, nu numai șuruburi.

Participarea lui Gavrilă Șomlo la proiectare și calculul de rezistență, contestată azi de Șt. Georgescu-Gorjan, este consemnată și în cartea **Convorbiri culturale**, pag. 39, prin cuvintele : „Calculul de rezistență, schemele și desenele tehnice au fost executate de cîțiva specialiști de la ateliere, de ing. Nicolae Hasnaș și de proiectantul Gavrilă Șomlo", text cu care inginerul Georgescu-Gorjan a fost de acord la vremea respectivă, după cum ne mărturisește autorul cărții, distinsul publicist și scriitor Paul Anghel.

Tuturor care ne-au scris le mulțumim și așteptăm noi contribuții întru lămurirea vieții, operei și ideilor lui Brâncuși.

ION PREDOȘANU ■

În industria pielăriei nu facem niciodată „artă pentru artă"

Date preliminare : nume, tradiție, producție actuală, export, perspectivă. Răspunde Wilhelm Hell, directorul întreprinderii : „Ne numim Întreprinderea de piele și marochinărie 13 Decembrie din Sibiu. Facem în sectorul de marochinărie peste 50 la sută din producția totală a țării. Întreprinderea se găsește în apropierea Turnului pielarilor și vă rog să credeți că nu-i deloc o întîmplare, este vorba de continuarea unei tradiții. La Sibiu, după cum se știe, a existat cea mai veche breaslă a pielarilor din țara noastră. În locul unde ființăm există două tăbăcării foarte vechi, între care una are peste 100 de ani. Deci, și noi sîntem o întreprindere centenară, deși jubileul l-am ratat din lipsa la momentul potrivit a unor documente limpezi de atestare. Produse de marochinărie am început să fabricăm prin '49—'50, practic odată cu naționalizarea. Nu exista însă pe atunci decît o secție cu vreo 20 de oameni, în vreme ce astăzi sînt aproape 2 000 de angajați.

Odată cu reducerea la minimum a operațiilor manuale prin automatizări și mecanizări, întreg ciclul de prelucrare a pieilor se va scurta de la circa 35 de zile la numai 20, lucru care va asigura practic o dublare a productivității. Facem în momentul de față nu numai 50 la sută din produsele de marochinărie ale țării, dar și o mare parte din exportul României în acest domeniu. Avem contracte foarte ferme, reînnoite an de an, cu mai multe firme din țări în care concurența este deosebit de puternică : Anglia, Belgia, Olanda, Suedia, R.F.G., apoi Libia, U.R.S.S., Iordania și așa mai departe, 17 țări cu totul".

Cîteva explicații : de ce, în ce fel, cum a fost posibil, s-ar putea și mai bine ? — și alte cîteva întrebări de același gen. Răspunde Ion Botezan, inginerul șef al întreprinderii : „Fără îndoială, este vorba mai înainte de toate de tradiție. La Sibiu s-a lucrat întotdeauna pielea animală și s-a lucrat frumos. Nu există însă nici o astfel de monografie, din păcate desigur — deci date concrete se cunosc puține. Nu trebuie însă uitat că foarte mulți dintre lucrătorii noștri au avut părinți, și uneori chiar bunici, muncitori în Sibiu, sau la Agnita, sau în altă parte, dar muncitori tot în ramura pielăriei, a tăbăcitului, a confecțiilor de încălțăminte, marochinărie și articole tehnice. Înainte de '44 se făceau aici mai ales harnașamente pentru cai și alte lucruri de același fel, cu meseriași tare renumiți prin toată țara. Aproape imediat după naționalizare a fost înființat un atelier de creație, care a început să aducă și alte idei, să propună fabricarea unor altfel de produse. Aș spune astăzi că acest atelier de creație este acum forța numărul unu a întreprinderii, sectorul care a izbutit să tragă după el întreaga producție. Aici nu s-a făcut niciodată „artă pentru artă" ; atelierul nostru de creație a răspuns cît se poate de direct de majoritatea indicatorilor și momentelor de producție: de la pregătirea fabricației la rentabilitate, ambalaj și contractare, de la procentul de deșeuri și încadrarea în baza de materie primă și cea tehnologică, de utilaj, la producția propriu-zisă... Astăzi lucrăm cam 80 la sută pe înlocuitori de piele și numai 20 la sută pe piele adevărată. Sigur, marfa noastră se vinde destul de bine, procentul de export trece de 60 la sută din producția globală, dar n-am putea spune că nu s-ar putea și mai bine — de pildă să ne vină și mai mulți clienți să ne bată la ușă pentru a ne propune contracte. Am avea însă în acest sens și o mare dorință : aceea de a putea trimite la diversele tîrguri internaționale, unde participăm cu regularitate, și cîțiva dintre creatorii noștri".

Reușitele întreprinderii, văzute din interiorul ei. Răspund inginer Sorin Bucătaru, șeful serviciului, și creatorii Ion Kast, Dumitru Grigore, Helmuth Roth, Vasile Sopa, Helmuth Soos și Kurt Werner — toți din atelierul de creație al întreprinderii. „Se fac la 13 Decembrie produse de marochinărie dintre cele mai diferite, de la curelele de ceas la valize mari. Pe categorii se pot nominaliza următoarele produse : 1. produse de voiaj (valize, genți etc., de obicei în seturi de 4—5 obiecte avînd aceeași culoare și nuanță a pielii, ca și aceeași „tăietură") ; 2. serviete, mape, truse, atașee-uri — produse pentru bărbați ; 3. poșete femei; 4. serviete, ghiozdane, mape pentru școlari, tineret, studenți ; 5. produse de mică marochinărie și cordoane din piele. Mai există, în plus, și o mică secție pentru confecționat încălțăminte pentru bărbați. Noi n-am refuzat niciodată vreo comandă, fie că a fost vorba de un ghiozdan sau vreo poșetă. Am considerat că toate intră în competența și obligația noastră. Din 1974 a fost înființat concursul republican de creație pentru produse de marochinărie. Noi am cîștigat majoritatea titlurilor întîi — de fapt, cam 80 la sută din toate titlurile puse în competiție. Nu cu prea mult timp în urmă am produs ceea ce s-a numit „o mică revoluție în poșetărie la noi în țară" — adică am creat și întreprinderea a început să producă în locul poșetelor „clasice" pe cele în sistem transversal, adică mai lunguiețe, din piele moale, după moda modernă. O parte dintre noi au învățat mirosul de tanin al pielii animale încă din copilărie, cînd le veneau părinții acasă de la muncă și le miroseau hainele, părul, tot corpul aproape. Sîntem numai opt oameni, dintre care unul (W. Kurt) a fost pictor de firme și acum se ocupă de serigrafie, adică de desenul de pe sacoșele și articolele de sport-turism sau pentru tineret. Cînd facem un obiect mai deosebit, cel care-l produce este obligat să-l atîrne într-un cui în mijlocul atelierului și acolo rămîne cîteva zile, cercetat și pipăit pe toate părțile, pînă ce-și dau cu toții părerea. Așa facem întotdeauna, participăm cu toții la elaborarea unui nou produs, nu ne ascundem, ci colaborăm unii cu alții, iar **cuiul criticii,** căci așa i-am spus, este numai una dintre metode. Avem însă cam puține surse și posibilități de inspirație. Am desenat Nehoiul, Bilea sau Iașul numai după prospectele de la O.J.T., dar n-am fost niciodată pe-acolo. Serigrafia a propulsat însă foarte mult vînzarea sacoșelor (cele cu „speedway", cu un motociclist în viteză, s-au vîndut cel mai bine). Ne inspirăm adesea din revistele din străinătate. Facem totuși, ni s-a spus, printre cele mai bune serviete gen „diplomat" de pe continent, și le facem de mai bine de 10 ani ! Tot despre inspirație : directorul nostru a fost în străinătate și a cumpărat din banii lui un afiș avînd reprezentată o minge care purta semnăturile mai multor fotbaliști celebri. Nici o interdicție de a fi reprodus. Am făcut doar trei site serigrafice și am produs peste 300 000 de bucăți de sacoșe în vreo 3 ani cu desenul respectiv, care s-au vîndut ca pîinea caldă — în U.R.S.S., de exemplu. Dealtfel, din întreprinderea noastră pleacă la export peste un milion de produse de marochinărie în fiecare an. N-avem o viață ușoară — știm că nu putem fi creatori numai cu numele — facem o creație industrială, nu artistică. Într-o zi a venit cineva și ne-a spus că ce facem noi se numește **design.** Avea probabil dreptate, deși noi n-am știut o vreme ce-i aia. Noi am știut, pe românește, că ceea ce facem noi trebuie să fie o creație și frumoasă, și lăptoasă — altfel nu ar fi intrat niciodată în producție !".

Acestea fiind zise, reporterul poate pune tocul jos. Despre ei, despre cei din Întreprinderea de piele și marochinărie 13 Decembrie din Sibiu au vorbit cei mai avizați s-o facă, adică oamenii înșiși.

DUMITRU GRAUR ■

Excelsior

Laudă criticii... la adresa altora

Nimeni nu neagă, în principiu, necesitatea criticii, toată lumea o aclamă ca pe un mijloc terapeutic în viața publică. Cu o condiție „măruntă": să **se refere la alții, nu la propria noastră persoană.** Cînd privește pe alții critica este, desigur, **îndreptățită, principială, oportună** și, bineînțeles, **sănătoasă, constructivă.** Cînd se referă la noi ea devine **calomnie,** încercare de **subminare** și de **compromitere,** izvorîtă din **impulsuri malefice, tenebroase.** Într-un anume jargon **a critica** echivalează cu : **a da la cap, a săpa, a face pe nebunul.** Constructorul se convertește, astfel, în gropar. Emițătorul criticii este, în prima ipostază, **curajos, dezinteresat,** are **tăria opiniei,** fiind, prin urmare, **un caracter.** În timp ce, dacă reflectorul se îndreaptă spre noi, cel care-l mînuiește devine un tip **interesat,** un **negativist,** un **ins viclean** și **suspect,** evident **stupid.** I se găsesc, îndată, și vicii mai ascunse, inavuabile, omul devenind, prin urmare, un **ipochimen detestabil.**

Ceea ce cade, în mod nostim, în afara oricărei logici, este faptul că, atunci cînd sîntem lăudați, lauda este totdeauna sinceră, pornită din **convingeri adînci** și dintr-o desăvîrșită obiectivitate. În timp ce critica este **nesinceră, provocată de mobiluri obscure, machiavelice.** Ceea ce ne obligă la o adevărată inchiziție privitoare la mobilurile actului și, dacă vom găsi că autorul criticii nu are, el singur, motive s-o facă, îl atașăm unor grupuri adverse în slujba cărora s-a angajat, ca mercenar. Cu toate că pînă acum nu-i depistasem asemenea vicii, de-acum îi revizuim întreaga biografie, care devine, de la origini pînă în prezent, un eșantion de carierism odios. Ajungem astfel mizantropi incorigibili, speța umană ni se pare execrabilă. Nu putem, cu nici un chip, să acceptăm ideea că și **nemulțumirea ori decepția pot fi tot atît de sincere și obiective, și izvorîte din aceleași adînci convingeri ca și mulțumirea ori entuziasmul.** Le excludem, pur și simplu, din reacțiile sufletești, posibile atunci cînd la mijloc e propria persoană. Și aceasta pentru că acceptăm prea greu ideea că nu sîntem infailibili, că putem să dăm, măcar din cînd în cînd, un lucru mai puțin izbutit, ba chiar neizbutit ori eronat, să depunem o activitate neeficientă ori necorespunzătoare. E omenește să se întîmple așa. S-a întîmplat totdeauna pînă și celor mai înzestrați și mai norocoși. Este absolut întristător acest lucru, să observăm cît de repede se poate surpa o prietenie durată cu toleranță reciprocă și răbdare, ani de zile, în urma unui articol critic despre o carte de-a noastră, să spunem. Megalomania ne orbește iremediabil, ne dezumanizăm. Dispare orice umor, ba chiar orice bună dispoziție omenească, ne crispăm, devenim suspicioși, agresivi. Nu putem înțelege că după ce am comis ceva rămîne altora dreptul și datoria să ne judece. Noi ne-am îndeplinit menirea, ceilalți trebuie să și-o îndeplinească pe a lor, calificîndu-ne fapta.

Orgoliul nostru poate rămîne intact numai dacă producem ceva exclusiv pentru noi, Ceea ce, de regulă, nu e cu putință, dat fiind faptul că sîntem, fatalmente, ființe sociale, celule ale unui organism social. Să fi uitat, oare, acest lucru ? Să ne dispară comprehensiunea și zîmbetul în fața criticii ? Nu vi se pare, să spunem lucrurilor pe nume, ridicol ? Mai mult, monstruos ?

POMPILIU MARCEA ■

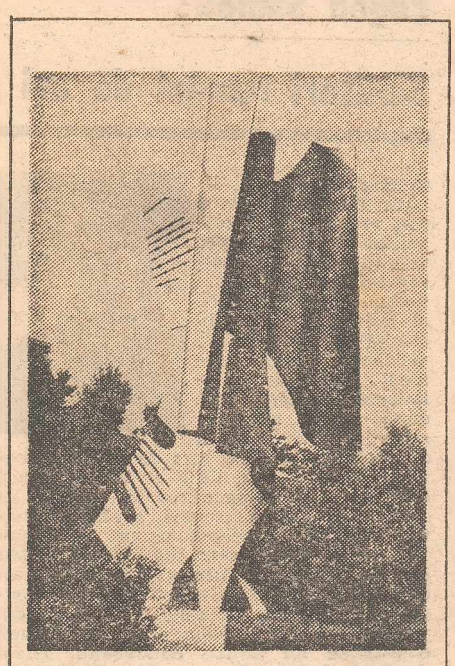

Răspunderea conducătorului de unitate (2)

Cu pneuri, dar nu chiar ca pe roate

Nici o mașină fără încărcătură, fiecare mijloc de transport să fie exploatat la maxima sa capacitate și în interesul strict al îndeplinirii sarcinilor unității căreia îi aparține. Iată cîteva imperative îndeobște cunoscute, la a căror realizare ținem cu tot dinadinsul, dar în legătură cu care, din păcate, mai avem destule necazuri. Altfel spus, în folosirea mijloacelor auto lucrurile nu merg chiar... ca pe roate, mai sînt și nereguli, uneori parcă prea multe, mai sînt și abuzuri, uneori parcă prea mari, toate generate de oameni și tolerate tot de oameni. Un șofer, A. Vancu, este găsit transportînd, dintr-o comună în alta, cu autocamionul 21-OT-1775, aparținînd C.A.P. Piatra Olt, un grup de nuntași, șoferul însuși conducînd ca la nuntă, adică cu chef și la propriu și la figurat ; alt șofer, V. Hulpoi, angajat la Autobaza 2 Piatra Neamț, transformînd un autocamion de 5 tone în taxi de lux, oferindu-i soției o plimbare de agrement, de la Bălțătești la Piatra Neamț și retur ; Mircea Popescu și Ion Burtea, conducători auto la Șantierul 7 Buzău, aparținînd Ministerului Construcțiilor Industriale, încarcă mașinile cu nisip de la stația de betoane din comuna Vadul Pașii și dau o fugă pînă la Costești, la un cetățean care... plătea bine.

Zeci, sute de cazuri de acte de indisciplină, de abateri de la normele eticii profesionale, zeci, sute de conducători auto care trag chiulul ori de cîte ori se ivește prilejul, nesfiindu-se să facă „servicii", să-și îndeplinească felurite „obligații" cu mașinile, pe timpul și cheltuiala statului.

Ne întrebăm, desigur, cum e posibil să se întîmple așa, cum pot atîția oameni să-și facă pur și simplu de cap, fără ca nimeni din preajma lor să se sesizeze și să-i oprească. Că doar și la Piatra Olt, și la I.T.A. București, și în toate celelalte locuri unde s-au înregistrat și se înregistrează nereguli de genul celor la care ne-am referit există colective de muncă și, mai ales, există niște conducători care poartă întreaga răspundere pentru activitatea colectivului din subordine și care au dreptul și, totodată, obligația să ceară tuturor celor pe care îi conduc să respecte legile țării, disciplina muncii, să-și îndeplinească conștiincios îndatoririle. Aceasta, bineînțeles, dacă ei înșiși, conducătorii, au autoritatea morală să o facă. Din păcate, unii dintre ei, nu prea o au, adică nu prea sînt exemple pentru ceilalți și nu justifică întotdeauna prin activitatea lor calitatea de conducători. G. Rusan și A. Gondoș, de pildă, ambii președinți de C.A.P., primul în comuna Ateaș, celălalt la Ninved (județul Bihor), și-au permis să scoată 2 autocamioane de la transportul produselor — fără să se gîndească o clipă că încalcă niște dispoziții legale, la a căror respectare sînt chemați să vegheze ei în primul rînd — pentru a se deplasa cu ele la oborul din Oradea, încărcate cu porci de vînzare ; șeful secției tractoare de la I.A.S. Iernut, ferma Lechința, pe nume Ilie Santa, a aprobat un tractor cu remorcă pentru transportul ustensilelor necesare organizării unei nunți, alt tractor cu remorcă (41-CJ-3911) este trimis din dispoziția conducerii S.M.A. Mociu să ducă un vițel la Cluj-Napoca, tot un șef de secție, Martin Coroisiu (S.M.A. Bahnea, județul Mureș), a permis plecarea în cursă a unui tractor ce prezenta defecțiuni tehnice și al cărui conducător se afla sub influența băuturilor alcoolice.

Este greu de înțeles ce gîndesc acești oameni, ce noțiune au ei despre actul de conducere, despre răspunderea de conducător. Este greu de înțeles cum li se tolerează asemenea atitudini, incompatibile cu calitatea pe care o au.

Știm cu toții — și cu atît mai mult conducătorii de întreprinderi, de instituții — cîte eforturi se fac pentru a se asigura un parc auto corespunzător fiecărei unități, pentru a se pune la dispoziția acestora mijloacele de transport necesare îndeplinirii sarcinilor de plan, acoperirii nevoilor operative de muncă. Și totuși întîlnim încă destule exemple de conducători care manifestă indiferență, lipsă de exigență față de modul de exploatare a acestor mijloace. Sînt cazuri cînd mașinile unității sînt utilizate după bunul plac, unele parcurg sute de kilometri fără ca cineva să știe de ele, lipsind zile întregi din parc. Marin Mărunțelu, de pildă, șofer pe autocamionul 32-B-235, proprietatea Direcției de telecomunicații a municipiului București, este găsit transportînd mobilă, în interes personal, pe ruta București — comuna Ciubești (județul Galați). Fără vreo formă legală, fără vreo aprobare, ba, pe deasupra, și băut, parcurge 500 de kilometri cu mașina instituției pentru rezolvarea unei probleme personale. Exemplul ni se pare edificator.

Puși în fața unor asemenea fapte, comise de subordonații lor, mulți dintre conducătorii respectivi își compun o mină surprinsă și indignată : „Nu ne explicăm cum a fost posibil, noi nu tolerăm așa ceva, vom lua măsuri". Sub replica aceasta se ascunde de fapt reacția acelora care nu cunosc ce se întîmplă în subordinea lor, care nu-și cunosc oamenii. Șoferul care și-a permis să plece tocmai la Galați, a făcut-o tocmai pentru că, deși ar fi trebuit să se afle cu autocamionul undeva, într-o anumită activitate, ordonată de interesele unității sale, știa că poate să lipsească de acolo, că nimeni nu-i va constata absența. Lipsa de control și tolerarea unor manifestări neconforme cu disciplina muncii stau la baza tuturor acestor abuzuri în folosirea mijloacelor de transport și ele se datorează și atitudinii concesive a unor tovarăși conducători.

VALERIU RĂMNICEANU ■
IOAN CHILOM ■

Piața Scînteii, radar

Mizgă, burniță, început de ceață. Într-un cuvînt, vreme rea ; atenție deci la viteză, la frîne, la depășiri, la prioritate. Aiurea, merge și altfel, zic însă unii — nu știm dacă sînt cei mai mulți, dar în orice caz destui. Radarul ni-i comunică cu precizia-i electronică. „N-am știut, n-am crezut (că merg așa de repede), nu-mi merge kilometrajul, mă rog, tot așa, fel și fel de scuze. Despre motivele reale ale acestei imprudențe periculoase, mai nimic. Încercăm noi să le descifrăm din natura faptelor. 21-PH-2279, o autoutilitară aparținînd UJCM-ului Prahova ; conducător auto, Radu Aurel.

— De ce ați depășit viteza legală? Unde vă grăbiți ?

— ...

Aflăm că la orele 13.00 mașina ieșise încărcată cu mărfuri pe poarta fabricii furnizoare. Acum, însă, ceasul arată 16.10.

— Unde ați zăbovit ?

— ...

Niște sticle cu vin îngrămădite mai în umbră, precum și alte produse, să le zicem alimentare, sugerează un răspuns. Surprinzîndu-ne privirile, delegatul UJCM-ului, Nicolae Dociu, explică :

— Dacă tot nu mai avem treabă, am trecut și pe la piață, ca tot omul.

Greșit ! „Tot omul" nu se duce la piață cu mașina întreprinderii, nu intră în criză de timp și apoi gonește bezmetic pe cele patru roți, în orice clipă la un pas de accident.

Autofurgoneta Dacia, 21-PH-2157, aparținînd Întreprinderii „1 Mai" — Ploiești. Șoferul Ion Bidilică ridică din umeri și se uită la tovarășul său de călătorie. Acesta, un inginer al întreprinderii, ne stă la dispoziție.

— Furgoneta este goală, ați adus ceva la București ?

— Nu, adică da, m-a adus pe mine la centrală să iau niște planuri, niște schițe.

— Și unde sînt ele ?

Ne arată sub banchetă niște hîrtii. Aproape nu ne vine a crede ; hîrtiile ar fi încăput, chiar comod, într-o servietă mai mare sau o valijoară. Tot e bine; dar dacă întreprinderea ar fi trimis la București, pentru transportul unor hîrtii, o platformă mobilă de foraj?!

La un taximetrist explicația depășirii vitezei nu trebuie căutată prea mult — cu cît acesta se grăbește, cu atît clientul devine mai îndatoritor. Conducătorul „Daciei" 2-B-2209, Alexandru Stanciu, are însă o explicație ce oscilează între straniu și ilar.

— Știți cu ce viteză se circulă în oraș ?

Nimic. Se uită la noi, încearcă să-și amintească ceva, să spună ceva, nimic. Pur și simplu nu știe.

— D-asta n-am dormit eu astă-noapte, mă furnica ceva, așa, nu știu cum și n-am putut dormi...

— Și ce legătură are aceasta cu depășirea de viteză ?

— Păi sigur că are, a fost un semn, dacă mai am unul, nici nu mai vin la lucru, că mă prinde radarul...

Mozaic infracțional

ATENȚIE, SE NELINIȘTESC PARAZIȚII

Miliția municipiului Brașov a organizat pe data de 6 ianuarie 1977 o amplă acțiune pe linia prevenirii și depistării unor persoane care săvîrșesc infracțiuni cu violență sau duc un mod de viață parazitar. Cu această ocazie, 50 de persoane au fost atenționate, șase persoane au fost sancționate cu amenzi de pînă la 1800 lei, fiind contravenienți la Decretul 153 din 1970, iar trei persoane au fost pedepsite cu închisoare corecțională : Vasile Carp, domiciliat în Stupin (Brașov), Vasile Avramescu, angajat la Autobaza nr. 4 Brașov, ambii cu cîte patru luni închisoare, și Gheorghe Aivănesei, angajat la Trustul de construcții Brașov, cu două luni închisoare, toți pentru tulburarea liniștii publice.

CIORAPII DE PE SOBĂ !

În ziua de 7 ianuarie 1977, Petru Nichifor, din satul Hodora, comuna Cotnari (Iași), călca frînt de durere spre postul de miliție. Venea să anunțe că, în noaptea de 6 spre 7 ianuarie 1977, i-au decedat acasă cei trei copii : Liliana, de un an, Petru, de doi ani, și Mihaela, de șase ani.

Tatăl nu putea să-și dea seama de cauza morții copiilor. După primele cercetări efectuate la fața locului, a rezultat că moartea celor trei copilași a survenit ca urmare a intoxicației lor cu gazele rezultate din arderea mai multor perechi de ciorapi, care au fost așezați pe sobă, să se usuce. Între timp, ciorapii s-au aprins, au ars mocnit și... au provocat nenorocirea !

FILTRU TOTAL LA PITEȘTI.

8 ianuarie 1977. Serviciul circulație al Miliției județului Argeș e în alertă. Pe raza municipiului Pitești are loc o acțiune „filtru total". Cu această ocazie au fost controlate un număr de 250 autovehicule și tot atîția conducători auto. Dintre aceștia s-a constatat că 87 au comis diferite abateri : trei au condus sub influența alcoolului ; 13 au condus cu viteză excesivă ; 17 au fost găsiți circulînd cu defecțiuni tehnice la mașini, iar opt conduceau fără nici un act la bord. Șoferul Dumitru Săvoiu, de pildă, a fost întîlnit pe șoseaua Tîrgoviște — Curtea de Argeș efectuînd un transport clandestin de persoane, cu o mașină Dacia 1 300 nr. 1—DB—7310, proprietate a Întreprinderii de utilaj petrolier — Tîrgoviște. Amenzile care s-au împărțit cu această ocazie celor vinovați sînt și ele destul de substanțiale : aproape 14 000 lei. Au fost suspendate, de asemenea, patru permise de conducere.

O MIE DE ACUZATORI.

De curînd, la Casa de cultură a orașului Curtea de Argeș, s-a judecat, în fața a peste o mie de persoane, un proces privitor la o infracțiune de viol în grup, a cărei victimă a fost tînăra D. B. Pe lîngă dezaprobarea unanimă a celor de față, a opiniei publice în general, pedeapsa autorilor a fost exemplară, fiind condamnați la : 8 ani închisoare — Ion Coman ; 6 ani și 10 luni închisoare — Alexandru Petrescu ; 6 ani închisoare — Gheorghe Stan ; 5 ani și 6 luni închisoare — Vasile Tiroiu ; 5 ani și 6 luni închisoare — Viorel Stancu și 5 ani închisoare — Victor Mișca.

VINOVAȚI DE... UITARE ?

— 25 775 litri de vin alb, roziu și negru, sec și demisec, în valoare de 241 468 lei ;
— 18 922 litri de drojdie, pe cale să devină țuică, în valoare de 4 115 lei ;
— 1 170 litri de țuică tînără și bătrînă, în valoare de aproximativ 40 000 lei.

Aceste bunuri lichide au fost descoperite neînregistrate cu ocazia unui control efectuat de lucrători ai serviciului economic de la Miliția județului Constanța în întreprinderile viei și vinului, în întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție.

Controlul a fost efectuat în perioada 24 noiembrie — 30 decembrie 1976 și, în consecință, toate cantitățile respective au fost înregistrate în acte. Celor vinovați de această uitare li s-au servit... amenzi în valoare de 8 680 lei. Mult prea mici, după părerea noastră.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

„Vin și eu să mor cu voi!"

În fiecare iarnă, circa 250 de persoane își pierd viața, iar alte 400 sînt rănite în accidente de „sezon", mai precis în evenimente rutiere datorate încălcării, îndeosebi de către șoferi, a normelor menite să asigure siguranța deplasării vehiculelor în condițiile dificile de trafic.

Presa scrisă, televiziunea prezintă frecvent în această perioadă imagini de genul celei de jos pentru a avertiza, pentru a atrage atenția că poleiul, gheața, ceața, ninsoarea abundentă sînt inamici ce nu trebuie ignorați nici chiar de cei mai buni șoferi. Din păcate eie nu îndeamnă la reflecție un număr însemnat de șoferi, tributari ai concepției sintetizate în expresia : „Mie nu mi se poate întîmpla așa ceva !".

Așa afirma deseori și Lungu Ispas, despre care e vorba în aceste rînduri. În timp ce cobora Dealul Negru la volanul autoturismului nr. 1-VL-4091, acesta a fost oprit împreună cu alți șoferi de un lucrător de miliție care le-a atras atenția să ruleze prudent, deoarece drumul acoperit cu zăpadă topită este foarte lunecos.

După un formal „mulțumesc !" șoferul nostru, în a cărui mașină se mai aflau patru prieteni (unul abia coborise din autobuzul oprit puțin mai în spate și grăbit, dar bucuros, s-a urcat în autoturismul cu care avea posibilitatea, zicea el, să ajungă mai „repede" la meciul de la Tîrgoviște, ținta călătoriei grupului nostru), a demarat în viteză vrînd parcă să demonstreze cît de serios a primit recomandarea făcută.

După circa 10 minute autoturismul de culoare roșie a ajuns pe sectorul de drum ce străbate localitatea Valea Ursului. Aci L. I. a apăsat mai puternic pe accelerație. Despre această secvență a accidentului șoferul de autobuz Simion Ciobanu, care circula din sens contrar, avea să declare mai tîrziu : „În satul Valea Ursului am observat că dinspre Rm. Vîlcea venea o Dacie 1 300, cu viteză mare. Am redus viteza și am continuat drumul pe partea dreaptă a șoselei. La un moment dat nu am mai văzut autoturismul din cauza unui autocamion oprit pe dreapta, în sensul lui de mers, adică pe stînga mea. În momentul cînd mă aflam paralel cu autocamionul, a apărut brusc din spatele acestuia Dacia 1 300 roșie, eu am frînat, autoturismul s-a răsucit lateral și în această poziție a derapat puternic izbindu-se de autobuz, după care a ricoșat în șanț la circa 1,5 m. În zona în care circulam ningea, pe șosea se formase mîzgă și era alunecuș".

Lucrurile s-au petrecut într-adevăr așa cum le-a relatat C. S.

Ca urmare a impactului extrem de violent, autoturismul literalmente s-a dezmembrat, prefăcîndu-se parcă într-o prelată aruncată neglijent peste niște fiare răsucite. Cei cinci ocupanți : Lungu Ispas de 37 ani, maistru chimist, Rizea Ion de 36 de ani, maistru mecanic, Cornea Ion de 33 de ani, operator chimist, Dima Florea de 34 de ani, infirmier stomatolog, Dobre Gheorghe de 38 ani, tehnician la I.T.A., toți din Rm. Vîlcea, au murit pe loc. Paradoxal este că toți pasagerii autoturismului aveau în buzunar bilete de autobuz pe distanța Rm. Vîlcea—Tîrgoviște, dar toți au renunțat la călătoria cu autobuzul în favoarea unei călătorii mai „rapide" cu autoturismul unde în plus, microbiști fiind, puteau comenta în voie evoluția probabilă a meciului de fotbal ce urmau să-l vadă peste cîteva ore.

S-a crezut inițial că accidentul s-ar fi datorat adormirii la volan a șoferului L. I. Atmosfera era însă prea aprinsă în mașină pentru ca cineva să poată adormi. Tocmai aceste discuții credem că au distras atenția conducătorului auto care a observat tîrziu obstacolul — autocamionul în pană — (semnalizat dealtfel regulamentar cu triunghi reflectorizant) pe care l-a depășit printr-o manevră de ultim moment, manevră care, transformînd autoturismul în sanie, l-a proiectat în autobuz.

Mă gîndesc la Dima Florea, cel care s-a urcat în autoturism în timpul opririi de pe Dealul Negru. Despre el martorii spun că striga celor din mașina roșie : „Stați, fraților, vin și eu să merg cu voi". De fapt „Vin și eu să mor cu voi".

Cinci oameni în floarea vîrstei, morți în mod stupid, 5 copii rămași fără tată, părinți, frați, surori, soții, toți îndoliați pentru ce ? Pentru că pericolele și rigorile drumului, ale circulației dificile de iarnă, au fost din nou ignorate.

Colonel VICTOR BEDA ■

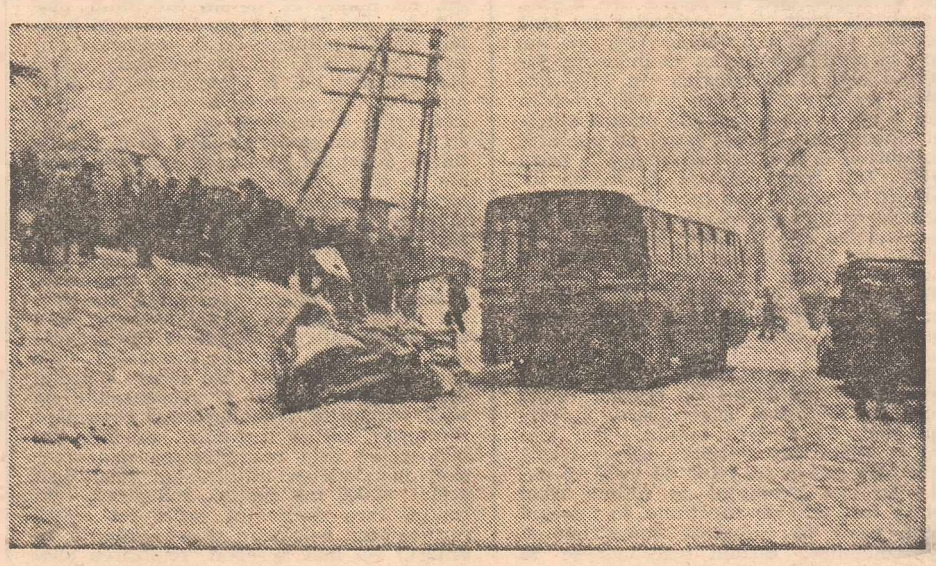

CU CINCINALUL CARE A TRECUT, CU ACEST CINCINAL ÎN SPECIAL INDUSTRIA JUDEȚULUI NOSTRU PUNE DOI PAȘI DE URIAȘ

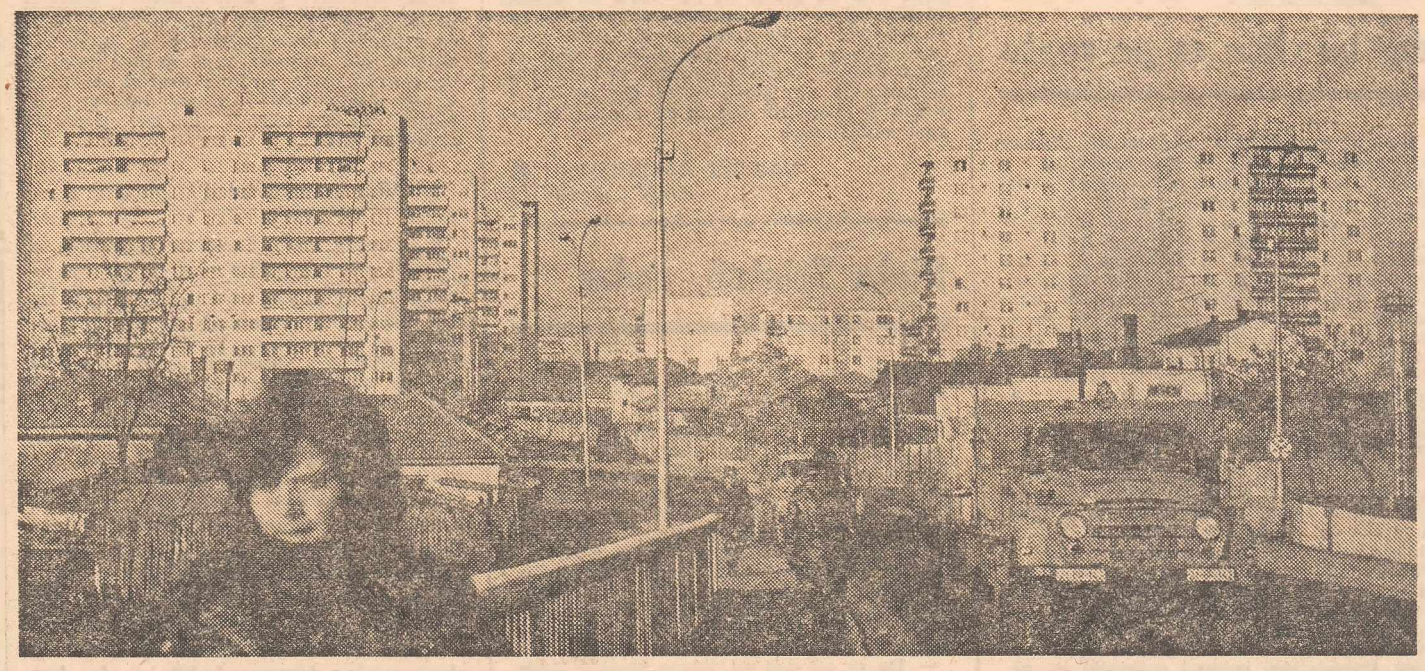

CONVORBIRE CU TOVARĂȘUL TUDOR POSTELNICU, PRIM-SECRETAR AL COMITETULUI JUDEȚEAN BUZĂU AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

— Stimate tovarășe prim-secretar, vă propun, în deschiderea acestei convorbiri, să discutăm despre oamenii județului Buzău. Oameni buni și harnici sînt în toată România și tot așa sînt și locuitorii județului. Dar fiindcă nici un om nu seamănă cu altul, și județele se deosebesc unele de altele. Ce se întîmplă deci în județul Buzău, ce s-a întîmplat și ce se întîmplă, ca fapt remarcabil, cu populația din această parte a țării ?

— Vă propun și eu un lucru : să spunem din capul locului că răspunsurile pe care le voi prezenta înseamnă, de fapt, felul de a privi lucrurile al Comitetului județean de partid, pentru aplicarea indicațiilor primite din partea conducerii partidului, din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu, personal, indicații care vizează dezvoltarea economico-socială, culturală și edilitar-gospodărească a județului. Oamenii Buzăului sînt, într-adevăr, buni și harnici. Problema principală este ca să construim, în județul nostru, o industrie puternică și să dăm țării niște producții agricole din ce în ce mai bogate. Cu oamenii pe care-i avem, de bună seamă. Tovarășul Nicolae Ceaușescu spune că socialismul trebuie construit cu acești oameni și pentru acești oameni. Sarcinile pe care partidul le pune în fața județului, pentru cincinalul în curs, sînt mari. Se știe că secretarul general al partidului a indicat ca toate județele să atingă, la finele actualului cincinal, o producție industrială globală de minimum 10 miliarde lei. În anul 1970, județul Buzău realiza o producție industrială globală de 3,5 miliarde lei. În prezent, realizăm o producție industrială globală de 10,6 miliarde lei. Este, socotim noi, un fapt care ne dă dreptul să afirmăm că, în anul 1980, vom fi în stare să atingem o producție de 20 de miliarde lei. Nu întîmplător am spus „vom fi în stare". Noi credem că succesul este determinat de modul în care vom mobiliza toate puterile creatoare ale oamenilor, pentru că ei sînt, realmente, în stare de fapte mari. Pînă la Congresul al IX-lea al partidului, în județ funcționau cîteva întreprinderi industriale cu o producție pe care, în comparație cu ceea ce este astăzi producția industrială a Buzăului, o putem numi modestă. În anul 1968, odată cu reorganizarea administrativă a țării, sîntem martorii unei veritabile renașteri, în toate planurile, a acestui meleag. În cincinalul trecut au apărut întreprinderi noi, iar cele abia înființate s-au dezvoltat în ritm accelerat. Industria constructoare de mașini, metalurgia și chimia au o pondere de peste 50% în producția industrială. Nu cu mulți ani în urmă, unitățile industriale ale județului erau o fabrică de cărămizi și țigle, o turnătorie de tuci, cîteva exploatări forestiere, două mori, 27 „cuptoare sistematice" de uscat prune, atelierele de zonă C.F.R. și trei fabrici de marmeladă. Buzăul era unul din locurile în care nu se întîmpla aproape nimic. Astăzi, cu deosebire în ultimele două cincinale, se întîmplă o seamă de lucruri atît de mari, atît de importante, în planul investițiilor industriale, încît viața oamenilor din zonă cunoaște prefaceri profunde. Iată una din ele : în anul 1950 lucrau în industria județului abia 8 913 angajați. În 1975, numărul lor crește la peste 42 000. Estimăm încă o creștere substanțială pentru sfîrșitul cincinalului actual, astfel ca numărul lucrătorilor în industrie să ajungă la peste 60 000. Toți acești oameni, în marea lor majoritate, provin din mediul rural. Problemele noastre derivă, cum se poate vedea, una din alta. Tuturor acestor oameni trebuie să le asigurăm condiții de viață specifice zonelor industriale. — locuințe noi, un sistem de transport la locul de muncă rapid și eficace, un sistem de aprovizionare, de asemenea, bine pus la punct, o viață culturală bogată. Să mai notăm că între anii 1971—1975 se creează peste 27 000 noi locuri de muncă. Asta numai în industria generatoare, în primul rînd. de progres tehnic. Dar mai sînt și atîtea alte activități care reclamă schimbări adînci în felul de viață al cetățenilor. De exemplu, în ultimii cinci ani au fost puse în funcțiune, în întregul județ, peste 80 capacități industriale și agrozootehnice. Buzăul înscriindu-se în circuitul național și internațional cu produse complexe. Am amintit de fabricile care măcinau grîu și fabricau marmeladă. Astăzi livrăm utilaj tehnologic pentru mari combinate din țară și de peste hotare, căi de rulare pentru laminare, aparate de cale, subansamble și piese turnate pentru tractoare, garnituri de frînă și etanșare pentru industria de automobile, o variată gamă de sîrmă trefilată și electrozi de sudură, diferite sortimente de geamuri, mobilă, tîmplărie metalică și din mase plastice. Să nu uităm, apoi, că sîntem parte din Bărăgan și un principal producător de cereale, legume, fructe și alte produse agricole. Și, pentru că ne numărăm printre principalii producători agricoli, iată ce am mai realizat : prin desecări, prin lucrări de combatere a eroziunii solului, prin alte activități de îmbunătățiri funciare, am redat circuitului agricol peste 30 000 hectare. Vom continua acest program, care a început, practic, în anii 1970—1975 și vom mai da și alte zeci de mii de hectare. Anul acesta am înregistrat cea mai mare producție agricolă. Deoarece prima întrebare se referea la felul de a fi al locuitorilor județului, merită să amintim următorul fapt : în întrecerea patriotică republicană pentru înfrumusețarea și buna gospodărire a localităților, municipiul Buzău a ocupat locul întîi pe țară. De unde se vede, zicem noi, că un oraș industrial nu înseamnă, neapărat, un oraș poluat, lipsit de o ambianță plăcută.

Dealtfel, în ce privește situația centrelor urbane ale județului, vom sublinia faptul că, recent, conducerea de partid a aprobat schițele de sistematizare a cinci comune mari, schițe ce arată modul în care aceste comune se vor transforma în orașe. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut, personal, unele observații asupra schițelor, pentru îmbunătățirea lor, fapt care ne-a fost de mare sprijin. Orășenizarea unor localități rurale constituie una din căile concrete prin care sporim procentul populației urbane.

— În vizita de lucru pe care secretarul general al partidului a efectuat-o la Buzău, cu ocazia aniversării a 1 600 de ani de atestare documentară a localității, au fost numite concret o serie de sarcini ce revin întreprinderilor din platforma industrială. Cum au fost puse în practică indicațiile date atunci de tovarășul Nicolae Ceaușescu ?

— Pe 24 decembrie 1976 am raportat îndeplinirea planului, ceea ce spune că noi toți, comuniștii și întreaga masă a oamenilor muncii, am primit cu mare seriozitate indicațiile secretarului general al partidului, că ne-am dat silința să facem din fiecare cuvînt rostit atunci un fapt, pe care fapt să-l putem scrie cu mîndrie în istoricul muncii noastre. Astfel, nu numai că ne-am îndeplinit planul, dar am dat și o producție suplimentară de 250 milioane lei la producția globală industrială, iar la producția marfă 314 milioane lei. E semnificativ și amănuntul — un amănunt resimțit cu multă mulțumire sufletească de oamenii muncii — că, pentru prima oară de la constituirea județului, realizăm sarcinile anuale de plan în ce privește construcția de locuințe și chiar dăm un număr de apartamente în plus. Să ne amintim că Buzăul era, pînă nu demult, o localitate fără drumuri asfaltate, cu o situație deficitară a rețelelor de apă și canalizare. Practic, un cetățean care nu a mai trecut prin Buzău de șapte, opt ani, nu-l mai recunoaște. Problemele asupra cărora tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit în mod special au făcut obiectul unor analize atente și responsabile la toate nivelurile de conducere și, ca urmare, răspunsul nostru înseamnă, concret, următoarele : prin reamplasarea unor mașini, instalații și utilaje, am identificat peste 48 000 mp spațiu industrial, un spațiu care spune că peste tot există resurse încă nefolosite și care asigură, în viitorul cel mai apropiat, realizarea unei producții suplimentare de aproape un miliard de lei. S-au asigurat, de asemenea, condiții pentru reducerea cu peste 30% a volumului de investiții la structura construcții-montaj. Rezultă, de aici, importante economii de ciment, oțel-beton și alte materiale. Indicele de utilizare a fondului de timp disponibil al mașinilor, utilajelor și instalațiilor din dotare a fost, la finele lui decembrie trecut, de aproape 85%. Am putea spune că, în esență, tot ce am realizat noi mai de seamă anul trecut și, în mod special, după vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, se datorește unei concepții sensibil îmbunătățite privind stilul, metodele de muncă, organizarea muncii. Dacă am obținut, de pildă, 1 000 kg de grîu, orz și porumb la hectar mai mult decît media ultimilor trei ani este pentru că ne-am organizat mai bine munca, am antrenat mai mult activul de partid și am valorificat mai exact posibilitățile de care dispun oamenii muncii. Nu-i de ajuns să poți, trebuie să și finalizezi ceea ce-ți propui. În industrie, ne-am propus să recuperăm rămînerile în urmă prin organizarea muncii, dar și prin angajarea conștiinței. Prin angajarea conștiinței noi înțelegem ca fiecare om din județ să se simtă implicat în rosturile și înțelesurile cifrelor de plan pe care le discutăm în convorbirea de față.

— Judecînd cu anume detașare evenimentele cotidiene și chiar evenimentele anului care tocmai s-a încheiat, vă rog să ne spuneți ce treburi cer în județul Buzău un efort în plus, ce domenii ale vieții economice și politice vă preocupă în chip deosebit ?

— Am putea spune că ne străduim să înțelegem, în modul cel mai drept și mai eficient, ce probleme sînt prioritare pentru ca traiul cetățenilor să fie, de la un an la altul, mai bun, mai bogat material-iceste și sufletește și cum trebuie să procedăm astfel ca munca organizației județene de partid să răspundă sarcinilor pe care ni le trasează partidul și, în același timp, să răspundă năzuințelor oamenilor muncii spre mai bine în societate. De aceea, sîntem cu totul obligați ca ideile și acțiunile noastre să fie în deplin acord cu ideile și acțiunile cuprinse cu necesitate în planul anual și de perspectivă al dezvoltării economico-sociale a județului. În 1977, ritmul de creștere a producției industriale va fi de 29%. Vă rog să rețineți că 29% este un procent care ne obligă să adoptăm, în continuare, o seamă de măsuri politico-organizatorice, menite să conducă la finalizarea în bune condițiuni a angajamentelor asumate. Prin măsurile luate pînă în prezent, cu sprijinul permanent al conducerii partidului, apreciem că sînt condiții ca să realizăm în mod corespunzător planul de investiții pe acest an, plan care însumează circa 3 miliarde lei.

Începem acum cu multă încredere al doilea an al actualului cincinal. În anii ce vin, cu fondul de investiții alocat, trebuie să asigurăm punerea în funcțiune a peste 80 de noi obiective și capacități de producție. Sîntem în județul Buzău peste 64 000 de comuniști. Mai mult de 80% din aceștia lucrează direct în sfera producției de bunuri materiale. Bazîndu-ne pe forța și capacitatea de organizare a comuniștilor, contăm pe mobilizarea tuturor locuitorilor județului pentru ca indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu la consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976 să se materializeze. Comuniștii județului Buzău țin să asigure conducerea de partid și de stat că principalele direcții ale cincinalului revoluției tehnico-științifice sînt în mod intim jaloanele muncii și vieții lor și că sînt pregătiți să facă din chestiunea reducerii costurilor de producție, a asimilării de tehnologii noi și a produselor cu parametri tehnici superiori, a creșterii productivității muncii, a realizării planului de export o cauză a conștiinței lor de comuniști. În ce privește agricultura, vom acționa astfel încît prevederile planului de stat pe 1977 să fie realizate în condiții bune.

Despre perspectivele județului Buzău se poate vorbi mult, toate acestea nu pot fi însă încadrate în limitele unei simple convorbiri. Consider că tabloul succint prezentat ne dă imaginea sintetică a viitorului, a posibilităților sale de a se transforma într-un județ mereu mai bogat, armonios încadrat în rîndul celorlalte unități administrativ-teritoriale ale țării. Frumusețea morală a oamenilor săi, hărnicia lor îi situează la un loc de cinste, îi asigură o continuă înflorire. În numele comuniștilor, al tuturor oamenilor muncii din acest străvechi ținut românesc al Buzăului, dorim să exprimăm și acum înalta prețuire de care se bucură politica internă și externă a partidului nostru, politică pe care o aprobăm și la care participăm din toată inima.

TUDOR OCTAVIAN ■

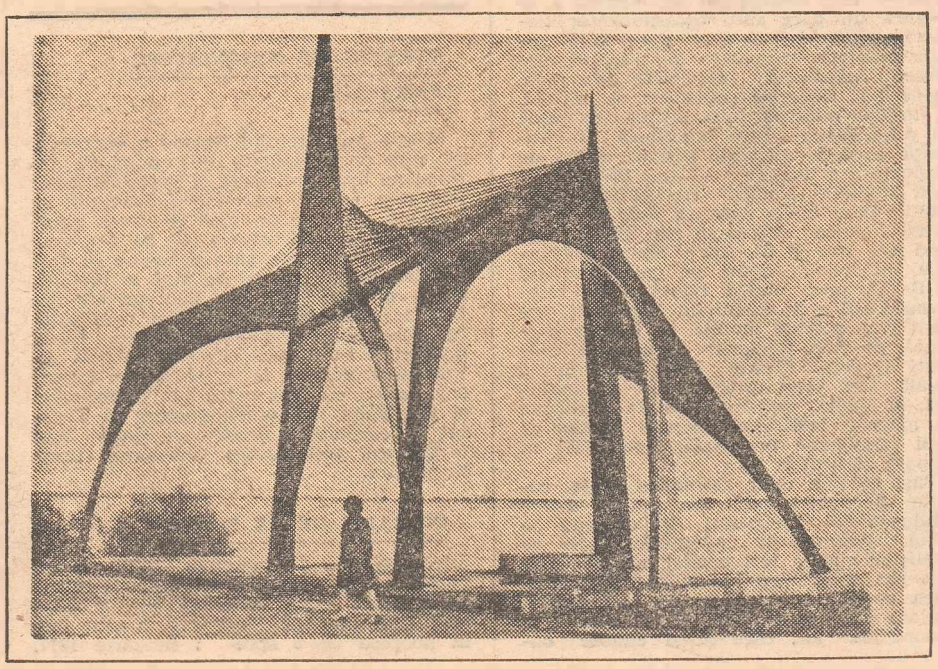

Cifrele de plan și faptele de muncă ale oamenilor spun că în județul Buzău munca are spor și viața e mai bogată, de la o zi la alta

Nivelul de participare

CÎND CRISTALUL DE PE BIROUL DIRECTORULUI CAZACU E SPART, INSEAMNĂ CĂ S-A DISCUTAT DESPRE RISIPA DE MATERIALE

Întregul sector industrial al țării este angrenat puternic în îndeplinirea sarcinilor de plan care îi revin și, încă din luna decembrie a anului trecut, opinia publică a luat cunoștință de primele depășiri înregistrate fie de unele unități industriale, fie de județe, în ansamblul lor. Coordonatele principale ale acestui efort conștient sînt: productivitatea, economia de materiale și materii prime, eficiența, buna chibzuire a combustibililor și a energiei electrice.

Ne-am propus să vedem cît și cum se preocupă cîțiva factori ai unei întreprinderi de aceste comandamente generale ale economiei noastre. Am ales una dintre unitățile de renume ale Buzăului: Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă.

★

Leonid Cazacu — directorul întreprinderii, un om la 62 de ani, albit de muncă, începută încă din copilărie. Conduce cîteva mii de oameni ai unei industrii noi pentru județul Buzău, dar foarte modernă, aliniată la etaloanele internaționale, atît ca sortimente cît și în ceea ce privește calitatea.

— Pentru mine problema nr. 1 a fost și va rămîne cea a investițiilor pentru că, așa cum a spus în atîtea rînduri tovarășul Nicolae Ceaușescu, un director trebuie să se considere primul diriginte al locului său de muncă. Dar, pentru că sînt întrebat despre productivitate, economii, eficiență, am să răspund că ceea ce mă revoltă cel mai mult este risipa de materiale.

„Bătrînul", cum i se spune în întreprindere directorului, se animă pe măsură ce vorbește și cutele adînci, ca de pămînt uscat, de pe chipul lui se adîncesc, ca niște gheare, în jurul ochilor mai ales, trădînd concentrarea omului care gîndește cu convingere ceea ce spune.

Din această cauză țip uneori la ai mei. Mă descarc, fiindcă sînt un om deschis, trebuie să mă manifest, ca să nu explodez. Știi cum am procedat odată cu cîțiva care se făceau că nu înțeleg? Am aruncat, în fața lor, niște bani pe jos. Mărunțiș. S-au repezit să-l adune. De ce? Pentru că nici ei nu suportă risipa. Le-am spus atunci: de ce aparatele de măsură și control sînt defecte? Asta nu-i tot risipă?

Eugen Sandu, inginerul șef al întreprinderii, un om tînăr, umblat prin toată lumea, pentru a vedea și a înțelege cum lucrează cei cu mai multă experiență, este o fire opusă celei a directorului, mai înclinat spre meditație, capabil să se stăpînească chiar atunci cînd motivele nemulțumirii sale sînt evidente. Desigur, un cuplu minunat pentru asigurarea unei conduceri solide.

— Peste 50% din timp îl dedic productivității, nu numai prin natura funcției mele, dar și pentru că sînt președintele unei comisii, special înființate, pentru rezolvarea acestei probleme. Chestiunea este foarte dificilă, la întreprinderea noastră, pentru că ea lucrează la un înalt grad de tehnicitate, iar prevederile planului de producție țin seama de acest fapt real și conțin indici superiori, ceea ce face cît se poate de delicat aspectul depășirilor normate, adică tocmai al celor care se pot obține printr-o productivitate sporită. Coeficienții obținuți, la noi, în privința productivității muncii, sînt egali cu cei realizați în uzine similare din R.F.G. și Elveția. Dau aceste exemple pentru că din cele două țări numite avem date. La consumurile specifice, la zinc, de pildă, cu care lucrăm foarte mult, stăm pe același plan cu S.U.A. și R.F.G. Avem un indice de depășire de 3%. În agricultură asta înseamnă 270 lei, la o productivitate de 9 000 de lei pe cap de om. La noi, 3% este egal cu 18 000 de lei. Nu este același lucru. Productivitatea în metalurgie atinge 600 de mii de lei. Vrem să realizăm acest 3% nu prin reduceri de personal, ci prin productivitate. Hotărîtoare în privința aceasta sînt, după părerea mea, bazată și pe experiență, stabilitatea și pregătirea cadrelor pe utilaje. Am avut multe greutăți, pînă la întronarea unei discipline de muncă, prin care să impunem nu numai efortul de exploatare a utilajelor, dar și întreținerea lor. Răspunderea merge pînă la ultimul muncitor.

Nicolae Carabașa, maistru la secția zincare, naturalizat buzoian, după obicеiul atribuit oltenilor de a-și urma soțiile la locurile lor de naștere. Un om vioi, energic, degajă o mare putere de muncă, atît prin spirit, cît și prin statură și fel de a vorbi.

— Uneori nu pot să dorm, cînd am probleme la uzină. Și am. Am avut mai multe, am rămas cu mai puține. Dar nu-mi lipsesc. În conducerea secției sîntem doar doi oameni, inginerul tehnolog Ion Nedelcu și eu. Cînd am venit, cu totul erau 7—8 oameni, în afara pontatorilor, contabililor, calculatorilor etc.. Productivitatea și economiile mă preocupau de pe cînd lucram la întreținere. Și astfel cînd am trecut maistru la zincare cunoșteam deja problemele.

Intervine inginerul **Ion Nedelcu.**

— Maistrul Carabașa a și rezolvat, practic, printr-o invenție sau inovație, ziceți-i cum vreți, recuperarea zincului care se pierdea. Sîrma zincată, mai ales cea destinată exportului, se cere foarte bine preparată. E vorba despre concurență. Zincul se consuma în cantități mari. El a făcut ce-a făcut și acum recuperăm zinc din ceea ce altădată aruncam.

Maria Anghel, economist la secția „costuri". Este surprinsă . pînă la inhibare, de întrebările noastre. Teoretic, dă răspunsuri fără greșeală privind raporturile dintre productivitate și costuri, dar nu vede în ce măsură poate interveni, este o funcționară conștiincioasă, calculează perfect, dar... problemele mai mari aparțin șefului ei...

Maria Șandrea, secretara directorului și a inginerului șef.

— Pentru mine problemele producției înseamnă starea de spirit a directorului. Inginerul șef este mai tăcut. Aud uneori, prin ușa capitonată, discuțiile din biroul alăturat și, nu o dată, a trebuit să schimb cristalul de pe biroul tovarășului Cazacu. Acum i-am pus unul foarte gros. În asemenea împrejurări știu că s-a discutat despre risipa de materiale și productivitate. În rest...

Grigore Săpunaru, lăcătuș de întreținere, secția autoutilări. Referindu-se la el, directorul îmi spusese: „Ce om e ăsta!" cu o asemenea admirație încît restul se înțelegea de la sine. Acum eram în prezența sa. Un om la 25 de ani, dar, pare-se, cu o mare experiență.

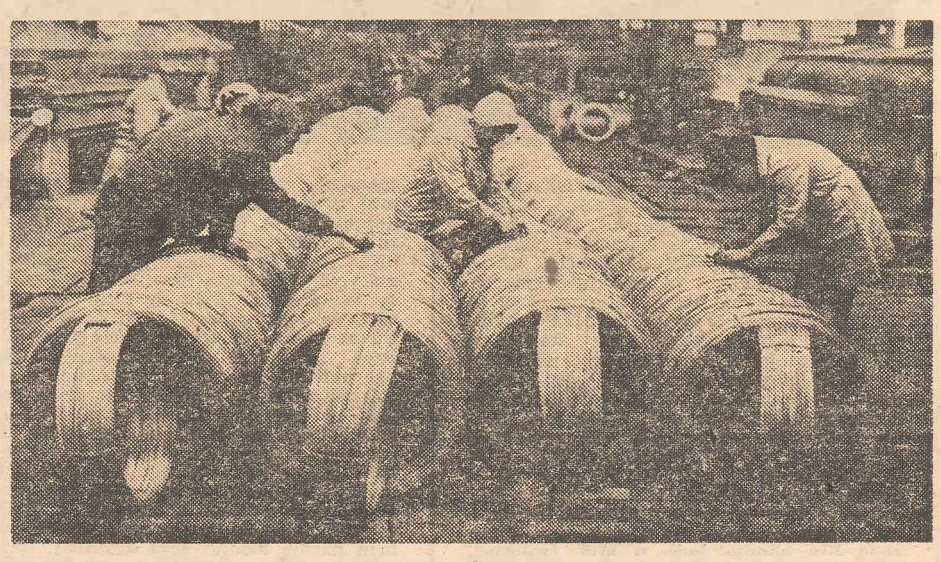

— Zile întregi mă gîndesc la productivitate și economii. Nu sînt însurat, nu am alte preocupări. Lucrez direct cu tovarășul Cazan, secretarul comitetului de partid, la inovații și la introducerea noului. Or, aici se cuprind și productivitatea, și economia de materiale. Cînd am lucrat la mașina de produs electrozi tubulari, nu plecam din uzină nici noaptea, sau foarte tîrziu, la 2—3. Explicația? Nu-mi plac lucrurile de serie. Mă-nnebunesc după noutăți, mai cu dragă inimă muncesc cînd se începe ceva necunoscut. Cînd am fost mai tînăr (!?) am lucrat la o întreprindere de reparații auto, la Iași. Acum, că avem industrie la Buzău, am venit acasă. Am mai lucrat, în colectiv, și la o altă mașină de fișiat aluminiu care a fost transportată la Slatina. Nu mai importăm așa ceva.

MANOLE CÂRȚAN ■

Murano de Buzău?

Există, spre marginea urbei Buzăului, într-un cartier de tot modest, care-și trăiește ultimele zile de palanță și de stare lîncedă, o făbricuță pe cale de a deveni, în chiar acest an, în zilele acestea chiar, fabrică mare și întreprindere. E vorba de „Perla", unitate a Întreprinderii de sticlărie de menaj Berca.

Ce produce o industrie ca aceea pe care am numit-o mai sus, știe toată lumea. Ce nu știe lumea sau, mai bine zis, ce n-a aflat încă lumea e faptul că în atelierul de creație al „Perlei" au fost produse primele vase decorative de tip Gallé, obiecte frumoase și de valoare mare, concurînd, în mai toate privințele, celebra sticlă de Murano.

Dacă oamenii au reușit să dea lucruri și fapte minunate, în toate epocile și în toate condițiile, este pentru că aceste lucruri și fapte erau de făcut. Dacă un om a fost în stare să producă o sticlă, a cărei calitate să amețească imaginația atîtor amatori de frumos, este pentru că sticla aceea era de făcut.

Astfel a gîndit inginerul Ioan Petru cu vreo doi ani în urmă, astfel a socotit și Acs Zoltan, creator de prototipuri la „Perla". Despre sticla de Murano și vasele de tip Gallé, fabricate din ea, meșterii muranezi știu o mulțime de lucruri. Și fiindcă știu, nu spun la nimeni. Practic, sticlarii buzoieni au trebuit să inventeze totul: materialul, tehnologia, procedeele de prelucrare. „Despre sticla de Murano, zice Acs Zoltan, se vorbește cu multă admirație, ca despre ceva cu totul excepțional. Părerea noastră, a celor care ne-am gîndit să facem Gallé-uri la Buzău, este că publicitatea a contat enorm și că, înlăturînd de pe întreaga poveste aureola ce-o dă întotdeauna publicitatea, obținem un adevăr accesibil. Un om a făcut asta, deci sîntem și noi în stare să facem un lucru asemănător. E o chestiune de metodă, de pregătire psihologică pe care am recomanda-o tuturor acelora care încearcă pasul în necunoscut sau pe un teren cu secrete de fabricație bine păzite. Este momentul să precizăm un fapt: aici, la Buzău, am pus la punct un mod original de producție a sticlăriei de tip Gallé. E posibil ca opera noastră să fie perfect asemănătoare operei sticlarilor muranezi, dar e posibil să fie și altfel. Precis, nimeni n-ar putea să spună care e situația. Ei își apără secretele de fabricație și, cum e firesc, noi ne apărăm invențiile. Obiectele, vasele acelea minunate, de găsit îndeobște în colecții și muzee, iată-le. Priviți, cercetați, apreciați".

Un Gallé este, înainte de toate, o problemă tehnică și anume problema suprapunerii mai multor straturi de sticlă tratate și colorate astfel încît lucrul final să fie un tot. Vasele decorative realizate în acest chip suferă o seamă de procese de corodare chimică și ajustaje mecanice. Practic, vasul de tip Gallé este o sculptură în sticlă, un ronde-bosse sau un relief, elementul decorativ fiind preluat de obicei din planșele atlaselor botanice. Sticla specială are o mare puritate, e translucidă sau opacă, după voință și lucrează după starea luminii, fiind cînd prilej de exuberanță, cînd de melancolie. Un Gallé, prin urmare, este ceva viu și, dintre toate obiectele frumoase produse de mintea și de mîna omului, el însoțește cel mai bine impresiile tactile cu cele ale privirii. Cum producerea unui singur vas este o chestiune de timp și de muncă multă, se înțelege că fabricația cere colaborarea unui mare număr de oameni cu temeiul unei ambiții ieșite din comun. Sîntem de acum în țara artei, iar vasele produse la Buzău au toate șansele să fie obiecte de interes patrimonial. Faptul este interesant, pentru că aici se produc, așa cum zice și firma fabricii, vase de menaj; or, de la pahar și farfurie, fie acestea arătoase și de serie scurtă, la lucrul de muzeu e o distanță mare. Pentru ca distanța să fie accesibilă omului și, în mod special, omului muncitor de la „Perla", și-au unit știința și talentul ingineri, artiști plastici și meșteri sticlari iar pe Gallé-urile nesemnate, aflate în lucru în atelierul de creație sau terminate, semnează, în fapt, Lucia Popescu, Alexandru Dumitriu, Bucur Codreanu, Nicolae Burduf, Ioan Stoica, Francisc Ternes, Virginia Despoiu și, cum scriam la început, Ioan Petru și Acs Zoltan. Să le mulțumim pentru că au gîndit munca lor cu minte de artiști.

TUDOR OCTAVIAN ■

Buzăul, între cele două oglinzi spirituale ale sale

Casa de cultură a sindicatelor din Buzău este una dintre cele mai frumoase construcții noi din oraș și, pe bună dreptate, buzoienii, în plimbările lor dumincale între Centru și Cring, se opresc adesea în fața ei, arătînd-o cu degetul. Cum însă simpla sa frumusețe arhitectonică n-ar justifica nici pe departe nu numai investiția, dar nici încrederea cu care a fost clădită, știut fiind faptul că, înainte de a ajunge monument, Casa de cultură trebuie să fie în primul rînd o prezență în viața spirituală a orașului prin activitățile desfășurate sub acoperișul ei, este firesc să-l fi întrebat pe directorul ei, Alexandru Dumitrescu, tocmai despre asta.

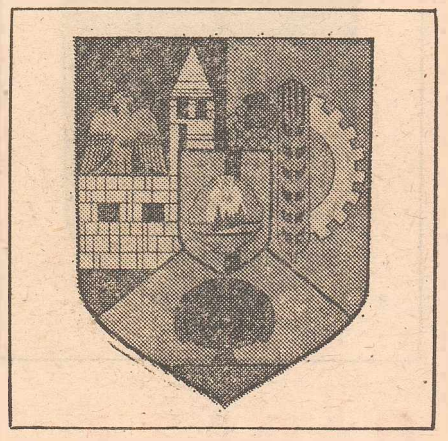

— Cîte dintre sălile Casei de cultură a sindicatelor sînt folosite și cîte nu, în acest moment?

— Acum? Dat fiind că noi nu putem scoate oamenii din producție — ar fi absurd, nu? — acum, în această clipă, repetă o formație profesionistă de muzică populară în Sala cu vitralii. După amiază însă, ca în fiecare zi, toate cele 8 săli vor fi ocupate.

Îmi întinde cu promptitudine un program detaliat de activitate, pe zile, de care n-aveam de ce să mă îndoiesc după sinceritatea primului răspuns (într-adevăr, auzeam, prea bine chiar, eforturile cu care membrii formației forțau intrările și ieșirile unor cunoscute cîntece populare). Răsfoindu-l, întîlnesc, între activitățile curente și în alte părți, unele ce mi se par inedite, dacă nu chiar insolite pentru un vechi activist cultural: Sala 19, ora 17—19,30 — Curs de programatori mașini de calcul (profesor Oltenescu Nicolae). Sau: Sala de lîngă foaier, ora 17—19 — Curs de cosmetică. Pe lîngă acestea, cursul de electronică aplicată de vineri sau cel de mecanică-auto de miercuri par aproape obișnuite, la îndemîna oricui.

— Vin buzoienii la astfel de cursuri?

— Oho, mi se răspunde, pentru cosmetică a trebuit să improvizăm încă o sală.

Evident însă că predominante în Casa de cultură a sindicatelor rămîn activitățile artistice, între care nu lipsesc: cenaclul plastic (pictură-sculptură), cenaclul literar, biblioteca, cercul de balet, corul, cineclubul, cursul de film etc. Deoarece pînă într-un viitor nu prea îndepărtat acest lăcaș de cultură este și singurul care poate suplini un teatru, mi s-a părut firesc să întreb și dacă buzoienii au putut beneficia de el și sub această formă. Mi-au răspuns buzoienii înșiși, care, statistic, au o frecvență la spectacolele de teatru prezentate de trupele profesioniste din București, Brăila, Galați, Buzău, Ploiești ș.a. de sută la sută.

— Aceasta se datorește, caută o altă explicație directorul Casei de cultură a municipiului, Nicolae Răican (un „rival" care se înțelege foarte bine cu „concurenții" de la sindicate) și existenței în Buzău, de aproape 100 de ani, a unui Teatru Popular care a format un public de teatru cu nimic deosebit de cel din orașele cu teatre profesioniste. Pe lîngă aceasta, venind vorba de noi, municipalii, amintesc și eu de orchestra noastră simfonică, de corul de cameră, de cercul plastic și de cel literar (ca o curiozitate: amîndouă cenaclurile literare, atît cel al sindicatelor, cît și cel al municipiului, se numesc la fel „Al. Sahia", deși Buzăul a avut de-a lungul vremii destui reprezentanți ai condeiului născuți pe plaiurile sale).

Formațiile celor două case de cultură, oglinzi de preocupare cultural-artistică ale orașului, acoperă însă, nemaifiind și alte formații profesioniste, și necesitățile de ordin spiritual ale conjudețenilor din sate și comune. Prin stagiunile permanente din căminele culturale, anual ele totalizează peste 300 de spectacole „afară", acolo unde pînă nu demult fluieratul era și el o manifestare artistică a sătenilor.

Desigur, nimeni, nici chiar cei ce răspund direct de aceste două foruri de cultură buzoiene, nu pretinde că nu mai este nimic de făcut pentru ca ele să strălucească adevărat și cu limpezime. Noile preocupări ale buzoienilor, din ce în ce mai pretențioși și cu motive îndreptățite în bunăstarea lor spirituală, cît și exigențele celor care vor și sînt datori să le întîmpine lasă loc pentru încă multe eforturi de îmbunătățire și progres cultural. Eforturi cu nimic mai prejos decît cele care au schimbat atît de profund viața acestui județ, în totalitate.

IULIAN NEACȘU ■

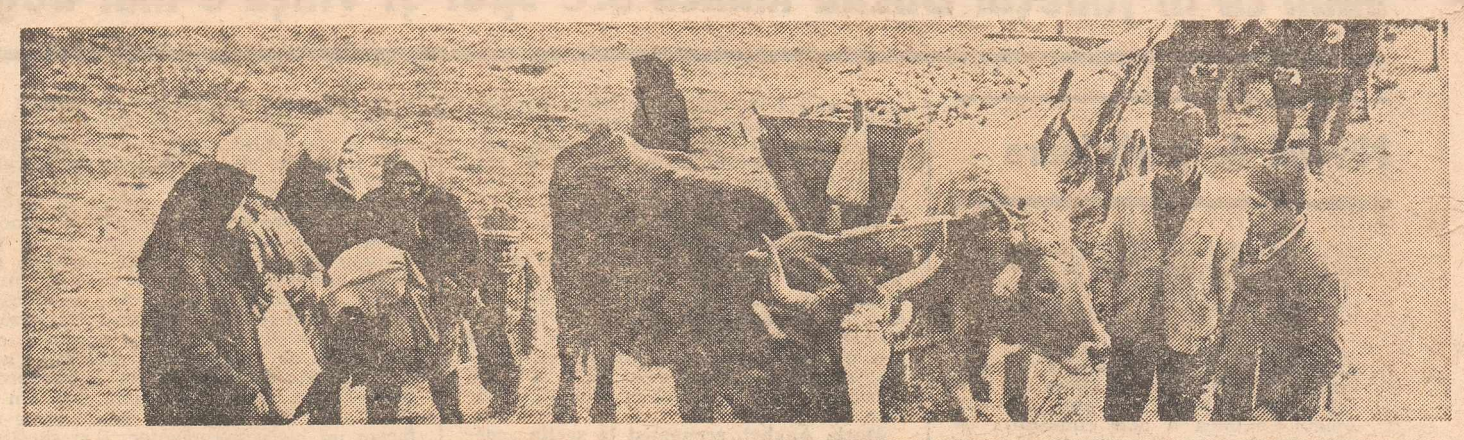

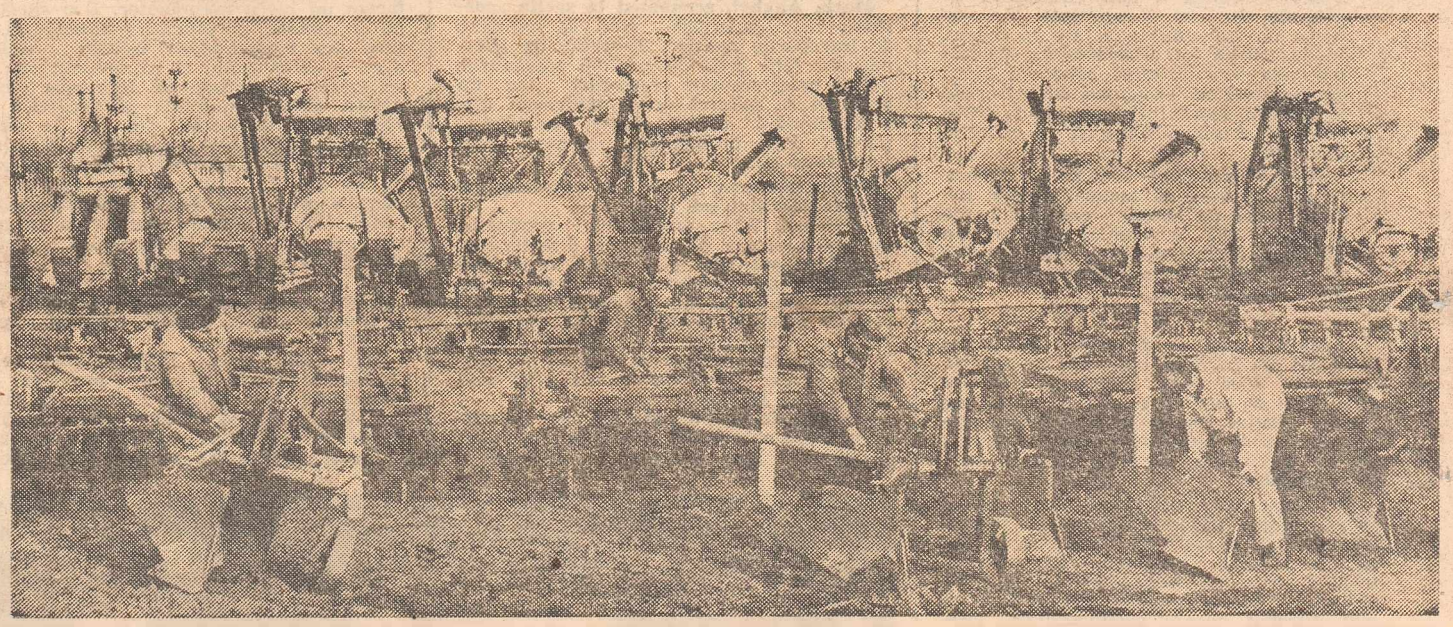

SĂRATA-MONTEORU, romanul unei renașteri

Sărata-Monteoru este unul din cele 11 sate ale comunei buzoiene Merei, comună mare, ocupind cu casele și cu pămînturile ei o vatră de 99,44 kilometri pătrați, în care trăiesc 9 454 de suflete. Comună mare, așezare bătrînă, pămînt străvechi, în care fiecare fragment de priveliște pare un început de lume, de la năruirile lunare de coline și ripi sălbatice, care fixează imperiul geologiei, pînă la ruinele de ziduri șlefuite de timp, care fixează un răsărit sau un amurg de istorie. La Sărata, cioburile ceramice deshumate de arheologi au dat numele „culturii Monteoru", una din cele mai vechi și mai importante culturi ale epocii bronzului, descoperite în țara noastră. Rădăcinile străvechimii sînt multe, arheologul și istoricul încă nu le-au smuls, încă n-au izbutit să le smulgă, ca să le inventarieze pe toate, lăsîndu-le incorporate solului, chiar dacă torenții năvalnici au dislocat uneori — într-o vreme cînd pierderile de acest fel nu afectau prea mult, fiindcă depozitul era bogat, fiindcă „era de unde" — rădăcina copacului, transformînd-o, pe buză de prăpastii sau ripi, în cracă. Dar chiar și o simplă creangă poate da o idee majoră despre tulpina și rădăcina care-au ivit-o. O coapsă de marmură atînsă de dalta lui Phidias îți desenează întreagă nu numai statuia, ci și Elada. E apanajul marilor culturi, ce își păstrează intactă puterea de sugestie, impunînd pînă și fragmentul ca marcă și ca simbol.

Oricum, cu ce avem, cu descoperirile vechi continuate pe scară majoră în anii din urmă, Sărata-Monteoru desenează unul din cele mai mari complexe arheologice ale românilor, încercuind așezări și cimitire aparținînd a numeroase etape dintre epoca neolitică și secolele XI—XII. S-a descoperit, aici, ceramică tip Cucuteni, s-au descoperit, după epoca bronzului, vestigii din perioada Hallstadt-ului timpuriu și a Latène-ului dacic (sec. II—I î.e.n.), s-a descoperit în marginea satului o așezare din secolul IV, s-a mai descoperit, în locul care se cheamă Poiana Scorușului, un mare cimitir de incinerație din sec. VI—VII e.n., s-au descoperit, în sfîrșit, pe terasa înaltă a malului sting al Săratei, piriul ce taie în două satul, resturi de locuire din sec. XI—XII. S-a alcătuit, astfel, un spațiu de rezonanță istorică în care ne auzim deslușit, clar, continuu, ne auzim și ne urmărim urcușul, ființa și numele, adunînd din cioburi de cronică vasul sacru al străvechimii și dăinuirii noastre. Ni se deschide deci o fereastră, fastuos luminată, spre acea neguroasă, tulburătoare „epocă a enigmei" din care, o vreme, ni s-a părut (mai puțin nouă, mai mult altora) a nu primi vești, a primi numai sunete surde, sumare, contradictorii, venite parcă din zone ale abisului.

Am picat aici, la Sărata-Monteoru, în primele zile de an nou, cînd ecouri de „Plugușor" încă pluteau în aer, cînd aerul satului încă păstra ceva din febra revelionului, din precipitarea zgomotoasă a oamenilor spre ultima clipă a anului vechi, spre ultima fărîmă de clipă ce se ceruse trăită, acaparată, arsă, precipitare care destăinuie, observa cineva, acea supremă nevoie umană de a „umple vidul", de a umple abisul, de a nu lăsa timpul deșert, refuzul omului de „a contempla". Spaima vidului, „horror vacui", spune același, n-o cunoșteau însă oamenii vechi, cei ai culturilor tradiționale, ea e proprie doar modernilor, și totuși... Există un strat al culturilor noastre arhaice care trădează oroarea de vid. Este cel al culturii Cucuteni. Este singura clipă, este unica treaptă din evoluția noastră spirituală cînd admitem în decorație meandrele, cînd spaima spațiului și deci a timpului ne obligă să căutăm, să ezităm, la modul sublim estetic, să acaparăm, să umplem golul cu orice preț. Rezultatele sînt magnifice, vasele de tip Cucuteni nu-și au rival decît în splendida ceramică mesopotamiană. Spaima vidului l-a împins pe acel strămoș al nostru — ale cărui urme le regăsim și la Sărata — la elaborarea unor forme ce ar fi putut genera un prototip cultural de un fel aparte, mai liber ca îndrăzneală, ca fantezie, mai apropiat de timpul mediteranean. S-a adoptat însă o altă „soluție", una opusă, cea a geometrismului polar, generator de echilibru, ce ne-a redat calmul măreț al contemplării. Cultura noastră populară, derivată din cea arhaică, stă deci sub semnul criptic al acestei contemplări.

Ispititoare prin sugestiile ce le deschide, observația de mai sus este, desigur, susceptibilă de a fi amendată, fie și numai pentru faptul că ea aparține literaturii, nu savantului, iar literatura, chiar cea istorică, nu-și va putea propune nicicînd să concureze — necum să dicteze — în cîmpul științei din care își culege motivele. Reținem însă această imagine — cea a unei civilizații ce „a luptat cu vidul" — ca pe-o metaforă, ca pe-un blazon al locului, ca pe definiția unui spirit.

Există, în istoria mai nouă a locului, momente la fel de revelatoare pentru această „luptă cu vidul", momente ce compun, de fapt, întreaga cronică a acestei vetre, țesînd o unică și inextricabilă panoramă a pămîntului Monteorului, a peisajului și a vieții lui. E un fond de brocart vechi, cu tonuri șîngerii patinate, pe care se suprapune țesătura în fir scump, împletită de meșteri mari, cu savante și fastuoase meandre, cu savante și fastuoase motive decorative. Nici un punct al suprafeței nu rămîne neutru, nu rămîne „gol", și, chiar dacă firul de aur ocolește unele locuri, fondul — fondul de legendă, amintire, mit — pune suficientă culoare pentru ca totul să se ridice într-un aceeași vibrație.

Culoarea fundamentală sau faima acestui sat o dau, ca pretutindeni, pămîntul lui și oamenii ce-l muncesc, țăranii lui. O mai dau însă și industria locului — de veche celebritate — cum și stațiunea „Sărata-băi", cu stabilimentele ei balneare, și ele vechi, și ele celebre.

Industria și stabilimentele balneare ale Săratei sînt legate, începînd din veacul trecut, de un nume. Este numele lui Grigore C. Monteoru, „întreprinzătorul" și proprietarul puțurilor de petrol săpate pe dealurile din jur, totodată fondatorul și proprietarul stațiunii balneoclimaterice inaugurate în 1885 și devenită, încă de la sfîrșitul veacului, un punct monden de atracție, un „rendez-vous" estival al elegantelor și eleganților României și Europei, disputîndu-și bogății clienți cu Karlovy Vary și chiar cu Nisa. Societatea petrolieră se chema „Monteoru", stațiunea cu vile și stranduri se chema „Monteoru", proprietarul se chema la fel, după cum la fel s-a chemat și satul. Cine era, de fapt, acest Monteoru ? Personajul merită o atenție specială, el ilustrînd un moment semnificativ al „luptei cu vidul", mai precis, al dramei acestei lupte, al neputinței ei în epoca la care ne referim. Personajul nostru este un mare ambițios, dar, în același timp, un complexat, un vexat. Modesta sa extracție — „băiat de curte", deci argat de moșie — rectificată printr-un mariaj gen „Tănase Scatiu" cu fata boierului, deci cu sacul cu bani, nu face decît să ascută ambiția parvenitului, care nu poate opune noblețiii „de sînge" decît aurul smuls de la socru. Dar cu aurul acesta (după cum avea să mărturisească, spre sfîrșitul vieții, unui reporter) „vrea să facă totul". Vrea să facă „să se audă de el". Își cumpără o moșie ce se întinde pînă la Dunăre, cumpără, odată cu pămîntul, și subpămîntul, cu izvoarele de țiței semnalate prin partea locului încă din 1831, forează puțuri, extrage aurul negru și gras cu „hegna" trasă de cai, îl transportă în butoaie gigantice, cu chervane de care, pînă la docurile Brăilei, încărcîndu-l în corăbii ce-l duc la Marsilia, construiește în 1858 și o distilerie (a doua din România, după cea ridicată cu un an înainte de Teodor Mehedințeanu, lîngă Ploiești) și, între timp, își schimbă și numele, adică își transformă numele de familie într-o inițială, într-un „C", adăugîndu-și-l pe „Monteoru", nume dat locului de niște meșteri italieni aduși de el, meșteri ce, impresionați de bogăția acestui loc, îi ziseseră „monte de oro" („munte de aur"). Pe muntele lui de aur, personajul rămîne totuși, mai departe, un complexat, într-o epocă în care ierarhiile sînt draconice, în care unui fost „băiat de curte" nu i se prea „îngăduie" (cum însuși avea să mărturisească aceluiași ziarist) să-și frece coatele cu „high-life"-ul. Ei bine, hotărăște el, high-life-ul va veni totuși aici ! Edifică stațiunea, captînd izvoare termale și ape reci bogate în săruri, construiește vile frumoase, cu scări de marmură și plafoane pictate, le înzestrează cu toate subtilitățile și strălucirile confortului „fin de siècle", și lumea bună începe să curgă. Își construiește și el un castel, un fel de mic Peleș, în picioare și azi, într-un parc cu piscină, statui și arbori-monumente ale naturii (arbori, și ei, încă teferi), castel și parc ce par, aici, lîngă dealurile cu ripi, lîngă satul cu colibe bicisnice și țărani urgisiți, niște fantasme ale unei imaginații bîntuite de vedenii ciudate, vedeniile sau visurile unui ins ce vrusese să-și șteargă anonimatul obîrșiei adoptînd zgomotos snobismul nobiliar. Insul moare în 1902, fără să-și vadă visurile cu ochii. Nu izbutise nici să-l aducă pe rege la „curtea sa" din Sărata, adică îl convinsese pe suveran să-i fie oaspete, dar, în drum spre domeniul lui Monteoru, calul măriei-sale se poticnise într-o piatră, drept care măria-sa, făcîndu-și o înfricoșată cruce la „semnul rău", se întorsese precipitat din cale.

Apoi, vidul. Exploatarea petrolieră,

În curînd veți auzi de un nou oraș, numele lui este Nehoiu

Recent, conducerea superioară de partid, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personal, au analizat și aprobat, cu unele modificări, planul de sistematizare al comunei buzoiene Nehoiu, una din cele cinci localități ale județului ce urmează să devină, în cel mai scurt timp, centre urbane. Comună de munte, așezată la 70 de kilometri de capitala județului și nu departe de locul în care năbădăioasele Bisce se varsă în albia pietroasă a Buzăului, localitate puternic afectată de inundații, mai ales în vara lui 1975, Nehoiu își datorează această devenire hărniciei și seriozității oamenilor, pădurari din generație în generație, marea lor majoritate, bărbați și femei deopotrivă, lucrînd în cadrul Întreprinderii forestiere de exploatare și transport, în fabrica de mobilă sau în cea de PAL, aflate sub conducerea unui director pătimaș în meserie și temeinic în muncă, Nicolae Costache.

Altfel spus, în primul rînd propunerea de urbanizare a localității s-a justificat prin existența industriei, a unității de care aminteam, modernă și eficientă, în cadrul căreia funcționează, cu remarcabile rezultate, o fabrică de mobilă, singura din țară construită pe verticală, pe înălțimea a 4 niveluri. Dirijată de un tehnician foarte tînăr, inginerul Ioan Pop, ploieștean după naștere și nehoian după locul împlinirii profesionale celei mai depline, fabrica a depășit în 1976, an următor uraganului inundațiilor care au făcut un adevărat prăpăd pe valea Buzăului, planul cu peste 15 milioane, în cadrul unei întreprinderi cu circuit complet și închis, fruntașă la toți indicatorii, care a scos în decursul anului recent încheiat prima mobilă pentru export, minunate și delicate garnituri în stil rococo. Grija permanentă pentru extinderi și pentru deschiderea de noi secții de lucru pe spațiile existente, socotite și gîndite pînă la eficiența economică a fiecărui metru, a fost dublată — ne-au demonstrat cele văzute — de grija față de prețiosul patrimoniu național care înseamnă pădurea, în sensul că s-au tăiat și se vor tăia cu 50 000 de metri cubi mai puțin lemn, acordîndu-se o atenție specială doborîturilor de vînt, în ideea valorificării integrale și superioare a masei lemnoase. Pînă și rumegușul, altădată aruncat fără mustrări de cuget, a ajuns să fie înnobilat în PAL, din acest punct de vedere graficele așezate în incinta fabricii subliniind progresele fără precedent ale lemnarilor din Nehoiu. Astfel a crescut valoarea unui metru cub de masă lemnoasă în 1976 de cinci ori și va crește — după principiul mereu respectat în întreprindere : „angajamentele noastre, realizările noastre" — de șase ori în anul în curs.

Urmînd dezvoltării împetuoase a fabricii, căreia i s-a alăturat nu demult o

Stațiunea Sărata-Monteoru — refăcută din temelii în anii din urmă — primește ca oaspeți, într-un mare pavilion al U.N.C.A.P., mii de țărani cooperatori din toată țara. Oameni străvechi, oameni care, de mii de ani, tatuează obrazul cîmpiei cu șinele carelor, în pasul blîndelor patrupede înhămate la jug... (stînga sus). Dar oameni care, în acești ani, supun pămîntul cu mijloace moderne, înflorindu-l bogat sub acelașiași zări (stînga jos).

Fotografii de ION PREDOȘANU

Răspundem

Cetățeni români, proprietari ai limbii române !
Există primejdia uzurii unor mult-folosite cuvinte,
Riscul vorbelor grele cărate de prea săltărețele limbi,
Amenințarea unui fel de-a vorbi găunos și cuminte.

Limba română păzită doar de bătrîna gramatică
Nu face față atacului subtilelor verbe de gumă
Care spun orice, încercînd de fapt nimic să nu spună,
Adjectivelor cu schelet cartilaginos înmulțite ca o ciumă.

Răspundem înaintea limbii române de soarta cuvintelor ei!
Desigur, în alfabet nu toate literele au același destin,
Dar dulcea limbă română ne duce, ne rabdă pe toți,
Pe cei ce plătim ca și pe cei ce călătorim clandestin.

ADRIAN PETRACHE

îndută în 1899 societății „Steaua Româ-ă", cunoaște scurtul „boom" al epocii, junge la 500 de puțuri, forate unele pînă adîncimi de 400 de metri, apoi secă-irea, paragina, puțurile abandonate, coperite cu crengi, invadate de troscot bălării. Paragina invadează, cu timpul, stațiunea, vilele cad în ruină, zidurile coșcovesc, vitraliile scumpe sînt sparte, obilele aduse de la Paris și Viena dis-ar„ia cine vrea ce vrea", din stabili-entul ce-și disputa strălucirile cu ma-le stațiuni ale continentului nu mai îmin decît niște căzi hirbuite, acoperite u rogojini.

Apoi, reconstrucția, „umplerea vidului". a se produce în anii din urmă, prin im-ortante investiții de stat, printr-o largă esfășurare de forțe ale edificării, prin unca, pasiunea și dragostea oamenilor, rin sufletul nou al locului, pus în mișare prin toți cei ce-l poartă. Cei ce-l oartă sînt cîteva mii. Cei ce-l poartă au n-avusese Monteoru. Ei n-au orgoliul de a se auzi despre ei" (deși, prin tot fac ei, se aude !), ei n-au ambiții de utocrator peste vreme, ei, pur și simplu, or să-și facă frumoasă, bogată, civilizată nobilă vatra muncii și-a vieții lor, va-a aceasta cu o străveche istorie, lumi-înd temelii ce se pierd în timp, lumi-înd deopotrivă mari perspective de iitor.

Cum arată astăzi industria locului ? um arată astăzi stațiunea ?

La Sărata-Monteoru, țițeiul se extrage astăzi nu prin sonde, ci dintr-o mină. O mină de petrol — un unicat al tehnicii mondiale. O mină oarecum similară se află în Canada, exploatînd însă nu țiței, ci șisturi bituminoase. Am coborît, cu un obișnuit lift minieresc, la 250 de metri sub pămînt, în plin miracol. Ici-colo, în pereții galeriilor, sînt sparte nișe, ferestre deschise spre formațiile productive, spre rocile-depozite de aur negru, spre ere geologice, spre milioanele sau miliardele de ani pe care s-a așezat, cîndva, pămîntul. Vezi, așadar, nevăzutul, îl pipăi cu mîna, îl poți chiar culege, rupînd dintr-o nișă o rocă neagră, ce, strînsă în pumn, mustește, prelingîndu-ți vag printre degete, ca un parfum volatil, țițeiul. Culegi deci bogățiile subpămîntului, îți umpli sînul cu ele, adunîndu-le de prin ere ca de pe crengile unei livezi, ale unei livezi încărcate gigantic cu mari, zemoase fructe minerale, atîrnînd greu ca și pămîntul. Mina e veche, dar tot ce se vede în jur e nou. Între anii 1960 și 1965, reparații capitale ; în anii următori, extinderi și modernizări, mari investiții materiale, tehnice și științifice. Exploatarea se face prin sonde subpămîntene orizontale și verticale, se face, în același timp, în scopuri mai mult muzeal-științifice, și prin străvechea metodă a „lăcăritului", care adună lichidul în așa-numitele „puissarde", de unde se ia cu un linguroi : canciocul. Pe lîngă bogăția și calitatea țițeiului (un țiței, ni se spune, ce congelează doar la temperaturi foarte scăzute, un țiței cu un procent ridicat de uleiuri superioare), mina oferă savanților, cercetătorilor, ca și omului practicii nemijlocite, posibilitatea unor investigații directe în „formațiile productive", deci posibilitatea de a descinde, pe amețitoarele scări ce coboară prin ere, pînă la taina facerii, pînă la ou. Oul țițeiului e o scoică de melc. Ștefan Cioceanu, tînărul șef al minei, ne oferă ca amintire cîteva astfel de ouă-scoici, după care, deschizînd robinetul unei sonde, făcînd să țîșnească un jet negru și gros ca un tuș bun, insistă să punem pe limbă o picătură... „Vedeți ce gust are ? Miroase a migdală amară și a sîmbure de nucă. Așa e petrolul de Monteoru ! E bun și ca leac, vindecă ulcerul"...

Sus, la zi, se vindecă reumatismul. Sus, la zi, e stațiunea — noua stațiune — refăcută din temelii, în plin proces de modernizare și de extindere. N-a mai rămas, dintre construcțiile lui Monteoru, decît o hrubă subpămînteană, un beci, aflat în spatele unui modern și elegant motel, ridicat recent. Un mare pavilion al U.N.C.A.P., cu 285 de locuri (în care oaspeții sînt țărani din toată țara), un alt pavilion, cu 200 de locuri, o cantină-restaurant, două șiranduri pentru băi reci, un pavilion-instalație pentru băi calde, împreună cu alte anexe, reînvie într-o arhitectură modernă gloria vechiului „stabiliment", azi, pentru prima oară, deschis mulțimilor.

Lîngă stațiune, satul. Un sat al zilelor noastre, cu tot ce are un sat românesc, un sat modern, cu asfalt, cu lumină electrică, cu aducțiune de apă potabilă prin conducte, cu sute de case noi, cu numeroase și mari edificii de interes obștesc, de la magazine la școli, de la cinematograf la dispensar, un sat care, prin întreaga-i înfățișare, apare ca o inextricabilă țesătură a noului, umplînd toate vechile „goluri" — din peisaj și din viața oamenilor — cu fapte și cu întemeieri de vrednicie, de față și de durată. Un sat în care oamenii au în „odaia" sau „soba mare" telefoane (peste 100 de abonați în comună !), televizoare (aproape 800), sînt proprietari de autoturisme (peste 30). Este unul din cele 11 sate ale unei comune care are 3 puternice C.A.P.-uri (cu o valoare a producției globale care, în cincinalul trecut, s-a dublat, ajungînd de la 21 192 000 lei la 40 906 000 lei !), 3 ferme I.A.S., un complex avicol intercooperatist (producție anuală : 900 tone de carne, 43 000 de păsări ouătoare, 10 milioane ouă), mari suprafețe de vii (1 911 hectare, din care peste 1 000 modernizate), mari suprafețe de pășuni, de pomi, mari suprafețe irigate (1 590 de hectare), o așezare în care, se pare, timpul și oamenii au început să se împace destul de bine. Sigur, mai sînt destule de făcut, de construit, de durat, de schimbat. Mai sînt și „goluri" de umplut, mai ales pe un plan ce ține de structurile demografice ale satului, deci de oamenii lui. Și în satul acesta, ca pretutindeni, tinerii pleacă la oraș. Buzăul e la cîțiva pași, drept care populația comunei, în ultimii ani, a „îmbătrînit" mereu. Vasile Aprodu, primarul, absolvent al Academiei „Ștefan Gheorghiu", secția științe politice, pasionat al investigațiilor sociologice și, evident, pasionat de problemele ce privesc comuna, a întreprins un studiu asupra acestei „îmbătriniri", studiu din care reiese, printre altele, că numărul pensionarilor C.A.P.-urilor (1 531) îl concurează pe cel al brațelor de muncă ale acestora. Sînt în comună mulți, foarte mulți bătrîni, sînt, citim în același studiu, 1 031 de oameni între 56 și 65 de ani, sînt 1 387 în vîrstă de peste 66 de ani. Și totuși, acești oameni ai Săratei și ai Mereiului, ai Lipiei și Izvorului Dulce, ai tuturor satelor așezării, poartă, precum spuneam, mîndria locului, dragostea locului, dorința prefacerii lui în mai bine și tot mai bine. Ei, cînd sînt tineri, pleacă, dar ei, cînd se întorc de la fabrici, de la Buzău, muncesc răzbit pe pămîntul obștii, iau loturi în „acord global" și le duc la recolte bune, își iau, în campanii, concedii, pe care le petrec nu petrecînd, ci muncind. Ei își zidesc astfel, mai departe, istoria, deci satul și viața lui. Ei înlănțuie astfel timpii, căutînd, precum au făcut-o de cînd se știu, pentru fiecare verigă a lanțului, pentru fiecare vertebră sau generație, un specific de muncă și viață în acord cu prezentul și viitorul. Deci un vehicul propriu de înaintare, o contribuție proprie, originală, creatoare, la mersul înainte al istoriei așezării, al lumii ei. Omul care e, deopotrivă, la ceasul de față, și muncitor în industrie, și țăran pe ogorul obștii, reprezintă, desigur, doar un moment, o „verigă" a lanțului, dar faptul că el, acest om, părăsindu-și satul, nu-l părăsește, nu-l lasă „gol", arată dorința lui de a se înscrie în lungul șir al strămoșilor, care niciînd nu și-au pierdut rădăcinile și care — omul de astăzi o știe — tocmai prin asta au fost puternici.

ILIE PURCARU

Asistența sanitară

Numărul paturilor de spitale și policlinici puse la dispoziția populației a ajuns, la sfîrșitul anului trecut, la 3 676, al medicilor la 575, față de numai 292 în 1960, al cadrelor sanitare medii la 2 158, bolile cele mai frecvente în județ devenind cele cardiovasculare și cancerele, maladii care denotă, în general, o creștere substantială a nivelului de trai, din punct de vedere medical Buzăul de astăzi confruntîndu-se cam cu aceleași probleme cu care se confruntă marile orașe ale țării sau județele cu o bogată tradiție industrială. Astfel, în 1976 mortalitatea infantilă a coborît în județul despre care scriem sub 29 la mie, adică sub media pe țară, tuberculoza de asemenea, semnalîndu-se anul trecut numai 19 cazuri la copii, iar morbiditatea cu incapacitate temporară de muncă — indicele reflectînd cel mai bine starea de sănătate a muncitorilor — a atins cotele cele mai scăzute, la aceasta contribuind, firește, și faptul că numărul dispensarelor de întreprindere s-a triplat în 1976 față de 1968.

Socotind că 106 din cele 120 de circumscripții medicale și 8 din cele 10 spitale ale Buzăului se află în mediul rural, organele sanitare ale județului, ajutate în permanență de factorii de răspundere din aparatul de partid și de stat, s-au orientat spre întărirea asistenței sanitare la sat, astfel că marile probleme ale medicinei din mediul rural au fost rezolvate. Asta vrea să însemne că, în ultimii ani, s-au construit, cu ajutorul statului și al cetățenilor, o sumedenie de dispensare noi, la Merei, Săgeata, Lopătari, Bălăceanu, Cozieni, Colți etc., că există numeroase comune în care lucrează trei medici, un generalist, un pediatru și un stomatolog, cum ar fi Nehoiu, Berca, Pîrscov, Pogoanele, Pătîrlagele etc. și că, pe întreg întinsul județului, nu mai există un loc, oricît de izolat ar fi acesta, de care medicii să fugă din cauza lipsei condițiilor. Pînă nu demult, dispensarele cele mai evitate erau cele de la Chiliile, Bisoca și Gura Teghii, dar s-au construit drumuri de acces și s-au construit dispensare noi, la Bisoca și Gura Teghii, de exemplu, s-au dat în folosință în 1976 cabinete stomatologice modern utilate, bolnavii găsind la ei acasă îngrijirea necesară și omenia unor cadre medicale, cum ar fi soții Steluța și Ion Pîrvu de la Bisoca, tineri capabili, demni de încrederea și stima sătenilor.

În măsura în care rețeaua sanitară s-a perfecționat și îmbunătățit, la Buzău a fost dat în folosință în 1974 un spital județean cu 701 paturi, prevăzut cu serviciile cele mai noi, între care chirurgie toracică, chirurgie plastică și reparatorie, cardiologie etc., reclamațiile către Direcția sanitară au scăzut ca număr, anul trecut înregistrîndu-se numai 163.

Dacă în anul recent încheiat situația asistenței medicale din județul Buzău s-a ameliorat vizibil, prin dotările de care aminteam și prin venirea a 178 de cadre noi, din care 77 de medici, în rețeaua stomatologică, de exemplu, fiind ocupate toate posturile, mai rămîne încă destul loc pentru mai bine. Direcția sanitară se poate lăuda — și pe bună dreptate — cu faptul că 98 la sută din nașterile anului 1976 au fost efectuate în unități spitalicești, dar nu același lucru se poate spune despre scăderea indicelui de natalitate, mai ales în mediul rural, care coboară mult media, nici așa satisfăcătoare, de 16,6 la o mie de nou-născuți înregistrată anul trecut, chiar dacă argumentul mutării către oraș al centrului de greutate al vîrstei fertile, ca urmare firească a industrializării județului, merită luat în considerație. Această stare de lucruri ca și faptul că aproximativ 20 la sută din medicii circumscripțiilor rurale fac naveta zilnică spre Buzău, se cere analizată cu mai multă răspundere, în așa fel încît acumulările înregistrate în rețeaua sanitară a județului, prin seriozitate și bună dirijare, să urmeze un curs ascendent, pe măsura consolidării și dezvoltării generale a unui județ aflat în plină afirmare.

EMIL NEGOIȚA

lta, de brînzeturi și produse lactate, co-una s-a înfrumusețat văzînd cu ochii, -a mărit ca număr de locuitori și s-a înălțat pe verticală, la Nehoiu fiind date ecent în folosință 2 blocuri cu cîte 10 taje, dotate cu toate cele necesare con-ortului, apă caldă și așa mai departe.

Dacă toate aceste împliniri, de neconeput parcă în urmă cu cîteva decenii ntr-un cătun cu case pitice și cu oa-eni agonisindu-și cu greu cele nece-are vieții, au devenit realitate, atunci se ade să spunem, cu schița de sistemati-are în față și stînd de vorbă cu primaul Nehoiului, Gheorghe Popescu, că vi-orul comunei de astăzi, una și aceeași u centrul urban de mîine, se anunță ai luminos. Prin prevederile schiței, pe-imetrul construibil al așezării se va re-uce cu aproape 400 de hectare, ce vor fi edate agriculturii, creșterea vertiginoasă densității, brute și de locuire în aceași timp, de la 20 și, respectiv, 34 în rezent, la 63 și, respectiv, 126 spre sfîritul cincinalului în curs, demonstrînd — ără putință de tăgadă — că Nehoiul se a dezvolta impetuos, pe verticală în rimul rînd. În geografia localității va părea o unitate economică nouă, de unuri de larg consum, apartamentele vor pori cu încă 761, rețeaua de distribuție apei — apă pe care în timpul imediat undațiilor nehoienii au transportat-o cu amionul — se va extinde cu 9 kilometri, analizarea va mai cîștiga încă 2 kilo-netri, vor apărea primele 400 de locuri creșe, un cinematograf nou, o casă de ultură, iar construcția — în curs — a pitalului cu 400 de locuri se va încheia -un viitor dintre cele mai apropiate.

Toate aceste amenajări, născute din rija partidului și statului față de oame-nii muncii de la Nehoiu sau de peste tot din România socialistă, născute din atenția deosebită arătată permanent de organele județene și născute — nu în ultimul rînd — din seriozitatea și puterea de muncă a localnicilor, vor face din Nehoiu un centru urban demn de stimă și respect. Pașii apăsați de pînă acum și realizările aflate la fiecare pas pe malul bolovănos al apei Buzăului ne permit să anticipăm, fără nici o temere, cele de mai sus, ca un semn de recunoaștere la adresa unei munci și a unei perseverențe ajunse nu numai la urechile țării, dar, iată, prin mobila trimisă la export „made in Nehoiu", mai departe, spre o cunoaștere cît mai largă.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Cifrele de plan şi faptele de muncă ale oamenilor spun că în judeţul Buzău munca are spor şi viaţa e mai bogată, de la o zi la alta

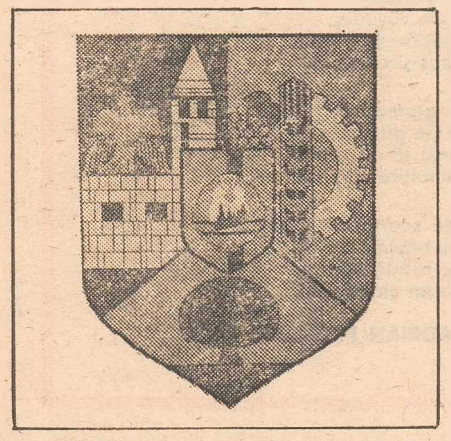

Un oraş renăscut dintr-o veche ambiţie

Cînd, în urmă cu ani, au apărut în chioşcuri primele vederi cu Gara din Rîmnicu Sărat, cei dintîi care şi le-au smuls din mîini, clătinînd neîncrezători din cap, au fost birjarii, birjele lor fiind pînă nu demult singurele mijloace de transport în comun ale oraşului. Rîmnicu Sărat, pe timpuri reşedinţă de judeţ, oraş falnic de negustori de grîne şi de podgoreni cuprinşi, care profitau cu nădejde de apropierea portului Brăilei, părea să nu se mai ajungă. Într-un elan plin de orgoliu, rîmniceanii apelează la marele Saligny, punîndu-i acestuia la îndemînă mijloacele trebuincioase pentru a le construi o gară pe măsura vanităţii lor. Gara aceasta, o adevărată minune arhitectonică, în turnul căreia astăzi ceasul arată aceeaşi oră apropiată de 11, a fost prima lor faptă care l-a făcut cunoscuţi şi admiraţi. A doua aparţine unui discurs caraghios al unui vechi politician, care şi-a început campania de strîngere a voturilor din urbe spunînd : „Dragi rîmniceni sărăţi". Pentru această faptă a ris o ţară întreagă multă vreme. În centrul oraşului, în parc, sub un chioşc au cîntat duminica fanfarele regimentelor staţionate aici, iar pe sub balcoanele de fier forjat ale caselor de pe Strada Mare (în realitate o stradă mică), pe „Corso", au trecut generaţii şi generaţii de rîmniceni cu datorii de „bună seara" la fiecare pas, cum scrie astăzi un ziarist, Marin Măcău.

Vremea răutăţilor şi prostiilor vechilor edili năruise oraşul ce părea condamnat pentru totdeauna. Mahalalele, cît de rău arătau ele chiar şi în lumina trecătoare a falei negustoreşti, începuseră să arate şi mai rău, surpîndu-se în malurile Rîmnicului. Gara însăşi părea acum fluierată în batjocură de trenurile accelerate, lipsită deodată de importanţa de odinioară. Dincolo de faţada sa cărămizie, ascunzîndu-se parcă în umbra acestui semn al trufiei, ajuns simplu paravan, oraşul agoniza lent, alunecînd, alunecînd. Tăvălugul războiului trecuse peste el lăsînd în urmă răni ce păreau că nu se vor cicatriza niciodată. Avataruri administrative, cu treceri umile dintr-o regiune în alta, îi sporeau neîncrederea în viitor. Iată ce scrie cu talent acelaşi ziarist originar din Rîmnic : „Rememorez o şedinţă furtunoasă şi interminabilă de la primărie — aceasta se petrecea prin '57 — din care reţin crîmpeie de discuţii pe marginea viitorului oraşului. Unii spuneau atunci, cu o luciditate de gheaţă, că fără apă nimeni, oricine ar fi el, nu va îndrăzni să ia milioanele de la stat sau măcar cîteva sute de mii pentru un atelier modest. Cînd complexul de prestări servicii îşi făcea loc pe Strada Mare într-un ritm obositor de domol, cu creşteri zilnice insignifiante, circula vorba că nu se va mai isprăvi niciodată. Rîmnicu ăsta, frate, e tot o catacombă răpănoasă care răsuflă, mi-a spus-o mie cineva deştept, pînă dincolo de margine, peste gîrlă". Îmi amintesc eu însumi că numai construirea unei case de cultură, nu prea mare, cît o cazarmă, a durat atîţia ani încît părea că tot ce se zidea într-o zi, se năruia într-a doua. Fără apă şi, de la o vreme, cu oameni mai puţini, Rîmnicu Sărat părea să fi ajuns un oraş anecdotic. Nu mai mira pe nimeni atribuirea lui neoficială pensionarilor, drept loc liniştit, netulburat, în care aceştia să-şi sfîrşească zilele în pace. De mai bine de zece ani şi, mai ales, începînd din anul în care a devenit oraşul numărul doi din judeţul Buzău, Rîmnicu a început din nou să spere, iar cele ce s-au întîmplat de atunci şi pînă astăzi i-au dat tot dreptul la aceasta. S-a născut în jurul urbei o binevenită stare de simpatie, cei aflaţi în fruntea lui (între ei primul trebuie amintit pentru suflet şi entuziasm tovarăşul Dinu Constantin, primarul de astăzi al oraşului) au muncit mai mult cu gîndul de-a rămîne decît de a pleca, a apărut, în sfîrşit, apa, adusă din munte, iar odată cu ea, industria, acest factor principal al progresului, fără de care astăzi existenţa unui oraş ar fi greu de conceput. Primii paşi au fost timizi, uşor clătinaţi după o boală atît de lungă. S-a înfiinţat, mai întîi, o fabrică de confecţii. Amplasarea în Rîmnic a unor unităţi industriale de nivel republican (Fabrica de garnituri de frînă şi etanşare), cît şi dezvoltările care au urmat sau urmează au însumat, în numai zece ani, zece noi unităţi şi capacităţi de producţie intrate în funcţiune, dînd un nou ritm de dezvoltare oraşului.

Mai mult de jumătate din populaţia oraşului este astăzi ocupată, numărul celor angajaţi direct în industria Rîmnicului contrazicînd definitiv pensionarea sa preatimpurie. Cu o producţie globală prevăzută să se tripleze pînă la sfîrşitul anului 1980, cu un volum de investiţii corespunzător şi cu marile extinderi de pe platforma sa industrială, Rîmnicu Sărat este departe acum de vechea sa imagine provincială sub care s-a făcut cunoscut. Mahalalele oraşului erau încă în zdrenţe, înnoroiate de gîrla Rîmnicului, şi însuşi centrul a stat multă vreme dărîmat, lipsind oraşul de cinematograf, de magazine. Încă puţine blocuri noi construite se înălţaseră în perimetrul său faţă de alte oraşe. Primul cartier, astăzi de nerecunoscut, este cel situat lîngă gară, unde noile locuinţe par deja intrate în peisajul său obişnuit. Tot aici văd, împreună cu tovarăşul Constantin Antemir, directorul Întreprinderii de comerţ de stat din oraş, primul complex comercial al Rîmnicului, iar lîngă piaţă, primul Big. Înspre platforma industrială se află, în plină dezvoltare, noul cartier muncitoresc Costieni, iar centrul (Strada Mare, cum îi spun localnicii) a fost demolat, urmînd să se înceapă în curînd construirea unui mare magazin universal şi a unui cinematograf. În schiţa de sistematizare, prezentată de Ion Ardac, arhitectul şef al judeţului, apar, ca viitoare certitudini edilitare, un spital, un hotel de zece etaje şi noi bulevarde cu blocuri care vor înfrumuseţa intrarea în oraş. Toate aceste noi construcţii vor face uitată, cu siguranţă, vechea faţă a oraşului, integrîndu-l, cum e şi firesc, în prezentul viu al ţării. Şi, ceea ce ar părea unora un lucru insignifiant, dar care are pentru rîmniceni valoarea unui semn de exprimare, este florăria, prima florărie din istoria unui oraş în care pînă acum oamenii nu şi-au dus flori niciodată iarna, pentru că nu aveau de unde.

IULIAN NEACŞU ■

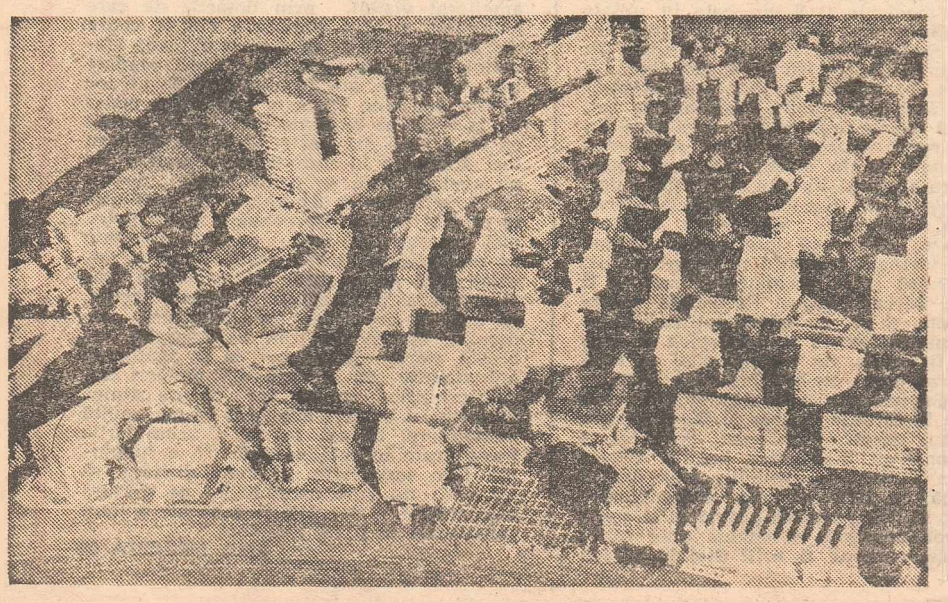

La orele 10 fix, audienţe

Prim-vicepreşedintele municipiului, inginer **Gheorghe Popescu**, se uită la ceas, se ridică de pe scaun, îşi cere scuze pentru că va trebui să întrerupem convorbirea, fiindcă „încep audienţele". În fiecare marţi la orele 10 fix, se străduieşte să fie acolo unde îl aşteaptă cu multă încredere şi cu necazurile lor cetăţenii oraşului. Are un cult pentru orele exacte şi o infinită răbdare în a-i asculta pe oameni. **Dar, „important e nu să-i asculţi, ci să le rezolvi problemele"**, cum spune. Îmi cer îngăduinţa să constat „pe viu". Selectez cîteva cazuri din lungile ore de audienţe.

Buga Ştefania din strada Luminii nr. 41 cere mieros şi abil să i se prelungească autorizaţia pentru un salon particular de nunţi şi botezuri. „Totuşi, la Panaitescu din strada Dorobanţi a fost duminică nuntă !" Abilitate sau cineva a încălcat dispoziţiile Comitetului executiv al Consiliului popular municipal ? Prim-vicepreşedintele controlează mai ales supoziţia a doua. Ia legătura cu secţia financiară şi dispune cercetarea cazului. „S-au mai dat totuşi autorizaţii ? Da ? De ce ? ! Le adunaţi pe toate şi vă prezentaţi cu un referat asupra cazului sesizat !" **Aurica Rusu** din Orizontului 68 bis e contravenientă. A construit o magazie fără autorizaţie. Femeia îşi recunoaşte întrucîtva vina, dar este nelămurită de ce se spune în procesul verbal, întocmit în decembrie, că ar fi fost prinsă asupra faptului, cînd ea şi-a zidit magazia în vară ? Şi de ce alţi cetăţeni de pe aceeaşi stradă, care au construit case serioase nu doar meschine magazii, n-au plătit amenzi, deşi cu siguranţă au făcut-o şi ei tot fără autorizaţie ? ! Cu alte cuvinte, un funcţionar incorect ? Posibil. Femeia e sfătuită să facă o contestaţie şi totodată dispune formarea unei comisii pentru cercetarea cazurilor semnalate. Autorizaţii nu se puteau da în nici un caz, strada fiind cuprinsă în schiţa de sistematizare. **Viorel Baciu**, cazangiu la Întreprinderea de utilaj transport, se află într-o situaţie paradoxală. I s-a repartizat cu acte în regulă un apartament din fondul de stat, omul şi-a întocmit la vreme toate formalităţile — contract de închiriere, viză pe buletinul de identitate, pe livretul militar, şi cînd să se mute, găseşte apartamentul ocupat ! De angajatul altei întreprinderi. Ca la C.F.R., două bilete pe acelaşi loc. De cîteva săptămîni se chinuie omul să-şi rezolve problema şi nu reuşeşte. Cine a încurcat lucrurile ? Bun, se dispune evacuarea urgentă a lui Ion Soare, „dar să vedem şi cine este vinovat de o asemenea situaţie ? !" **Constantin Birnescu**, conductor la C.A.P. Buzău, este într-o situaţie şi mai paradoxală. În noiembrie, cînd şi la Buzău ca şi în alte zone ale ţării era stare de necesitate pentru agricultură şi cînd toate forţele erau mobilizate pentru strîngerea recoltei, se hotărăşte de către Comitetul executiv al Consiliului popular să se aprobe circulaţia prin oraş, în convoi, a căruţelor care transportau porumb la bazele de recepţie. Un zelos plutonier major, Mihai Ciobanu, îi amendează pe conductori cu cîte 400 de lei. Este înştiinţat prim-vicepreşedintele, care rezolvă problema pe loc împreună cu colonelul Cernat de la Miliţia municipiului. Se anulează procesele verbale şi ofiţerul cere scuze pentru încălcarea dispoziţiilor de către subalternul său. Şi totuşi, cine a vrut să se răzbune pe cine ? Constantin Birnescu, unul dintre conductori, primeşte acasă, după atîta vreme, somaţie de la secţia financiară să plătească respectiva amendă. Uluit, prim vicepreşedintele ia legătura cu organele de miliţie şi este şi mai uluit cînd ofiţerul Angelescu are un singur răspuns : să facă omul contestaţie. Farmacista **Maria Ivanciu** stă de cîteva ceasuri în anticameră. Cînd intră, rămîn profund impresionată, aflînd pentru ce se înscrisese pe lista de audienţe şi pentru ce a aşteptat atîta timp. Nu, nu pentru o problemă personală. La farmacia unde este diriginte i-a fost repartizată o tînără absolventă a facultăţii de specialitate. De cînd s-a prezentat la post, fata stă la hotel, plătind 32,50 lei pe noapte. Nu se poate continua, trebuie ajutată, susţine şefa ei, „gazdă nu am putut să-i găsim, oricît ne-am străduit". De acord, căci faţă de tinerii absolvenţi mai avem şi răspunderi, nu numai cerinţe, reglementate chiar prin lege, dar iată o problemă dificilă, care-l depăşeşte chiar pe un prim-vicepreşedinte de oraş. Oare de ce ?, m-am întrebat. În rest, operativ şi hotărît, receptiv la problemele oamenilor, încearcă totul pentru rezolvarea lor, în spiritul dreptăţii, legalităţii şi omeniei.

CICI IORDACHE ■

Starea comerţului, a pieţei, a pîinii

Ceea ce constaţi în magazinele judeţului confirmă, într-o măsură decisivă, vorbele directorului Direcţiei „comerciale, Aurelian Tufan, după care ritmul de creştere al desfacerii de mărfuri cu amănuntul către populaţie a fost, în 1976, mai mare decît media pe ţară, realizînd o creştere de peste 300 de milioane, comparativ cu anul dinainte. Asta vrea să zică, firească, că buzoienii au cumpărat în 1976 mai mult decît în 1975, nu numai pentru că ei înşişi au fost mai mulţi, ca urmare a industrializării accelerate a judeţului, ci şi pentru că galantarele şi standurile au fost mai pline, mai ritmic şi mai abundent aprovizionate. Ne-am convins de acest adevăr şi în zilele vizitei noastre la Buzău, găsind un magazin universal, „Dacia", nu numai foarte bine plasat în chiar centrul comercial tradiţional al oraşului, nu numai bine întreţinut, cu mobilier de sticlă permiţînd expunerea integrală a mărfurilor, ci şi o sumedenie de magazine asortate cu produse variate şi de bună calitate. Zăbovind o clipă mai mult la „Dacia", merită să subliniem faptul că, proiectat la o vînzare de 170 de milioane pe an, unitatea respectivă a desfăcut, în primul an de funcţionare, mărfuri în valoare de 280 de milioane, recuperînd în acelaşi interval o treime din întreaga investiţie, după cum merită subliniat efortul organelor comerciale locale de a reprofila de pe specificul de băuturi pe cel culinar, tip gospodina, patiserie, lacto-vegetarian, un mare număr de unităţi, mai exact 23, acţiune, în urma căreia ponderea produselor culinare, în totalul vînzărilor a atins, într-o perioadă de timp foarte scurtă, 38,4 la sută.

Cum spuneam, starea vînzărilor din magazinele de tot felul este bună. În ceea ce le priveşte pe cele alimentare, se găsea carne de porc şi de vită, se găseau pui, ouă din abundenţă, zahăr şi ulei („am avut unele probleme la zahăr şi ulei numai în mediul rural, dar situaţia a fost redresată în trimestrul patru al anului trecut", mărturisea Aurelian Tufan), ceapă, cartofi, mai puţini şi mai arătoşi chiar decît în toamnă, legume şi zarzavaturi proaspete — veche şi nedezminţită tradiţie a Buzăului — mere de toate felurile şi struguri, struguri frumoşi, parcă tocmai culeşi din vie, proveniţi din cele 240 de tone însilozate pe plan local, se găseau citrice, peste tot, aşa cum n-au fost — folosim aceeaşi sursă — „niciodată în 30 de ani de cînd fac comerţ". Nu se găseau, în schimb, din cele constatate de noi şi din cele recunoscute de directorul Direcţiei comerciale judeţene, cafea („nu satisfacem cererea integrală"), măsline, peşte proaspăt şi — surprinzător — brînzeturi, în care magazinele alimentare vizitate, situate în zona vadului comercial din centrul oraşului, erau foarte sărace. În mare, aceeaşi situaţie am constatat în piaţă, cu remarca unor cozi (6—8 persoane) la struguri şi cu remarca unui singur producător particular de brînză telemea, e drept la ore de prinz, cînd marea majoritate a cumpărăturilor fuseseră făcute. Am fost asiguraţi că la ceasurile de dimineaţă, devreme, se găsise brînză din abundenţă. În general, piaţa Buzăului, ca şi cea din Rîmnicu Sărat dealtfel, ni s-a părut bine aprovizionată, dotată cu multe mărfuri pe care le credeam dispărute odată cu toamna, cum ar fi zarzavaturile, legumele şi fructele, produse frumos aranjate în faţa ochilor cumpărătorilor, vîndute cu răbdare şi amabilitate, impresii favorabile pe care am fost siliţi să le domolim privind la starea de murdărie a asfaltului pieţei, presărat cu o mulţime de lozuri în plic neciştigătoare şi cu nu mai puţine bilete de tren şi autobuz, din acest punct de vedere piaţa fiind intrată în drepturi depline spre a rivaliza cu platforma Autogării.

Convinşi că pîinea cea de toate zilele a buzoianului merită o atenţie specială, am parcurs cîteva unităţi cu profil, din cele 42 ale comerţului, 4 ale Fabricii de morărit şi panificaţie şi 2 ale Agrocoopului, care desfac zilnic — 8 dintre ele după orarul 5,30—21 — peste 100 de tone de pîine. Am găsit suficiente sortimente. La magazinul „Spicul" acestea erau în număr de 18, tocmai aduse de la fabrică, de autocamionul 21 BZ 1801, dar nu toate erau proaspete şi de cea mai bună calitate. Dealtfel, directorul Tufan confirma o asemenea situaţie, nu dintre cele mai fericite, amintind că în zilele de vîrf cele 110 tone produse de Fabrica de morărit şi panificaţie nu satisfac toate cerinţele, necesarul ajungînd pînă la 150 de tone şi fiind oportună operaţia de aducere a pîinii din alte localităţi, de la Focşani, Brăila, Bucureşti şi Ploieşti. Cazuri în care, firească, pîinea buzoianului — deşi suficientă — nu mai este chiar proaspătă, ca să nu-i zicem altfel.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Inginerul Dinu Moraru și cele 44 de invenții ale sale

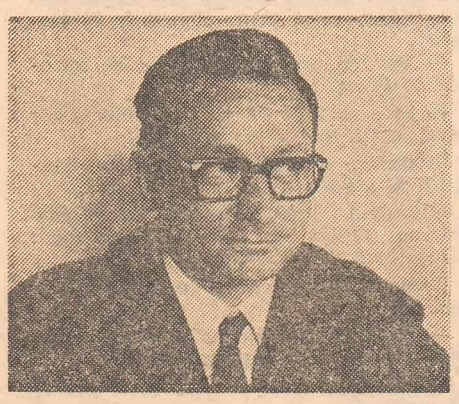

Desigur, titlul de mai sus e pretențios, asta pentru că — oricît ne-am strădui — tot ar fi peste puterile noastre și ale spațiului tipografic lăsat la dispoziție să cuprindem activitatea bogată și plină de satisfacții a doctorului inginer Dinu Moraru, materializată în 44 de brevete de invenție, în 6 cărți, în 180 de lucrări științifice, publicate în țară și în străinătate, aducînd după ele distincții și onoruri românești și străine. Convinși că nu vom putea epuiza întreaga gamă de probleme propuse de neastîmpărul și inteligența creatoare ale specialistului de la INCERC, în cadrul căruia Dinu Moraru conduce laboratorul de combaterea umidității și de consolidări în construcții, colectiv complex de cercetare, dotat cu tehnicieni pe cît de tineri, pe atît de talentați, se cade totuși să spunem că omul despre care scriem, născut la Giurgiu, la 4 ianuarie 1931, s-a remarcat devreme prin seriozitate și perseverență. Lucrarea sa de diplomă, „Hangar de avioane din beton precomprimat de 50 de metri deschidere", susținută în 1953, i-a scos în evidență de timpuriu calitățile, pe care anii care vor urma nu le vor dezminți, consfințind contribuții de seamă în domeniul mecanicii construcțiilor, al combaterii coroziunii materialelor, al combaterii umidității în construcții, al conservării bunurilor culturale și așa mai departe.

Dintre toate acestea, o atenție specială merită cele 17 invenții, realizate singur sau în colectiv, adunate sub titlul generic de „Metode electrofizice și electrochimice de combatere a umidității din construcții", brevet numărul 52 093 din 9 ianuarie 1967, brevetat cu repeziciune în Belgia, la 30 august, în Italia și Franța în decursul anului următor, precum și în Anglia, la 6 octombrie 1971. Fără a intra în amănunte strict tehnice, vom aminti că procedeul și metodele respective, aplicate pe scară largă în țară și în străinătate, pînă în Japonia și Statele Unite, au avut la bază așa-numitul „efect Moraru", despre care profesorul giurgiuvean Dumitru Manda, unul dintre colaboratorii inventatorului, a publicat o interesantă comunicare în numărul 5 din 1974 al Revistei de fizică și chimie, amintind între altele că „...în 1960 inginerul Moraru a declanșat studierea aprofundată a fenomenului electroosmotic legat de combaterea umezelii în construcții". Cercetările desfășurate de el în perioada 1960—1967 l-au condus la o serie de concluzii importante care ulterior au constituit baza conturării unui fenomen fizic complex, definit în 1971 de către savantul Henri Coandă drept „efectul Moraru". Fiind vorba de concluzii științifice inedite, dovedite mai întîi pe cale experimentală și apoi exprimate matematic, Dinu Moraru ne-a explicat că, în esență, intră în discuție transportul electroosmotic al unui fluid polar care parcurge un mediu poros neutru, implicînd perturbații termodinamice în jurul electrozilor, ceea ce antrenează o redistribuire a parametrilor ce caracterizează cîmpul presiunilor, temperaturilor, concentrațiilor de ioni etc.

Folosită intens în construcții, la scoaterea umezelii, a igrasiei, ca să folosim un termen de mai largă accesibilitate, invenția inginerului Moraru s-a văzut extinsă și în domeniul desalinizării mediilor poroase, existînd disponibilități ca, într-un timp mai mult sau mai puțin apropiat, să-și găsească aplicație în agricultură, în cadrul unui sistem de irigații conceput de inventator, în medicină, pentru purificarea organismului de diverse săruri poluante, la stimularea activității cardiace, a circulației sanguine etc. De altfel, meritele de deschizător de drumuri ale specialistului român au fost recunoscute în timpul Expoziției internaționale de invenții de la Viena, din 1972, ocazie cu care Dinu Moraru a primit Marea medalie de aur, distincție cu care au fost onorate și alte 2 brevete purtînd aceeași semnătură, „Dispozitiv pentru desalinizarea suprafețelor brute sau pictate" și „Metodă pentru extragerea și reașezarea picturilor murale în tehnica smulgerii", ultima dintre ele făcînd, în urmă cu aproape doi ani, obiectul unei analize amănunțite în revista noastră. Și pentru că tot ne aflăm la acest capitol, avem datoria să amintim că de numele doctorului inginer de la INCERC se mai leagă alte cîteva distincții de renume tehnic internațional, între care Premiul de onoare federal austriac pentru știință și cultură, Medalia de vermeil a Expoziției de invenții de la Bruxelles din 1972 și Diploma de onoare a unei manifestări similare, găzduită în același an de orașul Brno.

Fără îndoială că toate acestea sînt realizări mai vechi ale inginerului Dinu Moraru, devenit doctor în științe din 1971, rezultatul firesc al unei munci pline de abnegație și al unui profesionalism fără cusur, calități care au determinat includerea specialistului bucureștean în rîndul experților UNESCO chemați să contribuie, prin știința și solidaritatea lor, la salvarea Florenței și a Veneției, orașe în care metoda de combatere a umidității prin electrodrenare a fost, în mai multe rînduri, aplicată demonstrativ și primită fără rezerve. Faima internațională a inginerului Moraru a crescut cu fiecare an, ca o consecință a repetatelor perfecționări ale metodei inițiale, Dinu Moraru bătînd întreaga Europă ca invitat la diferite congrese de reputație științifică, în cadrul cărora cuvîntul său a fost mereu ascultat cu respect și stimă. A publicat peste tot, de la Moscova la Roma, de la Amsterdam la Varșovia și așa mai departe, noutățile aduse de dînsul în domeniul mecanicii construcțiilor reprezentînd nu doar însemnul unei capacități tehnice de excepție, ci și al valorii și tradiției școlii românești a teritoriului respectiv, pe care Dinu Moraru a consolidat-o și lărgit-o. Dar în toată această perioadă inginerul de la INCERC, bucurîndu-se de excelente condiții de cercetare și aplicare în practică a ideilor sale novatoare, a continuat să acorde cea mai mare parte a timpului său studiului, iscodind și căutînd căi nebătute, reușind — de unul singur și, cel mai adesea, în cadrul unor colective — să elaboreze noi invenții, să obțină noi brevete, a căror aplicare, în țară și în străinătate, a însemnat, pe de-o parte, milioane și milioane de lei economii (numai în 1976 2 dintre invențiile lui Dinu Moraru au adus beneficii de aproape 7 milioane de lei), iar pe de alta, importante aporturi valutare, prin contracte ferme cu beneficiari din afara granițelor țării.

Astfel, conducînd — cum îi place să spună — „un laborator de medicină a caselor", Dinu Moraru și-a așezat numele, alături de cele ale biologului doctor Ion Pitiș și doctorului inginer Constantin Bogos, pe un nou brevet de invenție, „Mortar pentru tencuieli anticondens, difuzive, termoizolante și biocide", numărul 82 964 din 25 iulie 1975, utilizat cu succes în 15 județe ale țării și pentru care există, la ora prezentă, o deosebită cerere. Folosit deocamdată la locuințe, dar aplicabil într-un viitor apropiat și la construcțiile industriale, mortarul respectiv, obținut mai întîi în laborator, apoi experimentat și perfecționat în cadrul stației hidrotermice a INCERC de la Iași, împiedică formarea condensului în apartamentele cu degajări de vapori, difuzînd umiditatea atmosferică și evitînd formarea mucegaiului. Împreună cu 3 tehnicieni mai tineri, dar cît se poate de dotați, Dinu Moraru a pus la punct, recent, niște structuri termoradiante din rășini sintetice — exact brevetul de invenție se cheamă „Structuri termoradiante din rășini sintetice și moduri de folosire", numărul 84 979 din 3 martie 1976 — care radiază căldura asemenea unor rezistențe electrice, dar care nu reprezintă, la scară redusă firește, decît un fel de panouri de rășini sintetice și grafit, acoperite cu vopsea termoradiantă, contactate electric, capabile să se încălzească pe măsura unor rezistențe electrice cu aplicări — verificate — de mare importanță economică la rezervoarele din poliesteri armați cu fibră de sticlă. Experimentele efectuate cu noua invenție la o biserică din Curtici și la așa-zisa Casă solară a INCERC de la Cîmpina au dat rezultate mai mult decît îmbucurătoare.

După cum spuneam în deschiderea acestui reportaj, despre Dinu Moraru și colectivul pe care-l conduce se pot scrie o sumedenie de lucruri, dar spațiul ne presează. S-ar mai putea aminti, de exemplu, despre soluțiile propuse pentru salvarea monumentului istoric care este Mănăstirea Arnota, salvată prin eforturile unui colectiv de specialiști din care a făcut parte și Dinu Moraru, de ameninţarea prăbușirii, datorată stării de vibrație venită de la o carieră de piatră din apropiere, s-ar mai putea aminti despre lucrarea, recent elaborată, prin care — pe baza aplicării statisticii matematice la monumentele istorice, socotite documente — a ajuns la localizarea cnezatelor românești, despre cursurile periodice pe care le ține la Bruxelles, la Institut Royal du Patrimoine Artistique și despre multe altele, dar ne oprim aici.

Nu fără a sublinia, încă o dată, marile merite științifice ale doctorului inginer Dinu Moraru, obținute — după propria-i mărturisire — la capătul unei munci asidue, ambițioasă și perseverentă, desfășurată cel mai adesea în ambianța unor colective de specialiști talentați și harnici, contribuții de prim ordin care fac din cercetătorul de la INCERC, fost cîndva asistent universitar și profesor la Școala tehnică de arhitectură, o personalitate distinctă a științei românești și internaționale.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Fiecare dintre noi este el însuși o tradiție

Dacă 44 de întreprinderi la care „Service"-ul Întreprinderii „1 Mai" din Ploiești asigură asistența tehnică pun uneori probleme mari, linia de fișiat tablă de la Focșani este, cum s-ar spune, o bagatelă. Mai exact spus, a fost conceput un proiect al acestei linii prin care se reduce un însemnat import de fișii de tablă necesară ambalării diverselor produse. Proiectul, conceput de inginerul Matei Radu, de la ICPAM-Galați, a fost executat la „1 Mai", iar „Service"-ul l-a montat și l-a pus în funcțiune. Dealtfel, menirea atelierului „Service" este aceea de a cunoaște în amănunțime, de la prima filă a documentației și pînă la ultimul șurub, absolut toate utilajele pe care le produce uriașa întreprindere ploieșteană, de a însoți aceste utilaje, de a asigura asistența tehnică totală la montarea lor, ba chiar de a-i introduce în tainele utilajelor pe acei oameni care le vor mînui și întreține în continuare. Date fiind complexitatea și diversitatea utilajelor și instalațiilor, se subînțelege că atelierul „Service" nu poate fi alcătuit decît numai din oameni cu o înaltă pregătire profesională, oameni care, la rutina și experiența lor, trebuie să-și adauge continuu noi și noi cunoștințe. Dar, pe lîngă aceste indispensabile calități, oamenii mai trebuie să aibă nervi de oțel, să fie buni familiști și, bineînțeles, să-și iubească meseria, pentru că, la urma-urmelor, formația de lucru pe care o conduce inginerul Nicolae Dursină nu este o oarecare formație, ci o echipă de 38 deași ai meseriei, mai puțin, poate, normatoarea și secretara dactilografă, deci 36 de specialiști de mare clasă, oameni care bat drumurile țării, oameni a căror viață nu este deloc ușoară, iar peste toate greutățile acestei vieți de voiajori, greutăți mai mult sau mai puțin inerente, numai dragostea față de meseria pe care o practici, numai satisfacțiile nedisimulate ale muncii te pot ajuta să treci, nu neapărat cu nepăsare, ci cu convingerea fermă că-ți faci datoria, că lași în urma ta măsura exactă a propriei tale valori.

Dincolo de aceste cuvinte, care par, și chiar sînt, deocamdată, doar niște afirmații, ar fi trebuit să spun, încă de la începutul acestui reportaj, că i-aș fi putut întîlni pe acești oameni în avioanele cu care de-atîtea ori am plecat spre Iași, Oradea, Cluj-Napoca, Arad, Timișoara, Satu Mare, Tîrgu Mureș, sau Suceava. I-aș fi putut întîlni în trenurile cu care am ajuns la Hunedoara, Constanța, Galați, Craiova, Slatina, Tulcea, Reșița, sau în autobuzele I.T.A. din care am coborît în cine mai știe care comună, ori la o stație facultativă aflată la întretăierea, în plin cîmp, a două drumuri, de unde am luat-o pe jos spre o sondă petrolieră. Cu unii dintre ei am împărțit poate aceeași cameră de hotel, cînd am reușit să o obținem, ori am servit masa la aceeași cantină, bucuroși că-n ziua aceea am scăpat de conserve, brînză și mezeluri. Altfel spus, oamenii aceștia ai „Service"-ului ploieștean, adică viața lor, se-aseamănă în foarte multe privințe cu viața mea, de reporter, motiv pentru care le-am și spus-o că, într-un anume fel, eu îi consider a fi drept niște colegi de-ai mei, tovarăși de drum. Am consemnat în acest sens cîteva întîmplări povestite de către inginerul Dursină, maistrul Alexandru Arnăutu, lăcătușii specialiști Constantin Dorobăț, Stoica Nedelcu, Grigore Damian, maistrul Paul Nicolescu și Nicolae Matei, secretarul de partid pe atelier. Anul trecut, spre Balș, plecaseră 7 oameni care trebuiau să schimbe sistemul de închidere a 16 mestecătoare de nisip. Se cuvine să spun că uriașele mestecătoare de cîte 40 de metri cubi fiecare erau prevăzute, pentru evacuarea nisipului amestecat cu un fel de pastă, necesar turnătoriilor, cu un sistem care se strica foarte ușor, adică se bloca la fiecare evacuare pentru că tubul de evacuare era prea strîmt, de numai 100 de milimetri, iar sistemul de închidere și deschidere se înnămolea în nisipul mult prea păstos. Specialiștii de la „Service" au propus lărgirea pînă la 200 de milimetri a tubului, și adoptarea unei soluții mai vechi de închidere cu șibă. Ne oprim aici cu amănuntele tehnice. Ideea a fost acceptată, au fost construite noile sisteme care urmau să fie montate într-un timp cît mai scurt cu putință. La turnătoriile întreprinderii de osii și boghiuri din Balș nisipul păstos al mestecătoarelor era așteptat ca piinea caldă. 7 oameni ai „Service"-ului plecaseră, așadar, la faza finală a montării. Au lucrat în prima zi aproape 12 ore fără întrerupere, agățați în fringhii și centuri de siguranță, la peste 10 metri înălțime. Seara, doi dintre ei au plecat la Slatina, iar ceilalți cinci la Craiova. A doua zi, toți cei 7 specialiști se aflau agățați în fringhii și-n centuri de siguranță deasupra mestecătoarelor de nisip. În următoarele zile, n-au mai apelat la „amabilitatea" hotelieră, ci au acceptat să doarmă în Balș, mai exact spus au acceptat să-i deranjeze pe cîțiva oameni cărora, pe drept cuvînt, li se făcuse milă de ei. Pînă la urmă, ca într-un film cu final fericit, mestecătoarele au reintrat în funcție la termenul planificat.

Unul dintre ei, maistrul Alexandru Arnăutu, de cîteva luni de zile monta echipamentul de pe platforma instalației de foraj marin Venea pe acasă cam o dată la lună. Pînă la încheierea lucrărilor mai erau doar cîteva săptămîni, dar soția sa se îmbolnăvise și el, maistrul Alexandru Arnăutu, nu avea timp să stea acasă măcar două-trei zile, cît ar fi durat internarea. A plecat la Galați, la FOMAR, cum i se mai spune platformei, iar inginerul Dursină și ceilalți s-au îngrijit de toate cele necesare, astfel încît soției maistrului Arnăutu nu i-a lipsit nimic și nici nu i-a reproșat nimic soțului ei. Ajunși în acest punct, ar trebui să spun că, plecați de-acasă cu săptămînile, ba chiar cu lunile, acești oameni dacă dorm de două-trei ori în patul lor propriu. „Ei bine, spunea inginerul Dursină, familiile oamenilor mei sînt adevărate exemple de înțelegere, de omenie, de armonie, iar copiii lor, absolut toți, fără excepție, sînt premianți". În spatele unei astfel de afirmații se află, desigur, o justificată mîndrie. „Dealtfel, a continuat inginerul Dursină, oricît de mult ți-ai iubi meseria, condiția numărul unu la noi, dacă nu ești și un bun familist nu poți intra în alcătuirea acestui atelier, care a adunat tot ceea ce este mai bun la Întreprinderea „1 Mai", întreprindere în care eu am crescut încă de pe cînd eram ucenic și în care, firește, m-am reîntors imediat ce am terminat facultatea, întreprindere pe care, altfel spus, o iubesc".

— Am urmărit și eu — ca toată lumea — zice maistrul Paul Niculescu, lansarea FOMARULUI unde lucrașeră ai noștri. I-am văzut pe colegii mei la televizor și eram emoționat de parcă urmăream un meci de fotbal, deși eu nu sînt chibit de fotbal, n-am boala asta. Dar cînd a venit șeful nostru, inginerul Dursină, și ne-a povestit cum a fost, poate că nu mă veți crede, dar am zis că tare bine era dacă el ar fi relatat lansarea FOMARULUI. Am retrăit, din povestirea sa, bogată în amănunte de tot felul, nu doar momentul lansării, ci și istoria acestei extraordinare instalații, o adevărată culme pe care a atins-o tehnica românească.

A fost momentul în care eu, ca reporter, de ce n-aș spune-o, m-am întrebat dacă am reușit să surprind, nu doar cît de cît, faptul că fiecare dintre specialiștii atelierului „Service" este el însuși o tradiție.

VICTOR NIȚĂ ■

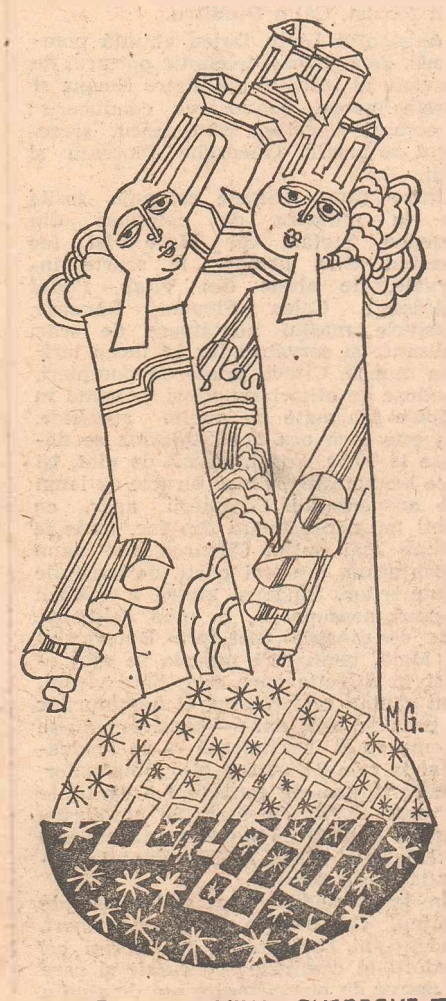

Desen de MIHAI GHEORGHE ■

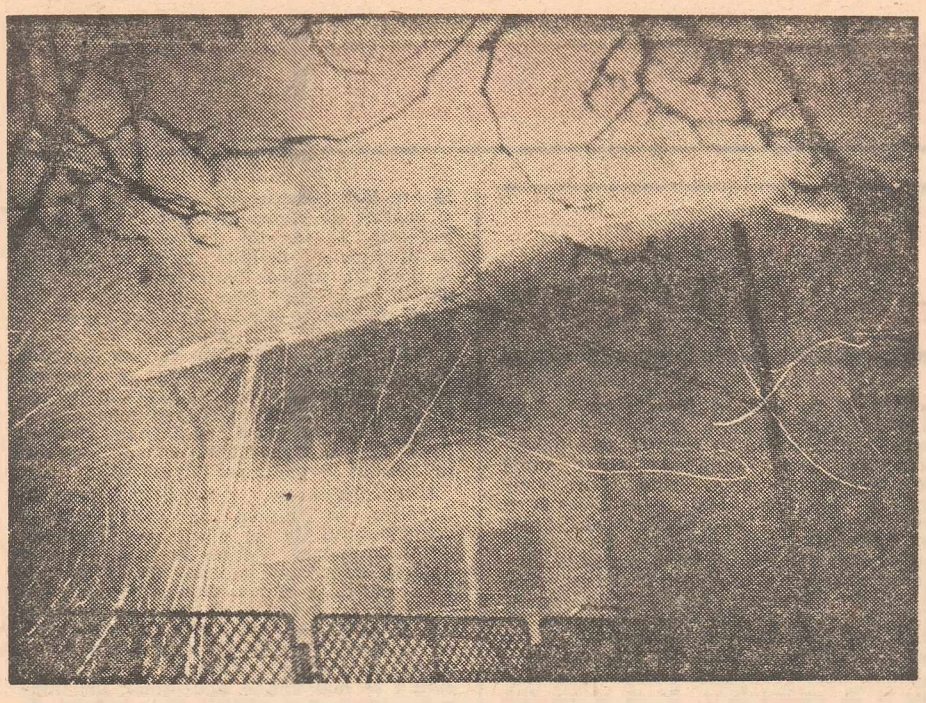

Prima fotografie a incendiului, executată de un amator, inginerul Florin Alexandrescu, la orele 20,45.

Chipuri de eroi la lumina dramatică a incendiului de la Institutul agronomic

Seara zilei de 17 ianuarie. Iarna a pătruns cu furie pe străzile Bucureștiului. Vîntul rece fugărește fulgii mărunți de gheață, încremenind crengile copacilor, gonindu-i pe oameni spre case. Posturile de radio și televiziune avertizează asupra primejdiei de incendii. Este ora 20.00. În unitățile lor, pompierii își execută obișnuitul program de seară. S-a servit masa, se apropie ora raportului. În incinta Institutului agronomic „Nicolae Bălcescu", de pe Bulevardul Mărăști, vechea și frumoasa clădire în stil românesc care adăpostește catedra de viticultură a institutului este cufundată în întuneric. La mansardă sînt luminate două camere. Familia pensionarilor Mătase, cîndva funcționari ai acestei instituții, se pregătește de culcare. Alături, fostul contabil Stanislav Mureșanu, astăzi și el și soția sa, pensionari, face același lucru. Undeva, mai jos, o altă fereastră iluminată. Un om își pregătește lucrarea de doctorat și cercetează lucrări de specialitate. Este asistentul L. Dejeu. În sobe, gazul metan arde, încălzind atmosfera. Vîntul de afară pătrunde, nici nu poți ști pe unde, răcind încăperile. Fochistul Dinu Alexe își așteaptă schimbul de noapte, cînd observă primele flăcări, apărute, undeva, sub acoperiș. Din locul unde se afla, doar el singur sesizează primejdia. Primul căruia îi transmite informația este celălalt fochist, Călin Dumitru.

Asistentul Liviu Dejeu anunță pompierii. Este chemat telefonic portarul de serviciu al institutului, Petre Neagu, și acesta începe convocarea conducerii : directorul Anastase Săndulescu, secretarul de partid, Gheorghe Florescu și alții.

Între timp, primele echipaje sosite de la unitatea de pompieri din Șoseaua Ștefan cel-Mare își fac apariția. Sînt urmate, la scurte intervale, de altele din Vitan, Podul Mărășești, Calea Plevnei, Băneasa. Masivele mașini purtătoare de scări culisante și servanții lor își încep teribila muncă. Cîteva grupe de pompieri, conduse de ofițeri superiori, pătrund în clădire înarmate cu unelte specifice. Nu este încă ora 21.00. Alarma se dăduse la 20.50. Focul, stîrnit de vînt, își face loc hoțește printre bîrnele de lemn ale acoperișului. Pompierii apar, cu ochii lor parcă făcuți din foc, unde te aștepți mai puțin. Clădirea este acum înconjurată, din trei părți, de mașinile pompierilor. Singura latură a clădirii rămasă neacoperită, în mod deliberat, este cea dinspre vest, spre Bulevardul „1 Mai", pentru că aceasta se află exact în direcția spre care bate vîntul. Sînt cuplați uriașii șerpi ai furtunurilor la gura de apă, dar — considerîndu-se că apa va fi insuficientă — se apelează și la cele 8 cisterne ale pompierilor, fiecare dintre ele conținînd o cantitate de peste 5 000 de litri. Se stabilește, urgent, o legătură permanentă cu alte guri de apă, aflate la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii.

În jurul clădirii s-au strîns zeci de cetățeni. Cei mai mulți, foarte tineri, studenți ai institutului, în special cei găzduiți în căminele învecinate și care își petrec de obicei multe ore de studiu în clădirea cuprinsă acum de flăcări, unde este adăpostită și biblioteca Facultății de viticultură. Profesorii, asistenții sosiți între timp, îi îndrumă pe studenți spre clădirile căminelor. Foarte puțini se lasă convinși. Se mută din loc în loc, revin. Nu se pot desprinde de acest spectacol dramatic...

...Orele 20.45. Inginerul Florin Alexandrescu privește pe fereastra locuinței sale din vecinătatea institutului. Își dă seama de ceea ce se întîmplă acolo, caută febril aparatul de fotografiat, încarcă și execută primele poze, pe care, mai tîrziu, avea să ni le pună cu amabilitate la dispoziție, spre publicare. Apoi, pornește spre construcția incendiată. Fotografiază, la lumina flăcărilor, pînă ce mîinile și aparatul îi îngheață.

Oare ce se petrece cu pompierii aflați în clădire ? Oare cum sînt acum mîinile acestor tineri cocoțați pe scări, la circa 30 m. deasupra solului și care țin, cu puterea vîrstei lor și a simțului răspunderii, furtunurile groase și grele ?

Este imediat prezent la fața locului primul secretar al Comitetului de partid al sectorului 1, Dumitru Gheorghișan : împreună cu el acționează numeroși activiști, oameni din cartier pentru precizarea primelor măsuri. Colonelul Stan comandă, de jos, printr-o goarnă cu amplificator, operațiile ce trebuie făcute. Ordinele sînt executate cu precizie. Luminile farurilor puternicelor mașini însoțesc jeturile de apă, care curg, necontenit, spre punctele incendiate. Aflăm că locatarii s-au evacuat și se află în afara oricărui pericol. Ei s-au oferit să redacteze imediat declarațiile necesare cercetărilor. În acest timp, maiorul de miliție Petre Năstase dă dispoziții ca oamenii rămași fără adăpost să fie cazați corespunzător. Din vîrful unei scări, se anunță, cam neclar, că doi pompieri au fost răniți, ori au degerat. Stăteau în bătaia vîntului și, deopotrivă, sub dogoarea flăcărilor de aproape o oră. Scara este scoasă din vîlvătaia fumului negru, pentru cîteva minute, ostașii coboară încet, urmăriți cu sufletul la gură de toată lumea. Una dintre mașinile ambulanță îi transportă, de urgență, la spital. Numele tinerilor eroi : soldat Cărpinișanu Vasile și soldat Cața Liviu. În locul celor doi urcă alții : caporalii Mircea Lucian, comandantul grupei, și Gheorghe Lăcătuș. Scara este adusă la locul inițial. Apriga muncă este reluată. În spatele clădirii, spre latura de nord, „tunul" de apă bombardează necontenit. Focul este atacat din trei părți. Din clădire coboară cîțiva ostași care își smulg de pe față, măștile de gaze. Alții, mai odihniți, le iau locul. Schimburile se fac în tăcere. Sînt perfect puse la punct. Nu este nevoie să se strige nici un nume. Oamenii se duc spre foc într-o liniște și cu un calm impresionante. Un mecanism ideal. Hainele celor care ajung pe pămînt sînt veșminte de gheață, ireale. Plesnesc cînd le atingi. Iau forme bizare, care nu sugerează deloc forma unui trup omenesc. Mîinile soldaților sînt roșii. De ger. Ei se strecoară în cabinele mașinilor, ale căror motoare duduie, dînd o palidă senzație de căldură, și, întrucîtva, certitudinea unui adăpost, a unui moment de repaus. Nimeni nu vorbește. Comunicările se fac din priviri. Din cînd în cînd, ușa mașinii se deschide ; cîte un gradat, a cărui față și trese nu le vedem, li se adresează „Cum vă simțiți, băieți ?" Apoi ușa se închide energic, lăsînd loc liniștii. Trăim sentimentul unei mari solidarități, în care ierarhiile gradelor s-au contopit în unica ierarhie, firească în astfel de clipe : cea a muncii eroice. De sus se anunță un nou accident. Pornim prin beznă, apă și fum, spre acoperișul clădirii, însoțiți de sergentul Ilie Andrei, care aduce vestea cea rea. Sub greutatea unui plafon prăbușit zace lt. colonelul Grigore Constantinescu. Cu grijă de părinte, ostașii — comandați la începutul incendiului de bravul colonel — îndepărtează acum plăcile de beton și-l trag afară pe șeful lor. Sudoarea durerii se amestecă cu apa aruncată de furtunuri pe chipul crispat al colonelului care nu spune nimic, nu întreabă nimic, lăsîndu-se în seama tinerilor săi camarazi. Chipiul i-a zburat undeva departe, poate a fost luat de șuvoiul de apă, care gonește pe scări ori saltă de la etaj, direct la parter. Un leagăn de brațe tinere îl poartă pe Grigore Constantinescu, prin beznă, pe melcul scărilor devastate, ferindu-l de apă prăvălită de sus. Cea de-a doua ambulanță se și află alături de clădire. Colonelul este depus pe banca din spatele mașinii și aceasta pornește, în goană, spre Spitalul de urgență. Foarte puțini știu ce s-a întîmplat acolo sus. Revin la locul accidentului. Pe sub bîrne prăbușite, plăci de beton zdrențuite și moloz, sub ploaia înghețată de vînt a furtunurilor, în mirosul acru și înecăcios al fumului, parcă bolnav, pompierii lucrează de zor, îndepărtează bucățile de lemn înnegrite de foc; se luptă, corp la corp, cu acestea, ferindu-se doar în clipa căderii lor de pericol. În noapte, silueta coșurilor, poate chiar a aceluia de unde a pornit incendiul, se profilează, trist, prin conurile de lumină ale reflectoarelor și ale apei translucide. Senzația este bizară. Gîndul nostru, educat de secole, poate de milenii, de a avea deasupra capetelor un acoperămînt, îngheață în această noapte dramatică, în care restul lucrurilor pare să se fi zdruncinat, în care înseși valorile obișnuinței noastre, fără de care nu putem supraviețui, sînt anulate. Imagine tragică, pe care timpul, în goana sa ireversibilă, a zugrăvit-o, stabilind o altă ordine a lucrurilor.

Ceasurile arată orele 23.30

Deasupra tuturor senzațiilor, imaginilor răscolite din cine știe ce cute ale conștiinței, plutește și se amplifică însă, o singură scînteie,limpede, optimistă, în acest decor al distrugerii și morții ; munca asiduă, totală, a bravilor ostași și a comandanților lor. Zăresc un chipiu și zigzagul frunzelor care sclipesc scurt. Desigur, un ofițer superior. Întreb. Îmi răspunde șuierat, ca vîntul : „Maiorul Bărăceanu. Soldat de rînd", dacă se poate considera că eforturile oamenilor, în astfel de clipe, pot fi de rînd. Mîinile sînt aceleași ale ostașului și ale gradatului, și ele apucă, zdravăn, uneltele de lucru, privirile sînt aceleași în încleștarea lor atentă, pînă la obsesie, plămînii sînt aceiași, în setea lor de aer curat, înlocuită de zăduful căldurii înghețate a focului și a fumului, o împărțire cinstită și demnă a muncii, în care ofițeri, gradați ori simpli soldați, sînt, deopotrivă, oșteni egali în splendida lor dăruire. În ei s-au strîns, parcă, și forțele celor aflați afară, solidari afectiv cu necunoscuții strecurați sub acoperișul care se prăbușește bucată cu bucată, nevăzut decît de ei, de cei de sus și care, lucrînd acum sub cerul înghețat de ianuarie, au deschis o poartă de speranță spre cer. Între timp, alte echipaje coboară scările metalice, fiind înlocuite de altele. Rîndurile studenților s-au rărit. Unul singur, înalt și subțirel, nu se clintește. Este Axenie, din anul V, pe care-l aud șoptind, ca pentru sine : „Acolo mi-am dat zilele trecute examenele. Acolo citeam în bibliotecă".

— Dar ce mai stați ? Totul se apropie de sfîrșit ?

— Știu eu ? Poate va fi nevoie să car ceva, cărți mai ales, aparate...

În umbra mașinilor, alte siluete. Studenți și studente.

Ministrul învățămîntului, tovarășa Suzana Gîdea, le spune studenților : „Duceți-vă să vă odihniți !"

Colonelul Stan emite o primă ipoteză :

— Probabil s-a aprins o bîrnă, de la unul din coșurile supraîncălzite.

Între timp, acele ceasornicelor aleargă nesăbuit...

E trecut de miezul nopții. Focul a fost localizat ; spre partea de vest a construcției și i se dau ultimele lovituri nimicitoare. Apar alte pîlcuri de studenți. Distanța pînă la căminele lor îi pune la adăpost de primejdie, dar ei nu-și află în asta liniștea. Mulți cetățeni ai cartierului se află încă la fața locului.

În cabina uneia dintre mașinile pompierilor cîțiva ostași, coborîți de pe scările metalice, înghețate de mult, ca și crengile copacilor, aplecate acum, smerit, spre pămîntul care le-a dat naștere, caută să recupereze ceva din forțele cheltuite acolo sus. Le privesc fețele. Senine. Obraji fără cute. Ochi limpezi de copii. Deloc îngroziți de încleștarea cu focul, apa, vîntul, fumul și gerul. Chipurile le sînt văpaie. Mîinile la fel. Într-un colț, unul dintre ei își freacă degetele piciorului drept, umflate, cu pielea întinsă și parcă de aceea subțiată. Este soldatul Adrian Bogza. Nu se vaită. Așteaptă. E sigur că se va ocupa cineva și de el. Are doar 20 de ani și se află în armată doar de trei luni, dar participă la cel de-al patrulea incendiu. „Sînt 7-8, în medie, pe zi", îmi spusese colonelul Stan, așa încît pot să deduc că ostașii intră în foc, la propriu, încă din primele zile ale stagiului, la pompieri. De fel din județul Prahova, Bogza s-a căsătorit în Urziceni unde și-a găsit nevastă. Este electrician. A lucrat

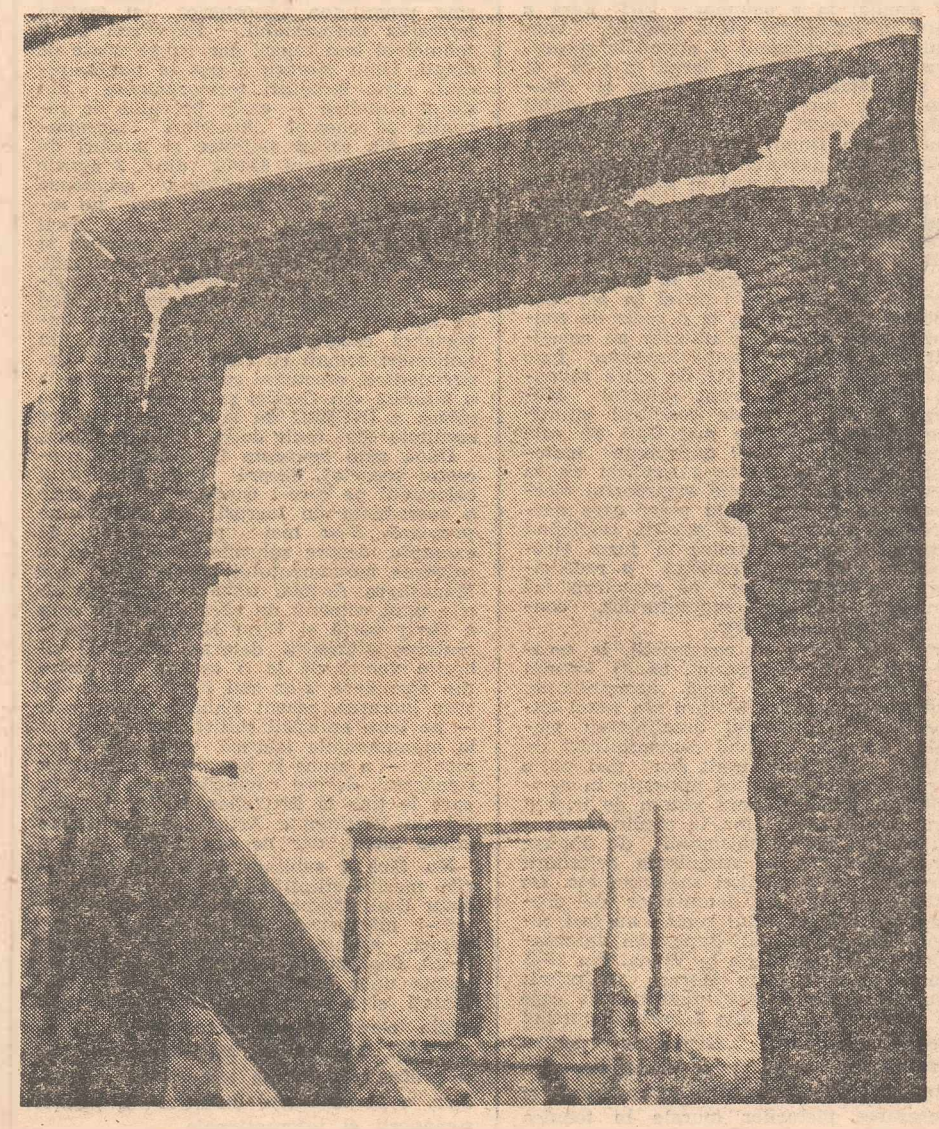

Părți ireale de scrum și cenușă. Dar cea mai mare parte a construcției a fost salvată.

la jumătatea scării, ca servant, la furtun. Fără mănuși, că-l împiedicau. Se gîndea unde i-o fi cizma· piciorului drept ? Unde o abandonase ori o pierduse, cînd durerea unei fracturi evidente îl făcuse să-și dea seama că nu mai poate continua. Pare preocupat de acest amănunt. Ușa se deschide din nou. O rafală de vînt izbucnește în cabină. Un plutonier strigă : „Soldat Bogza ! Hai la spital. A sosit mașina". Și electricianul din Urziceni coboară pe brațele camarazilor săi. Ultimele sale cuvinte, înainte de a dispărea în noapte : „Băieți, aveți grijă de cizma mea".

Mă simt stingher, dar nu străin printre acești oameni, a căror respirație o respir, al căror curaj simplu, drept, bărbătesc îmi impune respect ; aș vrea să știu totul despre ei, dar nu îndrăznesc să vorbesc. Pe capota mașinii, stropi înghețați de apă bat o sarabandă nebună.

O nouă deschidere a ușii și, mai mult împins de oameni și de vînt, urcă un ofițer. Pare țeapăn în uniforma sa ca de tablă, cu sinistre străluciri metalice. Nu poate face nici un gest în acest înveliș de gheață. Este maiorul Ștefan Agoston. Băieții lui înțeleg despre ce este vorba. Încep să-l dezbrace, cu gesturi grijulii, dar sigure. Chipul maiorului, o enigmă. Nu știm ce se ascunde sub tăcerea sa, sub învelișul pietrificat al mantalei, sub pielea scorojită a cizmelor, din care curg șiroaie de apă. Rînd pe rînd, i se scot toate hainele, ciorapii. Trupul maiorului este acum o torță de abur. Un soldat îi așază tălpile pe radiatorul interior al mașinii. Gheața din părul maiorului se topește în picuri de culoarea fumului și i se prelinge pe față, spre gură. Nimeni nu scoate o vorbă. Cineva îi aprinde o țigară și i-o așază pe buze. Ofițerul ridică mîna — deci nu e rănit — și după ce trage un fum scurt, își apleacă fruntea eliberînd toată apa neagră ce-i năclăise părul. Un alt ostaș îi așază, pe umeri, un pulover pe care-l încălzise pînă atunci el, cu trupul său. Maiorul, printr-o mișcare a spatelui, și-l potrivește mai bine. Deci, nu-i nimic nici la coloana vertebrală. Nu geme. Nu cere nimic. Privește în podeaua mașinii. Ușa se deschide, la fel de violent, ca de fiecare dată, și atunci, pentru prima oară, îi auzim glasul :

— Închideți, mă, ușa că intră țînțarii !

Primele vorbe sfîșie tăcerea și spaima de accident. Ostașii încep să rîdă cu poftă. Șeful lor este nevătămat ! Ba încă mai și glumește ! O gheață s-a spart în zgomotul rîsetelor tinerești și parcă întreaga cabină, în care s-au înghesuit nu numai corpurile obosite dar și destinele unor oameni, se încălzește. Pare o minune, dar este realitate. Nimeni nu îndrăznește încă să pună întrebări. O altă umbră de gheață pătrunde în cabină. Oamenii stau cum pot. Pe bănci, unul în brațele celuilalt, pe vine. Singurul care beneficiază de un scaun este maiorul Ștefan Agoston. Cel nou venit este tot un maior, Eugen Costică. Aduce vești proaspete. Incendiul a fost răpus. Au mai rămas 2-3 puncte neînsemnate, care sînt anihilate chiar acum. Și mantaua lui e înghețată.

Se aude vocea lui Agoston : „Măi Eugene, ne trebuie niște ofițeri uscați. Trupă odihnită mai avem. Băieții ăștia să nu mai iasă, că umplem infirmeria". „Înțeles", răspunde scurt Eugen Costică și coboară, doar în tunică, în noapte și viscol, pentru executarea ordinului.

— Ia vedeți ce-i cu Stavros și Barabaș. I-am lăsat sus, își continuă parcă gîndul întrerupt de ieșirea maiorului Costică, Ștefan Agoston. Alt trup tînăr se azvîrle în beznă.

— Știți ceva de colonel ? Întrebarea îl privește pe Grigore Constantinescu, aflat de mult la spital. I se dau lămuririle solicitate. Ostașii vorbiseră cu șoferul ambulanței. Dublă fractură la piciorul drept. Maiorul Agoston privește, pentru prima oară, prin parbrizul mașinii.

— Are cineva un ceas ? Mai multe glasuri răspund : „Ora 0.50".

— Uite, dom'le, că am stat ceva cocoțat acolo.

Maiorul urcase la ora 21.00. Încercăm cîteva întrebări : de cînd activează, la cîte incendii a participat, cum i s-a părut cel din această noapte, dacă soția îi este îngrijorată în astfel de situații...

— De 25 de ani sînt pompier, de peste 20 căsătorit. Eu m-am obișnuit cu incendiile, ea cu alarmele. Primul lucru pe care-l face, cînd sună telefonul noaptea : îmi scoate repede hainele de lucru. Că nu cu uniforma asta merg la serviciu. Focurile nu sînt niciodată la fel. Nu seamănă unul cu altul. Asta-i tot.

Insist.

— Greutatea a fost aceea că focul s-a întins ca un brîu și nu s-a putut accede imediat la focarele lui din interior. De aceea s-a acționat concomitent și cu apă. Ca să fii eficace trebuie să ajungi chiar la focar, ori cît mai aproape. Noi am început totuși la interior în timp ce se făceau pregătirile, corespunzătoare, afară. Ce pot să vă spun cu siguranță este că prin alte părți ale lumii ardea pînă acum toată clădirea. Aia recurg doar la tehnică, nu la priceperea oamenilor. Credeți-mă. Risc există. Ca în orice meserie. Cînd vii la un foc, te întrebi întîi dacă nu sînt oameni de salvat. Bunuri materiale. Tehnica, fie ea cît de avansată, nu-și pune asemenea probleme, pe care doar omul le poate rezolva.

Îl ascult și mă gîndesc la felul în care această profesiune eroică îi poate uni pe oameni. Și, dintr-o dată, curiozitatea mă îndeamnă să aflu cine sînt acești cîțiva tineri a căror abnegație și pricepere am urmărit-o de-a lungul cîtorva ore ? Întreb, și pe măsură ce notez răspunsurile primite, îmi dau seama că aici, în spațiul restrîns al unei mașini de intervenție, sînt reprezentate cîteva zone ale țării, o gamă interesantă de profesii și realizez, o dată în plus, una dintre caracteristicile majore ale armatei noastre, aceea de a înlesni cunoașterea tinerilor, înfăptuirea unei suduri sufletești puternice, dezvoltarea sentimentului de solidaritate, în fața nefericirii altora, spiritul colectiv, pe scurt, forța morală. Iată-l pe acest tînăr oacheș, cu figură îngustă de mucenic zugrăvit pe ziduri, care pare tot timpul că meditează, lăsînd impresia unui calm deosebit, a unei liniști pe care te aștepți s-o întîlnești la un cercetător sau chirurg. Îl cheamă Stelian Azbe, are 21 de ani și a îmbrăcat uniforma pompierilor cu trei luni în urmă. S-a născut la Tîrgu Mureș, acum 21 de ani și a devenit proiectant la IMATEX. Nu poate preciza la cîte incendii a participat. Au fost multe. Mai impresionant i s-a părut cel din strada Bosianu, la o locuință particulară, unde au fost și două victime. Mi-l imaginez pe acest tînăr de 21 de ani, privind chipurile încremenite ale unor ființe umane, trecute dincolo de viață, de viața pe care el a dorit nespus de mult să le-o salveze. Poate de aceea, în această noapte, a stat o oră încheiată sus pe scară, mult mai mult decît trebuia, dar ajutat de ideea, care-i venise, de a-și schimba scurta înghețată cu una uscată. La ce se gîndea, atunci, acolo sus ? Nu dorea să devină erou post-mortem, dar ținea aprig să învingă focul.

Caporalul Gheorghe Lăcătuș, un chip senin, pe care zadarnic încearcă să-l facă mai grav mustăcioara sa neagră. Este de profesie mecanic de întreținere, căci a făcut liceul industrial de transporturi din Cluj-Napoca, specializîndu-se în reparații, întreținere și exploatare auto. Deși face parte dintr-o altă companie, a mai lucrat pe „scara" asta, deoarece instrucția este unică pentru toți, astfel încît oricare dintre ei are reflexele formate, indiferent de utilajul folosit. A absolvit școala de gradați, unde a cunoscut mulți alți camarazi de pe la alte companii. Astăzi i s-a părut mai greu din cauza vremii, dar incendiul de la „Izolatorul" a fost mai periculos; acolo erau materiale inflamabile. Ce vîrstă are ? Mîine va împlini 22 de ani. Azi, îi răspunde un camarad. „I-ai împlinit, băiete, este ora 0,55 !" Se aud cîteva voci : „La mulți ani !"

Caporalul Mircea Lucian este cel care a comandat grupa de pe mașina la bordul căreia ne aflăm. A îndeplinit misiunea de șef de țeavă, adică a stat în vîrful scării, la cea mai mare înălțime, față în față cu focul. A rezistat, prima oară, între 15-20 de minute. A coborît și a mai suit apoi. La ora alarmei, cobora, tocmai, la raportul de seară. A sărit în mașină așa cum era și s-a îmbrăcat cu prezanta (manta) în mers ; spațiu e destul în cabină. Unitatea sa se află în cartierul Vitan și de aceea au ajuns aici după cei din Ștefan cel Mare. A terminat liceul în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej și a fost suplinitor la orele de educație fizică. Dacă o cunoaște pe Nadia Comăneci ? Asta-i bună, a văzut-o de cel puțin 15 ori !

Soldatul Lauric Coza este din județul Hunedoara, dar lucrează la Întreprinderea minieră de la Căpuș, județul Cluj, ca electrician de întreținere. Are exact 21 de ani și o zi, adică două zile, deoarece sîntem de cîteva zeci de minute în 18 ianuarie. Cel mai greu incendiu de pînă acum i s-a părut cel de la Fabrica de săpun „Stela" deoarece erau niște scăpări de hidrogen. Sigur că-i place activitatea de pompier, seamănă, într-un fel, ca greutate, cu cea din mina lui. Spunînd aceste vorbe, privește ramurile argintate ale copacilor care abia ating ferestrele cabinei, ca un gînd mîngîietor venit de-acasă...

Mai aflu că, în afara celor doi caporali și a sergentului Rus Andrei, fratele celui care mă condusese la locul accidentului colonelului Grigore Constantinescu, toți ceilalți începuseră chiar la 18 ianuarie, ziua declarării incendiului de la Institutul agronomic, școala de gradați, urmînd să devină și ei după 4 luni caporali. O nouă generație se perfecționează în aspra profesie de pompier, în timp ce sergentul așteaptă încheierea stagiului, care se va produce în luna iunie a acestui an. Gîndul lui pare plecat departe, dar nu spre întreprinderea „Metalul roșu" din Cluj-Napoca, unde lucrează ca lăcătuș constructor de mașini și utilaje pentru industria textilă, ci la colonelul pe care-l însoțise la spital.

— Mai avea puțin pînă la pensionare. Al dracului ghinion !

Revine maiorul Eugen Costică, la fel de rebegit cum a plecat, uitîndu-și mantaua în cabină. Raportează că s-au adus „ofițeri uscați" și că trupa a fost și ea înlocuită. Îl întreb de ce este necesar ca atîția ofițeri superiori să participe, nemijlocit, la lucrările de stingere a incendiilor ?

— Uitați-vă la soldați. Sînt niște copii. Trebuie să avem grijă. Uneori ei s-ar putea să greșească. Să le fie chiar frică. Altceva este dacă te afli acolo, lîngă ei. Devin lei. Mă gîndesc că fiului meu, elev într-a douăsprezecea, i-a sosit chiar azi ordin de recrutare. Mă uit la ostași ca la fiul meu.

Revine la locul incendiului colegul Gheorghe Amuza, care-i însoțise pe cei doi soldați răniți la infirmeria companiei. Iată ce a aflat : accidentații au fost siliți, prin comanda superiorului lor, să coboare, deoarece țineau să-și termine lucrul început, să potolească focul. De dureri de-abia pe drum și-au dat seama. În seara aceasta, erau la programul obișnuit al tuturor ostașilor, care intraseră la școala de gradați. Purtau uniforma militară doar de trei luni. Cața Liviu, lăcătuș mecanic la Întreprinderea „Tehnofrig", afirmă că era obișnuit cu temperaturile sub zero grade, dar de cînd este pompier trebuie să se deprindă și cu focul. Evident că încercau să nu se preocupe de starea lor actuală, înfruntînd, cu bărbăție, durerile și cu gîndul la cei care-i înlocuiseră. Au fost primii care au urcat scara culisantă și au întîlnit focul, la un metru distanță. Lemnul deshidratat dezvolta temperaturi în jur de 1 000 de grade, iar vîntul ridica, în spatele lor, un perete de gheață. Scara oscila, fără ca aceia de jos să-și dea seama, întocmai crengilor de copaci. Dar el nu avea timp să observe și nici să audă freamătul tînguitor al pomilor stînd încleștat pe scară și pilotînd furtunul, spre focarele încinse. Cînd i s-a ordonat să coboare, a vrut să știe cine-l înlocuiește și aflînd că este vorba de Vasile Cărpinișan, cu care urma cursurile de gradați, s-a mai liniștit. Avea încredere în el. Acum stau amîndoi în autoambulanță, întrucît și acesta din urmă fusese rănit. Nici n-au avut timp să-și vorbească, în clipa schimbului. Cărpinișan n-a știut, pînă nu s-a întîlnit cu Cața, că și el fusese rănit. A crezut, doar, că obosise. Sus, pe scară, i-a găsit cizma. Și s-a mirat. Pentru servanții de la furtun au fost clipe grele, pînă ce Cărpinișan avea să ajungă în vîrful scării. Jetul de apă este foarte puternic, astfel încît patru oameni trebuie să țină furtunul. Pe măsură ce apa învingea focul, începea să vadă scheletul golaș de beton al clădirii. Rafalele de vînt anihilau, într-o oarecare măsură, forța apei astfel încît stătea sub o ploaie de gheață, fără a ști dacă aceasta provine din ninsoare sau din stropii împrăștiați de întîlnirea apei cu construcția. Se gîndea, în clipe scurte, la copilul său, în vîrstă de 10 luni, aflat în pătuțul de-acasă și vegheat de mama lui. Cărpinișan se gîndea la fiul său Cristian ca și cum lui îi salva viața, încercînd să stăpînească urgia focului. Apoi uita imediat. Se mira că forța jetului de apă, despre care învățase că are 7 atmosfere pe o distanță de 100 de metri, este, în mare măsură, anihilată de vînt. Era sigur pe dirijare, doar la circa 20 metri. În clipa rănirii, a crezut că ceea ce simte este pîrjolul focului care-l atinsese, așa de tare îl ardea locul rănit. De-abia după aceea, cînd a simțit că nu-și mai poate controla piciorul a știut că se întîmplase ceva deosebit. O stare ca de vomă pusese stăpînire pe el. I s-a ordonat să coboare. A făcut-o de unul singur, dar jos puterile l-au părăsit. A căzut în brațele tovarășilor lui, ca pe o pernă moale și caldă.

De-a lungul întregii nopți s-a luptat din răsputeri pentru a se limita pagubele și pentru a se opri focul. Oamenii au acționat ferm, avîndu-i alături pe activiștii de frunte ai municipiului, și bucurîndu-se la acest necaz de prezența extrem de oportună și promptă a primului secretar al Comitetului municipal de partid, tovarășul Ion Dincă.

Aceasta a fost, pe scurt, dramatica dar înălțătoarea poveste a unor eroi obișnuiți să înfrunte focul și apa, asprimea vremii, riscurile implicate în orice act de curaj, o poveste desfășurată de-a lungul unei nopți întregi, cea mai vitregă din toate cîte au fost în această iarnă, pe care martorii oculari ai incendiului o vor ține minte, desigur, toată viața lor, dar despre care eroii, pe care i-am cunoscut, ca și pe care nu i-am putut cunoaște, o vor trece foarte curînd, cu superba lor modestie, în rîndul faptelor lor obișnuite, pentru care se instruiesc, cu sîrg și inteligență, dăruind altor oameni, grație curajului și pregătirii lor, siguranța vieții, a avutului amenințat, uneori, de stihia focului.

A fost povestea unei nopți, dar o poveste adevărată...

Ceasurile arătau orele 3 dimineața, 18 ianuarie 1977.

MANOLE CÂRȚAN ■

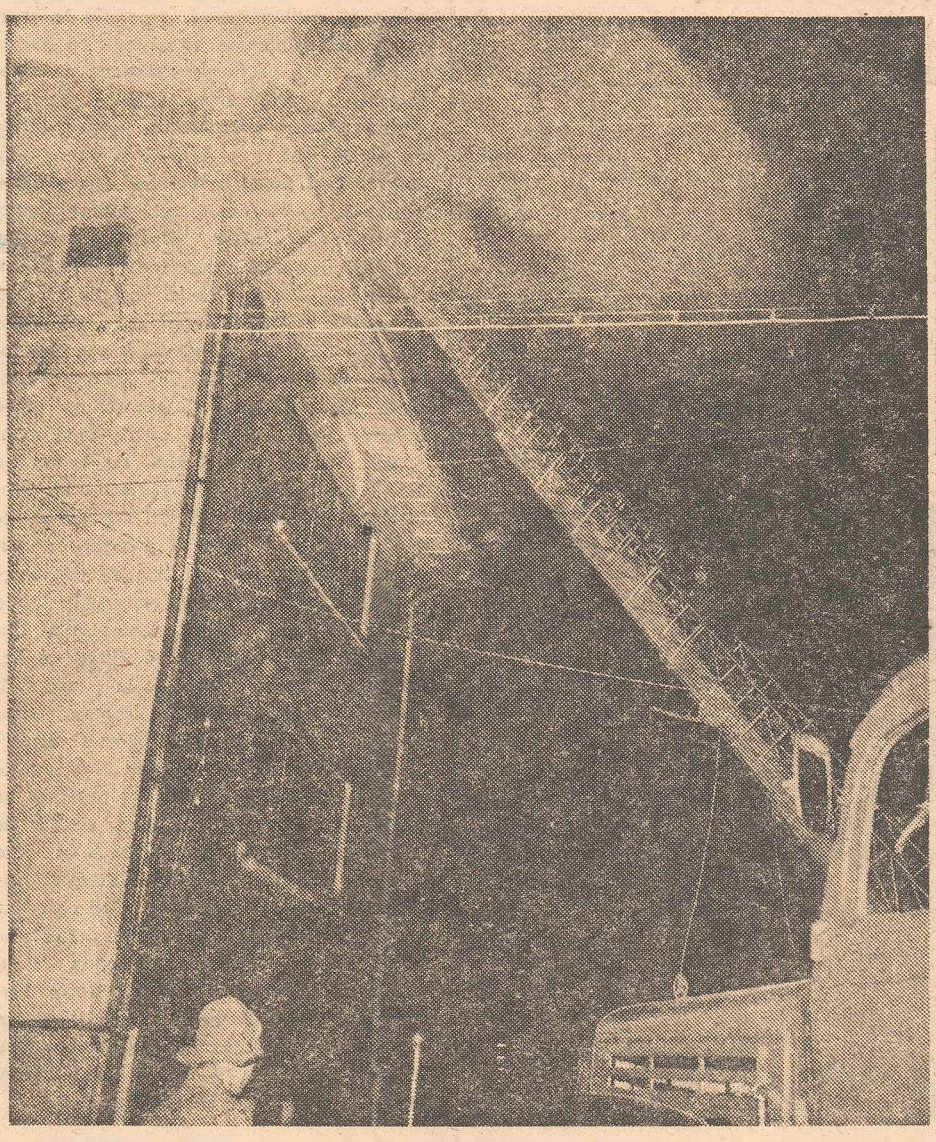

Eroicii pompieri înfruntă, în ger și furtună, incendiul.

Între clasic și baroc (XI)

Poussin
Fascinația monotoniei

1

Prinții și regii, scrie Pascal, cîntă uneori. Ei nu rămîn tot timpul pe tron ; se plictisesc ; grandoarea are nevoie să fie părăsită pentru a fi simțită. Evitînd monotonia, natura acționează la fel. Fluxul mării și soarele par să urmeze aceeași regulă. Și Pascal desenează dedesubt o linie care oscilează.

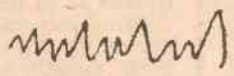

Într-o noapte, la mare, mi-a plăcut să consider acest desen o stenogramă a zgomotului valurilor care se loveau de țărm. O hieroglifă a mării. Valurile și între valuri tăcerea. Ca între bătăile inimii. Mișcarea e din ce în ce mai amplă. Prevestește parcă furtuna pe mare. Iar într-o inimă, poate dragostea. Sau poate moartea. Linia aceasta cu ascensiuni și coborîșuri ascunde toate posibilitățile. Ca viața. Uneori valul se înalță brusc. Simt că locul unde se va sparge, făcînd apa să înflorească, va uni paradisul și infernul...

Dar într-un tablou de Poussin, peisajul nu urmează legea liniei desenate de Pascal. Pentru că Poussin nu se teme de monotonie. El nu consideră că o bucurie trebuie părăsită ca s-o simți apoi și mai intens.

Dimpotrivă, clasicilor le place să dea toate exemplele posibile pentru același lucru. La Erasm întîlnim zeci de întorsături de frază ca să spună, de pildă, „scrisoarea dumneavoastră m-a bucurat". În peisajele sale, Poussin caută mereu alți arbori să-i picteze, însă aproape întotdeauna pentru a ne aminti coloanele antice ; dacă nu atît prin formă, prin aerul lor. Și, firește, în acest caz, nimic nu împiedică peisajul să devină, în ansamblu, un templu deschis, plin de soare și de timp dispărut, în care personajele cînd obosesc se transformă în statui și unde, cum ar spune Cézanne, am putea „să redevenim clasici cu ajutorul naturii". E suficient, probabil, să privim **Orfeu și Euridice** pentru a înțelege întreaga repulsie a lui Poussin față de virulența luminilor și umbrelor din pictura lui Caravaggio. E tocmai clipa cînd șarpele o va mușca pe Euridice, provocîndu-i moartea, însă Orfeu cîntă mai departe pe malul unui riu unde nu are nici o importanță dacă apa mai curge, lîngă niște copaci pe care nu-i înfioară vîntul și nu vor putrezi, sub un cer fără lacrimi. Legenda cîntărețului trac e adusă în cîmpia romană, într-o natură calmă pe care nici o pasiune n-o contrariază. De ce-ar mai cobori Orfeu în Infern după Euridice ? ne întrebăm fără voie, dar apropiindu-ne tocmai prin această întrebare de sensul picturii lui Poussin.

Poate că tot ce ne spune o asemenea pictură a mai fost spus. Dar acesta nu e un motiv de reticențe. Pentru că nu este indiferent dacă spunem fiecare la rîndul nostru că o priveliște merită să fie iubită cu atît mai mult cu cît ne inspiră mai multă încredere în ceea ce trebuie să rostim limpede. Iată ce repetă fără încetare Poussin. El ne invită într-o lume rațională, ca și aceea a lui Rafael ; o lume în care tragedia se risipește din cauza soarelui și Orfeu își va povesti dragostea pentru Euridice stăpînindu-și durerea ; o lume în care nimeni nu se va întreba ca Hamlet „a fi sau a nu fi ?", pentru că răspunsul e unul singur : a fi. Și încă : a fi într-un chip logic. Dealtfel Poussin declara: confuzia mi-e la fel de străină ca și excesul. Și dacă izbutim să credem în înțelepciunea artei lui, nici o primejdie nu ne mai pîndește în peisajele sale.

Goethe considera romanticul drept ceva bolnav. Ar trebui de aici să tragem concluzia că, dimpotrivă, clasicul este ceva sănătos. Nu e, neapărat, cel mai măgulitor lucru care s-ar putea spune despre Poussin. E mult mai important, de pildă, să observăm că el nu se mulțumește să dea personajelor aerul unor statui, ci vrea să le dea chiar eternitatea lor. Țelul artei nu poate fi decît acela de a micșora suferința și singurătatea, nu de a le spori, iar Poussin cunoaște profund această lecție. De aceea, ca și grecii care suprimau din statuile lor tot ceea ce li se părea accidental și inutil, el elimină dintr-un tablou tot ceea ce ar aminti un destin fragil și efemer. Arborii săi, totdeauna calmi, cresc parcă dintr-o Arcadie unde nu-i mai ajung vîntul și îndoielile. Iar lumina triumfă într-un fel care-l va face, probabil, pe Orfeu s-o uite pe Euridice. Nici măcar dragostea nu poate clătina echilibrul unui tablou de Poussin ; deși aici se află, cel puțin în ce mă privește, una din limitele emoției cu care-l privim.

Sîntem în fața unui pictor care nu se sfiește să fie monoton în consecvența sa. Și, în definitiv, el are dreptate : de ce ne-am teme de monotonie ? Nu-mi imaginez fericirea decît într-un chip monoton și ar fi ciudat să spunem că perfecțiunea ne plictisește, că trebuie o pictură cu erori pentru a ne emoționa. Într-un fel, orice artist autentic e monoton în măsura în care simte nevoia să-și repete adevărurile cele mai înalte. Și dacă-i socotim pe cei vechi înțelepți, trebuie să admitem că nu există o artă mai monotonă decît arta greacă ; și că tocmai din monotonie ea își extrage noblețea și frumusețea. Căci arta nu se teme de monotonie cum se teme natura. Dimpotrivă, s-ar zice că, într-un sens superior, o presupune. A scrie, declara Jean Grenier, înseamnă a-ți ordona obsesiile. Pictura cere, bineînțeles, și ea un efort similar, iar arta clasică începe acolo unde dezordinea ia sfîrșit.

Așadar, de ce i-am reproșa acestui mare iubitor de claritate plăcerea cu care tinde spre o armonie rațională, chiar dacă ea este uneori cam rece ? Antichitatea la care face aluzie el împrumută și peisajului virtuțile sale. Și aceasta nu se rezumă la faptul că arborii au tendința să devină coloane, iar personajele statui. În fond, Poussin reia în pictură ceea ce grecii au experimentat pe Acropole. El vrea să realizeze o perfecțiune care să ni se pară atît de simplă încît putem trece prin dreptul ei fără să-i mai sesizăm frumusețea. Trebuie, probabil, să înțelegem în mod profund acest lucru pentru a înțelege fascinația reală a clasicului.

Există, desigur, chiar un curaj al monotoniei care merită să fie invidiat. Țărmul Ithacăi e foarte aproape în clipa cînd acest curaj ne călăuzește spre ceea ce e statornic și durabil. Căci privind din același punct cum răsare soarele nu înseamnă că văd acest eveniment zilnic în același fel. În fiecare dimineață el este un miracol nou. Și, de fapt, în fiecare dimineață el mă ajută să văd mai bine ceea ce îmi aparține ca adevăr. Altfel, ar fi suficient să vizităm muzeele unde triumfă marii clasici...

OCTAVIAN PALER ■

Cronica etajului

Municipala de pictură și sculptură

Sala Dalles are, precum se știe, parter și etaj. Tradiția acestei săli trimite pe panourile de la etaj opera debutanților, lucrările pe care, dintr-un motiv sau altul, juriile se sfiesc să le respingă, creația unor artiști interesanți, dar izolați de obște, producția neprihănită a unor meșteri fără darul cel scump al bucuriei și al suferinței bogate, compozițiile dificile ori numai mici, prea mici pentru a sta în competiție cu marile pînze de la parter. În fine, o seamă de picturi și sculpturi ce omagiază geniul cutărui contemporan sau farmecul cutărei mișcări și a căror manieră lasă întotdeauna prilej de vrajbă și de exaltare, în egală măsură. Cronicarii marilor manifestări de la Dalles trec, indeobște, în grabă prin fața lucrărilor îngrămădite sus deși, la drept vorbind, aici e multă viață și mișcare multă, deși abia aici se vede truda tinerilor absolvenți de arte plastice, deși meseria de cronicar te obligă să numești valoarea, indiferent unde se află, la parter sau la etaj, pe simezele dedicate unor venerabili ori în colțurile umbroase ale sălii de expoziții. Se scrie, mai întotdeauna, cronica parterului. Ar fi de-a dreptul pasionantă o cronică fără prejudecăți a spațiilor de sus, la fel un comentariu al celor cîtorva zeci de tablouri puse cam viclean pe lîngă și pe sub scări. Este drept, o galerie are pereți care avantajează și pereți care ascund calitatea, locuri de protocol și locuri modeste. Este neîndoios că opera bună sfințește orice loc dar, la fel ca în viață, se întîmplă adesea ca opera aceasta să nu apuce să sfințească nimic, fiindcă lumea e tot mai repezită și pictura tot mai multă. Puțini au vreme să stăruie în cercetarea seminției de adevăr adevărat, puțini se pricep să treacă peste ordinea hotărîtă de jurii și să aleagă, de la parter ca și de la etaj, cu niște criterii complexe și cuprinzătoare, sensibile la noutatea reală, aplecate spre lucrul cu durată într-însul, pictura și sculptura ce pot interesa istoria artei noastre de azi. Avînd „locul" asigurat la parter, acolo un loc la vedere pare a fi și un criteriu de valoare, mulți artiști cu nume bun prezintă operă mediocră, producții circumstanțiale, afișe supradimensionate, numite cu multă exagerare picturi. Luptînd pentru un loc, fie el sus, fie pe scară, mulți artiști își trădează substanța cea mai aleasă a talentului lor și fac totul ca să impresioneze, să îndrepte simpatia juriului spre ei, să încline odată balanța șansei și spre opera ce-o semnează. Vedem astfel cum, de la un an la altul, unii pictori și sculptori își prefac complet metoda, devin din autori de naturi statice de factură postimpresionistă autori de compoziții istorice constructiviste, din realiști devin pararealiști, din autori de gen, tribunii unor cauze publice. În Municipala '76, deschisă în decembrie la Dalles, se găsesc la etajul sălii destule lucrări de valoare, opera unor oameni care arată o ambițioasă consecvență în gîndire, o seamă de tineri peste numele cărora nu ne este îngăduit să trecem. Să încuviințeze, dară, artiștii de la parter, citați cu mare stimă în toate cronicile expozițiilor de la Dalles, să notăm, de astă dată, numele celor care fac interesul particular al etajului : Ilie Pavel, Vlad Florescu, Mihai Horea, Paul Gherasim, Nicolae Krasovski, Sorin Dumitrescu, Doru Rotaru, Csaba Zemleny, Vladimir Zamfirescu, Cornel Antonescu, Ion Iancuț, Horia Roșca, Tiberiu Bențe, Ion Pomponiu, Ion Grigorescu.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica filmului

Tufă de Veneția

Ce poți spune după ce ai văzut un astfel de film ?! Că ai văzut o peliculă care te-a lăsat interzis, ar fi calea cea mai comodă cu putință : să-l treci pur și simplu cu vederea, nu se poate ; să mergi pe formula „cu toate aceste calități evidente, filmul e slab construit", etc., etc. ar dovedi, cel puțin lașitate, dacă nu degringoladă profesională — sau mai știe cine ce interese subterane față de unul sau altul dintre creatorii filmului românesc contemporan. Filmul se anunță o **comedie în zigzag**, lumea dă buzna în sălile de cinematograf, convinsă că va asista la un imens hohot de rîs, și iese buimacă și derutată ca după un imens — și mai ales inutil — căscat!...

Și cum să nu fie astfel ?! Toma Caragiu, Marin Moraru, Amza Pellea, Dem Rădulescu, George Mihăiță, Florin Piersic, Octavian Cotescu, Vasilica Tastaman, Marcel Anghelescu, Virgil Ogășanu, Stela Popescu și etc., etc. — poți să înnebunești de-a dreptul cu o astfel de distribuție, practic nici un mare actor de-al nostru de gen nu a fost lăsat pe din afară, cum să nu dai buzna ?

Nu intenționăm să analizăm acum cît de greu sau cît de ușor acceptă interpreții noștri un rol sau altul, ceea ce este însă simptomatic aici, în cazul „Tufei de Veneția", este că acești **foarte mari actori de film** au fost puși de regizorul Petre Bokor, sosit proaspăt de pe platourile televiziunii, să „joace" pe un scenariu de Valentin Silvestru și același Petre Bokor a realizat, în principal, după cîteva schițe umoristice ale primului, puse **cap la cap**, filmate însă **fără**, și mai ales dovedind un prost-gust revoltător, o crasă lipsă de respect față de publicul nostru, față de bunul său simț și, de ce nu ?, față de banii acestui public, adică de banii noștri.

Personajele par coborîte dintr-un soi de panopticum (să fim bine înțeleși — nu dintr-un, posibil, **grotesc**, asta ar fi încă bine ! — ci din genul acela de spectacol de bîlci de tristă amintire, cu „intrarea interzisă celor sub 15 ani"). Umorul — umorul acela promis, și eventual existent în proza satirică a lui V. Silvestru — aici, în film, capătă tonalitățile unei astfel de subtilități, încît devine, practic, insesizabil. Maniera „film în film" (folosită aici în mod inexplicabil, absolut fără nici o logică) nu face altceva decît să-l pună pe Ogășanu în situații cel puțin penibile. Din tot acest amalgam care se vrea — știu și eu? — film „scheci", film „sertar" (n-ar fi exclus să fie vorba de o antologie „western", parcă mai poți să știi ?!), din tot acest film, repet, nu rămîi decît cu regretul că o distribuție **de revelion** este folosită penibil, în situații penibile, cu explicații penibile — dar în intenția certă, vezi Doamne, cel puțin așa afirmînd autorii în finalul proiecției, „de a critica prostia, servilismul, nepotismul... etc., etc. (aici urmînd alte asemenea „isme")... tembelismul !"

...Oare, chiar așa să fie ?!

HORIA PĂTRAȘCU ■

Scenă din spectacolul „Spre stele" de Leonid Andreev, la Teatrul de stat din Oradea.

niceşti în sus. Le vorbi despre fiinile lunare şi pentru că tot se afla la ceasornice le povesti cîte ceva şi despre ornicele anaforice, de iarnă cu toate semnele Zodiacului care ar mai fi şi spus fiecăruia soarta. Mai avea ceva de adăugat şi despre morile de apă de pe Dîmboviţa, pe care trebuia să le modernizeze după cele mai noi cerinţe, cît despre înfrumuseţarea oraşului, Bucurescii fără neşte orgi hidraulice nu se puteau gîndi de aici înainte.

— Dar ce legătură au toate astea cu Săptămâna nebunilor ? întrebase cu un aer linguşitor acum Vasilică Ghica.

— Au, că vreau să fac o petrecere ca la Urbino, ori aţi trăit în pădure sau la stînă de nu ştiţi ce jocuri se fac acolo ?

— Ba, cum nu ? se jigni ţigănosul, că nu suntem nici noi slătari...

— Păi atunci, nu pricepeţi ? Va trebui să fie ceva nemaivăzut, să stea lumea cu gura căscată...

Şi le vorbi despre cilindri de bronz cu fundul mobil pe care avea să-i aşeze în faţa Palatului Măriei Sale pe cheltuială proprie şi despre delfinii cu lanţuri, despre clopotul cufundat în apă, despre canalele orgii tetracordice sau hexacordice, or să vadă ei geometrii şi arhitecţii, inginerii şi lucrătorii pe care i-a şi tocmit la Italia şi care sunt pe drum încoace.

Ionică Greceanu şi cu Vasilică Ghica erau terminaţi. Băură lichiorurile care mai rău îi treziseră şi dădeau semne de nerăbdare. Afară se iscase o noapte rece, senină, cu stele mari şi pe ulie se auzea tăietura săniilor pe ghiaţă.

— Păi noi ne-am duce, zisese Bot de Iepure, tu ce spui, Ionică ?

— Am merge că mai avem treabă, ca fiecare, o să te căutăm, nu uita însă a face heretisirea că Principele nu suferă aşa ceva...

— De ce nu mai staţi, taman acum, cînd voiam să vă mai arăt ce vreau să ridic aici, pe locul vechilor case bătrîneşti ? Că am comandat marmoră de Preconezia, ori nu ştiţi cum arată marmora de Preconezia ?

Pînă să-i răspundă, aceia erau afară în frig şi se uitau unul la celălalt ca şi cînd l-ar fi văzut pe dracul...

*

După un mai vechi obicei, Hrisant Hrisoscelu îşi scutea o neplăcere, renunţînd la o alta. Gîndul de a merge să facă heretisirea la Principe îi producea o greaţă fără sfîrşit. Cît lipsise din ţară se întîmplaseră lucruri grozave : Caragea fugise la Italia, pe acest Domnitor nou îl ştia din auzite, avea curtea lui, boerii lui în rang, ce să caute între ei ? S-ar fi uitat la el ca la o oaie rîioasă, crezînd că vrea să-i surpe şi să le ia locul, ori vremea sa trecuse, o ştia mai bine decît oricine. Acum se purtau alte caftane, mai bine să stea la pămînt, să o facă pe dogitul, să-i sperie puţin cu bogăţia sa închipuită. Cîteva daruri trimise cu scuze că nu se află în cea mai bună sănătate şi cu cumpărarea cîtorva demnitari şi totul ar fi mers cu mult mai bine, dar la o socoteală subţire ieşeau destui. Plăteai unuia, nu puteai să-i laşi pe ceilalţi : aflau cămăraşii, aflau grămăticii, vătafii, ispravnicii, economul, divictarul, spiţerul Curţii şi ăsta mai dădea un praf Domnitorului, dimineaţa cînd se scula cu faţa la cearşaf şi-i mai turna în urechi vreo vorbă-două, nu era bine să-l uiţi, afla cuparul şi la vreo masă bogată. cînd turna vinul cel negru, apuca de zicea şi el ceva, dar hirurgul, pe ăsta puteai să-l uiţi ? Lucrurile se încurcau, punea pe hîrtie ieşeau destui : pe cafegi-başa puteai a-l lăsare ? Dar pe berber-başa de-l bărbierea în fiecare dimineaţă ? Îl apuca ameţeala, aşa că trecea la vechiul minavet şi s-apuca să învîrtească manivela să nu se mai gîndească la cîte belele se legau de întoarcerea asta. Pe la uşi, logotetul dădea tîrcoale cu anatefterele în care se aflau cifre încurcate ce atît îl oboseau pe Hrisant Hrisoscelu. Dar nici să te faci că nu-ţi pasă nu se putea, pentru că asta însemna ruina, praful. Şi aşa îi încăera ca să-i afle : care vătăjel nu se vedea în locul logotetului, tăind el şi spînzurînd şi acesta parcă scăpa averea mişcătoare şi nemişcătoare a boerului de sub priviri ? Ce era mort, ce-i luase Dumnezeu minţile ? Aşa că într-o dimineaţă, cînd, pentru a zecea oară îşi spunea trăgînd din ciubuc că ar fi fost vremea să se înfăţoşeze la curte, ca să scuze oricum faţă de el însuşi pentru tenea ce-l cuprinsese îl chemă pe Caliarh cu registrele, ceru cahfele şi spuse celorlalte slugi să nu primească pe nimeni, ori de unde ar veni că are treabă.

Afară ningea de rupea pămîntul, se îngropaseră Bucurescii sub un strat de omăt de un metru şi încă mai că nu se terminase. Cerul sur şi jos acoperise uliţele şi casele parcă fuseseră mistuite de un incendiu alb şi mut din care ţîşneau fumuri rare cese turteau iute şi se risipeau prin curţile acoperite. Se svonea că la bariere se arătaseră lupii gata să intre pe podurile nedesfundate şi să năvălească prin ogrăzi. Rar băteau clopote la Caimata, ori la biserica Sfîntul Ion Piaţă, ctitoria lui Ioniţă Croitorul.

În halat, Hrisant Hrisoscelu trăgea din tabacul de Ianina, adus de negustorii striini din bezestemuri şi vîndut celor agonisiţi şi cu dare de mînă şi se gîndea la povestea lui Ghinea Ţucalas, grecul, poreclit şi Olariul, lăcătar la Rumelia, de unde şi porecla Ţucala care, ajuns Vistiar mare, se lăuda că scrie toată socoteala ţării pe o unghie şi măsura cu cotul în toate părţile şi nu găsea un om cu boaşe ca el. Aşa i-ar fi trebuit un logotet ! Acela ce desfăcea foile în faţa lui, Caliarh părea moale şi bun de tras pe sfoară, dacă voia să fie ruinat nu avea decît să nu-l schimbe. Şi aşa se alese praful de toate, nici logotetul nu-şi dădea bine seama de asta. Numai de nu ar vorbi livonianul, să spună ce risipise el pe acolo, prin părţile pe unde fusese...

I se făcuse a mînca halviţă, aşa că clătină clopoţelul de pe măsura încastrată cu sidef şi cînd se ivi Sultana sau cum i-o mai fi zicînd, îi poronci să caute prin cămări şi să-i aducă ce pohtea. Ţinea în mîini neşte mătănii pe care le tot pipăia fără nici un gînd. Ce vremuri, ce vremuri... alt dată nu avea grijile de acum. Se culca la trei noaptea şi se scula la zece, slujbă, pe la cancelaria domnească, de ochii lumii, de la unsprezece la patru, cînd se întindea masa. După care îşi făcea somnul cel mic, aţipelul, pînă la şapte, cînd începea viaţa : ori se apuca să joace **nuci** sau **iasic**, ori **tura**, dacă nu făceau **o para la cinci** şi **stos** pe despuiate cu alde Pantazoglu sau Kostaki Kiriazi, ajutaţi de nelipsiţii Ionică Greceanu şi Vasilică Ghica ce vor fi umplut Bucurescii de svonuri. Era vremea dantului cu cele mulieri libere ca Neranţula Mavrodin, ce nu se măritase pe atunci, cu Bella Cantacuzen şi Elisafta Cupărescu, parcă Păuna Filipescu ce păzea, că nice ea nu era uşă de biserică şi, Doamne, ce mai chefuri trăgeau cu toţi pe la mînăstiri după ce înhămau şase poştalioni la caretă şi duşi erau, pe la Căldăruşani, pe la Strîmba, de nu-i ştia nici dracul şi cum se mai despuiau de era vara şi bătea uşor Băltăreţul cu mirosul lui de nămol şi ele, curvele de rang, o făceau pe naiadele şi îşi arătau toate cele în lumina soarelui şi erau atît de tinere, abia le îmboboceşră ţîţele, cînd le vedeai în saloane nici nu ridicau ochii de sub evantalii, ziceai că sunt sfinte, dar cînd apucau, nechezau ca iepele în călduri şi erau frumoase, înalte, bine zidite şi cum mai alergau prin ierburi cu părul lor ca mierea, curgînd pe spetele puternice, toate logodite, toate duse pe urmă la biserică cu popă, cum cerea ighemoniconul şi, după aceea, scăpînd ca din cuşcă după amanţi, atunci cînd bărbaţii apucau la chefuri pe la moşii ori la vînătorile de la Scroviştea.

Logotetul îşi spunea litania lui, vorbind greceşte şi arătînd neşte coloane cu cifre. Ştia el, Hrisant Hrisoscelu că pielea de capră a ajuns o nemica, 9 bani una, şi că pe pielea boului nu luase anul trecut decît 45 de parale ? Vaca, vacă, se vindea cu 30 de creiţari, iar mielul scăzuse la 6 bani şi atunci ce se mai mira lumea că boerii scapătă şi că vătafii nici nu ai cu ce-i plăti ? Unde mai pui rînduielile de vamă, taxele la zalhanale, intrarea la bîlciuri dacă te duceai să vinzi vitele pe barba ta, catachrisisul vameşilor şi luarea nedreaptă ? Vremuri grele, ofta acela şi el iar îşi amintea de Herula Lucrezia Vimercatti cum venea în gondolă după ce îi pîndea de la o fereastră, de sus, sosirea pe canal cîte patru ceasuri nenorocite şi îi vedea părul acela roşu şi silueta înaltă pe sub umbra podurilor. Uneori pe la amiază cînd Veneţia somnola şi se auzea marea retrăgîndu-se spre larg uscată parcă de vînturile africane rătăcite în oraş şi de pe faţada vechilor palate cădeau bucăţi de tencuială la roaderea timpului, o, acele după amieze leneşe, încărcate de miresme putrede de peşte stricat şi de mirodenii strecurate pe sub portalurile afumate, îi asculta paşii grăbiţi pe îngusta scară şi o pîndea cu uşa deschisă. Ea sosea grăbită şi înspăimîntată, ascultînd dacă în urma-i se închideau grelele porţi cu lacăte şi omul nevăzut ce-i păzea se aşeza pe pontonul de piatră pe care jucau valurile cînd apele lagunei creşteau. Şi o rupea atunci, despuind-o cu grabă, cu o frenezie a mîinilor ce nu mai puteau fi stăpînite şi ea ţipa, şi-l muşca de ureche, şi-l însîngera. Dragostea lor era ca o luptă, nu avea nimic gingaş, voiau amîndoi parcă să se distrugă. Din carnea acelei femei ieşeau atunci neşte ventuze şi Herula Lucrezia devenea o mare caracatiţă lacomă şi avea o mie de braţe şi-l sugruma sub trupul ei mare şi-l tăvălea pe covoarele de Smirna. Cînd se însera afară şi prin ferestrele deschise se auzeau strigătele gondolierilor şi chitarozii sbîrnîind coardele într-un cor unanim, ea pleca grăbită, terorizată de ce avea să i se întîmple.

— Şi tu te duci ? Acum ? o întreba, mereu la fel.

— Eşti nebun, nu vezi că afară s-a întunecat ?

Sub cerul verde al Veneţiei sburau nişte porumbei de parcă soarele i-ar fi ars în acel ultim pîrjol al serii. Zidurile vechi miroseau a praf şi un frig subţire lua locul zăpuşelii de peste zi, briza mării avea un gust sărat, intens şi femeia se grăbea să-şi încopcieze rochiile de atlas de culoarea cărămidei, aduse de la Damasc sau din putredul Cairo. Şi se auzeau lănţugurile şi paftalele lovindu-se uşor şi un parfum insinuant rămînea în acea înaltă încăpere cu oglinzi obosite în care intrase o rîie coclită şi el o privea încă o dată lacom de parcă nu o mai văzuse de un secol. Avea un chip grecesc şi ochii minunaţi în care murea amurgul, cu tot acel vaiet unanim de dragoste din jur, cu rotirea năucă a porumbeilor deasupra lui San Marc, şi cretinul ăsta de Caliarh care-i spunea că preţul jimblei crescuse la 5 parale pentru o jumătate de oca, iar boerii încă nu stabiliseră nartul băcanilor şi aceia luau pielea de pe cumpărători ! Ştia el, boer Hrisant Hrisoscelu că măcelarii fuseseră puşi sub o epistasie specială ? Nu ştia, de unde să ştie ? Aflase că Aretino Costa Petru fusese prins cu un adevărat monopol ascuns de carne şi-aveau să-l vîre la gros pentru că domnitorul nu se juca cînd era vorba să fie tras pe sfoară ? Acuş mare brînză nu făcuse el, dar pentru a-şi spori veniturile, domnitorul limitase numărul butucilor la 15 de fiecare măcelărie şi numai consulii streini mai aveau dreptul de a ţine scaune proprii întru săturarea lor şi-alor lor. Toate în numele norodului, ziceau pitacele, ce nu trebuia să sufere discolie şi scumpete la cumpărătoarea hranei sale. Nice brutarii nu trebuiau să cerce pagubă, aşa încît se făcuse şi pentru ei cîte ceva.

Caliarh era plicticos ca liturghia. Nu-l mai asculta. „Acum trebue că trăieşte chiar cu vărul său, cu Cristo Hrisoverghi, dacă n-o fi trăit şi înainte, că era rea de muscă, îi trebuiau trei bărbaţi, nu unul şi, cînd aflase că scăpătase, se uitase la el ca la o balegă, pe neaşteptate îngheţase ca un sloi de ghiaţă. Desigur acela îi spusese că e pe dric şi-atunci ce să mai caute în palatul Caragua unde, dacă Hrisoscelu ar mai fi întîrziat, ar fi apărut creditorii şi negustorii de mătăsării, neplătiţi ce erau obişnuiţi cu faliţii de teapa lui. Fără un cuvînt, fără o explicaţie, îl privise ca atunci cînd îl văzuse pentru întîia oară şi el încercase s-o convingă să mai stea un ceas sau două de vorbă, dar ea se mirase cu ochii aceia goi în care nu mai era nici o lumină. „Adică de ce să ne mai vedem încă o dată ? Nu ne-am spus tot ce ne puteam spune ?". Şi cu asta, totul se terminase. Nici o vorbă de rămas bun, nici o explicaţie. Ca şi cînd l-ar fi aruncat la gunoi ca pe o rufă murdară, nimic nu se mai alesese din acele cuvinte ce sburaseră între pereţii palatului Caragua, nimic din sărutările nebune cu care-i sfîşia gura, totul fusese încheiat brusc, fără nici un cuvînt.

Logotetul Caliarh vorbea de contractele de carne ce începeau de Paşti şi se terminau la anul viitor, spunea preţul cărnii de rîmător la preţul zilei şi el nu înţelegea nimic, îi explica răbdător şi celălalt se prefăcea a pricepe ponturile pline de învăţături din organizarea epistasiei cărnii. Domnitorul stabilise precis dispoziţiunile articolului 18, unde se poate ceti că, ispravnicul de Curte sau becerul palatului să nu fie volnic a ridica carne de la vreun scaun fără de teşcherea cu arătarea sumei de carne ce era să se ia, dar cine ţinea seama de asta, el, ca administrator trebuia să ungă osiile pentru că altfel rămînea cu carnea nevîndută şi i-ar fi făcut pagubă boerului Hrisant Hrisoscelu, ori de ce-l plătea ? Ca să nu se întîmple una ca asta ! Dacă nu ştia, trebuia să afle şi să tragă unele învăţături. Cei ce veneau să cumpere ar fi trebuit să dea toţi banii deplin, dar ce, o făceau ? Că n-o făceau...

În odăi ardea molcom mangalul pe la feresti şi în sobe se auzeau grămezile de tăciuni prăbuşindu-se. Afară nu se mai termina cu tihna ninsorii, ce nu bătea vîntul, nu vuia nimic, cădea numai omătul de parcă s-ar fi vărsat toate magaziile cerului peste Bucureşti. Ciorile dădeau roata deasupra pieţii de la Curtea Arsă şi amarnic mai croncăneau. „Iarnă boghetă", cum spuneau bătrînii. Cel puţin aşa avea motiv că n-a putut ieşi din odăi ca să facă heretisirea şi Principele va înţelege, dacă nu era şi el plecat pe undeva. Cît îi priveşte pe Ionică Greceanu şi pe Vasilică Ghica, aceia nu se mai arătaseră, probabil că zăceau beţi de invidie prin crame, povestind celor ce i-ar fi ascultat cît de bogat era el şi cum venise cu sacul plin ca să umple oraşul de bine.

Logodetul nu terminase. Se înmulţiseră angariile, spunea, pe unii i-ar fi scutit Vodă de fumărit, de ierbărit, ar fi dat, pe de altă parte, monopul scaunelor unor mînăstiri ce numai treabă pentru cinstite feţe bisericeşti nu era. În dulcele Paştelui or să vadă ei cu toţii la scumpirea cărnii de berbec pe unde or să scoată cămaşa, dacă la toate astea mai adăugai că se aridicase preţul şi la lumînările de seu, făcîndu-se 54 de parale ocaua şi că se prohibă esportarea de lumînări în Ardeal şi la serhaturi, ori facerea de săpun şi or să vadă ei pe dracu', cei ce de aici îşi scoteau cîştigurile. Unde mai pui că se dăduse pitac ca fieştecare să ardă noaptea numărul cuvenit de astfel de lumînări în felinarele aşezate din 7 în 7 metri şi asta costa, că numărul nopţilor nu se micşora, tot atîtea erau într-un an, nu mai puţine. El, Hrisant Hrisoscelu, de unde să ştie că fusese în striinătăţi şi nu aflase despre fratele nazirului Casei Podurilor care scumpise grija pavelelor ce ei, cu toţii, trebuiau să le plătească. La Cutia Milelor crescuse de asemenea darea de ajutorinţă ; dacă intrai în Bucuresci, trebuia să plăteşti o taxă, dacă ieşeai — alta, ori nu băgase domnia sa de seamă la bariere cînd sosise că vizitiul avea parale potrivite prin buzunări ca să nu mai piardă vremea şi le acoperise din alergătura cailor. Pe urmă logotetul trecu la socoteala arendei ocnelor de le mai avea. Aici socoteala era tare încurcată şi dacă ar mai fi avut răbdare ar fi venit cu alte acturi mai desluşite, acum încă nu erau bine întocmite. Hrisant Hrisoscelu făcuse un semn cu mîna că acela, Caliarh, putea să treacă peste asta şi cînd o mai avea el vreme o să se socotească la bani mărunţi. Mai prost era că se publicuise pitacul pentru întocmirea caftanelor pe care logotetul i-l citi cuvînt cu cuvînt.

„Cinstiţilor şi credincioşi dumne voastre boerilor veliţi ai Divanului Domniei Mele, fiindcă între alte iraturi ale Cutiei Milosteniei, care prin crisoave domnesci se află întocmite este întocmit şi de la cei ce îmbrac domnescile noastre caftane cu cinuri de boeri după starea boerilor, de la cel dintîi pînă la cel mai mic, dar văzîndu-se că în această întocmire nu se osebesc cei ce se orînduiesc într-acele cinuri de boerii halea, carii au şi venituri, de cei ce îmbracă caftane de boerii paialîcuri, de aceea poroncim dumne voastră ca, adunîndu-vă la un loc să faceţi chibzuire pentru aceasta şi să arătaţi Domniei Mele mijlocul îndreptării în ce chip veţi găsi cu cale ca teorisindu-se de către Domnia Mea, să dăm nizamul îndreptării. Toeco pisah gospod..."

— Mare sărăcie trebuie să fie în punga domnească de se fac astfel de legi, zisese beizadea Hrisant Hrisoscelu ce numai cu o ureche ascultase, dar băgase la cap totul.

— Numai asta să fie şi ar fi deajuns, dar au sporit taxa cununiilor şi anume 20 de taleri de fieştecare boer mare, 10 taleri de boer de-al doilea şi 5 taleri de cei de-a treia mînă şi de la neguţitori cîte un taler de la cununia de ţăran din oraş. Vornicia Obştirilor e în deficit...

— Nici să te mai însori nu e o pricopseală, glumi Hrisant Hrisoscelu, înţelegînd că era şi mai sărac decît bănuise pentru că toate aceste ştiri şi cifre nu făceau altceva decît să-l umple de groază.

Logotetul îi mai ceti un act al Domnitorului ca lui să-i intre bine în cap pe ce tărîm se află şi să se gîndească la măsurile ce trebuiau oricum luate. Era o scrisoare către Prea Sfinţia Sa Mitropolitul pe care logotetul o sfeterisise de la un sfînt părinte ca să i-o arate boerului său. Acea scrisoare a Vel Logofătului Curţii suna cam aşa : „Prea sfinţia Ta, Părinte Mitropolit, iubitori de Dumnezeul Părinţilor Episcopi şi dumneata Banule Costandine Filipescule şi dumneata Vel vornice de Ţara de Sus, Radule Golescule, fiindcă după pericrghia ce am făcut Domnia Mea asura iraturile de cîteşi patru cutii, însă a milosteniilor, a orfanotrofiei, a şcoalelor şi a cişmelelor vedem că nu sunt destoinice de a întîmpina cheltuielile lor, de aceea poruncim ca adunîndu-vă la un loc să paratirisiţi cu luare aminte iraturile mai sus numitelor cutii, chibzuind ce adaos s-ar putea face la aceste iraturi ? precum nădăjduim că se va putea găsi (făr de a se supăra însă vreun venit al domneştei noastre Visterii) şi să arătaţi Domniei Mele prin anafora cu zapciu vătaf de Divan..."

— Prin cine se percepe această dare ? întrebase Hrisant Hrisoscelu.

— Prin episcopi.

Înţelegea, dar nu comentă că vorbele iute ajungeau în urechile Principelui şi nu avea el chef să calce în strâchini abia venit în Bucuresci.

Bucuriile nu se opreau aici : de la

(Continuare în pag. 26)

(Urmare din pag. 25)

pieile de iepure ce se esportau se luau 6 bani de fiecare, ca să nu mai vorbim de cei 45 de bani ce trebuiau plătiți la fiece șoc de sticlă importată, la postav se taxau 6 bani, la cărțile date de visterie negustorilor cîte un taler. În ce-l privea pe el, boer Hrisant Hrisoscelu ce nu era boer halea, ci paia, adică fără funcție, *ad honorem*, el nu trebuia să plătească caftanul decît la jumătate. Se scumpiseră și taxele la vînzările de imobile, un condei important intra la Vornicie și de la vitele de pripas, de la scosul buților din pivnițe și descărcatul lor în magasii. Unde mai pui zeciuiala la cărămizile, la olanele și nisipul intrate în oraș, unde dregerea și curățirea podurilor pentru care trebuia plătit, că trebuia plătit și aerul. Taxa pentru dulgheri, *însă holtei și oameni cu meșteșug ce știau totul din mica lor copilărie* era darea anuală a o sută de podine bune și treizeci de urși, totul pentru întreținerea schepsisului podurilor din oraș. Cît privește Calea domnească a Mogoșoaiei, pentru ea se făcuse cuviincioasa silință a înnoirii, ce înghițise peste una sută mii de taleri și dacă măria sa avea răbdare să-l asculte, el, logotetul Caliarh i-ar spune că în anul trecut, pe Martie, pentru facerea Podului Tîrgului de afară se recursese la o dare straordinară impusă tuturor orășenilor cîți aveau case și prăvălii sau țineau odăi la mînăstiri și hanuri, adică : neamuri, mazili, postelnici, cumpănași, ruptași, străini, preoți, diaconi, scutelnici, poslușnici, slujitori și sudiți, toți de obște ca să dea ajutor la facerea acelui pod, de la taleri 5, pînă la taleri 3, după starea fieșcăruia. Asemenea se percepuseră 8 000 de taleri de la negustorii de la Curtea Veche ca să se facă din nou podul de la poarta din sus pînă la poarta din jos, cu șanțul, o multime de parale, comentase logotetul.

Hrisant Hrisoscelu mîncase de mult halvița adusă de Sultana, roaba țigancă, și ninsoarea de afară și vocea egală, moale a lui Caliarh îi făceau somn. „Dacă o ține așa pînă-n seară nu mai ieșim iarna asta din casă și doar voiam să vîr groaza în lume, arătîndu-mi *carozza*", gîndea Hrisant, privind prin perdelele dese, afară. Aridică iar clopoțelul de argint ce suna cristalin prin încăperi și ceru cahfele. „Ori nu bei, logotete ?" Acela bea, că i se uscase cerul gurii, ar fi luat și o dulceață de caise verzi dacă ar fi știut gîndul stăpînului, dar el avea alte dichisuri.

Cît se mai odihniră de la aprigele lor socoteli, logotetul îi mai povesti cum i-au certat cu bătaia Măria sa Principele pe cei ce nu făcuseră lucrurile de trebuință cu ocasiunea tristă a ciumei mici, ce se ivise din cauza murdalîcului și pentru că aceia nu făcuseră din partea lor cuviincioasa curățenie și pază, metaharisindu-și neguțitoria lor făr'de nici o sfială și mai întreținînd boala.

— Îi bătea la falangă și-i ținea prin grosuri, dar care cum scăpa tot la treburile lor spurcate apucau, noroc că s-a îndurat Dumnezeu de nu ne-a luat atunci pe toți. Că fugeau care cum vedea cu ochii ori pe la moșii, ori pe la mînăstiri, în paza Domnului... De unde multe pitacuri luminate pentru întreținerea curățeniei pe poduri și cerința ca nimenea să nu mai arunce lături ori gunoaie sub ele, ce aceia ce nu înțelegeau o să vadă pe dracu'. Pe podul Mogoșoaiei știa măria sa, Hrisant Hrisoscelu, că se puseseră 16 care cu boi și tîrnuri pentru măturat și lopeți, fiind bună rîvnă a Înălțimii Sale Principelui ce este asupra lucrurilor de folos, legați de Casa Podurilor cu oamenii lor și fac gătirea materiei pentru a fi curat în tot timpul acel pod ? Unii făcuseră apelații, dar amenzile nu fuseseră iertate pentru cei necuviosi cu cerințele domnitorului, pricinuind putoare, că acuș și seara puneau în lucrare lumînările pentru a se vedea podurile și ce fac acei netrebnici pe ele, întrucît noaptea erau păzite cu felinare.

Caliarh clefăia o bucată de halviță adusă de roaba Rafira, ori cum o chema și aștepta să se răcească cahfeaua. Hrisant Hrisoscelu îl lăsă să se spovedească mai departe. Gîndurile lui sburau în urmă, la otrăvita Veneție, la Veneția anacronică și la ziua daurită cînd, lîngă fîntîna Santa Maria Della Salute, o zărise pentru prima oară pe Lucrezia Herula Vimercatti, cu părul ei tizianesc, căzînd greu pe umerii îmbrăcați într-o rochie de culoarea lămîii și în ochii aceia uimiți își zărise moartea, oglindită într-o scurtă strălucire a soarelui de amiază, ostenit, ce pogora peste oraș. Trecuse cu un mers leneș de curvană regală, numai brățări și amînare, zăngănind din acele metale. Era ziua logodirii Dogelui cu marea, cînd orgoliosul oraș scotea din toate pivnițele săracii și mizerii lui, amestecîndu-i cu nobilimea bolnavă și posacă în haine strălucitoare pentru a se bucura de atîta istorie. Piatră, aur și semeție sub amenințarea mării necruțătoare ce visa ironic atît de aproape, ușoara mare, cu cavernele ei lichide, cîntătoare, cu acele spume albe ce măturau piața Ducalelor. Într-o clipă, femeia aceea pe care nu mai știa de unde s-o ia se mistuise în mulțimea înghesuită spre scările unei biserici. Sunetele purificatoare ale bronzului din clopotele venețiene dădeau svon vesel că e ziua fericirilor și el se simțise deodată pierdut, înghițit de această mulțime strivitoare care-i furase ființa pe care trebuia s-o găsească cu orice preț. Umblase nebun pînă la Zanipolo, străbătuse podurile, gîfîind, părîndu-i-se că vede părul acela roșcat de flăcări, dar nu era adevărat, în biserica Frari intrase turbat, urînd lumina întunecată a zidurilor ce-i ascundea detaliile și cînd își dăduse seama că nu era acolo, ieșise afară plîngînd de furie. Cu cît timpul se scurgea și n-o regăsea, șansele lui de a o cunoaște se micșorau. Putea fi o streină și sigur că era o streină, numai în trecere prin oraș, pe care cine știe cine o putea duce, cine știe unde, pentru totdeauna și asta nu se putea suporta. Dăduse un pumn de taleri cerșitorilor de pe treptele mîncate de vreme ale bisericii și-i rugase să-i spună dacă n-au văzut o femeie tînără și frumoasă cu părul roșu. „Trebuie să fie o evreică, fiică a bancherilor marani, zisese o babă fără dinți, dar ghetoul nu-i prea departe". „Nu e evreică", spusese Hrisant Hrisoscelu, are părul vopsit, știu eu cum se face treaba asta, a stors șofran peste adevăratul ei păr, numai acela lucește așa în lumina amurgului", și-i lăsase cu gura căscată. Florile aruncate pe canale în cinstea mării se fanau în lumina arzătoare a amiezii venețiene. Un miros funerar, vegetal umplea orașul de frică. Dincolo de perdelele misterioase trebue că-l pîndeau ochii divini ai streinei ce-l lăsa să se chinuie pentru că nu se poate să nu fi simțit acel fulger din inima lui tînără, nu se poate să n-o fi cutreerat și pe ea acea voluptate a dragostei cînd se naște într-o singură secundă, lungă și mortală. La dracu cu banchetul la care era invitat, puțin îi păsa de mutrele alea caraghioase, care se bucurau cum îl vedeau, așteptîndu-i darurile nesăbuite. Sub podul Rialto treceau bucentaurii încărcați de purpură și crini ai falșilor Dogi de o zi, ce aruncau mărgăritare, și ele false, lacomelor ape, simulînd vechile daruri ale veritabililor nobili ai trecutului. În lumea plină de oreficii nu o căuta decît pe femeia aceea și nu văzu în după-amiaza disperată decît igrasia Veneției, urcînd pe ziduri cînd orașul începu să se pustiască ostenit de atîtea jocuri, pîndind noaptea ce venea, luîndu-și un scurt răgaz pentru a reîncepe nebunia sa colectivă, vomitarea aceasta de femei, copii și bărbați, amestecați, înfrățiți măcar pentru trei zile. Apa grea și murdară a Veneției clipocea la picioarele lui, intrări oculte, păzite de felinare de fier forjat cu lămpile încă neaprinse așteptau cu porți deschise, dar prin ele nu se ivea acea femeie, nimic. Totul arăta ca o deslănțuire de prostime ce se înghesuie și nădușește grăbită că vremea trece și nu scoate tot ce se poate scoate din veselia tîmpă a acelor ceasuri. Treceau gondole cu baldachine galbene sub care ochiul lui lacom căuta să pătrundă, dar nu reușea și venea o noapte fără speranțe cînd totul avea să dispară sub hlamida neagră a cerului și Dumnezeu îi va răpi femeia pe care tot el i-o scosese în cale și fără de care nu mai putea trăi. Veneția, într-un amurg corupt de lumini șovăitoare, Veneția bolnavă, putredă, tremurînd în apele coclite pe care pluteau lumînări aprinse, lăsate la voia întîmplării, amintindu-le celor petrecăreți de delirul morții care pîndea prin marii vînători ai cerului. O boare bizantină plutea peste oraș, își amintise acele cuvinte frumoase spuse cu un prilej de Panaoit Codrika sau de Riga Velestinul cînd visau împreună la deșteptarea acelei cetăți de departe ce fusese spartă de puterea otomană. Ei îi spuseseră asta, ori Dumitrache Turnavitul, cel pe care-l vîndu-se din gelozie, veselul, nepăsătorul Dumitriță ce umbla cu Perdicarul după el, escrocul ce-l trimisese senin la Stambul să i se taie capul, neștiind să citească bine în stelele lui pe care le privea cu ocheanul. Prin ferestrele cercetate cu o foame neastîmpărată de a o afla pe femeie, zărise logiile oculte prin care treceau scurt fețele palide, nobiliare ale venețiencelor de neam mare, ce nu se amestecau cu gloata de jos, facle și blănuri orbitoare ce se arătau cît ai clipi o dată din ochi. Veneția confidențială, plină de cizeluri ce ascundea incunabile și mobilă rară, intrigi, cantonete și șoapte. Sunetul corgetiatorilor de noapte, pentru că venise noaptea și în el se implantase o disperare ce-l putea duce la moarte, fîlfîitul moale al tapiseriilor aruncate peste balcoane pe care le mișca vîntul ușor de seară, totul îi spunea că nu o va mai găsi niciodată. Un zid cu o grădină pictată, cu falsa sa perspectivă și cu păsări fabuloase ca la Pompei, și ele mințite de penelul unui pictor dement, goticul venețian deslănțuit pe ziduri și coliviile din bazar, pline de paseri adevărate, strigînd și ele fără motiv din cauza nopții asudate, încărcate de stranii lumini, de o rumegătoare noapte ce devora iluzii, parfumuri și năștea cancerul melanholiei în sufletul acestui tînăr sosit dintr-un Orient vag, dintr-un loc al tihnei și pravului, aiurit de toată rumoarea de voci și suspinuri din jur, acele strigăte guturale ale papagalilor din coliviile de aur pe care nu le fura nimeni deși erau puse la vedere, pentru că a fura în astfel de zile însemna să sărăcești acest oraș de obrazul lui fastuos în care și trapezele scurte de metal sunau și cîntau odată cu clopotele, cu apa, cu acea aură verde-aurie a nopții spulberate de focul artificiilor ce aruncau cununi și horbote de lumină între mare și istmul fără moarte către care rînjea marea, trimețînd mereu avertismente și măturînd piețele la cîte un val mai mare, fapt ce stîrnea țipete mici de femei speriate, și parcă tot acest tablou mișcător, încărcat de umbre, pîndit de moarte, ascunsă după o cortină sonoră, se ridica spre ceruri, furat de o dorință divină de a distruge toată acea frumusețe fără seamăn. Și cînd zorile se arătară peste ulițele pe care vîntul de dimineață căra confetti și serpentine de hîrtie, adică toate urmele măcinate ale acelei nopți de nebunie, putu să mai vadă plutind pe ape florile triste ale miercurei cenușii, ale zilei de luni pe care o aștepți cu spaimă și a vinerei fără speranțe, geraniul, risipite, mirosind a cimitir, trase spre maluri de sub bărcile în care dormeau cu vîslele abandonate gondolierii beți, florile cele mai triste de pe lume, florile atît de urîte ale dimineții...

Zăpadă

Cum sufli-n luminare
Frunza în pomi se stinge,
Cenușă fosnitoare
Sub pași și rece singe.

Cu ochii-n care încă
Culoarea verii-i vie
Și purpura adîncă
A toamnei se subție,

Vezi firea cum dezbracă
Culorile-i nebune
Și-n zdreanța ei săracă
Biet cerșetor rămîne.

O cumpănă secretă
Se-nclină către iarnă
Și timpul se repetă,
Clepsidra se răstoarnă...

La fel odinioară
Se inierna cuprinsul,
A nu știu cita oară
Pornea din ceruri ninsul,

Învăluind cu toarse
Din blăni polare, line,
Crengile-n crivăț arse
Și casele bătrîne.

Mă îmbătam cu-această
Lumină de zăpadă
Din înălțimea vastă
Continuind să cadă,

Continuind s-adie,
Să fulguie, să cearnă
Geroasa curăție
Ce se numește iarnă.

Cu fața-n sus în moale
Omăt, ca-n ierbi pe luncă,
Vedeam cum glaciale
Scintei văzduhu-aruncă

În trîmbe ce se-ncurcă
În goana-le, năuce,
Și cad parcă și urcă
Și-un iureș le tot duce;

Cum flori din flori desface
Înaltul alb din sine,
Cum cad ca din găoace
Albușuri cristaline

Din nori și se-nspumează
În viscolul rotirii
Și picură : fulg, rază
Pe streașina privirii.

Mi se topea pe gene
Un mic clăbuc de nour
Și nu știam c-alene
C-o lacrimă mă-nrour ;

Că lacrima ce-oi plînge
Și eu din vre-o pricină,
În nouri se va stringe
Cîndva ca să revină

Și ea sortită sigur
Spre-a nu fi pieritoare,
Ca dintr-o ploaie picur,
Ca fulg dintr-o ninsoare...

Și-așa privind spre-nalturi
Rotind în viscolire,
Copoiul nării-n salturi
Gonea și-mi da de știre

Că șiroind la vale
Mirosul de rășine
Peste întinderi pale
Ca o furtună vine,

O lacrimă el însuși
A cetinei, suavă,
Ce reascultă plînsu-și
Peste-a ninsorii pleavă,

O lacrimă de-olaltă
Cu mii și mii asemeni
Una cu ceealaltă —
Aerieni prunci gemeni,

Că nimeni nu mai știe
Care din dor născură,
Care din bucurie,
Din jale ori din ură !

Sunt toate într-această
Lumină de zăpadă
Din înălțimea vastă
Neîncetînd să cadă,

Neîncetînd s-adie,
Să fulguie, să cearnă
În albă curăție
A lumii cînd e iarnă.

Elegie

O, vechi prieteni, nu ne mai iubim !
Din dragostea adînc încețoșată,
Rămasă-n zări ca într-un niciodată,
Mai pîlpîie abia un rest infim,

Un muribund, aproape nefiresc
De îndîrjit în voia lui de-a ține
Deschis izvorul sacru de lumine
În inimile care îl jertfesc.

Mai e posibil oare un fior,
O dulce și nebună-nduioșare
În glaciala noastră nepăsare
Pentru trecutul timp tulburător,

Cînd întîlniți printr-un comun noroc
Și alb nimbați de-aceeași curăție
Am pus prieteniei chezășie
Al tinereții noastre vis de foc ?

O, vechi prieteni, nu ne mai iubim !
Ne dete vremea ale ei osînde
Și zodiile nu la fel de blînde
Ne fac să coborîm ori să suim,

Dar binele și răul ce ni-i dat
E-al fiecărui doar ? Așa ne poartă
Înstrăinată propria-ne soartă,
C-un ochi doar pentru sine-nlăcrimat ?

Neîmpliniți ori împliniți cu rost,
Orgolioși, modești, dar toți dînd vamă
Vremii ce faptele ne are-n seamă,
Și toți mai încercați de cum am fost ;

Nu ne-ntinați, căci am trecut prin veac,
Dar curățiți de-adînca-ne credință,
Mai suntem toți o unică ființă
Și iată pentru ce nu pot să tac !

Aveam de-acum și morți în țintirim,
Și răni și vini și remușcări ciudate,
Dar pot, motiv să fie-acestea toate —
Prieteni, noi, să nici nu ne mai știm ?

Să nu mă doară dac-ați suferit ?
Să nu vă doară de pieri-voi mîine ?
Voi, care-ați împărțit cu mine-o pîine,
Răspundeți-mi : ne este-ngăduit ?

Știu, sunt uitări și despărțiri, un frig
Se cheamă boala care ne încearcă,
Eu însă trec prin ea-ncărcata arcă
Cu numele pe care vi le strig —

Prieteni dragi, tot dragi încă, aș vrea
Să mai privesc odată steaua-naltă
Ce ne-a știut și tineri și de-olaltă...
Voi o mai știți, acea curată stea ? !

DOINA SĂLĂJAN ■

Miliardarii și mizeria lor morală

Van der Bilt sau Vanderbilt?

Se numea Cornelius și în ziua în care a împlinit 80 de ani a ținut neapărat s-o serbeze inaugurîndu-și propriul monument plantat exact în fața gării St. John-Parc. Era îmbrăcat în blană de bronz, avea o figură clasică de corsar, iar mulțimea ce trecea spre gară se oprea curioasă pentru a privi monumentul cel nou pe care scria doar atît „CORNELIVS—VANDERBILT. FOUNDER OF THE NEW YORK CENTRAL LINES" (fondatorul rețelei feroviare din New York). Lipseau, după cum se vede, anul nașterii și al morții, iar titularul uitase voit să spună că, în viața lui, a fost și un mare rechin într-ale navigației.

Unul dintre cei care au scris despre el (**Josef Frank** în cartea **„Amercia de la Franklin la Ford"** 1942) arată că, tot la 80 ani, Cornelius începuse să citească „Piligrim's Progress", un fel de abecedar, iar cinci ani mai înainte se recăsătorise, fără jenă, cu Crawford Frank, o fată ce i-ar fi putut fi cu ușurință nepoată. Exuberanta doamnă Vanderbilt era total intrigată că soțului ei i se părea o mare risipă să cumpere o șampanie indicată, dealtfel, de medic. În schimb, nu ezita să-l îndemne la opere de binefacere, să-l pună să creeze fundații și să ia inițiative pe care cîndva acest aventurier al finanțelor nu putea fi bănuit că îi trec măcar prin minte. I s-a zis și Comandorul și, după cum arată **„The Sunday Times Magazine"** în numărul pe care i l-a dedicat special, Cornelius a pus bazele unei averi singulare în America acelor timpuri pe care însă fiii săi au risipit-o cu dărnicie. Din imagini colorate violent, amestec între poză și caricatură, privește un om aproape chel dar cu favoriți imenși, cu un ochi, stîngul, aproape închis, înconjurat de saci cu bani, stînd călare pe tenderul unei locomotive. Deasupra imaginii se află scrise aceste semnificative cuvinte: „Vîrful grămezii".

În sfîrșit, revista **„Historia"** ocupîndu-se de unii giganți ai finanțelor care au realizat averi imense datorită ferocelui lor spirit de competiție, puterii lor de acaparare și grijii cu care au folosit legea junglei, amintește de John Jacob Astor (bunuri imobile) și fiul său William care, la mijlocul secolului al XIX-lea, era cel mai bogat om al „lumii noi"; pe vanitosul Andrew Carnegie, regele oțelului; pe șireții și insolenții Jim Fisk și Jay Gould (căi ferate și speculații financiare) pe Cyrus McCormick (mașini agricole), pe Philip Armour (carne), pe feudalul George Mortimer Pulman (vagoane de dormit), pe marele bancher J. Pierpont Morgan, fondator, în 1901, al „United Steel", al doilea trust american creat în ordine cronologică (după „Standard Oil") dar primul ca importanță (1 407 000 000 — exact un miliard patru sute șapte milioane dolari în 1901!), pe Jim Hill și Edward Harriman care, între 1900 și 1920, au purtat o violentă bătălie pentru a obține monopolul căilor ferate din vestul Americii; pe discretul bancher industrial și negustor Andrew W. Mellon 1855—1937), aproape necunoscut de americani pînă la numirea sa într-o importantă funcție oficială deși, alături de J.D. Rockeffeller și Henry Ford, era unul dintre primii americani a căror avere atingea un miliard de dolari și, împreună cu fratele său controla două sau trei sute de societăți (aluminiu, bauxită, petrol, cărbune, asigurări etc.); pe Mayer Guggenheim și fiii săi (mine și turnătorii) — regele cuprului. Etc. etc. Ca și în cazul lui Vanderbilt cea mai mare parte a acestor nume din istoria marelui capital, fie n-au supraviețuit celei de-a doua sau a treia generații, fie au fost dispersate și știrbite de succesiuni și fisc sau au fost legate de unele fundații. Alte nume s-au stins sau sînt pe cale, din lipsă de urmași.

Dintre toți aceștia azi vom vorbi despre clanul Vanderbilt. Argumente: în anul 1876, cel mai bogat om din lumea nouă era Cornelius Vanderbilt, datorită vapoarelor și căilor ferate. Cornelius pusese bazele imensei averi făcînd cabotaj în golful New York. Metodele erau nu numai discutabile, ci chiar piratерești dar, se spunea în chip de scuze, America se găsea încă în epoca în care... toate loviturile erau permise. Să facem însă loc povestirii ce are ca fir conducător revista „Historia", completată, firește, cu noi date. Mai întîi se cere lămurită întrebarea din titlu — Van der Bilt sau Vanderbilt? Faptul e foarte ușor întrucît, cînd Europa abia scăpase de grija acelui conflict intrat în istorie sub numele de războiul de treizeci de ani, unii locuitori din Țările de Jos au ajuns în America.

Primul din familia Van der Bilt, numitul Jan Aerston, un biet fermier originar dintr-un sătuc numit Bilt, aflat în provincia Utrecht, a plecat în lumea nouă în 1650, în urma încheierii unui contract de ucenicie cu un bogat proprietar de terenuri. Desigur, alți membri ai familiei rămăseseră la Bilt. Anii au trecut, la început mai greu, apoi mai ușor — intervenise obișnuința — și multe lucruri se mai clarificaseră. Apoi, ne spune unul dintre biografii clanului, pe la începutul secolului al 18-lea, numeroși descendenți ai lui Jan Aerston care își spuneau Van der Bilt dobîndesc terenuri în Staten Island, o insulă situată în golful New York, pe care olandezii o cumpăraseră înainte de sosirea englezilor. Potrivit unor surse, prețul era acesta: zece cămăși, 30 de perechi de ciorapi, zece pușți, 30 de bare din plumb, 30 livre de praf de pușcă, 12 mantouri, două bucăți de postav, 30 ceainice. 30 de toporiști, 20 de săpăligi și o cutie de cuie. Alții dau unele cifre mai mici dar, în aceeași succesiune. Pămîntul este bun, nu fusese lucrat, astfel că de-a lungul a două decenii Jacob, capul familiei, devine unul dintre cei mai prosperi fermieri din regiune. Dar, cum se mai întîmplase și în alte cazuri, și la moartea bătrînului Jacob, pămînturile acestea roditoare sînt vîndute la licitație astfel încît fiecare din cei unsprezece (!) copii ai săi să poată moșteni o parte. Unul dintre acești copii lucrează un timp cu ziua pe lîngă un fermier din împrejurimi, după care, ca luntraș, transportă în fiecare dimineață trufandale din Staten Island spre New York. Era un tînăr descris ca indolent, fără ambiție și imaginație, care se va căsători cu o fată din New Jersey, deosebit de inteligentă, pe nume Phebe Hand.

Tînărul cuplu se instalează la Stapleton și stăpînește o mică fermă de aproape patruzeci de acri. Aici, Phebe spală rufe, face pîine și cozonaci. Ea este cea care în fiecare seară încuie în lada ceasului micile economii. Și tot aici, Phebe naște, la 27 mai 1794, cel de-al patrulea fiu, Cornelius, un copil gălăgios și viguros cu ochi albaștri. Doar atît moștenise el de la tatăl său. Altfel, de mic, se arată a fi încăpățînat și din ce în ce mai convins de superioritatea sa. Este, la fel ca și strămoșii săi, repezit și violent. Pentru el sfînt nu este decît banul. Bețiile lui sînt de un fel cu totul special: seara, cînd vine acasă, se închide în cămăruța sa, își numără cîștigul cu mîinile care-i tremură vizibil.

Pentru tînărul Cornelius totul începe puțin timp înaintea aniversării împlinirii vîrstei de 17 ani. „Spirit realist", într-o bună zi îi va cere mamei lui să-i împrumute o sută de dolari. Învățase vorbe de „money making" — a face bani — astfel încît dorea neapărat să-și cumpere o mică ambarcațiune, cu care spera să cîștige bani lucrînd în golf. Norocul i-a surîs, într-un fel, întrucît, pe atunci guvernul întreprindea o serie de acțiuni de ridicare a unor fortificații la Staten Island și Long Island, ceea ce-i va permite lui Cornelius să găsească o întrebuințare ambarcațiunii, cărînd muncitorii în timpul zilei, iar noaptea materiale de construcții. Abia trecuse un an și Cornelius înapoiase mamei sale cei o sută de dolari. În plus, devenise și fericitul proprietar a două ambarcațiuni și căpitanul celei de-a treia. Deși la o vîrstă tînără el respinge tinerețea și dragostea numindu-le invariabil „Podery" — prostie. Îndrăzneala și abilitatea dovedite în manevrarea vasului fac din el un căpitan foarte solicitat. În timpul războiului din 1812 — pe care-l salută (!!?) ca pe un prilej de aur — cînd englezii amenințau New Yorkul, el obține un contract de la armată pentru transportul hranei și al materialelor în diferite posturi din port. Cum s-o fi ajuns la așa ceva din moment ce prețul său era dubiu față de cel al concurenților săi? Cîștigă din nou bine și acum, astfel încît, după cum scrie atît de sugestiv cineva, singurele cuvinte pe care le șoptește duios ca un cîntec de leagăn sau ca o primă declarație de dragoste sînt „money Making" — a face bani.

La sfîrșitul războiului Cornelius cumpără de la guvern, la prețul de 1 000 de dolari, o veche goeletă cu care, de data aceasta, transportă stridii între Virginia și New York. Între timp, împotriva dorinței părinților săi, care, nu se știe de ce, îi prezic copii idioți, se căsătorește cu o verișoară — Sophia Johnson, descrisă ca o tînără timidă, ștearsă și incapabilă să înțeleagă motivele ambiției imense de care este animat soțul ei. Și ambiția lui Cornelius va fi fără margini. Cu banii strînși construiește primul său vapor, „Dread", apoi un al doilea, „Chartolle", cu care navighează de-a lungul coastei Atlanticului și în golful Hudson. Pleacă la luptă, se spune, cu o lozincă de autentic corsar.

Comandorul, cum îi numesc acum concurenții săi, este celebru în portul întreg datorită îndrăznelii, agresivității și în special înjurăturilor sale. Primise o educație sumară, abia știa să scrie și să citească și n-avea timp — și nici dorința — să se perfecționeze. În schimb, înainte de a fi atins majoratul, își însușise un repertoriu de înjurături care n-avea să fie egalat de nimeni din regiunea respectivă. Cel mai important lucru este că știe să numere. Chiar bine. La 23 de ani, acumulase un capital de 9 000 de dolari și se gîndea să treacă la utilizarea masivă a vapoarelor cu aburi. Asta însă după ce, se ferise cît putuse de nou și de riscuri, așteptînd ca alții să verifice eficiența unor lozinci necunoscute. Încă de pe acum arată că nu vrea să atace primul căi noi, ci preferă să meargă după înaintași. Între timp, însă, vapoarele devin tot mai mari, se înmulțesc și persiflează vîntul care se luptă cu vasele cu vele. Firește, așa ceva nu-l lasă indiferent pe Cornelius care se plimbă, dar nu fără rost, studiază spune el, spionează, spun alții. Își dă, astfel, seama că viitorul este al coșului și nu al pînzei.

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

Cine ești dumneata, Muhammad Ali? (II)

Înfrîngerea uriașului Sonny Liston a dezlănțuit o adevărată campanie de presă împotriva sa. Ziariștii afirmau că Liston colabora cu mafia care, se știe, desfășoară o largă activitate și în culisele boxului profesionist mondial. „Domnul urs" a fost acuzat că se lăsase învins numai pentru ca mafia să cîștige sume fabuloase din pariurile făcute cu acest prilej. Comisia americană de box a deschis chiar o anchetă și, în ciuda afirmațiilor mai multor medici că Liston suferise într-adevăr un traumatism la mîna dreaptă, lui Liston i s-a ridicat pentru cîteva luni licența de boxer.

Cassius Clay, care a știut întotdeauna să-și facă reclamă, și-a dat seama că toate necazurile lui Liston, articolele din ziare privitoare la presupusa legătură a acestuia cu mafia vor stîrni un mai mare interes pentru meciul revanșă. În consecință, și-a continuat pregătirile pentru a doua întîlnire cu Liston chiar înainte ca acesta să fi cerut un nou meci. Iar cînd Sonny a declarat că este complet refăcut și este gata să-i demonstreze lui Cassius Clay că prima lor întîlnire a fost influențată de un accident, noul campion era pregătit de luptă.

Meciul revanșă a fost programat pentru data de 25 mai 1965. Acum, după atîta vîlvă, o partidă Clay — Liston ar fi umplut cu siguranță faimoasa arenă „Madison Square Garden" din New York. Dar cum suspendarea dictată lui Liston de către Comisia americană de box, sub controlul căreia era și celebra sală newyorkeză, nu expirase, cei doi s-au „refugiat" în orășelul Lewiston, din statul Maine. Arena care a găzduit mult așteptata revanșă fusese înainte un hangar de avioane și nu putea adăposti decît 3 000-4 000 de spectatori. Ca urmare, biletele de intrare s-au vîndut la bursa neagră, costul unui fotoliu de ring ajungînd pînă la suma de 500 de dolari! Luxul de a fi spectatori la această gală nu și l-au putut permite decît oamenii de afaceri și marile vedete de cinema. Pentru a cîștiga cît mai mult, organizatorii au hotărît ca meciul să fie proiectat pe ecranele a 500 de cinematografe, fapt care, desigur, a rotunjit substanțial încasările. Așa se explică faptul că, în ciuda numărului relativ mic de spectatori „pe viu", totalul încasărilor, inclusiv cele provenite de la posturile de radio și televiziune, s-a ridicat la 1.602.000 de dolari, sumă din care cei doi au primit cîte 480 657 de dolari.

Dacă din punct de vedere financiar problema a fost rezolvată... onorabil, din punct de vedere sportiv meciul nu a corespuns așteptărilor. Îndată după primul gong, Cassius Clay s-a repezit la Sonny Liston, plasîndu-i la figură o formidabilă lovitură de dreapta. „Domnul urs" a recepționat calm, pregătindu-se parcă pentru o luptă de lungă durată (meciul fusese perfectat pentru 15 reprize). Apoi Cassius a început „dansul" în jurul adversarului său, lovindu-l de la distanță cu directe de stînga. Nu trecuse decît un minut și 42 de secunde din această primă repriză cînd Clay a plasat un magistral „un-doi" la figură și Sonny Liston s-a prăbușit pe spate knockoutat, cum se spune, „în cruce". Arbitrul de ring, fostul campion al lumii, Jersey Joe Walcott, a fost depășit de fază și a început să-l numere cu întîrziere pe Sonny. Cronometrorul Francisc McDonough a declarat că de la căderea lui Liston la podea și pînă cînd a fost declarat k.o. trecuseră 22 de secunde! După filmul înregistrat la televiziune, Sonny Liston rămăsese la podea 30 de secunde, deoarece partida s-a încheiat oficial în 2 minute și 12 secunde. Fostul campion mondial ar fi avut, deci, destul timp să se ridice și să reia lupta, dar loviturile lui Cassius Clay au fost necruțătoare.

Prin cele două victorii înainte de limită obținute în fața lui Sonny Liston, Cassius Clay își consolidase poziția în fruntea clasamentului celor mai buni boxeri de categorie grea din întreaga lume. Dar odată cu acest lucru, spre ghinionul lui, nimeni nu se mai arăta dispus să-l provoace. Clay nu-și putea permite să aștepte inactiv un nou adversar. Odată cu cucerirea titlului de campion mondial, întreaga sa viață căpătase alt curs. În jurul său roia o adevărată „curte", formată din manageri, sparring-partneri, oameni de afaceri din lumea boxului profesionist, foști pugiliști ajunși în mizerie care își ofereau serviciile etc. Toți aceștia făceau ca banii cîștigați în cele două meciuri cu Sonny Liston să se topească văzînd cu ochii. Clay este determinat să întreprindă un turneu de demonstrații la numai două luni după cel de-al doilea meci cu Liston. Parteneri îi sînt cei doi „sparring" ai săi, Jimmy Ellis și Cody Jones. La San Juan, în Porto Rico sau la Göteborg, în Suedia, la Londra, în Anglia, sau la Paisley, în Scoția, Cassius Clay își demonstrează marea măiestrie în meciuri fără miză contra celor doi colegi de antrenament.

Dar iată că la sfîrșitul anului 1965 Clay trebuie să urce din nou în ring, de data aceasta pentru a-și apăra titlul. Pretendent — fostul campion mondial Floyd Patterson. Floyd, campionul olimpic din 1952 (victorios în finală în fața românului Vasile Tiță), învingătorul magnificului Archie Moore și al uriașului Peter Rademacher, primul om din istoria boxului care reușise să-și recunoască titlul mondial la categoria grea, dorea să devină, pentru a treia oară, regele boxerilor.

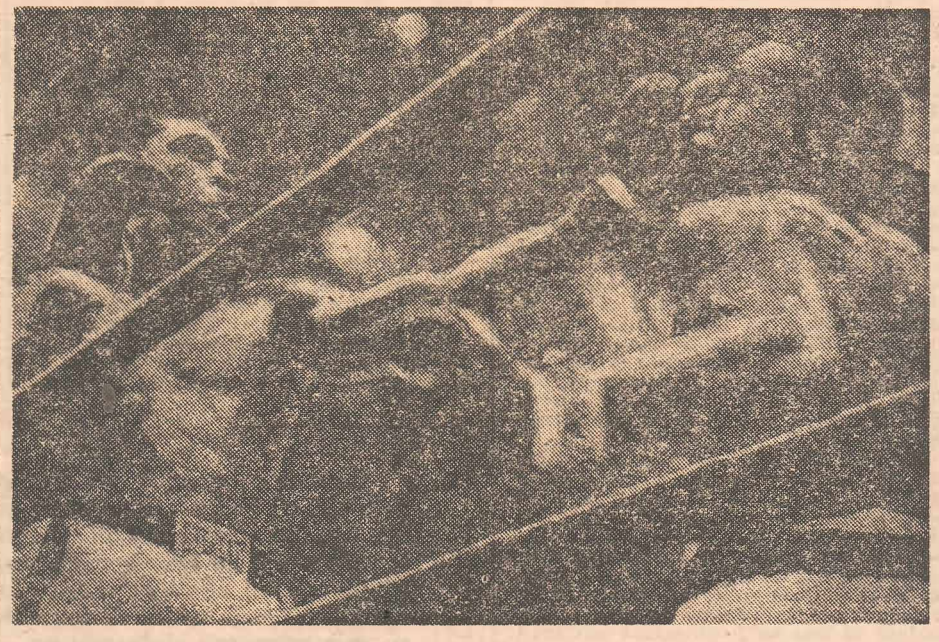

La 25 februarie 1964, Clay (stînga) îl face K.O. pe Sonny Liston, cucerind titlul mondial profesionist la toate categoriile

Întîlnirea dintre Clay și Patterson a fost perfectată pentru 22 noiembrie 1965, în orașul Las Vegas, din Nevada. Spectatorii prezenți în eleganta „Las Vegas Convention Hall" au avut prilejul să asiste la o luptă dramatică și fără speranțe prea multe pentru Floyd. Însuflețit de o ambiție de-a dreptul rarisimă, Patterson a aruncat în luptă toate forțele sale, riscînd la un moment dat să încheie acest meci într-o cameră de spital. Clay și-a surclasat adversarul, administrîndu-i numeroase lovituri puternice. În rundul 11, Patterson arăta atît de rău încît arbitrul întîlnirii, Harry Krause, l-a sfătuit pe Floyd să renunțe la luptă, dar acesta a refuzat categoric. În cea de-a 12-a repriză, Cassius Clay și-a contrat atît de puternic adversarul încît Krause a oprit meciul, în ciuda rugăminților insistente ale lui Patterson, care ar fi vrut să lupte în continuare. Arbitrul întîlnirii a fost însă ferm în hotărîrea sa și a dictat victoria prin k.o. tehnic în favoarea lui Cassius Clay.

Succesele obținute de Clay înainte de limită i-au determinat pe organizatori să-i caute un adversar deosebit de puternic și mai ales rezistent, pentru a crea un interes mai mare în rîndurile spectatorilor. Și acest nou rival al campionului mondial a fost găsit în persoana lui George Chuvalo. Născut la 12 septembrie 1937, la Toronto, în Canada, Chuvalo se afirmase cucerind trofeul „Jack Dempsey", cu care era dotat un tradițional turneu al „greilor" canadieni. Și-a început cariera de profesionist în 1956, atrăgînd atenția specialiștilor îndeosebi prin formidabila sa rezistență. Pînă la 29 martie 1966, cînd s-a întîlnit cu Cassius Clay pentru titlul mondial, George Chuvalo susținuse multe partide, majoritatea cîștigate înainte de limită și niciodată nu fusese învins prin k.o. Acesta era, pe scurt, noul adversar cu care a luptat Clay în arena „Maple Leaf" Gardens, din Toronto. Chuvalo nu și-a dezmințit faima de „încasator" și, cu toate eforturile depuse de Cassius, canadianul a terminat în picioare cele 15 reprize ale meciului. Titlul campionului nu a fost nici un moment în pericol, Chuvalo acceptînd chiar din primul rund rolul de... sac de antrenament. Singurul său merit a fost acela de a fi unicul adversar de pînă atunci al lui Clay care nu a căzut la podea, rezistînd rafalelor acestuia pînă la ultimul sunet de gong.

(Va urma)

PAUL OCHIALBI ■

Din memoriile unui transfug care s-a întors în patrie

Nu vă uitaţi la mine că nu aveţi ce vedea. Sînt un om care fuge. Atîta tot

MOTO : Măgarul, cînd îi merge bine, se dă pe gheaţă şi îşi rupe un picior.

În noaptea de 9 octombrie, anul trecut, epuizat, înfrigurat, am ajuns pe malul iugoslav. Sufla un vînt rece de dimineaţă de parcă fusese pregătit pentru mine, ca să mă îngheţe definitiv, să nu-mi pot mişca braţele şi picioarele. Cu mare efort am reuşit să mă îmbarc. Am luat-o pe şosea spre Klagova şi mă bucuram din două motive : unul pentru că scăpasem cu viaţă şi al doilea pentru că reuşisem trecerea, partea cea mai dificilă a itinerariului propus.

Veseli însă nu eram deloc.

Mă obseda o întrebare, aşa ca un fel de repros nedefinit, neexplicat îndeajuns. Pentru ce sînt aici ? Ce urmează să fac ? Deşi analizasem din timp toate etapele drumului, faceam eforturi disperate să-mi amintesc ce urmează să execut acum.

Mergeam mecanic ca un intrus pe care noaptea şi singurătatea îl urmăresc îndeaproape, îl învăluie şi îl asfixiază din cînd în cînd. Chiar de aş vrea să mă întorc, mi-am zis, acum ar fi prea tîrziu.

De luat în raspăr fluviul spre malul de unde plecaserăm nu mai puteam. Nu m-ar fi ajutat braţele şi picioarele. Bărbate, zic, faptul e consumat. Ce-o mai fi, om vedea, că deocamdată ce a fost a trecut. Cam greu, dar a trecut. În definitiv, ce să mai o lungesc, mi-am zis. Undeva în faţă e Occidentul care nu mă aşteaptă cu flori la barieră, pentru că nu ştie că eu mă aflu în drum spre el. De ce să-mi fac sînge rău ? Că deocamdată toate merg bine, eu sînt pe drum şi de petrecut faptele s-au petrecut cam cum speram eu. Cel puţin pînă acum : bălaţ valabil sînt şi de aici înainte urmează să fiu şi mai valabil.

Obosit, nedormit şi nemîncat, ca în transă, am străbătut în autobuz Iugoslavia. Mereu obsedat că oricare dintre poliţiştii întîlniţi în cale mă poate întreba ceva pe sîrbeşte şi e în drept să mă legitimeze.

În dimineaţa zilei următoare, într-o lună, îmi amintesc bine, am ajuns la 10 km de frontiera austriacă. În faţa mea, Alpii Karawanken, cu înălţimi ameţitoare de 2 500—3 000 m. Am început escaladarea. Fără echipament, fără alimente şi fără apă. Îndeajuns de nedormit şi de nemîncat ca fiecare metru de ascensiune să mi se pară un calvar. Stînci enorme, păduri pustiite de toamnă şi un singur om strecurîndu-se în umora copacilor, temator şi aproape sfîrşit, eu.

Fără să o fi chemat nimeni, o altă obsesie m-a apucat. Aveam impresia stranie că-mi îngreunează mersul, că-mi înţeapă muşchii şi o car după mine ca pe un bagaj enorm de care nu am cum să scap. „Oare merită efortul întreprins şi riscul parcurs ?"

Oare merită ?

Pentru a scăpa de neliniştea asta, am început să mă gîndesc la o mie de alte lucruri. Încercam să-mi amintesc cărţi citite demult, personaje, teme, analize literare, subiecte de film, întîmplări din viaţă. Cu tot apelul la memorie, alunecam iarăşi pe panta obsesiei. Oare merită ? O vedea, mi-am zis iarăşi. Şi mi-am continuat mersul.

Drumul era tot mai anevoios şi munţii tot mai înalţi.

Spre seară, la capătul puterilor aproape, cam pe cînd consideram că am ajuns în Austria, am dat de un sat la poalele unui munte.

Pe cărare, se apropia un localnic, cu o coasă pe umăr. M-am hotărît să-l întreb unde mă aflu. Şi într-o germană destul de aproximativă i-am spus „gutten nacht". Omul s-a oprit, a pus coasa jos şi m-a privit îndelung. Avea cam aceeaşi virstă ca mine. Tăcere. Zic să încerc în sîrbeşte : dobre vecero. Omul tace, se uită la mine şi zice pe româneşte : bună seara.

Am rămas stupefiat. Să mi se pară ? Sau poate din cauza efortului îmi luase mintea razna ? Mai ştii ? Ar fi explicabil : stare emotivă, efort, nesomn, un sentiment de culpabilitate, îmi zic că toate astea, combinate, desigur, m-au adus în starea asta jalnică. M-am speriat. Să ştii că am înnebunit subit. Asta e ! Cam ce am căutat, am găsit în cele din urmă. Poate că nu sînt nebun de-a binelea, să mai încerc.

Zic : Ascultă nene, 'mneatale ştii româneşte sau poate eşti român ? Şi dacă aşa stau lucrurile, ce dracu cauţi pe aici, cam la 700 km de ţară ? Omul se uită la mine, înţelegător şi-mi spune calm : eu sînt vlah şi vorbesc vlahi. Mă uit la el, mă uit la mine, mă uit înspre munţi. În vreme ce mintea lucrează iar prin bagajele memoriei.

Vlahi ? Vlahi ? Ce o mai fi şi asta ? Cu geografia stau bine, îmi zic. Chiar dacă m-am rătăcit şi am mers în sens invers (deşi tot timpul m-am orientat după o busolă „Bezor Kompass"), tot nu puteam să străbat într-o zi distanţa de sute de kilometri pe care o lăsasem în urma mea. De vorbit româneşte nici o îndoială, omul din faţa mea vorbeşte româneşte.

Între timp, mai trec pe drumeag un alt bărbat şi o femeie.

Se salută cu omul din faţa mea tot pe româneşte : bună seara, bună seara ! Şi pleacă mai departe, în vreme ce eu continuu să mă frămînt.

Stai, să o iau cu istoria, dacă la geografie nu merge, îmi zic.

Asta e ! Cum nu m-am gîndit ! ? Ce imbecil pot să fiu ! Şi m-am luminat dintr-o dată de-mi venea să-l iau pe necunoscutul acela în brate de bucurie.

— Mă, omule, zic, să ştii că voi sînteţi pe meleagurile astea de sute de ani, de pe vremea cînd se mişcau oamenii încolo şi încoace... cu triburile.

— D-apăi cum ?, răspunde insul. Moşii ălor moşi ai noştri au venit şi au rămas pe acilea... Da, bre, dumneata cu ce daraveruri pe aici, pe la noi ?

— În plimbare, zic. Vreau să ajung în Austria.

— D-apăi cum, că aici e ţară sîrbească !

— Uite aşa, am plecat de acasă.

— Da muiere, copii, ai matale ?

— Am.

— Aşa-i, ai plecat, zice omul. Am ştiut, a continuat el. Da drumul p'acilea nu-i bun, că e stricat de apele de din sus de munte. Du-te pe la Iesenice. Şi oi mai întreba. Drum bun, bre ! Că tare le-o fi greu la ai de-ai tăi fără tine.

Asta e, compătimit mai trebuie să fiu că încolo sînt aranjat, mă gîndesc eu, şi-mi continuu cursa.

Cu preţul altor eforturi ajung şi în Austria.

Dimineaţă, în gara localităţii Rosenbach. Mă prezint la poliţie. Un jandarm aproape de virsta pensionării mă întreabă cine sînt şi ce vreau. Îi spun : sînt român şi nu am paşaport.

— Aaa ! Rumenien, Ceaucescu, ser goutt !

Poliţistul îmi ia o declaraţie, mă pune să o semnez şi mă poftеşte într-o altă cameră să-mi ia amprentele digitale. Revoltat, intrigat şi nemulţumit îi spun în italiană : ascultă, şefule, ce, ai impresia că sînt criminal, că am omorît pe cineva, că sînt hoţ de drumul mare sau ceva asemănător ?

Pe urmă, deoarece simţeam lipsa unui vocabular complet în italiană, o dau pe româneşte.

— De ala crezi că am ajuns pînă aici, ca să mă fac infractor şi delincvent ?

La care austriacul răspunde pe limba lui, bineînţeles.

— Jaa, jaa !, infractor, criminal.

Halt, să ştii că ăştia m-au luat drept altul — îmi zic.

Dacă aşa stau lucrurile, am încurcat-o definitiv. Să ştii ca tipul mă confundă cu un altul şi pînă s-or lămuri lucrurile mă condamnă pentru cine ştie ce infracţiune produsă fără infractor descoperit. Frumoasă primire, ce-i drept. La una ca asta, nu mă aşteptam nici în ruptul capului. Şi încep să-i explic, mai pe româneşte, mai în italiană, mai în franceză, că sînt român, că mă aflu de zece minute în Austria, că nu am făcut nimic care să contravină legilor acestui stat şi alte încredinţări asemănătoare. Poliţistul însă o ţinea pe-a lui cu amprentele.

Hai să-i fac pe plac, să nu-l supăr, zic.

După ce se termină şi treaba cu amprentele, poliţistul îmi spune, iar eu mai mult deduc decît înţeleg.

— Român, lagăr Treisskirchen, poliţia Wilach. După care, în virtutea obligaţiilor sale de serviciu, anunţă ceva în germană la un radioemiţător. Mai trece o vreme, timp în care eu încerc să mă liniştesc puţin. Dacă o fi să mă ducă la altă poliţie, zic, se lămuresc ele lucrurile, iar mie o să-mi dea drumul, că doar nu am făcut nimic, nimănui.

Într-adevăr, nu peste mult timp apar doi poliţişti în uniformă care mă conduc la o maşină. Plecăm. Spre o ţintă necunoscută mie. Întreb. Mi se răspunde : comisariat Wilach. Încep o conversaţie în italiană şi încerc să mă fac înţeles : mi-e foame, nu am mîncat nimic de patruzeci şi opt de ore, poate mai mult. Pe deasupra mai sînt şi bolnav, am contractat o răceală de pe urma acestui gen insolit de „excursie". Poliţistul îmi spune în termeni evazivi : Wilach, esen (adică mîncare).

Este ora paisprezece, după ceasul meu, dar îmi dau seama că păstrasem ora Bucureştiului, aşa că mă văd nevoit să-mi fixez ceasul cu o oră în urmă, după ora locală. Ajungem. De la comisariat, sînt dus în clădirea arestului, înregistrat, mi se iau obiectele personale şi fără nici o altă explicaţie sînt introdus într-o celulă din demisolul clădirii. Aici întîlnesc doi tineri.

Mă prezint : „rumenien", şi-mi spun numele, dînd mîna cu primul dintre ei, un sîrb de origine care lucrează în Austria şi este condamnat la treizeci de zile închisoare pentru exces de viteză. Mă apropii de celălalt şi-mi repet prezentarea, zic : „rumenien".

Băiatul, cam la douăzeci şi ceva de ani, se uită la mine, îi dau lacrimile şi-mi spune : şi eu (pe româneşte). Sînt uluit, contrariat şi bucuros în acelaşi timp.

— Ce vorbeşti, băieţică ? Şi cum te cheamă ?, întreb eu, fericit că pot să mă exprim în limba pe care am învăţat-o de la mama mea pe vremea cînd nu ştiam că am să ajung s-o iau razna prin ţări străine.

Zice : „Moraru, din Sighet".

— Sînt din Craiova, zic, oltean. Da, ia spune-mi, de unde vii, ce ştii despre cam ce este pe aici, prin părţile astea ?

Şi începe să-mi povestească puştiul.

— Am fugit din lagărul de refugiaţi din Triest — Italia, unde am stat cam trei luni de zile, după ce am ajuns acolo prin Iugoslavia, pe care am străbătut-o în lung şi pe jos, în aproximativ cîteva săptămîni. Am dormit pe cîmp şi m-am hrănit cu cotoare de varză şi ştiuleţi de porumb furaţi de prin curţile oamenilor. Am mers prin ploaie şi prin frig. Într-o noapte am dormit într-o casă părăsită şi am avut numai coşmaruri. Se făcea că sînt pe lumea cealaltă şi vedeam numai schingiuiţi şi valuri de sînge. M-am speriat şi am fugit mai departe.

— Păi dacă ai ajuns în Italia, ce sens mai avea să treci în Austria ?, întreb eu.

— Păi dacă era nasol acolo, zice el, şi continuă : după ce te termină de anchetat, şi asta durează aproape o lună de zile, trebuie să stai în lagăr cam aproape o jumătate de an, după care ţi se dă paşaport pentru a pleca într-una din ţările în care vrei să emigrezi. Treaba nu e pe bune : potolul de cazan, de roboteală nimic, bani nici atît şi unde mai pui că aşteptatul ăla te omoară de-a binelea, pînă cînd îţi vine rîndul să pleci. Iar la anchetă, care mai de care expert, te întoarce pe toate părţile pînă spui şi ce gust avea laptele pe care l-ai supt cînd erai de ţîţă. M-am cărat în Austria, deoarece de aici se poate cărăbăni în cel mult trei luni de zile. Eu ştiu, că am mai fost o dată uşchit în străinătate, în Australia, aşa că am lecţia învăţată.

— Ascultă, tipule, zic eu, te văd eu cam golan, dar nu-mi explic de ce dacă ai ajuns odată în Australia, acum o iei iar de la început aici ? Fă-mă să înţeleg.

— Păi nici pe acolo (în Australia) nu era prea bine : căldură mare, neamule, iar ăştia de veniseră mai recent erau împinşi mai spre deşert, pentru lucrări de împădurire, irigaţii şi altele, ca să facă pe pionierii pămînturilor virgine. Aşa că ne-am prezentat la Consulatul român din Sydney unde am primit paşaport şi m-am întors în ţară. Nu mai spun că pînă m-am obişnuit cu căldura şi cu mîncarea mi-a fost rău : vomitam de două-trei ori pe zi, după fiecare masă. Acuma am întins-o iar. Încerc în Canada. Acolo scapi de căldură şi dai peste frig. În loc de împădurit, despădureşti, cam asta e chestia. Însă să vezi lucrul dracului că am dat peste altă chestie : fugind din lagărul italian, austriecii nu mă primesc, zic că să fiu dat înapoi la italieni care pretind despăgubiri pentru casă, masă şi haine pe timp de două luni. Dacă Austria refuză să mă primească, italienii nu mă primesc nici mort.

— Şi în cazul ăsta ce faci ? Al cui rămîi şi cine votează cu tine ?, întreb eu.

— De ! Eu ştiu ? !

Pînă am plecat eu a doua zi însotit de un politist spre Treisskirchen, Moraru nu a aflat ce soartă îl aşteaptă şi nici eu nu mai ştiu ce i s-a întîmplat după aceea.

În tot cazul, întîmplarea nu era de natură să mă încînte, aşa că am plecat pe drumul meu, mai îngîndurat decît sosisem.

Îmi făceam curaj singur : tip imbecil. Moraru ăsta, golan pe deasupra, neserios şi poate în mare măsură ghinionist. În definitiv, îl priveşte. El cu dansul lui, eu cu al meu. Nu e cazul să-mi fac probleme. Şi pe urmă, eu sînt un tip cu discernămînt, nu mă formalizez din orice, am citit mult şi, de, sînt capabil să mă descurc mai bine decît oricare altul în împrejurări dificile.

În gară la Klangenfurt sînt aduşi sub escortă alţi doi tineri care se urcă în acelaşi compartiment cu mine. Bucurie mare : amîndoi tinerii sînt români din Moldova Nouă, pe unul îl cheamă Virgil, are 27 ani, e sudor, iar pe celălalt Leontin, 19 ani, lăcătuş. Urmează întrebările obişnuite în asemenea cazuri : pe unde ai trecut, cum a fost, motivul pentru care ai ajuns aici şi cam ce intenţionezi să faci ? Într-un fel îi invidiam : mai tineri ca mine sînt, necăsătoriţi sînt, copii de care să le fie dor nu au. Aşa că, tot lor trebuie să le fie mai uşor decît mie. Cel mai mic (pentru că nu poţi să fii mare la 19 ani) îmi mărturiseşte că de fapt pe el l-a adus amicul lui şi se află aici pentru că îi plac orchestrele de muzică uşoară străine pe care ar dori să le vadă cu ochii lui.

— Bravo, mă ! — zic — numai pentru o chestie ca asta ţi-ai riscat viaţa plecînd la dracu în praznic să vezi nişte tipi cîntînd nu ştiu ce melodie sincopată ?

Mare e grădina ta, Doamne, gîndesc eu. Şi fel de fel de buruieni sînt într-însa ! Să rişti să te împuşte la graniţă pentru atîta lucru ! E şi asta o chestie la urma urmei. Fiecare păsăre pe limba ei piere. Îl privesc ca pe o curiozitate în felul ei şi observ gesturi naive, forţate, smucite, de copil neterminat care ţine cu tot dinadinsul să pară adult. Are plete mari şi neîngrijite. Se vrea un occidental, deşi cred că nu-şi mai aminteşte nici tabla înmulţirii. Să ştii că de la păr i se trage, gîndesc eu. Dacă ai plete trebuie neapărat să te crezi şi inteligent ! ? Într-un fel îl compătimesc şi-mi pare rău, nu pentru el, ci pentru cei 19 ani ai lui ! ! !

Poliţiştii care ne escortează vorbesc între ei şi ne privesc într-un mod care mie mi se pare puţin cam ironic. Le dă mîna, în definitiv, nu ? doar sînt la ei acasă, în vreme ce noi urmează să aflăm cam pe unde vom reuşi să avem şi noi un cămin al nostru.

Încep să mă simt jenat. Intuitiv îmi dau seama că am început să nu mai fiu al nimănui. Fac eforturi disperate să văd cam cine ar putea să aibă nevoie de mine, în ce fel şi cam peste cît timp. Renunţ din motive lesne de înţeles : nu obţin din parte-mi nici un răspuns elocvent, capabil să-mi liniştească acest început de îndoială. Sentimentul se transformă în certitudine şi nu mă va părăsi mult timp de acum încolo. În asemenea împrejurări e mai bine să nu-mi fac complexe. Trebuie să dai dovadă de puţină nesimţire ca să poţi depăşi impasul.

Mă uit la hainele mele ponosite de pe urma atîtor escaladări, îmi pipăi barba nerasă de cîteva zile, mă simt murdar, nespălat, obosit şi îmi dau seama urmărindu-i pe ceilalţi călători cît sînt de ridicol.

As dori să le spun : nu vă uitaţi la mine, pentru că nu aveţi ce vedea ! Sînt un om care fuge. Atîta tot. Continuu însă să tac. Nu ştiu germana şi chiar dacă aş şti, mi-ar fi ruşine să spun ce gîndesc. Într-adevăr, grupul nostru avea ceva insolit, de adunătură pusă în mişcare de nişte resorturi ale căror mecanisme îmi scapă momentan. Dar asupra cărora, de multe ori, în zilele următoare, mă voi opri cu îndîrjire. Cu fiecare kilometru parcurs, mă pierd tot mai mult de mine însumi. Mă risipesc inutil şi nemotivat.

Băieţii au început să mănînce în văzul celorlalţi dintr-o bucată de pîine neagră, mai neagră decît toate pîinile pe care mi-a fost dat să le văd vreodată în viaţa mea. O fi din orz, mă gîndesc. Brusc, mă paralizează o comparaţie : pîinea exilului. Pîinea cerşaniei. Ceilalţi călători privesc spectacolul cu un aer de superioritate, vădit interesaţi de modul în care se hrănesc aceste fiinţe devenite grotesti nu prin foamea lor biologică, ci prin aceea că se dau în spectacol.

Sînt invitat să mănînc o bucată de pîine şi o porţie de salam pe care în lipsa cuţitului îl curăţăm cu degetele şi cu dinţii. Îmi zic : dacă scap şi din chestia asta, de acum încolo cînd va mai fi să mănînc, mă voi ascunde de toţi oamenii din lume. Să nu mă vadă şi să nu mă ştie.

Am ajuns la destinaţie.

Sîntem urcaţi într-o dubă şi pe dedesubtul unei bariere actionate electric pătrundem în curtea lagărului de refugiaţi de la Treisskirchen, o localitate aşezată la aproximativ 20 de kilometri de Viena.

Încerc să-mi impun puţin optimism. Este imperios necesar pentru mine. Depresiunile nu aduc nimic promiţător şi dacă mă las pradă lor nu ajung departe.

Urcăm la etajul al patrulea al unei clădiri asemănătoare cu o mănăstire, despre care am aflat mai tîrziu că de fapt a slujit drept cazarmă unei şcoli de cadeţi din vremea ducelui Wilhelm de Orania. Şi sîntem primiţi de un politist înarmat care ne deschide uşa. Intrăm într-o sală mare, asemănătoare cu un club, dacă ar fi să am în vedere scaunele, televizorul şi crucifixul atîrnat pe unul din pereti.

Aici mai sînt trei bulgari veniţi cu paşapoarte, în excursie, şi rămaşi de „căru-

Prezentăm opiniei publice acest caz de drum umilit spre o falsă fericire cu convingerea că mai mult decît oricare cuvinte ale noastre sînt revelatorii şi zguduitoare cuvintele tristului erou al întîmplării pe care o citiţi, cuvinte care chiar dacă nu se constituie într-un oprobriu la adresa celui în cauză — ce uneori se autoiluzionează că ar fi doar un biet strengar pe valurile vieţii — spun adevăruri şi descriu un — fie şi tardiv! — început de proces de conştiinţă.

tă" cum s-ar zice, un medic chirurg, polonez din Varșovia, și noi. După ce primim cîteva pături, două cearșafuri, un castron de metal, lingură și furculiță, o săcoșă de plastic cu ustensile de toaletă, ni se dă o cartelă de masă și sîntem trimiși în camera 95, aflată pe un coridor lung cît o catedrală.

Imaginea de contact e dezolantă.

Paturi metalice, dulapuri goale și o stare de curățenie aproximativă.

De acum încolo vom mînca aproximativ, ne vom odihni aproximativ și ne vom simți aproximativ.

Asemănătoare cu acest dormitor sînt și celelalte, dispuse pe același coridor. Întregul etaj, din care vreme de cîteva săptămîni nu vom putea ieși, se cheamă carantină.

În celelalte dormitoare : maghiari, sîrbi, polonezi, bulgari și români.

Facem cunoștință cu ai noștri.

Roja din Timișoara, „frontierist" de profesie, fără o altă calificare, împreună cu prietenul său Costică, maistru lăcătuș, trecuți fraudulos.

Trebuie reținut aerul de superioritate „profesională" al celor sosiți în acest mod ilegal față de „papițoii" ajunși cu pașaport și fără riscuri însemnate.

Victor, sportiv din București, prea tînăr și prea cu pașaport, lipsit de interes din acest punct de vedere.

Care e situația ? La ce ne putem aștepta în viitorul apropiat ? Avem nevoie să știm pentru ce am riscat și am construit ipoteze entuziaste. Să ni se spună, deci. Posibil că ei, fiind mai vechi în carantină, să cunoască mai multe. Doi frați din Moldova, Picu și Ion, sînt dispuși să ne relateze cu explicații destul de relative prezentul și viitorul opțiunilor mele și ale celorlalți proaspăt veniți.

Într-una din zilele viitoare voi fi chemat la interogatoriu unde trebuie să spun cine sînt, de unde vin, ce am făcut, unde am învățat, unde am lucrat și toate celelalte împrejurări legate de trecerea mea prin viață pînă la acea dată. Și pe urmă ? Se întocmește dosarul și cobori la Frei-lagăr. Ce ar fi să fie Frei-lagărul ? Un alt dormitor, la fel cu ăsta, de unde ai voie să ieși în oraș, să te duci unde vrei și să-ți cauți de lucru...

Prea multe nu știu nici ei, deoarece informațiile le-au obținut de la alții, coborîți înaintea lor, și este foarte greu să te faci înțeles, prin strigăte, tocmai de la etajul patru la parter.

Deocamdată e bine, avem cu cine schimba o vorbă, două și ne putem încuraja, deoarece circulă informații stranii, neliniștitoare cu privire la niște atentate care s-ar fi produs nu demult împotriva unor lagăriști aflați prin oraș. Deocamdată nu se știu prea multe în acest sens. Totul pare confuz, neverosimil. O oarecare siguranță îți conferă prezența polițiștilor înarmați și ușile întotdeauna închise cu cheia.

— N-o fi el dracu' chiar așa de negru pe cît ni se pare nouă, am încercat eu să-i liniștesc pe ceilalți și să mă liniștesc pe mine.

Prima masă în lagăr.

Sîntem încolonați cu castroanele în mîini și numărați. Apoi, coborîm la parter unde se află cantina. O sală mare unde ni se împarte aceeași pîine neagră și tare : 250 g, de persoană pentru o zi.

Întreb : numai pîine de felul acesta se găsește pe aici ? Și un tip mucalit îmi răspunde de undeva din spatele meu : „Pîinea ca pîinea, dar să vezi sosul. Niciodată nu știi cu precizie ce dracu halești. Au un talent nemții ăștia să amestece tot felul de chestii de te lasă pe gînduri. Barem de-ar fi bun, a adăugat Costică. Și mult. Să mă văd săturat, că de cînd am plecat de acasă tot într-o foame o țin. „Fă-mă, Doamne, cu o porție de sarmale de-ale noastre și nu mai vreau nimic".

— Costică, de ce critici Costică regimul alimentar ?, l-am admonestat în glumă.

— Na, poftim. Ți-am zis eu : cartofi fierți, cu sote de morcovi fierți. Asta îmi trebuie mie ? Că unde e nevastă-mea, acum, să rîdă de mine, că acasă făceam nazuri și la chiftele prăjite.

A trecut și asta și alte cîteva zile în rînd. Mai glumeam, mai așteptam să ne împlinim sorocul, mai priveam pe fereastră, mai venea la rînd de serviciu un polițist gras care ne îmbia la masă într-un mod foarte amical : „vagabonzii, huliganii, speculanții, esen !" (adică masa). Și noi ne încolonăm și coborăm și urcăm cu castroanele zăngănind unul după altul. Se mai găsea cîte unul care se întreba, în calitatea lui de cunoscător, „ce dracu ne dau ăștia haleala asta de pușcărie, că doar n-o dau de la ei ; americanii plătesc întreținerea lagărului ?" La care Virgil și Costică, ori Roja serveau cu promptitudine răspunsul așteptat : Bă, dar fraier mai ești. Ăstora de aici să nu le rămînă și lor nimic ? Că „e" și ei oameni. Mai cară acasă, ba o ciocolată, ba o banană de alea de sînt la magazie și nu prea ajung la noi. Să nu mai vorbim de țigări, că oricum viciul de, este viciu și tot mai trebuie și el întreținut din cînd în cînd. Un pachet de 20 țigări pe săptămînă din cea mai ordinară subcalitate : Austria 3. Aici ar trebui să amintesc remarca unui pasionat fumător, „păi Mărășeștile noastre pe lîngă mahorca asta sînt țigări de damă." De fumat, se fumau în cel mult două zile. Pe urmă, decît să le porți de grijă mai bine le duceai dorul. Sau cerșeai pe la alții care apucaseră încoace cu ceva parale la ei. Nu era plăcut chiar dacă nu erai refuzat.

Din punct de vedere al apucăturilor, nu zic al caracterului, ca să nu fac o greșeală și să nu mă erijez în cunoscător autorizat al firii omenești, aș putea să delimitez categoriile de persoane ce se aflau în lagăr la vremea aceea. Cei mai mulți tineri, mai puțini calificați în vreo meserie și aplecați întru totul sau în parte spre aspectele avantajoase ale condiției de emigrant. Se informau cu febrilitate despre modalitățile cele mai rapide de îmbogățire, indiferent dacă acestea puteau să-i pună în conflict cu autoritățile.

De mare apreciere în acest sens se bucura un ceh „călătorit" cîțiva ani prin S.U.A., a cărui deviză făcea înconjurul lagărului : „în America — spunea el — munca este ultima șansă de a-ți cîștiga existența. Cînd nu mai merge nici o altă escrocherie, și nu mai ai încotro, te apuci de muncit".

Așa stînd lucrurile (după modul de prezentare), parte din acești tineri fugiți fie din cauza unor infracțiuni comise pe aiurea, fie pentru că refuzau să facă armată, urmau să furnizeze clientelă polițiilor și închisorilor de prin alte state. Elemente dezordonate, turbulente, cu cele mai pitorești metehne, bătăuși și fugari din obișnuință, continuau prin modul lor de a fi o mentalitate falimentară, sfidînd bunul simț, jignind și sărind la bătaie ori de cîte ori s-ar fi ivit prilejul. Nu se știau să fure chiar din lagăr veșmintele și obiectele altora spre a le vinde imediat ce reușeau să găsească un amator.

Furau chiar și alimente din cantina lagărului pentru a obține în schimbul lor țigări sau alte avantaje directe. Același ceh a cărui fotografie a fost văzută și la emisiunea televiziunii din Bratislava ca persoană căutată de poliție afirma un rînd impertinent, cu emfază și inconștiență : „dacă nu fur într-o zi, noaptea nu pot să dorm bine".

Să nu mai amintesc de sîrbi și de albanezi care, în carantină fiind, coborau noaptea pe cearșafuri legate unele de altele pînă jos în curte, riscînd să-și frîngă gîtul în cazul că s-ar fi rupt această improvizată frînghie, fugeau în oraș unde „ciupeau" cîte ceva de prin mărfurile expuse în fața magazinelor ca să aibă pentru țigări, băutură și distracții.

Carantina constrîngea într-o măsură oarecare manifestările de comportament, manifestări care abia la Frei-lagăr urmau să se arate în plenitudinea lor dizgrațioasă și inumană.

. . . . . .

Mă voi referi acum la un eveniment personal, de pe urma căruia drumul meu prin Occident avea să cotească într-un mod surprinzător spre o direcție cu totul aparte.

Într-una din seri am primit vizita unui „consătean" din Craiova, cu o oarecare vechime în lagărul liber care, dispunînd de pretenția afectată a tipului descurcăreț în împrejurări colorate, făcea oficiul de „agățare" pentru și în numele unei doamne cu numele de Dorina G. din Viena. Amabil, tușind important și nervos, preocupat de marca șamponului întrebuințat sau de eticheta străină a nădragilor de pe el, mi-a oferit un ziar românesc și un pliant adresat tuturor românilor din exil împreună cu trei pachete de țigări Golden Smart, însoțind aceste mici „atenții" de un bilețel scris cu pastă verde pe un șervet de masă, toate provenind din partea doamnei mai sus-amintite. Ce spunea bilețelul ?

Domnule, bine ați venit în libertate, vă așteptăm la noi, împreună cu consăteanul dv., domnul Gigi N. Sănătate

Semnat Dorina G.

Gestul mi-a părut dezinteresat, pledînd — am zis eu — pentru un sentiment de căutare emoțională între românii de pretutindeni. Și de ce nu aș spune, mi-a plăcut și m-a interesat în același timp.

Iată că nu sînt singur. Chiar dacă nu găsesc înțelegere la oficialitățile de aici, mai sînt pe lume români de-ai noștri care se caută, se apropie și se înțeleg dincolo de frontiere geografice. Vorba ceea : singele apă nu se face. Am rămas să aștept fericitul eveniment, construind în mod subiectiv ipoteze personale optimiste, cît mai promițătoare cu putință.

Cum, necum, a trecut și simulacrul acela de interogatoriu, anchetatorul, domnul Herman, consemnînd direct în germană răspunsurile.

Ceea ce reține, ca important, a fost o afirmație a acestui domn, extrasă din întîmplări veridice și pe baza unei experiențe îndelungate. Afirmația m-a surprins și îndurerat. Zice dumneaiui : „Ce nu pot înțelege eu este de ce anumiți oameni, foarte puțini ce-i drept, care în țara dumneavoastră au deținut funcții, unele importante și bine retribuite, ca medici, profesori, artiști, ingineri, vin aici și cîteodată rămîn. Îi văd după aceea cum sînt nevoiți să presteze munci umilitoare, necalificate și prost plătite, le observ nemulțumirea, modul de decădere și nu pot să-mi explic de ce au venit, ce așteptau să găsească, de ce continuă să rămînă. Înțeleg, de exemplu, un individ fără căpătîi, fără vreo meserie, plecat și ajuns tocmai aici. Dar pe ceilalți zău că nu-i înțeleg".

Iată sosită și ziua cea mare.

Cobor în lagărul liber după cincisprezece zile de tensiune în carantină.

La administrația lagărului, o doamnă, Clara — pare-mi-se — îmi explică ce am de făcut în viitor. Mi se dau instrucțiuni tipărite în limba română, o cartelă de masă și cincizeci de șilingi (prețul a patru pîini albe) pentru cheltuieli. Mintal fac socoteala : nu-mi ajung nici pentru un telefon cu soția.

Străduindu-mă să fiu cît mai amabil, o întreb pe doamna de față cum aș putea să-mi completez venitul prestind o muncă oarecare, ce perspective sau mai exact în ce măsură administrația lagărului îmi poate asigura un angajament oarecare, deoarece nu cunosc limba, cu atît mai puțin locurile și obiceiurile. Conformîndu-se instrucțiunilor sale de serviciu și realității, iată ce-mi spune doamna :

— Administrația are un serviciu care se ocupă cu așa ceva însă trebuie să vă spun că sezonul de muncă pentru emigranți este pe sfîrșite, așa că nu vă poate oferi mai nimic. În cazul că dv. nu veți avea cu ce plăti mîncarea în lagăr, chiria și consumul de energie electrică, va trebui să prestați două zile de muncă gratuită în lagăr la munci necalificate cum ar fi curățirea de alimente, măturatul curții sau spălarea toaletelor, descărcări și alte asemenea munci.

— Nu găsiți — am zis eu — că aceste condiții sînt suficient de umilitoare pentru a afecta demnitatea unora ? Nu mă refer neapărat la mine, dar în lagăr se găsesc și intelectuali de condiție care ar avea toate motivele să se considere jigniți de pe urma acestui fel de tratament.

Pe un ton ofensat, doamna binevoiește să-mi răspundă :

— Să știi că în „lagăr" nu contează pregătirea profesională și nici nivelul de cultură. Cui nu-i convine, n-are decît să facă **Platzul.** Bună ziua.

Păcat de pistruii tăi, m-am gîndit eu în timp ce plecam spre noua mea reședință : camera cu nr. 37.

Ce-o fi vrut doamna să zică prin asta ? Cui nu-i convine, n-are decît să facă **Platzul ?**

Am să aflu. Am venit eu pînă aici, așa că n-am de gînd să mor prost. O fi romîncă ? Eu înțeleg să-i sară țandăra cînd e cazul și cu cine se prezintă impertinent, dar cu mine ? Că doar i-am vorbit frumos, subliniat și unde mai pui și la persoana a doua plural ! Că așa m-a învățat mama să mă port frumos cu femeile. Și ea de colo, cu Platzul ei ! Oi trăi și oi vedea !

Am trăit, trăiesc și am văzut ce trebuia văzut și cu precădere înțeles.

Dormitorul se identifică cu imaginea deplorabilă a unei încăperi înalte prin tavanul căreia s-a infiltrat nu demult apa, lăsînd după uscare pete mari, galbene.

Aceleași paturi de metal, unele cu așternuturi cazone, ordinare (probabil datînd din vremea războiului), cîteva dulapuri și lîngă ușă o cutie de carton, debordînd de murdărie și resturi alimentare.

O masă, două scaune, nelipsitul parchet impregnat cu straturi de mizerie stratificată și pe toți pereții, lipite, fotografii colorate, mari, desprinse din revistele sexy, foarte la modă aici. Scene de gen, scîrboase, expuse detaliat, imagini pornografice din cele mai desucheate produse de imaginațiile obsedate ale fotografilor de scandal. Deasupra patului pe care trebuia să-l ocup, predecesorul meu a lipit un nud de bărbat păros, întins pe o blană de tigru într-o atitudine urît lascivă. Îl rup repede, neplăcut impresionat de această companie obscenă, uitîndu-mă împrejur să văd dacă nu m-a observat nimeni și-l arunc după dulap. Deschid dulapul și observ ceva scris în românește. Descifrez : „Atenție ! Pe aici se fură. Cumpără-ți lacăt și păstrează cheia numai la tine".

Sfatul e folositor, dar promisiunea de fel.

Spre seară au apărut colocatarii. Români, cu excepția unuia, italian din Perugia, anarhist sau cam așa ceva : Silvestri, în dreapta mea Hantzi, tînăr, șef de promoție la Conservatorul din București — clasa saxofon, dotat, solist simfonic. Rămas din și pentru motive aparent sentimentale : ar avea o logodnică în R.F.G. la care vrea să ajungă. Pînă atunci muncește. Zece ore pe zi la cărat de beton, undeva în afara orașului. Mă uit la mîinile lui. Sînt bătătorite și încearcă să le miște pe clapele saxofonului, căutînd cîteva solfegii aproximative. Renunță, e prea obosit, Se duce să se spele, folosindu-se în acest scop de un furtun improvizat ca duș, confecționat de el și pe care îl prinde de unul din robinetele spălătorului de alături.

Găsește că este de datoria lui să muncească astfel. Față de cine, mă întreb. Mi-a arătat o revistă din R.F.G. în care este anunțat un post liber în nu știu ce orchestră.

Mă simt tentat să fac o remarcă : va ajunge oare la timp pentru a ocupa acest post ? Dar renunț. De ce să-l supăr ? Dealtfel am și aflat că R.F.G. și Franța nu mai primesc emigranți decît turiști cărora nu le acordă viză de lucru.

Un altul, Emil. Prea tînăr ca să se afle aici și în această condiție. Are 19 ani, este din Buziaș. Părinții lui, medici. Singurul copil în familie.

Pentru că știe germana a lucrat la un hotel din Viena ca gunoier, de unde s-a întors chiar atunci. E revoltat. Povestește :

— Am muncit cîte 16 ore pe zi. Dimineața cărам conteinerele cu resturi putrefiate, unele cu viermi, în greutate de 50 kg. Ți se făcea rău mirosind. După masă, umpleam sticle cu vin în pivniță. În tot acest timp, patronul nu mi-a oferit o țigară. Nu am avut timp nici să scriu o vedere acasă. Sînt frînt de oboseală. Mai bine fac foame în lagăr, dar de dus nu mai mă duc înapoi. Pentru o săptămînă de lucru în condițiile astea mi-a dat o mie de șilingi. Am crezut că glumește. Uitați banii, nu mint. La plecare, l-am băgat în mă-sa pe românește, de față cu clienții. Dacă e vreunul amator îi dau adresa.

Îl întreb : de ce-ai plecat ?

— Am vrut să fac și eu o aventură adevărată. Să văd cum este.

O simte pe pielea lui acum, ce-i drept.

Apare încă un colocatar, apoi alții.

Nea Ion, mecanic de utilaje, are trei copii în țară și ar vrea ca de sărbători să le trimită ceva haine. Dacă o putea. E fericit. A găsit de lucru la un patron. Descarcă 12 ore pe zi saci de ciment. Cîte doi dintr-o dată, pentru că se dă cu porția. Cînd nu este de descărcat, trece la săpat șanțuri pentru fundație. A avut parte de un patron al dracului care stă și privește ore în șir la cei care sapă. Dacă nu-i convine de unul, îi face socoteala pe loc și-l trimite la plimbare. Așa a pățit azi un sîrb, tot din lagăr și el.

Mai sînt alți doi, prieteni. Au aproape treizeci de ani.

Momentan nu au angajamente. Vor ieși mîine de noapte (pe la patru și jumătate) la Platz, poate vine vreun neam să le ofere ceva de lucru.

— Unde la Platz ?, întreb curios.

— Ia, acolea, la colțul lagărului, lîngă biserică, se adună dimineața lagăriștii de toate națiile și așteaptă să vină careva cu vreo furgonetă să-i angajeze pentru o zi, două.

— A cam trecut timpul de lucru.

— E greu și e frig — adaugă celălalt. Înainte se mai găsea, ba de cules struguri, ba la varză, ori pe șantier. Acum nu mai e de lucru.

Vasăzică am aflat ce este Platzul.

Îndrăznesc și alte întrebări. E necesar să-mi completez informațiile privitoare la noul mod de viață.

— Da' angajamente în vreo fabrică, la vreo meserie, ceva, nu se găsesc ? Nu știu de ce, dar modul acesta de a sta la colțul străzii, ca să fii angajat ca hamal, nu pare deloc în concordanță cu ideea de azil politic de care se face atîta caz.

Se uită intrigați la mine, nu știu ce să creadă. Sau ce să spună. Unul îndrăznește.

— Nu cumva dumneata ești agent comunist trimis aici să spionezi ?

— Nu !

Mă uit prostit în jur. Nu văd ce aș putea spune. Mă gîndesc în ce condiții riscante și grele am ajuns aici și ăsta mă face agent. Asta e prea din cale afară.

— Ascultă, tipule ! Pe mine să nu mă faci agent, dacă nu știi în ce condiții aproape imposibile am ajuns în Austria. Și să mai știi o treabă : de-o fi să mor eu de foame, austriecii de așteptare și voi de curiozitate, dar pe mine unul n-o să mă vadă nimeni niciodată făcînd pe hamalul la colțul bisericii, de-i ziceți Platz ! Oltean sînt, asta zic și asta rămîne.

Hotărît lucru, am reușit să mă fac imposibil. De acum încolo, urmează să fiu privit cu neîncredere.

După discuție, mi-a părut rău. Aș fi vrut să fiu mai explicit. Să încerc să le explic și lor în ce stadiu de depreciere au putut ajunge, de vreme ce au acceptat în mod necondiționat această stare de lucruri.

Mă gîndeam cam în ce fel s-ar putea protesta la administrația lagărului împotriva unor asemenea condiții inumane, lipsite de demnitate și de respect. Mă și vedeam spunînd : asta numiți voi libera circulație a persoanei ? Cînd de fapt realitatea este alta. Și pentru această realitate mulți au renunțat la familie, s-au despărțit de copii și și-au distrus pentru multă vreme echilibrul vieții !

Avem de-a face deci în spatele firmei cu un alt adevăr : obținerea forței de muncă necalificată, pe un preț de nimic, în mod necondiționat, arbitrar. Oare cei din administrație să nu fie la curent cu aceste practici, să le tolereze ca fiind posibile chiar lîngă gardul lagărului de refugiați politici de la Treisskirchen ?

Răspunsul l-am avut chiar a doua zi. Pe cînd priveam la cele ce se întîmplau acolo, a trecut chiar „her comandant", impasibil, obișnuit cu aceste scene. Imaginați-vă la o răscruce o mulțime de bărbați și femei, apți de muncă, patrulînd în frigul dimineții, cu mîinile înfundate în buzunare sau ținute pe la subsuori, în așteptarea vreunei furgonete care să-i ia la vreuna din muncile oferite. Nimeni nu se întreba ce fel de muncă, ce fel de îndeletnicire urma să presteze. Important era să se găsească, indiferent de condiții.

Iată ! Sosește o dubiță. Degringoladă. Cu toții năvălesc și o înconjoară. Cu mîinile ridicate, arătîndu-se fiecare pe el, pronunțînd în cele mai felurite limbi : eu, eu, eu, eu. Cei mai puternici răzbat în față, spre portieră.

Pe scara mașinii apare un austriac rubicond, plin de el, important.

Arată cu degetele ridicate în sus. Gesturile sînt înțelese. Are nevoie de doi oameni pentru o zi la o localitate apropiată : Baden. Plătește 250 șilingi și mîncare, fără bere. Muncă manuală. Face gestul unui om care se apleacă.

Ce-i drept, are de unde alege. Sînt de față cam 60 de ofertanți. Sînt aleși un maghiar și un polonez, foarte înalți și solizi. Pleacă. De rămas, mai rămîn ceilalți 58. Am numărat femeile. Din curiozitate am făcut-o. Erau vreo 12. Mai toate din Chile. Întreb un român, profesor de literatură din Pitești :

— Îi cunoști pe cei doi, recent angajați, ce meserii au ?

— Da, zice el, ungurul e un medic veterinar din Ardeal, iar polonezul e din Varșovia — inginer de drumuri.

Pe veterinar aveam să-l întîlnesc a doua zi la sediul organizației religioase W.C.C., unde m-am aflat pentru un ajutor de 200 șilingi, iar el încercînd să-și trimită propria-i mașină în țară, la soția lui. Avea o Dacie albastră, aproape nouă. Mi-a spus textual : „Mă simt un înșelat, domnule. Ăștia, de aici, își bat joc de oameni. Nu interesează pe nimeni ce faci, cum o să ajungi. Dacă mori sau trăiești".

— Bine, zic, dar de ce nu te întorci în țară atunci ?

— Mi-e rușine. Mi-e rușine să recunosc că am ratat. Ar rîde lumea de mine.

— De ce să rîdă ? Găsiți că e ceva de rîs în toată treaba asta ? Eu nu găsesc. De zis aș mai zice ceva pe această temă. Dacă cineva, indiferent cine anume, nu se încrede în adevărul acestor întîmplări relatate mai sus, n-are decît să ajungă cum o ajunge la Platzul din Treisskirchen, lîngă biserică, dimineața, între orele 6 și 8 ca să asiste în persoană la cele ce se petrec acolo. Pentru autenticitate să ia cu el și un aparat fotografic și să-i tragă așa pe nepusă masă cîteva fotografii. Nu de alta, dar să nu mă facă lumea minci-

(Continuare în pag. 30)

Procesul unor idei

La sursele umanismului marxist

Nu demult a apărut, în cadrul colecției **Biblioteca pentru toți**, o culegere de texte din opera lui Marx, Engels, Lenin de cel mai mare interes și care constituie, în același timp, o adevărată realizare în materie de exegetică a textelor filozofice semnate de către fondatorii teoriei socialismului științific. E vorba despre lucrarea tipărită în două volume : **Marx, Engels, Lenin — Despre om și umanism.** Nu cunosc, în contextul culegerilor de texte din opera clasicilor marxism-leninismului, realizate pînă acum, o întreprindere asemănătoare. Actualele dezbateri filozofice, aducînd în discuție umanismul marxist prin raportare la alte tipuri moderne de umanism, capătă noi sensuri în lumina pozițiilor exprimate de către Marx, Engels, Lenin pe parcursul unei opere extrem de vaste, atunci cînd aceste poziții sînt extrase cu grijă și ordonate în cadrul unei culegeri de tipul celei comentate. Ion Ianoși se impune, prin lucrarea la care mă refer, nu numai în calitatea sa de estetician și filozof, așa cum îl cunoaștem cu toții, dar și în calitatea de exeget al textelor marxiste, alături de cei mai de seamă autori care și-au adus pînă acum o contribuție recunoscută pretutindeni în această privință. Ar merita, desigur, tipărită și în unele limbi mai de largă circulație antologia **Marx, Engels, Lenin — Despre om și umanism**, ca expresie a actualului stadiu de dezvoltare a exegeticii românești în materie de texte marxiste din perspectiva mișcării contemporane de idei, pe linia politicii Partidului Comunist Român. Culegerea, structurată în următoarele capitole : **I Cadrul teoretic al dezbaterilor despre om și umanism în opera lui Marx, Engels, Lenin; II Critica inumanității; III Stări și soluții ; IV Omul în istorie ; V Socialismul inaugurat**, beneficiază de un amplu studiu introductiv — text exfrem de interesant, adevărată panoramă a încercărilor contemporane de înțelegere a umanismului marxist — și de un aparat critic (Tabele cronologice, explicații cu privire la alcătuirea ediției, citate, anexă, note, etc.). Ne aflăm în fața unei ediții ce întrunește zeci de extrase din opera celor trei gînditori pentru a ne oferi o platformă unitară de înțelegere a umanului cît se poate de cuprinzătoare.

Constituind, după cum spuneam, un adevărat instrument de lucru pentru cursanții la învățămîntul politic, pentru studenți, dar și pentru filozofi, critici de artă, esteticieni, lucrarea, tipărită într-un tiraj de numai 15 620 de exemplare, nu se mai găsește deja în librării. O nouă ediție se va impune în curînd. Dar de ce să se apeleze la o nouă ediție, implicînd atît demersurile administrative necesare oricărei cărți care trebuie să apară, cît și numeroase cheltuieli în plus, cînd, de la bun început, luîndu-se în considerare interesul și utilitatea cărții se putea prevedea un tiraj mai mare?

GHEORGHE ACHIȚEI ■

Doctorul Vasile Boici nu poate fi pensionat

Luni pe la ora 12, l-am sunat prin telefon pe părintele medicamentului Boicil Forte și de la capătul celălalt al firului mi-a răspuns o altă voce, cu vădită poftă de a se destăinui. Legăm repede un dialog și mi se spune :

— Sînt eu, Ileana, soția lui. Sînt singură cu toate treburile casei pe cap. Nu mai prididesc. Ba la bucătărie, ba la scriptologie. Știți, eu țin corespondența, am noroc că se găsește medicamentul în farmacii și s-au mai împuținat scrisorile. Fata este plecată. Nici soțul nu-i acasă.

— Unde-i plecat ?

— Unde să fie ? La spital, că nici pensionat nu-l pot ține lîngă mine.

Urmează alt telefon și întrebările de rigoare.

— Alo ! Timișoara ? Spitalul Văcărescu ? Cu tovarășul doctor Vasile Boici, vă rugăm... La mulți ani ! Credeam că ați plecat în Statele Unite ?

— Eu ? Nu ! Ce să fac acolo ? Am de lucru aici la spital. Mă așteaptă bolnavii. Cum aș putea pleca la plimbare cînd e nevoie de mine aici ? 60 000 de pacienți, dintre care 2 500 de străini, tratați în numai patru ani într-un staționar au convins. Am găsit înțelegere și ca urmare s-a hotărît mutarea secției, dotarea ei cu un laborator pentru cercetări științifice și înzestrarea cu inventar corespunzător. În noul local vom putea trata 50 de bolnavi odată, atît români cît și străini, față de 20 cîți se tratează acum.

— Aveți noutăți ?

— Da. Boicil Forte a fost brevetat în 16 țări, este foarte solicitat, dar Editura Medicală refuză publicarea documentației care lipsește atît doctorilor români, cît și celor străini. Printre țările care-l apreciază se numără : Franța, S.U.A., Suedia, Norvegia, Iugoslavia, Germania, Uniunea Sovietică și Italia, ca să le amintesc doar pe cele cu bogată tradiție medicală. Centrul nostru medical a brevetat și Boicil tablete, care pot fi luate acasă, de orice bolnav. La indicația medicului, nefiind necesară administrarea lui în mediul spitalicesc. Boicilul tablete înlocuiește multe din medicamentele importate și care au reacții adverse, adică produc febră, dureri, intoxicații, ulcere, pe cînd tabletele de Boicil nu dau nici un necaz.

— Tovarășe doctor, știam că sînteți pensionar ?

— Eh. Asta formal. Ce, dumneata ai văzut medic pensionat de-adevăratelea? Și apoi, dacă ar fi tablete, am micșora aglomerația din spitale, ar fi mai mulți oameni la muncă și am reduce importul la produsele pe bază de cortizon și alte derivate cu toxicitate, putînd obține importante economii valutare.

ION PREDOȘANU ■

(Urmare din pag. 29)

nos. În completarea informației veridice, dacă poate să aibă și un casetofon asupra sa, pentru înregistrarea strigătelor ce se produc în momentul apariției celor ce fac angajările. Și după aceea, să vină să-mi spună și mie, cam cum i-a căzut chestia la inimă. Numai așa, din punct de vedere omenesc. Fără să avem de-a face cu nici un fel de prejudecată politică.

În legătură cu Platzul acesta, îmi amintesc de afirmațiile doamnei Marta B. din București, mamă a două copile, care-mi spunea :

— N-am să uit niciodată, în viața mea, prima zi de Platz. M-am simțit atunci cea mai umilită ființă din lume, abandonată la un colț de stradă, la discreția oricui ar fi dorit să-mi ofere ceva de lucru. De fel, sînt croitoreasă și pînă acum alții au avut nevoie de mine, mă rugau să le acord din timpul meu. Stăteam acolo, rezemată de marginea zidului între un profesor de română și un preot din Suceava. Mai era cu noi pictorul Eugen, originar din Timișoara, care a terminat artele plastice la București. Era sezonul culesului de varză și noi așteptam să fim angajați. Am lucrat două zile în aceste condiții și am renunțat. Acum lucrez la bucătărie. Spăl pe jos, spăl vasele și pling. Mai sînt cu o româncă din Deva. Amîndouă, două nevoi.

Pe profesorul-pictor Eugen l-am căutat. Aș fi vrut să-l cunosc. Mai ales că și eu, cîteodată, sculptez în lemn. Așa, din plăcere, fără ca prin asta să mă vreau neapărat artist. Nu l-am găsit însă în camera lui de la baraca unde locuia. Am aflat că lucrează de cîteva zile la o fabrică de îmbuteliat sucuri de fructe, aflată prin apropiere. Cară lăzile cu sticle și le stivuiește, tot artistic, bineînțeles !

A sosit o familie din București. Alerg să aflu noutăți. Sînt veniți legal, cu pașaport și cu viză să se stabilească în R.F.G. unde au o rudă apropiată. Autoritățile vest-germane nu le-au acordat viza de intrare, așa că sînt nevoiți să stea în lagăr pînă cînd vor obține un alt pașaport (austriac).

Numeroasă familie ! Soțul, soția, fiul de numai cinci anișori (brusc mă gîndesc la băiețelul meu din țară), mamă în vîrstă și două surori. Femeile, toate, retrase într-un colț cu bagajele lîngă ele, pling în hohote. Încerc să le liniștesc.

— Se poate, doamnelor ? Nici chiar așa. Nu se face să plîngeți. Credeți-mă, sînt aici români care au ajuns numai ei știu prin ce greutăți.

Îmi răspund toate dintr-o dată. Abia reușim să ne facem înțeleși. Printre sughițuri și lacrimi vorbesc.

— Vai, domnule, dacă ați ști ce apartament am lăsat acasă, ce lucruri și am plecat și vedeți și dumneavoastră în ce hal am ajuns. Ne-au dat o cameră de familiști într-o baracă. E murdară, infectă, are un geam spart și nu-i funcționează caloriferul. Băiatul meu a fost la comandant să reclame : spune că nu au alte lucruri. E îngrozitor ce se întîmplă cu noi.

— Parcă numai cu dumneavoastră, adaug eu.

Cea mai nefericită pare să fie mama. Femeie în vîrstă, obișnuită la casa ei.

— Aveam o locuință ca un pahar de frumoasă și uite acum...

— Mie îmi spuneți !? Nu sînt nici eu prea departe de dumneavoastră. Plecînd, am lăsat un apartament într-o vilă, nu alta.

— Eu — continuă bătrîna — mai am un fiu : muzician. Se află în turneu în R.F.G. cu o formație simfonică. Am vorbit cu el la telefon și i-am spus să rămînă cu noi. A refuzat. Se întoarce acasă, la nevasta sa și la copil. Ferice de el, conchide bătrîna.

Mă retrag, încep să mă îngrijorez. Viitorul se prezintă încert, ostil. Spre seară vorbesc cu soția la telefon. Aud cum plînge, cum se foiesc copiii pe lîngă ea, care mai de care mai dornic să-l audă pe tătucu. Tăcem o vreme. Eu aici, ei acolo. Se aude numai un fîșnet în receptor.

Întreb : — Ce fac copiii ?

— Bine. Fetița învață tot bine. Diriginta spune că e speranța școlii. Băiețelul vrea să doarmă cu tine.

Tac.

Cel mic ia inițiativa, vorbește tare, ca să-l aud.

— Cînd vii, tătucule ?

— Eu știu ? Cred că în curînd.

Mai bine nu dam telefon, îmi zic, în vreme ce plec spre lagăr. Mai bine mă mulțumeam să scriu. Chestia cu telefonul e prea directă.

Și ăla mic, ce idee pe capul lui, auzi colo, cînd vii ? Unde să vin ? Acasă, bineînțeles. Să fie el mai deștept ca toți ? Mai știi !?

Sînt pregătit cu întrebări pentru vizita zilei de marți.

Dimineață de toamnă.

Cunosc adresa și am hotărît ca înainte de a mă prezenta la întîlnirea fixată în stația de tramvai de lîngă Opera din Viena să dau o raită, incognito, pe la acest domiciliu.

Încep să fiu mai prudent.

Prudența precede mai întotdeauna un sentiment de nesiguranță. Și sînt îndreptățit să-l am. Aseară am purtat o discuție cu preotul acela din Suceava.

— Sînt informat — mi-a zis el — că ai primit o invitație la o anumită doamnă. Trebuie să-ți spun că eu am fost tras de mînecă în acea casă și nu m-am dus. Doamna în chestiune cu asta se ocupă de fapt : justifică cheltuirea unor fonduri în vederea activității sale

Este implicată în fel de fel de acțiuni care mai de care mai dubioase. Dacă ai curaj, du-te, poate afli ceva noutăți în legătură cu cele ce se petrec printre românii din străinătate. Că de promis, ce-i drept, promite marea cu sarea. Așa a pățit un moldovean, nu demult. Pînă la urmă, s-a ales și fără serviciu și abia după un an a făcut rost de un nenorocit de pașaport. Așa că vezi ce faci.

. . . . . .

A rămas să ne reîntîlnim joi la 9,30.

Pe drum m-am oprit în fața unui Nacht Club. În vitrină, femei goale se expuneau în diverse poziții privirilor întîrziaților. Doi adolescenți, ascunși pe aproape, priveau lacomi, în vreme ce se dăruiau cu înverșunare unui gen de excitație reciprocă...

Aș fi dorit ca ăl mic să mă audă spunîndu-i: auzi mă, tu nu exiști pentru mine. Ai înțeles?!

Dar mai bine să presupun altceva.

Că oi face cumva și te-oi aduce pe aici, cam pe unde sînt și eu. Să te fac „fericit" pe unde sînt și eu. Și pe fetiță, la fel, nu ? O să ai de toate : reviste sexy cu începere de la 3 ani ai tăi, filme idem, vitrine cu arme și un tată „important", prin ceea ce face. Că de întrebat o să mă întrebi tu mai tîrziu cu ce mă ocup. Ce o să-ți răspund, nu prea știu și nu știu dacă voi ști vreodată. Rămîne ca voi să vă dați seama. O să vă uitați cu timpul și limba și obiceiurile, iar eu (așa cum am auzit că se face pe aici) o să vă promit cîte un cadou pentru cîte douăzeci de cuvinte românești, dacă veți voi să le mai învățați.

Ce să-i faci! Unii pleacă de rău de pe aici, iar eu am să plec de „prea mult bine" cît mi se oferă. Așa sînt unii : capricioși. Ca mine. Țin cu tot dinadinsul să nu fie luați drept imbecili.

Cui i-or trebui astfel de „oferte" n-are decît să și le însușească.

Eu unul mă lipsesc.

Că așa e în viață uneori, urma alege. Și decît niciodată, mai bine mai tîrziu.

Am tot socotit toată noaptea.

A doua zi m-am prezentat la Consulatul român și am cerut să vorbesc cu consulul. De o fi să plătesc pentru toată treaba asta o fac și gata.

Important este să plec cît mai repede dintr-un așa „rai", cu așa „bucurii".

Consulului, mai tînăr și oltean pe deasupra, i-am spus cine sînt, cum am ajuns aici și ce vreau.

. . . . . .

Frontiera, Curtici.

Controlul vamal, prezint pașaportul eliberat de ambasadă. Zic, gata, încă puțin și mă umflă. Știu eu, sînt aranjat pe trei anișori pentru trecere de frontieră.

Da, o să treacă și asta.

Maiorul de grăniceri îmi spune să mă prezint în trei zile de la sosire, la miliție, să-mi scot alt buletin. Te pomenești că mă lasă pînă la Craiova, să vadă ce fac. Și cum oi ajunge în gară, sar pe mine !

Am ajuns.

Soția, copiii, vecinii, cunoscuții.

Bucurie de nedescris.

Nu știu ce să spun.

Mă tot uit împrejur, după vreo uniformă. Da de unde. Doar lume grăbită, călători.

Plecăm spre casă.

Garoafe în glastră, proaspete.

Balada lui Porumbescu la picup (melodia mea preferată).

Toate cum le știam.

Cum mi le dorisem să le revăd.

Cum le-am dus dorul.

Cum le-am regăsit.

Acum, pentru că sînt prea mulți curioși care mă tot întreabă ce am făcut, pe unde am fost și cum m-am întors, m-am hotărît să povestesc în scris despre toate aceste întîmplări. Despre „risipitorii" întîlniți în cale și despre „pricopseniile" care-i așteaptă pe acolo pe unde am fost eu.

Și n-aș zice cum ar trebui zis: cine o face ca mine...

Mai bine zic: n-are de ce s-o facă, pentru că nu merită.

Puteți să credeți, că nu vă costă nimic. Doar v-o spune un om cu experiență. Și ce experiență !

Craiova, 30 noiembrie 1976.

VASILE GAVRILESCU ■

Box la Gambrinus

Miercuri, 12 ianuarie, în jurul orei unsprezece noaptea, liniștea bulevardului 6 Martie este tulburată de țipete și zgomot de uși trîntite la restaurantul Gambrinus. Ce se întîmplă ? Ion Grecu, muncitor electrician, cum susține verbal, pe la I.C.R.A.L. Giulești, și cu domiciliul stabil pe strada Răzoare 34, a venit să bea o bere. A băut o bere, a băut două, a plătit și a întrebat de vărul lui Costeluș care lucrează sau a lucrat pe aici. Din bere în bere și din vorbă în vorbă, localul s-a închis. A fost invitat să plece și atunci l-ar fi „jignit" pe chelnerul Ion Obaciu. Acesta, un tînăr înalt și blond, cu un pumn cît un platou, ajutat de un alt coleg, a pus mîna pe Ion Grecu și, după ce cu un pumn zdravăn l-au culcat la pămînt, l-au călcat în picioare. După aceea, l-au tîrît pînă la ieșirea din restaurant, unde pe trepte l-au mai bătut o dată cu tocul pantofului și l-au dat cu capul de trepte. După aceea, au închis zdravăn ușa restaurantului ca să nu îndrăznească nimeni să intre și s-au dus să-și numere liniștiți paraua încasată în ziua aceea.

— Nici în filmele de groază nu am văzut așa bătaie, îmi spune Dinu Biconu, medic generalist la circa sanitară din Chirnogi—Ilfov, martor ocular la tot spectacolul. Eu tocmai doream să-mi cumpăr niște țigări și am văzut bătaia. Nu am crezut că se poate bate așa. Cred că are leziuni nu numai la cap, dar și pe spate și abdomen. Uite ! cum noi, medicii, sîntem obligați să vindecăm rănile create gratuit de brute și huligani. Trist este că ei sînt lucrători în comerț. La prima vedere cred că Ion Grecu va trebui să stea în concediu medical mult timp.

Degeaba insist să se deschidă ușa restaurantului ca să pot căpăta un pahar cu apă să-l dau celui căzut jos sau să dau un telefon. Cei de acolo își văd tacticoși, în continuare, de treburi, nepăsători la țipetele și plînsetele lui Ion Grecu.

Într-un tîrziu, vine Dumitrache Apostol șeful unității, care pare a nu cunoaște și este chiar mirat de cele ce s-au petrecut în local. „Cine ești dumneata ? La ora asta nu stăm de vorbă și nu dăm lămuriri. Dacă acum nu aveți treabă, aflați că alții chiar și muncesc. Reveniți."

Nici femeia care face curat, nici ospătarul Viorel Drăgoi nu au văzut și nu au auzit nimic din spectacolul nocturn care a făcut să se oprească toți trecătorii în fața restaurantului.

Apare și Ion Obaciu Arată ca un boxer dornic să intre din nou în ring. „Ce s-a întîmplat ? Dorește-cineva ceva ? M-a jignit bețivanul acela și l-am bătut. Acum se vaită că are copii și că nu poate să se ducă acasă. Dar cînd a intrat aici să bea bere, nu s-a gîndit la copii ? Lasă, dom'le, chestiile astea că și alții au copii și nu se mai plîng."

Vrea să dea și în mine.

La ieșire, Ion Grecu, bătut, cu paltonul rupt, mă roagă să-i opresc un taxi. Îmi spune, printre lacrimi, că n-a băut nici trei beri și că-i este rușine să se ducă acasă în halul în care este, că acasă îl așteaptă cei trei copii să vină de la serviciu.

Desigur, nu doresc să-i iau apărarea lui Ion Grecu, a fost ultimul consumator care a părăsit restaurantul Gambrinus. Nu este important nici faptul că a băut cîteva halbe cu bere. Faptul supărător este cum aici, în buricul Bucureștiului, se pot petrece asemenea fapte îngrozitoare. Am văzut cum doi tineri lucrători în comerț nu au găsit decît un singur mijloc să evacueze restaurantul : BĂTAIA.

SORIN POSTOLACHE ■

Cronica pretențiilor

„Vicele"!

Dintre toate spectacolele vieții nici unul nu mi se pare mai fascinant decît cel al luptei pentru constituirea unei identități. Bineînțeles, a uneia depășind ceea ce înțelegem prin identitatea dovedită de actul confirmînd că sîntem — prin nume, prenume, virstă, sex etc. — o spiță din roata lumii : una anume, care se poate frînge oricînd. Mă gîndesc deci la acea **identitate**, căreia, în sensul cel mai acut, îi spunem **proprie**. Iată o sintagmă gravă, emblema unui stil de viață, adică a unui mod de-a înțelege să treci prin lume, a unei arderi continue, fără de care faptele noastre ar avea triste și bîlbîite traiectorii. De-aceea urmăresc cu pasiune **cruciadele** pe care un om sau altul le poartă spre a se defini, spre a se întregi. Îmi plac acei oameni cărora unii le spun **cîrtitori**. Îi admir, fiindcă ei cîrtesc, mai ales, împotriva propriei suficiențe, suficiență care, raportată la „strălucirea" celor mulțumiți de ei înșiși, devine pilduitoare. Îmi plac acei oameni cu patima **construcției de sine** și-i recunosc fără dificultate, căci aura electrică din jurul lor nu este una liniștită, de-o lumină blîndă și difuză, ci spectrul lor vital arată, întotdeauna, ca o ghirlandă de spini. Lumina din jurul acestor oameni este, deseori, dură dar **nu** jignitoare, cu totul aparte fără a fi însă ostentativă, densă dar nu ca o pastă amorfă, ci ca o țesătură din spice de foc.

Cu atît mai întristător mi se pare **spectacolul despersonalizării**, fuga neghioabă a unora, care și ei vor să fie „mereu altceva", numai **ei înșiși**, nu ! Asta îi aruncă în curse absurde, la capătul cărora devin[illegible] adevărat altceva : funcții, lefuri [illegible] scaune plușate, automobile de lux. Am **prospectat** un asemenea caz, unul dintre cele mai umile.

În urmă cu cîțiva ani, în blocul în care locuiam, se născuse o mare rivalitate pentru ocuparea celor cîtorva funcții obștești. Unul dintre candidați era un bărbat în prag de pensie. La început — liniștit, mereu politicos — domnul Nichifor a devenit, pe ce trecea timpul, irascibil, se simțea parcă ofensat de orice privire. Arbora, de-acum, un aer de mare neînțeles. Cu fiecare zi, domnul Nichifor devenea mai palid, se topea văzînd cu ochii. Lucrurile n-au rămas fără urmări, căci nu se mai putea uita nimeni la el, fără a se simți **vinovat** de halul în care ajunsese bietul om. Așadar, la ideea cuiva, la prima alegere generală, oamenii din bloc l-au votat pentru una din funcțiile de frunte puse în joc. Domnul Nichifor parcă a înviat din morți ! A devenit plin de viață, deși inițiativele sale, numeroase, erau de-un ridicol desăvîrșit. Curînd, domnul Nichifor, care altădată răspundea fericit la acest nume, **al său**, a început să se facă a nu mai auzi cînd îi spuneai pe nume. Ceva nefiresc se întîmpla cu el. Bănuiam, dar mi-era frică să cred pînă la capăt că știu despre ce era vorba. Pînă într-o zi, cînd bănuiala mea s-a transformat, brutal, în certitudine : aud soneria și după felul cum sună bănuiesc că degetul ce apasă pe buton e al unui om foarte nervos ori lovit de vreun necaz. Mai mult dezbrăcat, alerg la ușă și întreb „Cine e ?" Un tunet a lovit în biața ușă de prefabricate : „VICELE !" Era vocea „răposatului" domn Nichifor !

Peste cîțiva ani, tînăr reporter fiind, am nimerit în întreprinderea de unde se pensionase domnul Nichifor. M-am interesat de el. Oamenii mi l-au descris drept cel mai liniștit, ordonat și **umil** angajat din ultimii treizeci de ani ai întreprinderii. Păcat, îmi spunea un contabil, că spre sfîrșit, ceva s-a întîmplat cu bietul Nichifor. Era tot timpul nemulțumit, aștepta parcă ceva : ceva decisiv, epocal, dacă-mi dați voie să zic așa. Cred că s-a și întîmplat, fiindcă dintr-o anumită zi s-a liniștit, dar o liniște așa, cam curioasă. El, cumsecadele, umilul Nichifor s-a trezit într-o zi bătînd cu pumnul în masă. Și nu în masa mea ori a lui, ci în biroul directorului adjunct ! I-a și spus acestuia : „Nu-mi vorbiți mie așa, că nu sînt un fitecine !" Am fost cu toții uimiți, dar ne-am zis că după atîția ani de slujbă, își mai iese omul din pepeni".

De fapt, aflam pentru a doua oară cum a murit domnul Nichifor și cum s-a născut „VICELE !"

DORIN TUDORAN ■

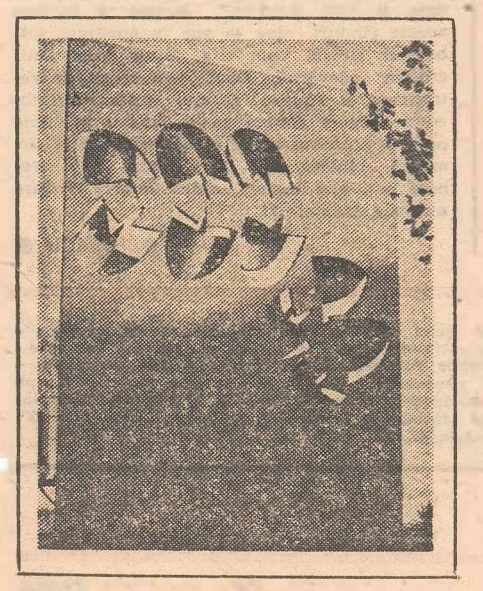

RACUL

FOAIE SAPTAMINALA
DE AVANGARDA NR. 133

Pupăcioșii bine intenționați

Primul lucru pe care-l face cînd apare într-un apartament proprietate personală, într-un apartament cu circuit închis, într-o sală de expoziție, într-un nod de cale ferată, e să pupe tot ce vede. Pupă cu necruțare fără să se uite, fără nici un discernămînt, în dreapta și-n stînga. Tandrețea lui inițial plăpîndă sfîrșește prin a avea puterea unui uragan. Se năpustește asupra ta, te pupă și te sufocă aproape, cu înalta lui considerație. Nu te cunoaște, habar n-are cine ești, dar te-apreciază enorm. Nu poate să uite un singur rînd din cărțile tale pe care nu le-a citit.

Electorala lui bunătate n-are nici o bază sentimentală, de aceea n-are nici limite. Trebuie să te predai. Trebuie să devii victimă pe altarul sălbaticei lui generozități. Nimeni nu scapă nepupat de gura lui țuțuită și bine înfiptă în pămînt. El vrea să aibă numai prieteni și admiratori. Pupă și eventualii inamici și aceștia flatați de pupătura-decorație trec cu tot calabalîcul de mici servicii în tabăra lui.

Pupînd azi, pupînd mîine, nu mă mir c-a reușit să obțină o apreciere unanimă. Potlogăriile i se uită și toți stau umili în genunchi în fața generozității lui inexistente.

Cine pupă, pînă la urmă învinge ! Asta-i crezul pe care se sprijină. Chiar cînd te trage pe sfoară el își face autocritica pupîndu-te pe amîndoi obrajii.

— Eu n-am decît prieteni..., asta socoate el marea biruință a vieții lui...

Uneori, în ceasuri de noapte, mă rog să aibă și el parte măcar de un singur dușman.

TEODOR MAZILU ■

Tipa

Orice s-ar spune, dumneaei nu este oricine. Este de ajuns să o privești cum calcă, grațios și ferm, ca o împărăteasă a pieței pe pantofii cu tocuri cui și vei înțelege că este **cineva**. Gurile rele spun că ar fi fost **cineva**, că acum s-a cam trecut. Nu mai are nimic din parfumul de mură coaptă. Mai degrabă este un fel de stafidă, de fruct crispat. Mare eroare ! Dumneaei trece prin viață elegantă și insensibilă la banalitățile cotidiene. Dumneaei este o doamnă, o doamnă inginer, soția domnului inginer șef, ajuns aici prin studii și nu prin protecții. Că i se întîmplă și dumneaei, din cînd în cînd, o dată la, să zicem, două săptămîni, să-și oprească ochii cu uimire asupra vreunui tînăr, ca să nu zic tinerel, nu este un capăt de țară. Dar niciodată nu își calcă pe demnitate. O poartă după dînsa, hîțîind-o în stînga și în dreapta, cu eleganța și nonșalanța arătate de vulpe în clipele de seninătate. O aventură, acolo, trecătoare, face bine la ten, la piatra la rinichi, te scoate din cenușiu. Acum, cînd lumea ajunge pe Lună, să nu poți tu, femeie bine îmbrăcată (de admiratori grijulii) să ajungi la bărbatul care ți-a făcut o impresie, dacă nu puternică, măcar bună ? Cum să nu ajungi ? Atunci de ce s-a mai luptat pentru emanciparea femeii ? Asta nu înseamnă, ferească sfîntul !, că sentimentul fundamental a fost vreo clipă abandonat. Nici vorbă ! Cum să abandonezi dragostea indescriptibilă pentru domnul inginer șef, om cu chelie și relații, cu mașină din import și pasiunea filateliei ? El este liniștea. Este tot ce a putut inventa mai bun sentimentul ei, simțirea ei care înnobilează totul în preajmă. El este — nu încape nici o îndoială — marea ei certitudine. Celălalt, o întîmplare, avînd doar darul să-l pună în lumină pe El, prin comparație. Să nu uităm, Doamna, după fiecare aventură, face comparație. Și, mai devreme sau mai tîrziu, la ore mici sau ore mari, se întoarce acasă proaspătă și cu o mai adîncă filozofie asupra existenței. Din asta are de tras învățăminte și el, pentru că avînturile ei verbale îl ajută și pe el să se smulgă din universul casnic al vilei luxoase, amenajată fără fantezie. Pentru că ea și-a visat o vilă cu mai multe intrări în care lumea să se perinde ca la teatru. Să nu ai sentimentul că ai fi captiv într-o nucă — e drept, de aur, dar nucă — în care, fără imaginație, s-au blocat toate ieșirile. Eh ! cîte gînduri îndrăznețe nu și-a refuzat dumneaei, călcînd elegant și ferm pe tocurile cui. Dumneaei este o Tipă ! Apropiații chiar o alintă : TIPA.

Din cînd în cînd este obligată să suporte cu uimire gesturi neprevăzute. Astă-vară, călătorind pe banii dumnealui, într-o țară ale cărei legende le-a trăit încă din copilărie — Grecia — tipa a remarcat, încă de la urcarea în luxosul autobuz, un domn care „părea serios" și era, nici nu încape îndoială, prezentabil. Părea un fel de atlet, campion de scrimă sau jucător de baschet. Mai tîrziu, cînd s-au oprit osteniți după vizitarea unor celebre muzee, să se răcorească cu niște citrice, și cînd dumneaei a observat savant că proporțiile fizice ale atletului par copia fidelă a statuilor de atleți de acum 2—3 milenii, el s-a arătat destul de sceptic și i-a răspuns cu o logică înaltă : „Doamnă, mă scuzați, eu sînt măcelar". Nu a disperat și, privind în zilele următoare, statuile de atleți decapitate (iubitori de frumos, pare-se, au ales pentru comoditatea transportului, doar capetele statuilor ducîndu-le în lume, lăsînd pămîntului de origine trupurile lor) se simțea îndemnată la o necesară completare : își imagina cum ar arăta fiecare purtînd capul atletului măcelar. Și le găsea impunătoare. Așa a trăit dumneaei o mare obsesie. Era cît pe-aci să trăiască și o mare iubire. Dar, la declarațiile sincere, cum că este gata, pe viață — renunțînd la o vilă și un domn cu relații — să i se dedice lui, atletul măcelar i-a răspuns lipsit de imaginație : „Pe cît durează excursia, da ! După, nu, că mă omoară a mea dacă află".

Și ea care vroia să jertfească totul, vila, mașina, trecutul. L-a urît din clipa aceea și numai de ciudă cumpără carne din măcelăria lui fără să dea bacșiș. Și poate n-o să credeți, dar el **nu o** înșală la cîntar. A uitat-o !

Cînd trece călcînd elegant și demn pe tocurile cui, cînd o priviți cu admirație sau nepăsare, nu știți ce furtuni îi traversează ființa. Dumneaei este o meditativă. Melancolia, gesturile mîinilor și zîmbetul superior din colțul ochilor rimelați ascund adevărul. Nu vă luați după aparențe. Tipa urcă prin viață tipa-tipa, făcînd atîta zgomot cît să nu se audă, rezervîndu-și atîta liniște încît să nu se plictisească. Orice ați spune. Dumneaei este o Tipă !

NICOLAE DRAGOȘ ■

ICAR

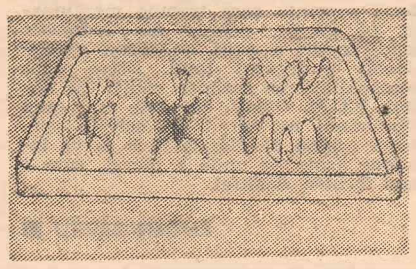

SORIN POSTOLACHE ■

Poluarea omului

În fine, la Brăila oamenii au fost obișnuiți să meargă pe jos!

„...Medicul întreprinderii „Progresul" din Brăila a apelat la stația de radioficare, prin intermediul căreia a reușit să stabilească un adevărat record : obișnuirea angajaților cu mersul pe jos..." Ați citit bine. Aceste rînduri de tristă antologie au apărut pe prima pagină a ziarului **Sportul**, apărut vineri, 14 ianuarie 1977. Ne reprimăm firească dorință de a comenta o atît de mare stupizenie. Să obișnuiești oamenii să meargă pe jos ! Dealtfel, în același articol, există și alte cugetări pe lîngă care chiar Gigă pare un dulce copil. Iată : „...Tot la „Progresul" peste 800 de oameni folosesc bicicletele ca mijloc permanent de transport". Chiar ? Poate bicicleta să ajungă un mijloc permanent de transport ? Deci, obișnuiți, grație medicului întreprinderii, cu mersul pe jos, oamenii de la „Progresul" Brăila se deplasează tot timpul cu bicicleta. Vă dați seama cum merg prin curte cu bicicleta și în schimburi de experiență la fel. Articolul, ce se vrea o anchetă, este semnat de nici mai mult, nici mai puțin 3 (trei) oameni ! Scris fără seriozitate și fără răspundere, el este de un haz nebun, fiind tot timpul în sfera umorului involuntar. „Muncitoarele care nu aleargă pot fi găsite în ateliere și secții la repriza de gimnastică zilnică". Sau : „Mai mult, vară sau iarnă, ne înviorăm făcînd gimnastică afară, și numai cînd plouă intrăm în camere". Deci, vară sau iarnă, cum plouă (și ce mult plouă în februarie și în iulie) fuga în camere. Autorii au și neglijat să dezvolte această mare idee : cînd plouă, angajații fug în cameră, ceea ce desigur este sănătos pentru organism. Am fi tentați să scriem expresia „nu se poate așa". O și scriem, dar, din păcate, vedem că se poate. Pe pagina a treia a aceluiași ziar găsim : „...În fine, ultima acțiune..." Sau titluri de la un capăt la celălalt ridicole, cum ar fi „Ceahlăul Piatra Neamț pleacă la Borsec". Adică este vorba de un lucru nou pe pămînt : Ceahlăul, nu altă echipă, deci Ceahlăul pleacă. Unde ? Nici nu vă vine să credeți ! Ea, echipa, pleacă la Borsec. Am ajuns **s-o** trăim și pe asta !

EUGEN SECELEANU ■

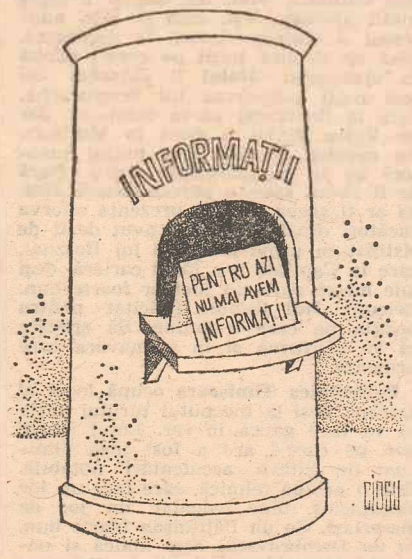

CONSTANTIN CIOSU ■

Arhivar la D.M.H. [1])

Amintirea nr. 5 (cinci) sau Omul cu lipici

Traian Lăscuț era cel mai bun maistru-electrician pentru rețele de înaltă tensiune din orașul T, fiind șef peste cei mai buni maiștri-electricieni-șefi pentru rețele de înaltă tensiune din orașul T. Acesta este un lucru de înțeles.

Ca șef peste șefi, Traian Lăscuț se ocupa cu decontarea biletelor de tramvai consumate de ceilalți șefi pentru a se deplasa la locurile avariilor. (Și acesta este un lucru de înțeles). Fiecare șef dădea biletele. Traian Lăscuț făcea borderoul de decontare și, scria pe dosul **fiecărui bilet de tramvai** : numele călătorului, distanța parcursă, motivul parcurgerii distanței de către călător. Cu toate că nu-mi dau seama unde puteau să încapă toate aceste date utile pe un singur bilet de tramvai, și acesta este un lucru de înțeles întrucît disciplina e disciplină și e nevoie ca un maistru-șef cu 3 146 lei remunerație lunară să deconteze (tot lunar) 600—800 de bilete de tramvai a 0.25—0.30 lei bucata (total 200—250 lei în medie pe lună, ceea ce este cu totul altceva).

După ce scria toate aceste elemente de bază pe **fiecare** bilet (și erau — după cum v-am mărturisit — sute și sute pe lună) Traian Lăscuț lua o hîrtie mare albă (comandă specială la tipografia municipală unde avea un cumnat), ungea cu lipici fiecare bilet pe partea sa scrisă — adică pe dos — și apoi îl lipea cu partea respectivă pe hîrtia mare, albă, ale cărei dimensiuni le-a obținut prin relații personale.

Aș fi înțeles și lucrul acesta dacă Traian Lăscuț n-ar fi aruncat lunar pe foc grămezile de hîrtii mari, albe (acelea a căror dimensiune a obținut-o prin relații și care aveau biletele de tramvai decontabile lipite cu partea scrisă manual pe dînsele). [2])

EPILOG

Prea multe amintiri strică !

1) Direcția Mișcării Hîrtiilor.

2) Am încercat să rezolv dilema prin : a) prisma introspecției psihologice ; b) a generalizării literare ; c) a extragerii sensurilor intrinsece. Dar problema nu se lipea de nici una din aceste metode. Și atunci am renunțat. Motivul sincer l-am invocat în epilogul amintirilor de arhivar la Direcția Mișcării Hîrtiilor (D.M.H.)

ALEXANDRU STARK ■

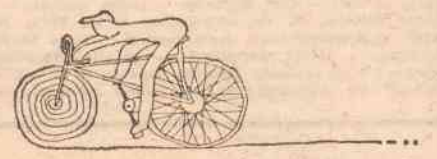

TUDOR VASILIU ■

Restul lumii

Jiul a fost sărit intenționat pentru că, de fapt, în clasament se află pe locul al patrulea. Lîngă **Universitatea Craiova**, echipa minerilor este de fapt revelația acestei jumătăți de campionat. Din păcate, noi nu o putem vedea cînd joacă acasă, din motive pe care le bănuiți, ca să avem o părere exactă despre forța ei și despre ceea ce face în birlogul său. În meciurile din Capitală, **Jiul**, de obicei, n-arată nimic special, deși, cum se știe, anul trecut a obținut victorii în deplasare, ceea ce explică locul pe care-l ocupă în clasament. **Jiului** îi datorăm cel mai mult reînvierea lui Dumitrache, care la București părea terminat, dar pe Valea Jiului a găsit în Mulțescu un cavaler servant cum puțini jucători au în campionatul nostru. Dacă ar fi să-mi spun o părere despre **Jiul**, ea ar fi aceea că prin prezența cîtorva jucători dinamoviști n-a avut decît de cîștigat în urma pierderii lui Rosznai, care în Capitală n-a făcut carieră, deși mie mi se pare un jucător foarte bun. Oricum, **Jiul** trebuie felicitat pentru poziția pe care o deține. Să sperăm că va confirma și în primăvara care urmează.

Politehnica Timișoara ocupă locul al șaselea, deși la începutul turului arăta că va face gaură în cer. Lotul foarte bun pe care-l are a fost însă diminuat de cîteva accidentări notabile. Este o echipă tehnică, care face un joc sîrguincios, bine calculat, un joc de meseriași. Cu un Păltinișan foarte bun, cu un Dembrovschi care apucă și perioade foarte bune și cu un Petrescu excelent, credem că la sfîrșitul campionatului studenții bănățeni se vor afla într-un loc mai avantajos.

U.T.A. este a treia surpriză în acest nesperat loc 7. A pierdut la București la zero (cu 0—5 și 0—7), avînd în față cele două echipe din fruntea clasamentului. Golaverajul arată că a primit 32 de goluri și a dat 23, ceea ce spune destul. Dar unele surprize pe care le-a produs pe drum au reușit să-i țină pe **textiliști** într-un loc căldicel. Nu cred că viitorul îi surîde. Este o echipă fragilă care va avea dificultăți.

A.S.A. Tg. Mureș este o enigmatică formație care pe teren propriu face minuni și pierde regulat în deplasare. Are în Bölöni și Hajnal 2 jucători de nivel internațional, cu care s-ar mîndri orice echipă, dar se pare că lipsa unui centru înaintaș care să marcheze îi oprește pe mureșeni de la ascensiune.

F.C. Argeș, deși a jucat foarte slab în sezonul trecut, nu se află într-un loc fatal, deocamdată. Acolo s-au întîmplat multe năzdrăvănii și dacă aș aminti numai **cazul Dobrin** aș spune totul. Păcat că un Radu II își pierde vremea într-o astfel de echipă parcă fără Dumnezeu.

Cu reșițenii se întîmplă un lucru care trebuia bănuit după pierderea lui Dudu Georgescu : evadarea lui Beldeanu la Craiova a slăbit mult această echipă. Formulele pe care le încearcă Reinhardt nu ne spun mare lucru deocamdată și-mi este teamă că această echipă care a jucat un rol fruntaș în campionatele trecute să nu ajungă să se zbată pentru supraviețuire.

Enigmatica formație **Progresul** care a cîștigat șase puncte în deplasare și a pierdut 8 pe teren propriu este cel mai imprevizibil unsprezece și în ce o privește nu pot să fac nici un pronostic.

După ea urmează **F.C. Bihor** care, la București, de pildă, a jucat de două ori foarte bine și numai arbitrajele l-au sărăcit pe orădeni de mai multe puncte. Nu aș spune că se joacă un fotbal minunat la această echipă, dar prin apariția lui Lupău fotbalul nostru a cîștigat o extremă notabilă.

Rapidulețul este foarte aproape de o catastrofă pe care a mai trăit-o : retrogradarea. Curajul lui Motroc de a arunca în foc o echipă foarte tînără mi-a impus. Dacă scapă de mizeria lipsei de puncte, în anul care urmează se va afla printre primele locuri. Deocamdată coșmarul giuleștean este o realitate. Să sperăm că va lua sfîrșit.

Corvinul care a făcut foarte multe achiziții, între care cea mai fericită în persoana lui Angelescu, nu reușește să ne convingă că îi va fi ușor să treacă prin încercările la care va fi supusă în retur. Cu Șurenghin numai într-o înaintare debilă nu se face primăvară.

Și mai ciudată este situația **Politehnicii Iași**. Aici există doi jucători excelenți : Romilă și Simionaș la mijlocul terenului. Dar cu toate că are în Dănilă un centru înaintaș care, din cînd în cînd, mai și marchează, a pierdut șase puncte pe teren propriu, ceea ce este aproape inexplicabil. Cred că nenorocirea acestei echipe este lipsa de tactică.

În sfîrșit, cele trei echipe codașe : **F.C. Constanța**, care de mult se zbate ca să rămînă în prima divizie, nu a cîștigat nici un punct în deplasare. Ce a agonisit pe teren propriu e puțin. Aș zice că Antonescu și Mateescu sînt două prezențe care trebuie menționate. La Bacău, echipa din localitate (anul trecut a avut un sezon excepțional) a decăzut total. Lipsa unor personalități se resimte vădit. Cît despre **F.C.M. Galați**, de unde nu-i, nici Dumnezeu nu cere ! Ea este o perfectă echipă de divizia B și se va întoarce acolo de unde a plecat, cum a mai făcut-o, dealtfel.

EUGEN BARBU ■

Opinia celui de-al 18-lea

„Opinia celui de-al 18-lea antrenor de Divizia A, C. Teașcă, nu o putem publica, deoarece acesta s-a eschivat de la răspunsul care i-a fost solicitat".

(Ziarul „Sportul", marți 18 ianuarie a.c.)

— Tovarășe Constantin Teașcă, vă rugăm să răspundeți la întrebările sondajului ziarului „Sportul", la care — aflăm — n-ați răspuns : **1. Cum apreciați evoluția în ansamblu a echipei reprezentative în anul 1976 ? ; 2. Ce sugestii aveți de făcut conducerii tehnice a reprezentativei pentru noul sezon ? ; 3. Cum ați aplicat, și cu ce rezultate, indicațiile date de F.R.F. în privința pregătirii fizice ? ; 4. Puteți numi cinci tinere talente ale fotbalului nostru ? ;** Urmează întrebarea noastră : **5. De ce n-ați răspuns la ancheta organizată de ziarul de specialitate ?**

C. TEAȘCĂ : Am să răspund pe rînd. 1 : Fotbalul românesc n-a avut și încă nu are o concepție „proprie", și cu atît mai puțin la nivelul echipei naționale. Practic vorvind, încercăm de ani de zile să supraviețuim de la o zi la alta, să plusăm cînd un rezultat, cînd un meci mai acătării, totul purtînd pecetea întîmplării, șansei, justificării, nicidecum a organizării unor cluburi puternice (cu echipe multe, de diferite niveluri de virstă), dintre care unul sau două, maximum trei să fie de nivel continental. Evident, echipa națională s-ar naște cu adevărat tocmai din aceste două-trei cluburi mari, de nivel european. Așa că răspunsul meu ar fi : evoluția echipei naționale a ținut pasul (și-l va ține în continuare) cu evoluția echipelor de club, evident pînă acum fără strălucire. 2. N-am făcut și nici nu fac sugestii la acest nivel, deoarece unul din marile defecte ale fotbalului nostru este că toți dăm sfaturi... Personal consider că echipa națională trebuie să fie creația și să-l reprezinte pe acela care este învestit să răspundă de ea ! Totuși, un principiu important spune că o echipă națională se crește în timp, se rodează pas cu pas în întîlniri de anvergură și se consacră numai în lupta competitivă. 3. Indicațiile federației nu m-au vizat pe mine — eu am acordat întotdeauna cea mai mare atenție pregătirii fizice, n-am avut nevoie de un impuls special, din afara clubului. Dacă vreți să vedeți cum lucrăm, poftiți în continuare la fața locului, așa cum ați făcut nu o singură dată dumneavoastră, ziariștii de la „Flacăra". Oricum, pregătirea fizică în sine nu va rezolva, ea singură, fotbalul. Lucrul cel mai important îl reprezintă concepția de joc și despre joc, ca fiind factorul esențial prin care se degajă, pe etape, ponderea celorlalți factori de antrenament, cei auxiliari. Pînă una, alta, cred că noi nu știm să jucăm fotbal, nu știm să ne pregătim și, mai ales, să „confecționăm" echipe. 4. Referindu-mă la parametrii continentali, cei la care trebuie să ne raportăm întotdeauna, talente n-am prea remarcat în fotbalul nostru. Nu este mai puțin adevărat că există o mulțime de tineri care, instruiți în mentalitatea fotbalului mondial, ar putea deveni cu adevărat... talente ; 5. Eu nu m-am eschivat de la răspunsul pe care mi l-a solicitat „Sportul" ; dar am refuzat categoric maniera de lucru a acestei publicații, pentru că m-am săturat să tot răspund telefonic celor de la **ziarul de specialitate**, să mă întîlnesc cu ei numai cu cîteva minute înainte de meciuri, pentru ca mai apoi să fiu nevoit să citesc bizare cronici de la meciurile în care joacă echipa pe care o conduc, cronici care nu reprezintă mai nimic real petrecut pe teren, escamotînd adevărul și inducînd în eroare opinia publică...

DUMITRU GRAUR ■

Ce se întîmplă cu F. C. Șoimii-Sibiu ?

Ne-au scris, ne-au întrebat iubitori ai fotbalului din Galați și Iași, din Oradea și Baia Mare, din Timișoara, Constanța sau București. O vreme ne-am întrebat și noi : ce-i cu F.C. Șoimii ?, ce se întîmplă cu reprezentanta din divizia B a Sibiului ? Apoi, ne-am hotărît să investigăm. Iată ce am aflat.

Mai întîi, cîteva date preliminare : în campionatul 1975—'76 divizionara B F.C. Șoimii din Sibiu a terminat pe locul al doilea în seria a III-a, acumulînd 47 de puncte, după o luptă pasionantă pentru promovare în prima divizie cu F.C. Corvinul Hunedoara. La numai cinci luni distanță (decembrie 1976), aceeași echipă termina turul campionatului 1976—77 pe penultimul loc al clasamentului seriei a II-a. Deci tot locul al doilea — dar... din coadă. Practic cu aceeași echipă din campionatul precedent, F.C. Șoimii n-a reușit să facă într-un întreg sezon decît 12 puncte — pierzînd puncte prețioase pe teren propriu (înfrîngeri cu Chimica Tîrnăveni și Voința București, meciuri nule cu F.C.M. Giurgiu și C.S. Tîrgoviște) și nereușind să culeagă nici măcar un singur punct (!) în meciurile susținute în deplasare. Deci în numai cîteva luni, o schimbare ca de la cer la pămînt. Iată ce spun cei cu care am stat de vorbă.

Liviu Coman, fostul antrenor al echipei : „Din echipa pe care am avut-o în campionatul trecut au plecat, în vară, Toacă și Trandafilon la Politehnica Iași, Barna la Timișoara, iar Enescu a fost împrumutat la Mureșul Deva. Cei care au venit în locul lor — Neagu de la Baia Mare, Moraru de la Mediaș și Vlad de la Dinamo-tineret — n-au confirmat așteptările noastre. Am început totuși foarte bine sezonul, cînd am cîștigat mai multe partide amicale cu adversari dintre cei mai tari. S-ar putea ca și noi să ne fi înșelat în privința adversarilor noștri din campionat — pe care i-am crezut inferiori celor din seria a III-a a diviziei secunde, în care am jucat în campionatul trecut. Cîteva echipe ne-au surprins prin jocul lor bine organizat — este vorba de formațiile din Tîrgoviște și Giurgiu, în primul rînd, care ne-au smuls puncte acasă. Pe Chimica Tîrnăveni o învinsesem pe terenul ei, în meci amical, cu 3—0 — dar în campionat ne-a bătut ea, chiar la Sibiu ! După părerea mea nu există decît o explicație pentru a lămuri diferența de comportare despre care vorbiți : jucătorii au fost învățați cu mult, și de la o vreme li s-a dat puțin. Acești jucători s-au comportat la fel ca niște copii de țiță, care au fost înțărcați prea devreme — nu le-a convenit și au început să plîngă !"

Remus Medrea, inginer silvic, membru deosebit de activ în biroul de conducere al clubului : „Echipa a mers totuși foarte bine în perioada de pregătire. Am cîștigat un turneu la Brăila, învingînd cu 1—0 pe Sportul studențesc, cu 3—1 pe Rapid și cu 1—0 pe F.C. Brăila. Am cîștigat la Brașov, cu Tractorul, și la Tîrnăveni, și am făcut alte meciuri amicale foarte bune acasă, cu Dinamo și Steaua. Apoi, pur și simplu, nu mai știu ce s-a întîmplat... Cred că am avut mai ales multă neșansă ! Am jucat uneori bine, dar am ratat imens. Portarul nostru, Negru, a fost complet ieșit din formă și a luat o mulțime de goluri parabile. Da, am avut și multă neșansă — cu Voința de exemplu echipa a jucat excelent, dar iar am mîncat bătaie pe teren propriu... Știți dumneavoastră cum e cu ghinionul — cînd te apucă o dată, nu te mai lasă !"

Viorel Mureșan, președintele clubului : „În campionatul trecut conducerea clubului era următoarea : colonel Fr. Gergely, șeful Inspectoratului județean al Ministerului de Interne — președinte de onoare, prof. Al. Stolan — președinte, tovarășul Nicolae Nan, vicepreședinte al Consiliului popular județean — vicepreședinte al clubului ; tovarășul Vasile Popa, secretar al Comitetului municipal de partid, dr. I. Dura, director adjunct în Direcția județeană agricolă, ing. I. Botezan, inginer șef al Întreprinderii de piele și mărochinărie 13 Decembrie, ing. Aurel Gorun, director general la Industria cărnii Sibiu, M. Rodeanu, director comercial la Abator și încă alții — membri ai biroului de conducere a clubului. Astăzi am rămas doar eu, Viorel Mureșan, profesor de educație fizică și sport, ca președinte, tovarășul Rodeanu și inginerul Medrea ca membri în birou — toți ceilalți s-au retras. În pregătiri am jucat bine, dar cred că am intrat prea devreme în formă, și n-am putut s-o păstrăm din lipsa unor mijloace adecvate de recuperare. Liviu Coman, căruia nu-i pot reproșa nimic, cel mult o ușoară încăpățînare, a condus antrenamente foarte tari, dar jucătorilor noștri numai la recuperare nu le-a fost gîndul după ele... Adevărul este că am avut în general mai puțină forță materială, iar jucătorii, simțind asta, au jucat în consecință. N-au mai „tras" cu alte cuvinte ca în anii trecuți... Cînd, după vreo zece etape, s-au trezit și au început să vrea, era prea tîrziu — își ieșiseră din formă, nu le mai mergea jocul, ne învățasem ca să zic așa cu insuccesele. A fost într-adevăr un moment de conjunctură în viața clubului nostru (pentru că, după părerea mea, s-au adunat cam prea multe, inclusiv o anume „coaliție" a arbitrilor împotriva noastră), dar sper ca momentul de care vorbeam să fie depășit. Contăm în primul rînd pe ambiția jucătorilor, pe dorința de a cîștiga — adică ceea ce le-a lipsit cel mai mult în ultimul sezon."

Inginer Ion Botezan, fost membru în biroul clubului : „După mine lucrurile sînt cît se poate de simple : cîtă vreme la cîrma echipei a fost Teașcă, jucătorii au mers foarte bine ; după ce el a plecat, aceștia și-au luat-o din cap. Teașcă cerea mult, dar își știa să creeze o atmosferă de lucru în care cei care încercau să tragă chiulul erau ca și eliminați din sînul echipei. Astăzi am ajuns într-o situație foarte grea, și ca să fiu cinstit am impresia că ne vor trebui eforturi din cele mai mari pentru a scăpa cu fața curată — adică de la o retrogradare cît se poate de rușinoasă în divizia C !"

Pantelimon Bratu, antrenorul actual : „Trebuie să știți că eu, chiar dacă acum vin de la Reșița, unde am fost secundul lui Ioan Reinhardt, sînt de fel de la cîțiva kilometri de Sibiu, am jucat fotbal aici, și tot aici îmi locuiesc și părinții — deci pot spune că sînt ca acasă, deși mă întorc după 17 ani ! Echipa — pe care n-am mai văzut-o la joc, e adevărat, de vreo doi ani — se află într-o situație foarte grea, dar sper că lotul destul de bun al ei să-și spună cuvîntul în disputa cu adversarele din retur. După socotelile noastre, va trebui să facem cel puțin 21 de puncte în retur, ca împreună cu cele 12 pe care le avem acum să acumulăm 33 — adică să atingem colacul de salvare".

★

Opinia noastră : În primul rînd trebuie subliniat că Sibiul a participat în trei campionate consecutive la lupta pentru promovare în prima divizie de fotbal a țării. Oboseala după un asemenea efort a fost în sezonul trecut cu adevărat prezentă, ca un revers al medaliei pe care scrie „promovare". Apoi, antrenorul Constantin Teașcă, alături de care F.C. Șoimii a avut cea mai strălucită perioadă de cînd există, a lăsat în urma lui regretul unei atmosfere de muncă dintre cele mai bune. Odată cu el au plecat din Sibiu — iertați am vrea să fim, dar trebuie s-o spunem limpede — spiritul performanței înalte, curajul de a ataca cotele cele mai de sus, încăpățînarea de a refuza mediocritatea. Sibienii au început campionatul actual cu o doză reală de infatuare, ca și cum numai numele unor jucători cu ceva clasă — Oprea, Mihăilă, Fanea Lazăr, Negru ș.a. — ar fi fost în stare să sperie adversarii, să-i facă să cedeze fără luptă. Adversarii însă nu s-au intimidat deloc, aducînd echipei sibiene un pasiv de șase puncte față de minimul planificat în cele 17 etape ale turului. Spectatorii, neobișnuiți nici măcar cu semisuccesele, ca să nu mai vorbim de înfrîngeri, au fluierat copios, apoi au început să vină din ce în ce mai puțini la stadion. De la o medie de aproximativ 15 000 de spectatori pe teren propriu în campionatul trecut — s-a ajuns la numai o mie-două de plătitori la unele meciuri ale sezonului de toamnă !

Va retrograda F.C. Șoimii Sibiu ? Un răspuns ferm este greu de dat. Cei mai buni răspuns îi pot da, de fapt, numai jucătorii acestei echipe — prin felul în care vor ști să la totul de la capăt să se pregătească intens și fără mofturi. Pentru a încheia aceste rînduri, care se vor în sprijinul fotbalului sibian, vom cita opinia unui „microbist" adevărat. „Dacă vom scăpa de retrogradare, spunea ultimul nostru interlocutor, atunci sîntem ca și lansați în lupta pentru promovare, în campionatul care urmează, bineînțeles ! Dar pentru asta trebuie mai ales muncă, multă muncă !" Oare nu avea dreptate ?!

D. GRECU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : problemele omului (șeful secției : Liviu Timbus ; Marga Nedelea — sector scrisori — Cici Iordache — sector anchete — Răzvan Bărbulescu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Eliade, Radu Constantinescu — 1787) ; probleme politice și social-economice (șeful secției : Nicolae Cristache ; Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Victor Niță, Manole Cârțan, Elena Ghera — 1617) ; problemele omului (șeful secției : Tudor Octavian ; Iulian Neacșu, Horia Pătrașcu, Ovidiu Ioanițoaia, Ion Predoșanu — 1619) ; artă-cultură-sport (șeful secției : Eugen Seceleanu ; George Arion, Adi Cusin, Dumitru Graur, Victor Constantinescu, Emanuel Tânjală — 1606) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Adrian Dohotaru — 1618) ; documentare (Vasile Mănecan — 1623) ; administrație (Gheorghe Amuza, Alexandru Medar — 1786) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 1782, 1621) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 1611) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 1783) ; redactor șef — 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă P.O. Box 136-137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505